

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

RAPORT Z WYKONANIA
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
NA LATA 2007-2010 Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY 2011-2014”

Wrzesień 2009 r.

Departament Środowiska, Rolnictwa i Zasobów Naturalnych

Spis treści

1	Wstęp	6
2	Cele i priorytety	6
3	Metodyka opracowania dokumentu	8
4	Realizacja celów zawartych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-14	9
4.1I.	Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	9
4.2II.	Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa	67
4.3III.	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	84
4.4IV.	Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii	109
5	Wnioski z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Województwa pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 - 2014	126
5.1	Prezentacja wskaźników efektywności realizacji POŚWP w latach 2007 – 2008	126
5.2	Wykorzystanie środków krajowych i unijnych na realizację zobowiązań akcesyjnych w województwie pomorskim w odniesieniu do zapisów obowiązujących dyrektyw	128
5.3	Podsumowanie i wnioski z oceny sporządzonej w Raporcie	158
6	Rekomendacje do POŚWP	160

Spis tabel

Tabela 1	Liczba wypełnionych ankiet z realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”	8
Tabela 2	Ilość programów realizowanych w poszczególnych powiatach	10
Tabela 3	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania w roku 2007	15
Tabela 4	Lista projektów wodno-ściekowych realizowanych w latach 2007-2008 ze środków ZPORR 2004-2006	25
Tabela 5	Lista projektów zatwierdzonych do finansowania w ramach RPOWP (Priorytet 8, Działanie 8.2)	26
Tabela 6	Realizacja zbiorczych sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych na terenie aglomeracji woj. pomorskiego w latach 2006-2008	28
Tabela 7	Nakłady na ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu w 2007 r.	31
Tabela 8	Nasadzenia drzew i krzewów na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008	33
Tabela 9	Tereny zieleni w gestii samorządów gmin na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008	33
Tabela 10	Istniejące składowiska odpadów komunalnych przewidziane do funkcjonowania do czasu wypełnienia	39
Tabela 11	Istniejące składowiska odpadów komunalnych przewidziane do zamknięcia do 31.12.2009	39
Tabela 12	Zakłady Zagospodarowania Odpadów (ZZO) w województwie pomorskim	40
Tabela 13	Składowiska odpadów komunalnych zamknięte w latach 2007-2008	41
Tabela 14	Stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów na terenie województwa pomorskiego funkcjonujące w latach 2007-2008	45
Tabela 15	Zestawienie zadań wykonanych w roku 2007 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Gdyni	51
Tabela 16	Zestawienie zadań wykonanych w roku 2008 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Gdyni	52
Tabela 17	Zestawienie zadań wykonanych w roku 2007 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Słupsku	54
Tabela 18	Zestawienie zadań wykonanych w roku 2008 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Słupsku	54

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Tabela 19	Lista projektów ZMiUW złożonych w ramach programów unijnych.....	55
Tabela 20	Zakłady zlokalizowane na obszarze województwa na terenie, których znajdują się substancje niebezpieczne	58
Tabela 21	Przyjęte zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze w zakładach produkcyjnych na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008.....	60
Tabela 22	Zatwierdzone raporty o bezpieczeństwie w zakładach produkcyjnych na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008.....	62
Tabela 23	Wykaz sprzętu zakupionego z dofinansowaniem przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku dla oddziałów Państwowej Straży Pożarnej w woj. pomorskim w roku 2007.....	64
Tabela 24	Działania związane z edukacją ekologiczną przeprowadzone na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008.....	67
Tabela 25	Szkolenia prowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie rozwoju agroturystyki w latach 2007-2008.....	81
Tabela 26	Szkolenia prowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie pozyskiwania dotacji na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w latach 2007-2008.....	82
Tabela 27	Formy ochrony przyrody na terenie województwa pomorskiego w 2007r.....	84
Tabela 28	Obszary NATURA 2000 w woj. pomorskim wg stanu na grudzień 2008 r.....	84
Tabela 29	Liczba pomników przyrody na terenie powiatów województwa pomorskiego w 2007 r.	86
Tabela 30	Pomnik przyrody utworzone w 2007 roku na terenie powiatów województwa pomorskiego.....	86
Tabela 31	Szkolenia przeprowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych w latach 2007-2008.....	92
Tabela 32	Szkolenia prowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego w latach 2007-2008.....	93
Tabela 33	Szkolenia dla producentów rolnych w zakresie podnoszenia świadomości zagrożeń ze strony nieracjonalnego stosowania pestycydów oraz promowanie ekologicznych i integrowanych metod ochrony roślin, uprawy bardziej odpornych odmian.....	95
Tabela 34	Rejestr obszarów górniczych aktualnych i zniesionych na terenie województwa pomorskiego.....	96
Tabela 35	Istniejące farmy wiatrowe w Województwie Pomorskim.....	110
Tabela 36	Podstawowe parametry elektrowni wodnych o mocy zainstalowanej powyżej 5 MW	111
Tabela 37	Oczyszczalnie ścieków w Województwie Pomorskim, w których prowadzona jest produkcja energii elektrycznej i ciepła z odpadów.....	111
Tabela 38	Składowiska odpadów w Województwie Pomorskim, na których następuje energetyczne wykorzystanie biogazu.....	111
Tabela 39	Dane dotyczące produkcji biogazu w biogazowniach należących do firmy Poldanor S.A.....	112
Tabela 40	Produkcja brutto energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii w woj. pomorskim w roku 2007 [GWh/rok.....	112
Tabela 41	Instalacje wykorzystujące energię odnawialną na terenie województwa pomorskiego	114
Tabela 42	Wskaźniki realizacji celów Programu	126
Tabela 43	Lista projektów aplikujących o środki finansowe z PO IiŚ w woj. pomorskim (stan na 31.12.2008 r.).....	129
Tabela 44	Lista projektów aplikujących do PO IG w woj. pomorskim (stan na 31.12.2008 r.)...	129
Tabela 45	Wykaz umów o dofinansowanie ze środków WFOŚ w Gdańsku zawartych w 2007 roku.....	130
Tabela 46	Wykaz umów o dofinansowanie ze środków WFOŚ w Gdańsku zawartych w 2008 roku.....	144

Spis rysunków

Rysunek 1	Liczba wodociągów w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego.....	14
Rysunek 2	Obszar ograniczonych możliwości poboru wód podziemnych w województwie pomorskim (Źródło: PIG).....	18

Rysunek 3 Kąpieliska na terenie województwa pomorskiego..... 20

LEGENDA SKRÓTÓW

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GFOŚiGW – Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GZWP – główny zbiornik wód podziemnych
IMiGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
FOGR – Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OZE – odnawialne źródła energii
OWO – obszar wysokiej ochrony wód podziemnych
PFOŚiGW – Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PIG – Państwowy Instytut Geologiczny
RCEE – Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SCh-R – Stacja Chemiczno-Rolnicza
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPI – Wieloletni Plan Inwestycyjny
ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Źródła danych:

- Informacje z gmin,
- Informacje z powiatów,
- Urząd Morski w Gdyni,
- Urząd Morski w Słupsku,
- Informacje z zakładów przemysłowych z terenu województwa pomorskiego,
- Raport o stanie środowiska w woj. Pomorskim za rok 2005, 2006, 2007– WIOŚ Gdańsk,
- Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2008 – WIOŚ Gdańsk,
- Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Gdańsku,
- Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku,
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie (opracowanie Ochrona środowiska za lata 2005-2007. Dane za rok 2008 nie są jeszcze dostępne),
- Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego (Departament Środowiska, Rolnictwa i Zasobów Naturalnych, Departament Programów Regionalnych, Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego)
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

1 Wstęp

Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014, zwany dalej Programem, uchwalony został przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 24 września 2007 roku, Uchwała Nr 191/XII/07.

Zgodnie z art. 17, ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.) organ wykonawczy województwa w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza wojewódzki program ochrony środowiska, uwzględniając wymagania niezbędne przy sporządzaniu polityki ekologicznej państwa określone w artykule 14 Ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Program, o którym mowa uchwała sejmik województwa (art. 18, ust.1). Zgodnie z art. 18, ust. 2 z wykonania wojewódzkiego programu ochrony środowiska organ wykonawczy województwa sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia sejmikowi województwa.

2 Cele i priorytety

Strategiczna część dokumentu zawiera 4 cele perspektywiczne, 21 celów średniookresowych, oraz 7 celów priorytetowych.

Cele perspektywiczne nawiązujące do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego, Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-10 z perspektywą 2011-14 oraz misji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, mają charakter

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

stałych dążeń i perspektywę osiągnięcia poza rokiem 2014. Uszeregowano je w kolejności odpowiadającej randze problemów ekologicznych regionu:

- Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

W obszar celów perspektywicznych, spełniających rolę osi priorytetowych wpisano **21 celów średniookresowych przewidzianych do realizacji w latach 2007-2014:**

1. Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków,
2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych,
3. Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza,
4. Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie,
5. Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych,
6. Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska,
7. Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia,
8. Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
9. Wykształcenie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
10. Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska,
11. Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów,
12. Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu,
13. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000,
14. Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę,
15. Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej,
16. Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych,
17. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalnych, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia,
18. Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce,
19. Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
20. Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
21. Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Realizacja Traktatu akcesyjnego nakłada obowiązek podjęcia konkretnych działań dla osiągnięcia celów polityki wspólnotowej w sferze środowiska przyrodniczego.

Konieczność wypełnienia postanowień traktatowych wymusza pilne wykonanie niektórych zadań zwłaszcza w zakresie standardów jakości wód i powietrza oraz gospodarki odpadami. Stąd też w Programie wyodrębniono **cele priorytetowe**, które należy zrealizować do roku 2010, tj.:

- Wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wszystkich aglomeracji o wielkości powyżej 15 000 RLM,
- Eliminacja zrzutów substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego,
- Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania i spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa,
- Zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk nie spełniających standardów Unii Europejskiej; Zdecydowane przeciwdziałania porzucaniu odpadów w środowisku i „dzikim składowiskom,
- Objęcie do końca 2009 r. wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania i systemem selektywnego zbierania odpadów; Skuteczne rozwiązanie problemu odpadów niebezpiecznych,
- Sporządzenie map akustycznych i programów ochrony środowiska przed hałasem w Gdańsku i Gdyni,
- Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzania w postępowaniu z udziałem społeczeństwa rzetelnej oceny skutków ekologicznych ich realizacji,

3 Metodyka opracowania dokumentu

Dla potrzeb opracowania niniejszego Raportu do gmin i powiatów województwa pomorskiego zostały przesłane ankiety.

Nie udało się jednak uzyskać 100 % zwrotu wypełnionych ankiet. Poniżej przedstawiono dokładną liczbę pozyskanych ankiet w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego.

Tabela 1 Liczba wypełnionych ankiet z realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Liczba jednostek administracyjnych w powiecie (Urzędy gmin + starostwa)	Liczba otrzymanych ankiet	Procent otrzymanych ankiet
bytowski	11	9	82%
chojnicki	5	4	80%
człuchowski	7	6	86%
gdański	9	5	56%
kartuski	9	6	67%
kościerski	8	6	75%
kwidzyński	6	5	83%
łęborski	6	4	67%
malborski	6	5	83%
nowodworski	6	4	67%
m. Gdańsk	1	1	50%
m. Gdynia	1	1	100%
m. Sopot	1	1	100%
pucki	7	6	86%
słupski	11	7	64%
starogardzki	13	6	46%

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Liczba jednostek administracyjnych w powiecie (Urzędy gmin + starostwa)	Liczba otrzymanych ankiet	Procent otrzymanych ankiet
sztumski	6	5	83%
tczewski	6	6	100%
wejherowski	11	8	73%
SUMA	133	97	74%

Należy również dodać, iż wypełnianie ankiet było mało dokładne i często na zapytania o przedstawienie szczegółowych informacji dotyczących konkretnych zagadnień gminy często odpowiadały jedynie TAK lub NIE.

Dla pozyskania pozostałych informacji korzystano ze źródeł wskazanych w początkowej części niniejszego Raportu.

4 Realizacja celów zawartych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-14

W Programie sformułowano 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń i perspektywie osiągnięcia poza rokiem 2014, które - spełniając rolę osi priorytetowych - wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych

- I. Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- II. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa
- III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- IV. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Przesłaniem dla sporządzenia niniejszego Raport, była próba oceny realizacji wskazanych w celach *Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-14* (POŚWP) kierunków działań jak i zamierzeń, podjętych w latach 2007-2008. W ocenie zwrócono szczególną uwagę na realizację działań wynikających z postanowień Traktatu Akcesyjnego, dla których wykonania określone zostały ramy czasowe. Z uwagi na fakt, że w POŚWP dla większości celów wskazano głównie działania kierunkowe, istotne z punktu widzenia polityki ekologicznej państwa i województwa, odniesienie się do tak szerokiego wachlarza zamierzonych czynności było utrudnione.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że w okresie sporządzania Raportu uzyskanie wielu informacji za poprzedni rok sprawozdawczy, nie było możliwe z powodu braku danych np. GUS za rok 2008 czy corocznego Raportu o stanie środowiska udostępnianego przez WIOŚ za rok 2008.

4.1 I. Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Pierwszy cel średniookresowy (2007-2014)

1 (I-1) Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków

Obecnie w województwie pomorskim kontynuowany jest Pomorski Program Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego i Chorób Nowotworowych "Zdrowie dla Pomorzan 2005 - 2013", którego inicjatorem w roku 2005 był Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego i Akademia Medyczna w Gdańsku.

W Programie przyjęto ukierunkowanie działań w zakresie opieki zdrowotnej i nadano priorytety tym dyscyplinom, w zakresie których stwierdzana jest najwyższa zachorowalność i śmiertelność w

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

naszym województwie. W związku z tym powołano tzw. grupy robocze mające stworzyć opracowania częściowe w zakresie:

- monitorowania
- profilaktyki
- diagnostyki i terapii w chorobach nowotworowych
- diagnostyki i terapii w kardiologii
- diagnostyki i terapii chorób naczyniowych układu nerwowego
- diagnostyki i terapii cukrzycy

W wyniku prac grup roboczych: w zakresie diagnostyki terapii w kardiologii oraz diagnostyki i terapii chorób naczyniowych układu nerwowego powstały opracowania w zakresie kardiologii i neurologii, które stanowią część składową Programu.

21.02.2007 została podpisana Deklaracja, na mocy której włączono do współpracy następujących partnerów:

- Pomorski Urząd Wojewódzki
- Pomorski Oddział Wojewódzki NFZ
- Konwent Starostów Województwa Pomorskiego
- Wojewódzki Urząd Statystyczny

W lutym 2007 powołano 2 nowe grupy robocze ZdP

1. ds. leczenia psychiatrycznego
2. ds. opieki nad matką i dzieckiem

W listopadzie 2007 r. powołana została grupa ds. opieki długoterminowej.

Uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 605/XXVI/08 z 29 września 2008r. przyjęto ww. opracowania częściowe do Pomorskiego Programu Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego i Chorób Nowotworowych "Zdrowie dla Pomorzán 2005 - 2013".

W 2008 r. Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego zorganizował konferencję pn.: „Rola samorządu terytorialnego w tworzeniu warunków dla poprawy sytuacji w ochronie zdrowia w województwie pomorskim” w oparciu o wytyczne Programu Zdrowie dla Pomorzán”.

W 2008 r. ogłoszono konkursy na realizację zadań z zakresu: „*Monitorowanie*” i „*Prewencja*” Pomorskiego Programu Profilaktyki I Leczenia Chorób Układu Sercowo Naczyniowego I Chorób Nowotworowych „Zdrowie Dla Pomorzán 2005 – 2013”.

W ramach promocji zdrowego stylu życia i unikania zagrożeń oraz profilaktyki chorób cywilizacyjnych i związanych z zewnętrznymi przyczynami powstawania w województwie pomorskim w roku 2007 zrealizowano łącznie 56 programów, dotyczących: profilaktyki raka piersi, raka szyjki macicy, wczesnego wykrywania raka jelita grubego i profilaktyki chorób układu krążenia.

Równolegle z ogólnopolskimi programami profilaktycznymi realizowanymi w województwie pomorskim, realizowano programy lokalne dotyczące podobnych lub tych samych zagadnień. Programy lokalne nie pokrywają się w zakresie realizowanych interwencji z programami ogólnopolskimi, ponieważ kryteria kwalifikacji do nich są inne niż w programach ogólnopolskich.

Tabela 2 Ilość programów realizowanych w poszczególnych powiatach

Obszar realizacji programu	Całkowita liczba zrealizowanych programów
m. Gdynia	6
m. Słupsk	2
pow. bytowski	0
pow. chojnicki	7
pow. człuchowski	4
pow. kartuski	1
pow. kościerski	6
pow. kwidzyński	3

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

pow. lęborski	6
pow. słupski	1
pow. starogardzki	12
pow. tczewski	2
pow. wejherowski	6
SUMA	56

Źródło: ankiety

Na terenie powiatu kościerskiego realizowano projekt: „Działania profilaktyczno edukacyjne w zakresie wczesnego wykrywania raka piersi wśród kobiet powiatu kościerskiego” Koszt projektu w roku 2007r. wyniósł 7.326,00 zł.

W Rumi funkcjonuje Gabinet Promocji Zdrowia, finansowany z budżetu miasta.

Na terenie powiatu słupskiego w gminie Dębica Kaszubska przygotowano program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani.

Drugi cel średniookresowy (2007-2014)

2 (I-2) Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych

• **ZAOPATRZENIE W WODĘ**

W ramach celu realizowano inwestycje mające na celu **poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia**, w tym budowy lub modernizacji urządzeń i sieci wodociągowych.

Na terenie miast województwa pomorskiego w ewidencji organów PIS znajdowało się 200 urządzeń dostarczających wodę, w tym:

- 73 wodociągi o wydajności <100 m³/dobę (skontrolowano 70)
- 55 wodociągów o wydajności 100 - 1000 m³/dobę (skontrolowano 53)
- 37 wodociągów o wydajności 1000 - 10000 m³/dobę
- 3 wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/dobę
- 32 studnie publiczne (skontrolowano 25)

Podstawę zaopatrzenia miast w wodę stanowią wodociągi publiczne, które oparte są na wodach w głębszych. Wyjątek, tak jak w poprzednich latach stanowią:

- ujęcie powierzchniowe w Straszynie zasilające wodociąg centralny m. Gdańska
- ujęcia drenażowe - "Pręgowo" - wodociąg centralny m. Gdańska
- "Nowe Sarnie Wzgórze" - wodociąg publiczny w Sopocie.

Ciąglej dezynfekcji związkami chloru poddawana jest woda z w/w ujęcia powierzchniowego, ujęcia drenażowego „Pręgowo”, ujęć głębinowych „Sportowa” i „Kamionka” należących do wodociągu publicznego w Kwidzynie oraz wod. lok. Warmińskie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Sp. z o.o. w Kwidzynie (powiat kwidzyński). Natomiast uj. "Nowe Sarnie Wzgórze" w Sopocie - dezynfekowane jest przy pomocy lamp UV.

Wodociągi o wydajności < 100 m³/dobę

W 2007 roku w województwie pomorskim oceniono 70 wodociągów z 73 znajdujących się w ewidencji, z czego 23 wodociągi (32,86%) dostarczały wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Na 273 zbadanych próbek wody ogółem 136 nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Pod względem bakteriologicznym woda w tych wodociągach nie budziła zastrzeżeń.

Pod względem fizykochemicznym woda odbiegała od wymagań sanitarnych z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, zapachu oraz związane z tym mętność oraz barw.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 77,18 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 100 - 1000 m³/dobę

W 2007 roku w województwie pomorskim oceniono 53 wodociągi z 55 znajdujących się w ewidencji, z czego 10 wodociągów (18,87 %) dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Na 526 zbadanych próbek wody ogółem 144 nie odpowiadały wymaganiom sanitarnym.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Pod względem bakteriologicznym woda w tych wodociągach nie budziła zastrzeżeń.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 10 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, fluorków, zapachu oraz mętność i barwę.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 77,53 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 1000 - 10000 m³/dobe

W 2007 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 37 wodociągów, z czego 12 dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym, w tym 3 pod względem bakteriologicznym:

- **Krynica Morska gm. Krynica Morska** – ogólna liczba bakterii 22±2°C po 72 h w ilości > 300 jtk/ml, ogólna liczba bakterii w 36±2°C po 48 h w ilości > 300 jtk/ml, enterokoki w ilości do 22 jtk/100 ml, bakterie grupy coli do 40 jtk/100ml, bakterie grupy coli typ kałowy w ilości do 2 jtk/100 ml.

- **Pelplin gm. Pelplin** - ogólna liczba bakterii w 22±2°C po 72 h w ilości > 300 jtk/ml

- **Gniew gm. Gniew** - ogólna liczba bakterii w 22±2°C po 72 h w ilości > 300 jtk/ml, bakterie grupy coli do 2 jtk/100ml

Na 932 zbadanych próbek wody ogółem 256 nie odpowiadało wymaganiom sanitarnym.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 12 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, jonu amonowego, Σ chlorynów i chloranów, fluorków, zapachu oraz mętności i barwy

Ludność zaopatrywana w wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym wynosiła 151,696 tys. z czego 13,636 tys. stanowiła ludność zamieszkała na terenach wiejskich, zaopatrywana w wodę z w/w wodociągów.

Wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/dobe

W 2007 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 3 wodociągi, które dostarczały wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i zaopatrywały łącznie 832,902 tys. ludności. Ponadto 4,533 tys. ludności zamieszkałej na terenach wiejskich, zaopatrywane było w wodę tylko z ujęcia „Pręgowo” wodociągu centralnego m. Gdańska. Dostawa wody w tym rejonie charakteryzowała się ponadnormatywną zawartością związków żelaza, manganu i mętności i dlatego ludność ta została zakwalifikowana do grupy ludności zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Należy podkreślić, że woda z ujęcia „Pręgowo” jest podawana do sieci wodociągowej Centralnego m. Gdańska już po zmieszaniu z wodą ujęcia „Straszyn” i związku z tym nie wykazywała przekroczeń j.w.

Na 743 zbadanych próbek wody ogółem jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 86 próbkach (głównie w punktach zlokalizowanych w instalacjach). W celu wykluczenia bądź potwierdzenia zanieczyszczenia punktowego, były realizowane badania powtórne, które wykazały, że zła jakość wody w tych próbkach miała charakter incydentalny.

Są to wodociągi:

1. powiat m. Gdańsk – wod. centralny m. Gdańsk
2. powiat m. Gdynia – wod. publiczny w Gdyni
3. powiat m. Słupsk – wod. publiczny w Słupsku

Jakość wody z czerpni ujęcia „Straszyn”, wodociągu centralnego m. Gdańsk, została zaliczona do kategorii A3 - wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. nr 204 poz.1728).

W 2007 roku, z 32 zewidencjonowanych studni publicznych, skontrolowano i oceniono 25 studni.

Ogółem zbadano 29 próbek wody. W 27 próbkach jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym pod względem fizykochemicznym z uwagi na zawartość manganu, żelaza, jonu amonowego, mętność oraz barwę. Pod względem bakteriologicznym jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 1 studni z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli (7jtk/100 ml), Escherichia coli (7jtk/100 ml) i Enterokoki (>100 jtk/100ml).

Powyższe studnie traktowane są jako urządzenia zaopatrujące w wodę w warunkach specjalnych – nie są urządzeniami powszechnie dostępnymi do ujmowania wody.

Na terenie wsi województwa pomorskiego w ewidencji organów PIS znajdowało się 1189 urządzeń dostarczających wodę, w tym:

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- 943 wodociągów o wydajności <100m³/d (skontrolowano 920)
- 231 wodociągów o wydajności 100 -1000 m³/d (skontrolowano 229)
- 3 wodociągi o wydajności 1000 -10000 m³/d
- 1 wodociąg o wydajności 10000 -100000 m³/d
- 11 studni publicznych (skontrolowano 6)

Podstawę zaopatrzenia obszarów wiejskich w wodę stanowią wodociągi publiczne, które oparte są na wodach wglębnych. Ciągłej dezynfekcji związkami chloru poddawana jest woda w wod. publicznym Lędziechowo gm. Nowa Wieś Lęborska (powiat lęborski).

Wodociągi o wydajności <100 m³/d.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 920 wodociągów. Na 4024 zbadanych próbek wody ogółem jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 1552 próbkach.

Wodę o jakości nie odpowiadającej wymaganiom sanitarnym stwierdzono w 296 wodociągach (32,17 %), z tego pod względem bakteriologicznym w 12 :

Pod względem fizykochemicznym woda w 290 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz związaną z tym podwyższoną barwę oraz mętność.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 70,58 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 100-1000 m³/d.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 229 wodociągów. Na 1848 zbadanych próbek wody ogółem jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 546 próbkach.

Wodę o jakości nieodpowiadającej wymaganiom sanitarnym stwierdzono w 51 wodociągach (22,27 %), w tym w 3 pod względem bakteriologicznym.

Pod względem fizykochemicznym woda w 49 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz związaną z tym podwyższoną barwę oraz mętność.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 79,36 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów o w/w wydajności.

Wodociągi o wydajności 1000 - 10000 m³/d.

W roku 2007 na terenach wiejskich znajdowały się 3 wodociągi:

- powiat wejherowski – wod. publiczny Gościcino gm. Wejherowo
- powiat kartuski – wod. publiczny Małkowo gm. Żukowo
- powiat słupski – wod. publiczny Kobylnica gm. Kobylnica

We wszystkich wodociągach jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym. Na 118 zbadanych próbek wody ogółem jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 36 próbkach (głównie w punktach zlokalizowanych w instalacjach). W celu wykluczenia bądź potwierdzenia zanieczyszczenia punktowego, były realizowane badania powtórne, które wykazały, że zła jakość wody w tych próbkach miała charakter incydentalny.

Ludność zaopatrywana w wodę z w/w wodociągów wynosiła 32,366 tys.

Wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/d.

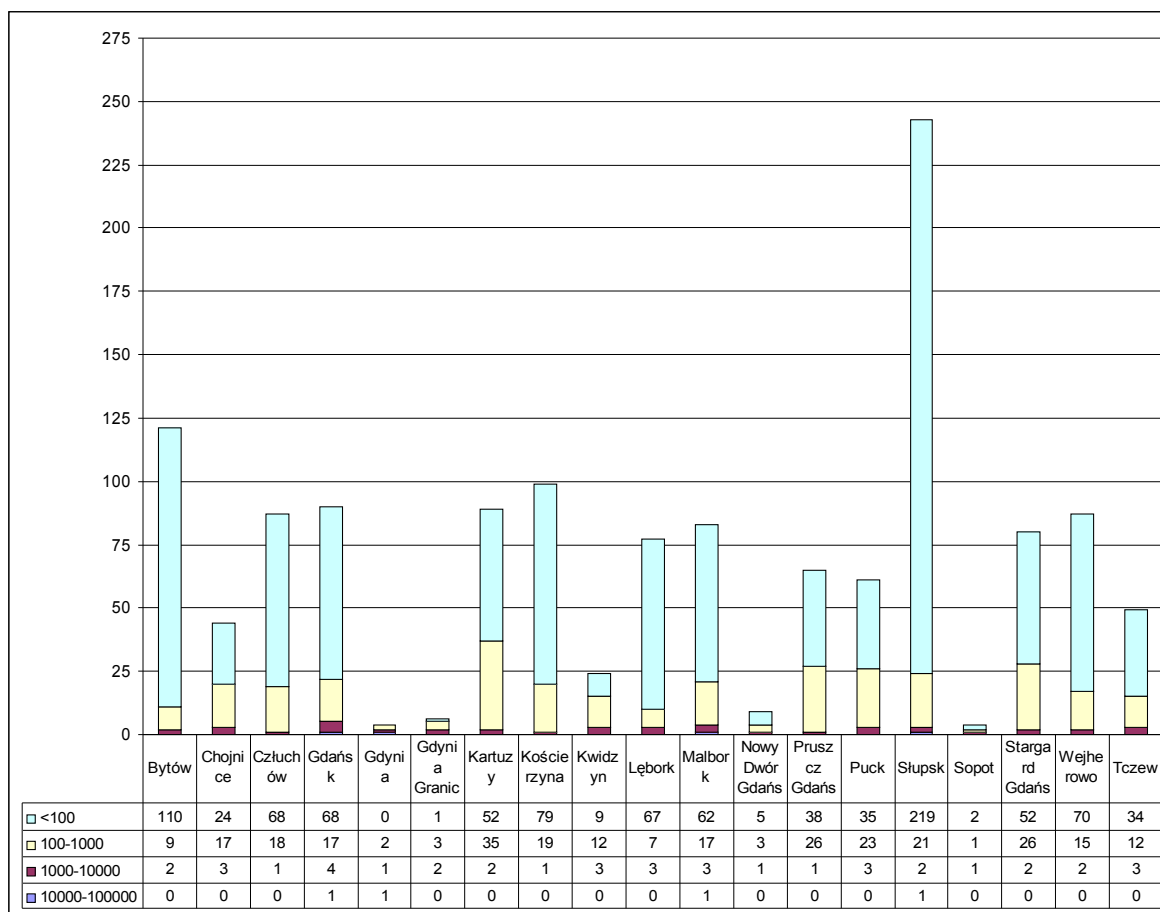
W roku 2007 na terenach wiejskich znajdował się 1 wodociąg, w którym jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym tj. Centralny Wodociąg Żuławski.

Na 116 zbadanych próbek wody ogółem jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 30 próbkach (głównie w punktach zlokalizowanych w instalacjach). W celu wykluczenia bądź potwierdzenia zanieczyszczenia punktowego, były realizowane badania powtórne, które wykazały, że zła jakość wody w tych próbkach miała charakter incydentalny.

Ludność zaopatrywana w wodę z w/w wodociągu wynosiła 36,272 tys.

Na obszarze woj. pomorskiego w 2008 r. Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Gdańsku skontrolowano 1254 wodociągi (1095 na wsi i 159 w miastach).

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Rysunek 1 Liczba wodociągów w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

Wg szacunków stacji sanitarno - epidemiologicznych w roku 2008 z wody produkowanej przez wodociągi woj. pomorskiego korzystało 2118,519 tys. osób, w tym:

- 1467,949 tys. w miastach
- 650,570 tys. na terenach wiejskich.

Z wody wodociągowej spełniającej wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz. U. 61 poz. 417) korzystało 1859,903 tys. osób tj. 87,79 % ludności zaopatrywanej w wodę wodociągową, z tego: w miastach - 1351,028 tys. (92,03%), na wsi -508,875 tys. (78,23%).

W odniesieniu do wszystkich skontrolowanych wodociągów jakość wody kwestionowana była w 335 wodociągach, głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość związków żelaza, manganu oraz związaną z tym podwyższoną mętność oraz barwę. Pod względem bakteriologicznym jakość wody nie odpowiadała wymaganiom w 10 wodociągach (w miastach - 2, na wsi - 8). W miastach, w ponad 30% wodociągów (o wydajności 1000-10000m³/d) stwierdzono ponadnormatywne wskaźniki bakteriologiczne. Zdecydowanie lepszą jakością wody charakteryzują się wodociągi miejskie niż wiejskie.

W roku 2008 w 6 wodociągach stwierdzono ponadnormatywną zawartość azotanów w wodzie. Problem ten występował w 2 powiatach: człuchowskim i słupskim. Ponadto ponadnormatywną zawartość fluorów w wodzie stwierdzono w 10 wodociągach w powiatach: tczewskim, gdańskim, malborskim, kwidzyńskim oraz w Gdańsku.

W 2008 roku z sieci wodociągowej korzystało 92% ogółu ludności.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Na podstawie rozpisanej ankiety ustalono działania podejmowane w województwie zgodne z kierunkami ustalonymi w POŚ i tak:

- w Gdyni - wykonano odwierty studni zastępczych i likwidację starych otworów na ujęciach Kolibki, Reda, Rumia (dla m.Gdyni). Przeprowadzono modernizację sieci wodociągowej umiejscowionej na terenie dzielnicy Działki Leśne- ul. Wolności, Witomińska, Słupecka w celu regulacji nadmiernego ciśnienia w sieci rozdzielczej. Przeprowadzono modernizację rozdzielczych przewodów wodociągowych umiejscowionych na terenie dzielnicy "Pustki Cisowskie", Przeprowadzono modernizację systemu zaopatrzenia dzielnicy Stare Chwarzno, Budowa przewodu wodociągowego wzdłuż ul. Zielonej w Gdyni. Realizacja zadania umożliwia zasilenie z systemu wodociągowego Spółki dzielnicę Babie Doły. Ułożono sieć wodociągową DN 225 PE o długości 2538 mb.;
- w Słupsku- wybudowano sieć wodociągową na osiedlu Piłsudskiego i ul. Sułkowskiego; oddano do użytku stację uzdatniania wody w Słupsku
- w gminie Kasakowo – zmodernizowano hydrofornie, rozbudowano sieć wodociągową;
- w gminie Wejherowo – zmodernizowano stacje uzdatniania wody w Kapinie, Łężycach, Sopieszynie, Gościnnie;
- w gminie Choczewo - zmodernizowano stacje uzdatniania wody;
- w gminie Nowa Karczma - zmodernizowano stacje uzdatniania wody w m. Linwienko;
- w gminie Lipusz - wybudowano sieć wodociągową w m. Lipusz o dł. 4,94km;
- w gminie Karsin - wybudowano sieć wodociągową w m. Wiele;
- w gminie Osieczna - zmodernizowano stację uzdatniania wody;
- w gminie Smętno Graniczne – wybudowano wodociąg w Starej Jani i w Leśnej Jani oraz zmodernizowano stacje uzdatniania wody: w Smętowie i Leśnej Jani;
- w gminie Skórcz – przebudowano sieć wodociągową i zmodernizowano ujęcia wody we wsi Wolental;
- w gminie Krokowa – wybudowano sieć wodociągową w Brzynie i Prusewie;
- w gminie Kwidzyn – wybudowano oraz dokonano wymiany starej sieci na odcinku 1,5 km;
- w mieście Tczew – wyremontowano przyłącza wodociągowe na dł. 760m, wyremontowano sieć wodociągową w Tczewie;
- w gminie Morzeszyn – wybudowano wodociąg we wsi Kierwałd;
- w gminie Tczew - wybudowano sieć wodociągową w Bałdowie, Boroszewie, Lubiszewie, Miłobądz, Knybawie, Miłobądz, Stanisławiu Zajączkowie, rozbudowano system wodociągowy Lubiszewo-Dąbrówka, zakupiono pompy głębinowe na ujęcie wody w Turzu i Boroszewie;
- w gminie Subkowy – wybudowano 5,25km sieci wodociągowych oraz 0,9 km przyłączy wodociągowych;
- w gminie Główny – wybudowano wodociąg w Skórczynie- Zgierz, Dargoleza-przebudowano Wyjosowo-Wolina, wybudowano wodociąg z przyłączami na trasie Dochowo-Dochówko-Gorzysław-Szczyrkowice oraz awaryjnego ujęcia wody, wybudowano hydroforni wraz ze stacją uzdatniania wody SW2 i siecią wodociągową w miejscowości Dochowo-Wielka Wieś;
- wybudowano sieć wodociągową Wysokowo – Wolina;
- w gminie Damnica – zamontowaną hydrofornie na ujęciu wody w Jeziorce;

Tabela 3 Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania w roku 2007.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Jednostka terytorialna	2007r.	
	Ujęcia i doprowadzenia wody	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody
	[tys. zł]	[tys. zł]
POMORSKIE	54 956,2	18 508,3
Powiat gdański	2 203,0	5 298,0
Powiat kartuski	2 376,2	1 206,1
Powiat nowodworski	766,0	0
Powiat pucki	2 603,4	260,4
Powiat wejherowski	13 508,1	75,2
Powiat bytowski	2 589,8	186,6
Powiat chojnicki	3 298,8	166,0
Powiat człuchowski	1 309,0	614,4
Powiat lęborski	723,6	99,9
Powiat słupski	4 823,5	582,0
Powiat m.Słupsk	236,7	0
Powiat kościerski	2 503,6	48,2
Powiat kwidzyński	608,0	1 306,6
Powiat malborski	1 325,6	0
Powiat starogardzki	4 388,0	27,1
Powiat tczewski	2 933,6	0
Powiat sztumski	1 663,7	180,0
Powiat m.Gdańsk	1 310,4	514,7
Powiat m.Gdynia	4 795,2	7 943,1
Powiat m.Sopot	990,0	0

Źródło: Ochrona Środowiska 2005 - 2007 GUS Warszawa

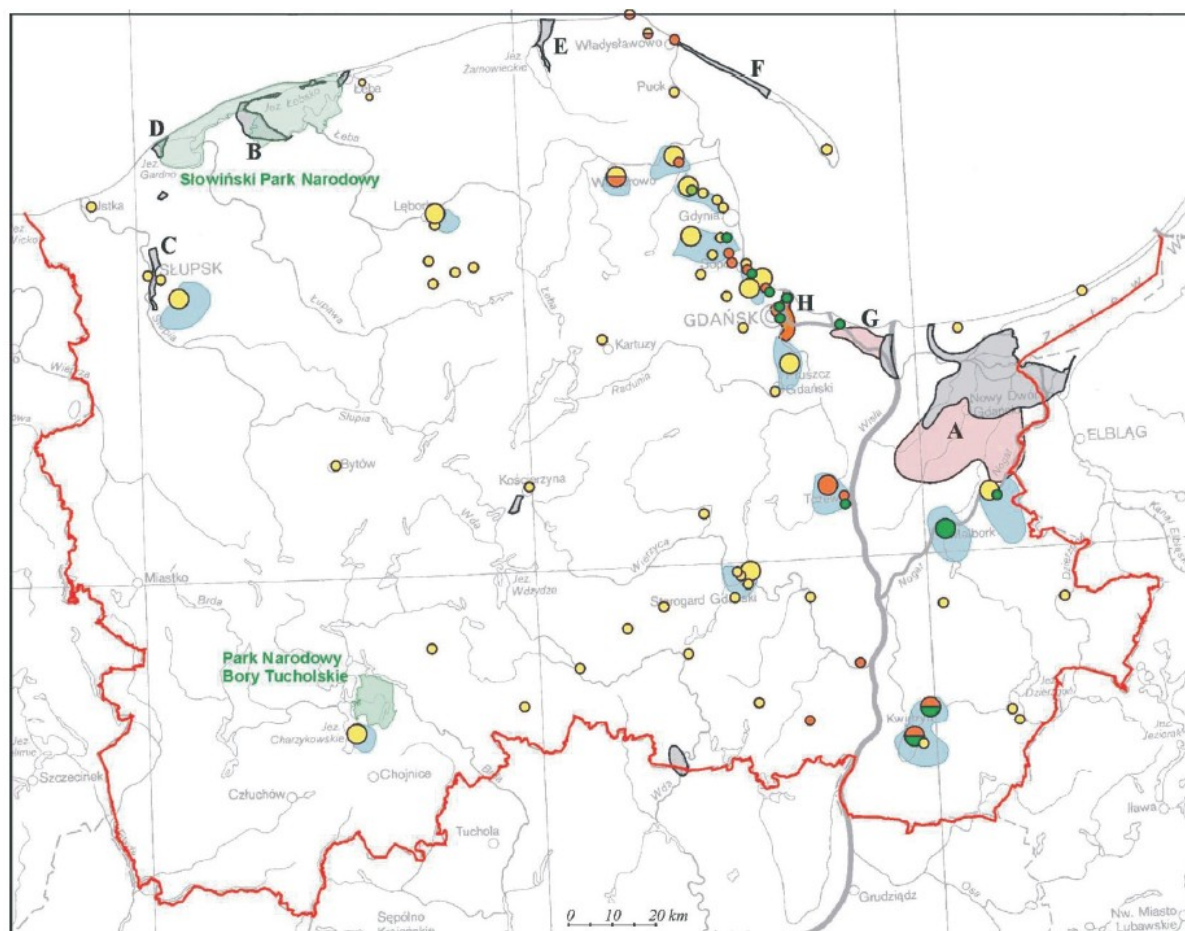
W ramach realizacji celu Państwowy Instytut Geologiczny zidentyfikował obszary naturalnych zanieczyszczeń geogenicznych, **ingresji słonych wód bałtyckich** do warstw wodonośnych (rejon Gardna, Łeby, Władysławowa i Gdańska)

Poniżej przedstawiono mapę przekazaną przez Państwowy Instytut Geologiczny, na której wskazano obszary zagrożone ingresją słonych wód bałtyckich do warstw wodonośnych.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Rysunek 2 Obszar ograniczonych możliwości poboru wód podziemnych w województwie pomorskim (Źródło: PIG)

Realizacja **przedsięwzięć wynikających z programu wodno-środowiskowego kraju** zawierającego działania podstawowe i uzupełniające zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

stanu wód w poszczególnych dorzeczach jest zadaniem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku. W 2007 r. RZGW Oddział Gdańsk przystąpił do opracowywania projektu Planu Gospodarowania Wodami dla Obszaru Dorzecza Wisły.

W okresie od 22.12.2006 r. do 22.06.2007 r. zorganizowano pierwszą turę informowania i konsultowania społecznego w procesie tworzenia planów gospodarowania wodami.

22 grudnia 2007 r. rozpoczęła się druga tura informowania i konsultowania społecznego w procesie tworzenia planu gospodarowania wodami.

Plan określa niezbędne działania w dorzeczu Wisły zmierzające do poprawy i utrzymania dobrego stanu wód.

• **KĄPIELISKA MORSKIE I ŚRÓDLĄDOWE**

Kąpieliska morskie wg stanu na dzień 15.06.2007 r.

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. (Dz. U. nr 183 poz. 1530) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku w dniu 15 czerwca 2007 r. wydał Komunikat nr 3/07 dotyczący możliwości kąpiei.

Określono w nim miejscowości, które dopuszczono do organizowania kąpielisk:

a) położone nad otwartym morzem:

Ustka, Orzechowo – na odcinku 400 m po zachodniej i 400 m po wschodniej stronie rzeki, z wyłączeniem odcinków 100 m po obu stronach ujścia rzeki

Orzechówka, Poddąbie, Dębina, Rowy, Czołpino – na odcinku 200 m przy zejściu obok budynku byłej Stacji Ratownictwa Morskiego, Łeba z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach ujścia kanału portowego, Stilo, Lubiatowo, Białogóra, Dębki, Karwieńskie Błota, Karwia, Ostrowo, Jastrzębia Góra, Chłapowo, Władysławowo, Chałupy, Kuźnica, Jastarnia, Jurata, Hel

b) położone nad Zatoką Pucką:

Hel, Jurata, Jastarnia, Kuźnica, Chałupy, Swarzewo, Gnieźdźewo, Puck, Rzucewo, Osłonino, Rewa

c) położone nad Zatoką Gdańską:

Gdynia - Babie Doły, Gdynia Oksywie, Gdynia Śródmieście, Gdynia Redłowo, Gdynia Orłowo z wyłączeniem odcinków 300 m po obu stronach ujścia rzeki Kaczej (tj. 400 m od moło w stronę Gdyni i 200 m od moło w stronę Sopotu) oraz z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach ujścia rzeki Kolibianki, Sopot – w granicach administracyjnych miasta - na odcinkach udostępnionych do kąpiei,

Gdańsk – na odcinku: od granicy administracyjnej miasta z Sopotem do ul. Zdrojowej w Gdańsku – Brzeźnie z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach ujścia Potoku Jelitkowskiego i moło w Brzeźnie, Gdańsk – Stogi, Gdańsk – Sobieszewo, Gdańsk – Sobieszewo – Orle, Gdańsk – Świbno, Mikoszewo – na odcinku: zejście przy rezerwacie Mewia Łacha do granicy administracyjnej z Jantarem, Jantar – z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Stegna – z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Sztutowo, Kały Rybackie - z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Skowronki, Przebrno, Krynica Morska, Piaski – z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej.

Nie dopuszczono organizowania kąpielisk w Gdyni Orłowie na odcinkach 300 m po obu stronach ujścia rzeki Kaczej (tj. 400 m od moło w stronę Gdyni i 200 m od moło w stronę Sopotu) oraz wyżej wymienionych odcinkach wód przy ujściach rzek, kanałów, przystani rybackich, czy moło.

W trakcie trwania sezonu nie wyłączono z eksploatacji żadnych kąpielisk z uwagi na przekroczenia bakteriologiczne i fizykochemiczne.

W 2007 r. krótkotrwały zakwit sinic stwierdzono jedynie na kąpieliskach w Gdyni – Śródmieściu, Gdyni – Redłowie oraz Gdyni - Babich Dołach. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku wydał w dniu 08.08.2007r. komunikat ogólny ostrzegający ludność przed kąpielą w wodach o zmienionej barwie i mętności.

Kąpieliska morskie wg stanu na dzień 18.06.2008 r.

Nie dopuszczono organizowanie kąpielisk w Gdyni Orłowie na odcinkach 300 m po obu stronach ujścia rzeki Kaczej (tj. 400 m od moło w stronę Gdyni i 200 m od moło w stronę Sopotu) oraz na niektórych odcinkach wód przy ujściach rzek, kanałów, przystani rybackich, czy moło. w Gdyni Orłowie na odcinkach 300 m po obu stronach ujścia rzeki Kaczej (tj. 400 m od moło w stronę Gdyni i 200 m od moło w stronę Sopotu) oraz na niektórych odcinkach wód przy ujściach rzek, kanałów, przystani

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powodem zawieszania kąpeli było:

- zakwit sinic – sytuacja dotyczyła 19 kąpielisk,

- przekroczenia bakteriologiczne – sytuacja dotyczyła 4 kąpielisk,
- zbyt niska przezroczystość – sytuacja dotyczyła 1 kąpieliska.

W sezonie letnim 2008 r. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni woj. pomorskiego dopuścili kąpiel w 168 kąpieliskach zorganizowanych i miejscach tradycyjnie wykorzystywanych do kąpeli. Nie dopuszczono organizowania kąpeli w akwenach zlokalizowanych na:

- rzece Raduni w Pruszczu Gdańskim, gmina Pruszcz Gdański
- rzece Linawa w Mirówku, gm. Nowy Dwór Gdański.

Niektóre kąpieliska zostały wyłączone czasowo z eksploatacji z powodu zakwitu sinic (12 kąpielisk), przekroczeń bakteriologicznych (2 kąpieliska).

• STAN JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Monitoring prowadzony w latach 2007-2008 wskazuje na poprawę stanu jakościowy badanych rzek – wciąż jednak obserwujemy dominację wód o jakości zadowalającej (III klasa - ponad 72%), ale istotny również udział wód o niezadowalającej jakości (IV klasa - około 24%). Najmniejszą część stanowią wody złej jakości (około 4%).

W 2007 i 2008 roku w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Gdańsku skontrolowano stan czystości 61 rzek z terenu województwa pomorskiego. Badania prowadzono w 93 punktach kontrolnych. Badaniami objęto następujące zlewnie rzek: Wisła, Reda, Wda, Radunia, Motława, Martwa Wisła Wierzyca, Słupia, Łupawa, Łeba, Wieprza, Brda, Wda, zlewnia Bałtyku.

W 2007 roku nastąpiła zmiana w sposobie prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych. Badania prowadzone były w ramach nowo zaprojektowanej sieci punktów diagnostycznych i operacyjnych. Podstawowym elementem całego systemu wód powierzchniowych jest obecnie jednolita część wód przyporządkowana do określonego typu abiotycznego w obszarze dorzecza. Kryteria wyboru jednolitych części wód dla poszczególnych rodzajów monitoringu określa projekt rozporządzenia nowego rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (na podstawie art. 155b ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo Wodne Dz.U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019, z póź. zm. – zapis z grudnia 2006 roku).

Lokalizacja i ilość punktów zależy między innymi od rangi cieku i wielkości jego zlewni, oddziaływań wynikających z działalności człowieka (zanieczyszczenia punktowe i obszarowe), sposobu wykorzystania wód zgodnie z wykazami RZGW (wody przeznaczone do bytowania ryb, do spożycia, do celów rekreacyjnych etc.), umów lub zobowiązań międzynarodowych. Zmianie uległy również zakres i częstotliwość prowadzonych badań.

Wody rzek na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 04.02.2004 r. prezentowały najczęściej poziom niezadowalający (53% punktów kontrolnych). Charakteryzowały się one na ogół:

- wysokim poziomem natlenienia
- niskim lub nieco podwyższonym stężeniem zawiesiny ogólnej, substancji nieorganicznych i biogennych (amoniaku, azotanów oraz azotu i fosforu ogólnego)
- niskim poziomem większości badanych metali (przewagę stanowiły stężenia w I klasie)
- niskim lub nieco podwyższonym poziomem WWA i fenoli lotnych.

Złą jakość wody stwierdzono w 11% punktów kontrolnych. Były to przede wszystkim punkty usytuowane poniżej zrzutów z oczyszczalni komunalnych (np. Karwianka, Czarna Wda, Niechwaszcz), a także położone na terenie lub poniżej miast (np. Trójmiasto: Chylonka, Cisowska Struga, Martwa Wisła).

W dwóch punktach kontrolnych usytuowanych na terenie aglomeracji trójmiejskiej - Chylonka i Kacza – odnotowano wysoki poziom wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Wody rzek prezentowały przeważnie niezadowolający stan sanitarny (43%). Dobrą jakością odznaczało się 11% przekrojów badanych. Były to wody odpływające z jezior: np. Radunia (Ostrzyce), Wierzyca (Nowa Kiszewa), Węgorza (Lubowidz), Łupawa (Rowy). Złą jakość wód notowano w punktach usytuowanych poniżej zrzutów ścieków z oczyszczalni komunalnych (Czarna Wda, Karwianka, Bukowina, Charstnica), oraz na terenie lub poniżej miast i mniejszych miejscowości (Gdynia, Wejherowo, Słupsk). Stanowiły one 20% przebadanych punktów.

Wody nie były zanieczyszczone ani zagrożone zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Przekroczenie poziomu azotanów wyznaczonego dla wód zagrożonych zanieczyszczeniem odnotowano w wodach rzek Drybok (Tczew) i Moława (Rokitki).

Spośród wskaźników stosowanych do oceny stopnia eutrofizacji płynących śródlądowych wód powierzchniowych przekroczenia wartości granicznych, powyżej których występuje eutrofizacja stwierdzono w 31 przekrojach (33%).

W ramach wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej w 2007 roku badania biologiczne wód prowadzono już według nowych wytycznych, tj. Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych - projekt z maja 2008 roku. W stosunku do lat ubiegłych został poszerzony zakres badań, zmieniły się także metodyki badań i sposób oceny wód.

W ramach monitoringu diagnostycznego wód powierzchniowych w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Gdańsku zbadano także stan czystości 10 jezior wraz z ich ważniejszymi dopływami i odpływami. Ocenie poddana została woda łącznie z 41 punktów kontrolnych usytuowanych na jeziorach (22 punkty) i ciekach (19 punktów).

Sieć jezior wyznaczonych do badań w 2007 roku na terenie województwa pomorskiego obejmowała jeziora diagnostyczne:

- Jasień Północny i Południowy oraz Sumińskie - jeziora reperowe
- Człuchowskie Urzędowe, Boruja Duża, Skąpe, Schodno, Klasztorne Duże, Wierzyko, Zajeziorskie.

Według przeprowadzonej oceny:

- Stan wód wszystkich jezior badanych w 2007 roku był zły.
- Stan ekologiczny wód jezior był najczęściej umiarkowany lub słaby. Zły stan ekologiczny stwierdzono dla dwóch jezior: Wierzyko i Klasztorne Duże. Wody Jeziora Klasztorne Dużego są w znacznym stopniu zdegradowane ze względu na wprowadzanie do jego wód w przeszłości znacznych ilości nieoczyszczonych lub źle oczyszczonych ścieków. Jezioro Wierzyko jest zbiornikiem przepływowym, do którego od wielu lat odprowadzane są pośrednio, przez rzekę Bibrową, ścieki z oczyszczalni komunalnej w Kościerzynie.
- O gorszej jakości wód jezior przesądzał poziom chlorofilu „a”, wskaźnik ESMI wskazywał na dobry lub umiarkowany stan wód. Szczególnie wysokie stężenie chlorofilu „a” notowano w Jeziorze Wierzyko (do 213 µg/l) i Klasztornym Dużym (do 109 µg/l).
- Wody badanych zbiorników charakteryzowały się zbyt niskim natlenieniem warstw przydennych w okresie letnim (do 0.3 mg O₂/l) - znaczny udział wśród nich stanowiły zbiorniki o słabej przejrzystości wód (0.47-0.85 m) oraz z nadmiernie wysokim poziomem fosforu (0.062-0.60 mg P/l) i azotu ogólnego (1.40-2.69 mg N/l).
- Wody wszystkich dopływów nie spełniały wymogów stanu dobrego. Były one nadmiernie obciążone materią organiczną, a w części z nich notowano ponadto spadki natlenienia wody i nadmierny poziom stężeń azotu ogólnego Kjeldahla i fosforu ogólnego.

W zakresie poprawy jakości wód przybrzeżnych, w tym budowy i rozbudowy systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych, podjęto szereg działań.

W Sopocie w latach 2001-2008 zrealizowano:

- Przebudowę głównego kanału Potoku Nr 1
- Modernizację Stawu Reja
- Montaż urządzeń podczyszczających – 11 szt.
- Przebudowę Potoku Bohaterów Monte Cassino (Nr 7) w ramach Centrum Haffnera
- Budowa kanału deszczowego w ul. Andersa
- Wyprowadzenie wód potoków sopockich w głąb Zatoki Gdańskiej – wykonanie układów A i B

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Prowadzone są także dwa duże projekty:

- "Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w uzdrowisku Sopot"
- „Ochrona wód Zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Sopocie”.

Projekt „Ochrona wód Zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych” ma charakter strategiczny. Celem ogólnym przedsięwzięcia jest zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych wodami opadowymi i powierzchniowymi do Morza Bałtyckiego oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe substancji miejskiej.

Tak sformułowany cel łączy 4 projekty województwa pomorskiego:

- "Ochrona wód zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Gdańsku”;
- "Ochrona wód zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Sopocie”;
- "Ochrona wód zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Gdyni”.
- „Ochrona wód Zatoki Gdańskiej – budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych Małego Trójmiasta Kaszubskiego (Rumia, Reda, Wejherowo) i Gminy Wejherowo”

W 2008 roku miasta: Gdańsk, Gdynia, Sopot, Reda, Rumia, Wejherowo oraz Gmina Wejherowo podpisały list intencyjny w sprawie wyrażenia woli współpracy w ramach projektów "Ochrona wód Zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych".

Projekty mimo wspólnej nazwy realizowane są oddzielnie i aplikować będą o środki Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W 2007 r. we Władysławowie wykonano modernizację infrastruktury dla celów systemu dowodzenia i kontroli, polegającą na budowie posterunku łączności ze statkami na morzu.

Na terenie miasta Rumia w 2007 r. opracowano projekt budowlany, operat wodno-prawny oraz raport o oddziaływaniu na środowisku dla zbiornika retencyjnego, którego zadaniem ma być zabezpieczenie przeciwpowodziowe miast. W 2008 r. wykonano projekty kanalizacji deszczowej dla ulic Kazimierskiej, Bukowej Świętopełka, Jagodowej, Chełmińskiej oraz wykonano projekty kanalizacji deszczowej dla ulicy Rajskiej i Topolową (budowa w późniejszym terminie). Koszty (środki własne) – 337.701,00 zł.

W 2008 r. w Rumi wybudowano separatory:

- z osadnikiem przy ul. Zielarskiej na wlocie wód opadowych do rzeki,
- przy ul. Polnej, gdzie wody opadowe odprowadzane jest do gruntu,
- z osadnikiem przy ul. Partyzantów na odprowadzeniu wód opadowych do rowu.

• OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Istotnym działaniem tego celu jest także **realizacja inwestycji przewidzianych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).**

Program stanowi spis przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych (budowy, rozbudowy i/lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej) w aglomeracjach w celu prawidłowego i uporządkowanego procesu implementacji dyrektywy 91/271/EWG., które będą podejmowane do końca okresu przejściowego, wynegocjowanego dla tej dyrektywy tj. do końca 2015 r., a także dla okresów pośrednich: 2005 r., 2010 r., 2013 r.

Do 15 listopada 2008 aglomeracje wyznaczane były na wniosek gminy na drodze rozporządzenia wojewody. Obecnie kompetencję tę posiada samorząd województwa, który wyznacza aglomerację uchwałą sejmiku województwa.

Na terenie województwa wyznaczono 90 aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2 000, w rozumieniu ustawy Prawo wodne.

Agglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2 000 powinny być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zakończone oczyszczalniami ścieków, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

W woj. pomorskim wyznaczono 4 aglomeracje $\geq 100\ 000$ RLM, 20 aglomeracji 15 000– 100 000 RLM oraz 66 aglomeracji 2 000 – 15 000 RLM.

Wg danych opracowanych przez GIOŚ w „Ocenie stanu realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych na dzień 31.12.2007 r. dla aglomeracji ≥ 15000 RLM i tych, które nie zrealizowały zadań z KPOSK do końca 2005 r. wraz z podaniem efektów ekologicznych” 8 aglomeracji w woj. pomorskim, nie zakończyło zadań w zakresie oczyszczalni ścieków do końca wyznaczonego okresu pośredniego - 2005 r.

6 z tych aglomeracji: Kościerzyna, Dębica Kaszubska, Studzienice, Konarzyny, Cedry Wlk. i Nowa Karczma zakończyły zadania do końca 2007 r. 2 aglomeracje: Gdańsk i Swornegacie, które zobligowane były do wykonania zadań w zakresie oczyszczalni ścieków do 2005 r. są w trakcie realizacji tych zadań.

W 3 aglomeracjach, w których wykonano zadania: Dębica Kaszubska, Studzienice, Konarzyny, proces oczyszczania ścieków nie spełnia wymogów dyrektywy 91/271/EWG.

W ramach działania **porządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracjach od 2 000 do 15 000 RLM** w latach 2007-2008 wykonano:

- w aglomeracji Choczewo – przygotowano dokumentację techniczną przebudowy oczyszczalni i dokumentację techniczną rozbudowy systemu kanalizacyjnego;
- w aglomeracji Trąbki Wlk. – uzyskano pozwolenie na budowę, decyzję OOS, rozpoczęcie inwestycji planowane w 2009 r.
- w aglomeracji Chmielno – powstała dokumentacja projektowa
- w aglomeracji Linia- powstała dokumentacja projektowa
- w aglomeracji Liniewo – wykonano dokumentację techniczną rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków;
- w aglomeracji Lipusz- rozbudowa sieci kanalizacyjnej w m. Lipusz;
- w aglomeracji Zblewo - rozbudowano i zmodernizowano oczyszczalnię ścieków oraz sieć kanalizacji sanitarnej;
- w aglomeracji Smętowo Graniczne - przystąpiono do budowy kanalizacji sanitarnej dla m. Kopytkowo, Smętowo Graniczne
- w aglomeracji Nowa Karczma – wybudowano oczyszczalnię ścieków w Dekownicy z systemem kanalizacji sanitarnej w m. Grabowo oraz zmodernizowano oczyszczalnię ścieków w Lubaniu z systemem kanalizacji dla Nowego Barkoczyna
- w aglomeracji Skórcz - rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej – budowa kolektora północ (Wolental, Pączewo)

Działania podejmowane w aglomeracjach powyżej 15 000 RLM są opisane poniżej, stanowiąc przedmiot oddzielnego celu priorytetowego: „*Wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wszystkich aglomeracji o wielkości powyżej 15 000 RLM*”.

Jednym z kierunków działań w tym celu jest także realizacja **przedsięwzięć na rzecz wyposażania aglomeracji poniżej 2 000 RLM** w oczyszczalnię ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej.

W 2007 r. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opracował projekt "Programu wyposażenia aglomeracji poniżej 2 000 RLM w oczyszczalnię ścieków komunalnych i systemy kanalizacji sanitarnej". Program ten na dzień 32.12.2008 r. posiadał status projektu.

Zgodnie z projektem powyższego Programu dla województwa pomorskiego wyłoniono następujące aglomeracje, które powinny spełniać w 2015 r. wymagania artykułu 7 dyrektywy Rady 91/271/EWG tzn. odprowadzać do środowiska oczyszczone ścieki: Czarna Dąbrówka Parchowo Trzebielino Zielin Tuchomie Przodkowo Sulęczyno Rakowiec Sadlinki Wicko Miłoradz Damnica Bobrowniki Stowięcino Łupawa Smóldzino Przezmark Morzeszczyń Subkowy Turze Choczewo.

Równocześnie w 2007 r. Wojewoda Pomorski Rozporządzeniem 31/07 z dn. 17.12.2007 ustanowił aglomerację Wicko, jako aglomerację powyżej 2000 RLM.

W 2008 r. Wojewoda Pomorski Rozporządzeniem 14/08 z dn. 23.05.08 ustanowił aglomerację Sierakowice, będącą aglomeracją powyżej 2000 RLM, w której skład weszła miejscowość z Sulęczyno.

W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (ZPORR) w latach 2007-2008 dofinansowanie otrzymały 23 projekty wodno-ściekowe przedstawione w Tabeli 5 (*Priorytet I – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności*

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

regionów, Działanie 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska; Priorytet III – Rozwój lokalny, Działanie 3.1 Obszary wiejskie).

Tabela 4 Lista projektów wodno-ściekowych realizowanych w latach 2007-2008 ze środków ZPORR 2004-2006

Lp.	Tytuł projektu	Działanie	Beneficjent
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Juszkowo	1.2	Gmina Wiejska Pruszcz Gdański
2.	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Kościerzynie	1.2	Gmina Miejska Kościerzyna
3.	Przeciwdziałanie skutkom powodzi przez odbudowę prawego wału rz. Wisły na odc. Piekło-Bystrze-Lisewo	1.2	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych WP w Gdańsku
4.	Budowa kolektora sanitarnego A2 w Tczewie	1.2	Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.
5.	Budowa sieci kanalizacyjnej z przepompownią Kołczygłowy - Wierszyno oraz w m. Barnowiec	3.1	Gmina Wiejska Kołczygłowy
6.	Budowa wodociągu wiejskiego wraz z przyłączami dla wsi Olszanica - Białki	3.1	Gmina Wiejska Sadlinki
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej Kowale - Otomin	3.1	Gmina Wiejska Kolbudy
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Łodzierz	3.1	Gmina Miejsko - Wiejska Miastko
9.	Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlach Chodkiewicza i Łąkowa na terenie miasta Prabuty	3.1	Gmina Miejsko - Wiejska Prabuty
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej osiedla "Zatorze" w Miastku i w miejscowości Pasieka	3.1	Gmina Miejsko - Wiejska Miastko
11.	Uporządkowanie gosp. wodno-ściekowej pł. cz. gm. Rzeczenica celem zap. marginalizacji obszarów	3.1	Gmina Wiejska Rzeczenica
12.	Budowa Kanalizacji sanitarnej w miejscowości Karsin, gmina Karsin	3.1	Gmina Wiejska Karsin
13.	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Cedrach Wielkich	3.1	Gmina Wiejska Cedry Wielkie
14.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Leśnie	3.1	Gmina Miejsko - Wiejska Brusy
15.	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Rychnowy	3.1	Gmina Wiejska Człuchów
16.	Budowa sieci wodociągowych w gminie Studzienice z modernizacją stacji uzdatniania	3.1	Gmina Wiejska Studzienice
17.	Czysta "Kraina w Kratę" dzięki nowoczesnej infrastrukturze ochrony środowiska	3.1	Gmina Wiejska Słupsk
18.	Budowa sieci wodociągowej w m. Dargoleza - Przebędowo-Wykosowo-Wolinia -gm. Główny	3.1	Gmina Wiejska Główny
19.	Modernizacja ujęcia i budowa stacji wodociągowej w miejscowości Swornegacie	3.1	Gmina Wiejska Chojnice
20.	Zmniejszenia zawartości fluoru poprzez modernizację ujęć i sieci wodociągowej w gminie Cedry Wielkie	3.1	Gmina Wiejska Cedry Wielkie
21.	Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej w Osieku	3.1	Gmina Wiejska Osiek

Źródło: Departament Programów Regionalnych UMWP

Projekty te realizowane były w latach 2007 – 2008. W wyniku realizacji wymienionych projektów powstało (stan na 31.12.2008 r.):

- 38,01 km sieci kanalizacyjnych (w ramach działania 1.2),

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- 15,3 km długości elementów zapobiegających powodziom (w ramach działania 1.2),
- 59,53 km sieci rozdzielczej wodociągów (w ramach działania 3.1),
- 126,16 km sieci kanalizacyjnych (w ramach działania 3.1),
- 7 stacji uzdatniania wody,
- 1 oczyszczalnia ścieków.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013 został uchwalony przez Zarząd Województwa Pomorskiego w październiku 2007 r. W ramach RPOWP – Priorytet 8 *Lokalna infrastruktura podstawowa*, Działanie 8.2 *Lokalna infrastruktura ochrony środowiska*, do końca 2008 r. zostały wybrane do dofinansowania następujące projekty wodno – ściekowe (Tabela 6).

Tabela 5 Lista projektów zatwierdzonych do finansowania w ramach RPOWP (Priorytet 8, Działanie 8.2)

Lp.	Tytuł projektu	Działanie	Beneficjent
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Kursztyn, Cierzpice, Brody Pomorskie - Gmina Gniew	8.2_4	Gmina Gniew
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Prabutach - etap I	8.2_4	Miasto i Gmina Prabuty
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej z przebudowa sieci wodociągowej w mieście Skórcz - etap III	8.2_4	Gmina Miejska Skórcz
4.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Bolesławowo, gmina Skarszewy - Etap II	8.2_4	Gmina Skarszewy
5.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czarna Woda – etap I	8.2_4	Gmina Miejska Czarna Woda
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lichnowy w gminie Lichnowy	8.2_4	Gmina Lichnowy
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami, przepompowniami ścieków i oczyszczalnia ścieków dla aglomeracji Subkowy.	8.2_4	Gmina Subkowy
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Sztumie i części Sztumskiego Pola	8.2_4	Miasto i Gmina Sztum
9.	Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie Zblewo - etap I	8.2_4	Gmina Zblewo
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej na Osiedlu Leśna I, II, III w Pelplinie	8.2_4	Gmina Pelplin
11.	Budowa kanalizacji w Rajkowach	8.2_4	Gmina Pelplin
12.	Rozbudowa stacji uzdatniania wody w Prabutach	8.2_4	Miasto i Gmina Prabuty
13.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Dąbrówce – Gmina Starogard Gdański i Jabłówku – Gmina Bobowo	8.2_4	Gmina Starogard Gdański
14.	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w gminie Skórcz - budowa kolektora sanitarnego "PÓŁNOC" I etap, zadanie 1 – Wolental wraz z przebudową sieci wodociągowej	8.2_4	Gmina Skórcz
15.	Kompleksowy program gospodarki ściekowej Gminy Tczew – projekt uzupełniający	8.2_4	Gmina Tczew
16.	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Kołdowo, Piaskowo, Dąbki, Nowosiółki na terenie gminy wiejskiej Człuchów	8.2_2	Gmina Człuchów
17.	Ochrona Parku Narodowego Bory Tucholskie poprzez budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Ciecholewy, Konarzyki Osady i	8.2_2	Gmina Konarzyny

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Tytuł projektu	Działanie	Beneficjent
	Żychckie Osady, gmina Konarzyny		
18.	Rozbudowa systemu wodno-ściekowego w Gminie Lipusz	8.2_2	Gmina Libusz
19.	Budowa ciśnieniowej kanalizacji sanitarnej dla wsi Stupia i Myśligoszcz, etap III i IV do miejscowości Boboszewo i budowa kanalizacji sanitarnej w m. Buchowo z przewodem tłocznym do m. Debrzno	8.2_2	Miasto i Gmina Debrzno
20.	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Rzeczenicy	8.2_2	Gmina Rzeczenica
2.	Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Dziemiany - etap I budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej dla sołectwa Trzebuń	8.2_2	Gmina Dziemiany
22.	Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji Wyczechy	8.2_2	Gmina Czarne
23.	Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Nowa Karczma	8.2_2	Gmina Nowa Karczma
24.	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Orlu wraz z budową kanalizacji sanitarnej w Głodowie	8.2_2	Gmina Liniewo
25.	Budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej obejmującej miejscowości Konarzyny, Bartoszylas oraz wybudowania Starej Kiszewy	8.2_2	Gmina Stara Kiszewa
26.	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Wielkim Klinczu oraz budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Kościerzyna Wybudowanie, Skorzewo, Nowa Wieś w Aglomeracji Wielki Klincz	8.2_2	Gmina Kościerzyna
27.	Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w miejscowościach Zalesie - Lubnia - Orlik - Lamk poprzez budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	8.2_2	Gmina Brusy
28.	Rozbudowa infrastruktury sanitarnej w południowej i wschodniej części aglomeracji Chojnice	8.2_2	Gmina Chojnice

Źródło: Departament Programów Regionalnych UMWP

Pozostałe konkursy wyboru projektów z Osi 8 (Działania 8.2_1 i 8.2_3) zostaną rozstrzygnięte w I kwartale 2009 r.

Cel priorytetowy (2007-2010)

I-2a Wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wszystkich aglomeracji o wielkości powyżej 15 000 RLM

Kierunki działań:

W ramach działania **uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracjach o RLM ponad 100 000** wykonano:

- w aglomeracji Gdynia - przystąpiono do rozbudowy i przebudowy obiektów gospodarki ściekowej i gospodarki osadowej oczyszczalni „Dębogórze” oraz uszczelnienia kanału odprowadzającego ścieki z GOŚ „Dębogórze” do kanału krytego pod wsią Kazimierz (poprzez zarurowanie); rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej w mieście Reda i Rumia, rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompowniami ścieków na terenie gminy Puck, przystąpiono do budowy sieci kanalizacyjnych w mieście i gminie Wejherowo; przebudowano

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

kanalizacji deszczową w ul. Morskiej na odcinku od ul. Kalksztajnow do ul. Zakręt do Oksywia wraz z montażem urządzeń podczyszczających, wykonano odwodnienie w ulicach Pelplińskiej, Działdowskiej i Ściegiennego, przebudowano kanalizację deszczową w ul. Tetmajera, przebudowano kanalizację deszczową w ul. Ateny i Amora 2008, przebudowano kanalizację deszczową w ulicy Krawieckiej

- w aglomeracji Gdańsk - rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej na gminy Pszczółki;
- w aglomeracji Słupsk – opracowano dokumentację projektową na budowę 4 separatorów na kanalizację deszczową w Słupsku, zrealizowano nowe obiekty na terenie oczyszczalni ścieków w ramach „Rozbudowy oczyszczalni ścieków w Słupsku, rozbudowano system kanalizacji sanitarnej w Słupsku w ramach realizacji kontraktu „Budowa kanalizacji ściekowej w Słupsku”, wybudowano kanalizację sanitarną i deszczową na os. Westerplatte-Hubalczyków , os. Piłsudskiego -Banacha w Słupsku
- w aglomeracji Tczew - wybudowano kanalizację deszczową ulicy Ks. Sychty i ul. W. Pola , wybudowano kanalizację deszczową odprowadzającą wody opadowe z terenu Szkoły Podstawowej Nr 5 oraz wykonano izolacje fundamentów w budynku szkoły, wykonano przyłącze kanalizacji deszczowej NZOZ

W ramach działania **uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracjach od 15 000 do 100 000 RLM** w latach 2007-2008:

- w aglomeracji Bytów – wykonano modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków
- w aglomeracji Lębork - wykonano projekt na budowę oczyszczalni ścieków w Janowicach, w roku 2008 wykonano budowę oczyszczalni ścieków w Janowicach oraz wymieniono sieć kanalizacji sanitarnej w m. Niebędzino.
- w aglomeracji Władysławowo - opracowano studium wykonalności dla rekomendacji przedsięwzięcia do współfinansowania ze środków FS, bilans ilościowo-jakościowy ścieków oraz koncepcję rozbudowy oczyszczalni
- w aglomeracji Miastko - Gmina Miastko złożyła wniosek do RPO WP na dofinansowanie inwestycji pn. Budowa kanalizacji sanitarnej dla aglomeracji Miastko etap II Biała - Świerzenko-Świerzeno- Kawcze- Małęcino- Kamnica i III etap -Słosinko- Miłocice- Wołcza Mała
- w aglomeracji Puck – w gminie Krokowa przystąpiono do budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzynie i Prusewo, budowa kanalizacji sanitarnej w Kłaninie, budowa kolektorów przerzutowych OBM Białogóra-Wierzchucino oraz Krokowa-Kłanino.
- w aglomeracji Sierakowice – uzyskano pozwolenie na budowę oczyszczalni

Podjęmowano także działania polegające na modernizowaniu infrastruktury ściekowej w zakładach przemysłowych m.in.:

-w Elektrociepłowni Gdańskiej - zmniejszenie ilości wody głębinowej pobieranej do celów technologicznych, w wyniku zainstalowania nowoczesnych instalacji produkcji wody do celów energetycznych, rezygnacja z odprowadzania ścieków do instalacji hydroodpopielania, maksymalne wtórne wykorzystanie wód opadowych i oczyszczonych ścieków, poprawa jakości zrzucanych ścieków poprzez wybudowanie węzła oczyszczania ścieków

Tabela 6 Realizacja zbiorczych sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych na terenie aglomeracji woj. pomorskiego w latach 2006-2008.

Realizacja zbiorczych sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych na terenie aglomeracji woj. pomorskiego
----

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Wielkość aglomeracji RLM	Liczba aglomeracji (wg projektu AKPOŚK 2008)	RLM aglomeracji zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym aglomeracje	Długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej w latach 2006-2008 (km)	Długość sieci kanalizacyjnej planowanej na do wybudowania w latach 2007-2015	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych, na których prowadzone są działania inwestycyjne			
					BN	M	R	RM
≥ 100 000	4	1 541 000	174,3	531,8	0	1	0	2
15 000 – 100 000	20	743967	161	950,3	0	1	1	6
2 000 – 15 000	66	310 205	342,37	1857,5	7	8	14	9
RAZEM	90	2 595 172	675,1	3339,6	7	10	15	17

BN – budowa nowej oczyszczalni

M- modernizacja oczyszczalni ścieków

R- rozbudowa oczyszczalni ścieków

RM – rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków

Źródło: Ocena realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych dla aglomeracji w Województwie Pomorskim, opracowanie DROŚ, UMWP

Nakłady¹ poniesione na **zbiornicze systemy kanalizacyjne** w aglomeracjach województwa pomorskiego:

– W 2007 r. 149 635,5 tys. zł

– w 2008 r. 224 892,3 tys. zł

Łącznie w latach 2006-2008: 374 527,8 tys. zł

Nakłady² poniesione na **oczyszczalnie ścieków komunalnych** w aglomeracjach województwa pomorskiego:

– w 2007 r. 86 296 tys. zł.

– w 2008 r. 56 937,1 tys. zł

Łącznie w latach 2007 – 2008: 143 233,1 tys. Zł

Cel priorytetowy (2007-2010)

I-2b Eliminacja zrzutów substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego

W celu ograniczenia i eliminacji ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego podmioty korzystające ze środowiska zobligowane są do wnoszenia opłat ekologicznych za wprowadzanie do wód powierzchniowych ładunków zanieczyszczeń oraz kar w przypadku przekroczenia dopuszczalnych ładunków zanieczyszczeń dla ścieków, określonych w

¹ Środki łącznie: unijne i krajowe (fundusze ochrony środowiska, budżety jst)

² Środki łącznie: unijne i krajowe (fundusze ochrony środowiska, budżety jst)

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

pozwoleniach wodno-prawnych. Wprowadzono programy dostosowawcze w zakresie gospodarki wodno – ściekowej w przedsiębiorstwach i zakładach.

W celu eliminacji zrzutów substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi szkolenia, seminaria oraz konferencje w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych w zakresie prawidłowego składowania i stosowania środków ochrony roślin oraz stałych i płynnych nawozów naturalnych i mineralnych. (Wykaz przeprowadzonych szkoleń patrz: Szesnasty cel średniookresowy (2007-2014) Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych)

Trzeci cel średniookresowy (2007-2014)

3 (I-3) Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza

Realizując cel trzeci POŚ opracowywano programy ochrony powietrza dla stref, gdzie przekroczone zostały poziomy zanieczyszczeń w powietrzu oraz wdrażano działania naprawcze.

W związku ze zmianą kompetencji w zakresie sporządzania programów ochrony powietrza od 1 stycznia 2008 r. za opracowanie programów odpowiedzialny jest Sejmik Województwa Pomorskiego.

Na 31.12.2008 r. w województwie pomorskim obowiązywał 1 program ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej, przyjęty Rozporządzeniem Wojewody Nr 33/2007 z dnia 19 grudnia 2007 roku. Za wdrażanie i egzekucję zapisów ww. programu od 1 stycznia 2008 r. odpowiada marszałek województwa.

W trakcie opracowywania były programy dla stref: kartusko-kościerskiej, kwidzyńsko-tczewskiej, pucko-wejherowskiej i miasto Słupsk.

Docelowo w roku 2009 około 45% powierzchni województwa pomorskiego będzie objęte programami ochrony powietrza. Na daną strefę przypadają powiaty:

- aglomeracja trójmiejska: Gdańsk, Sopot, Gdynia (powiaty grodzkie);
- kartusko-kościerska: gdański, kartuski i kościerski;
- kwidzyńsko-tczewska: kwidzyński, tczewski i starogardzki;
- pucko-wejherowska: pucki i wejherowski;
- miasto Słupsk (powiat grodzki).

Łączna powierzchnia stref objętych programami w woj. pomorskim wynosić będzie 8 275,17 km².

W Gdańsku powołano Zespół Konsultacyjny ds. programu ochrony powietrza dla Gminy Miasta Gdańsk, który nadzorował wykonanie zadań określonych dla m. Gdańska w Rozporządzeniu Wojewody Nr 33/2007 z dnia 19 grudnia 2007 roku w sprawie programu ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej. W spotkaniach Zespołu uczestniczyli także przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, miasta Sopot i miasta Gdynia oraz przedstawiciele Biura Rozwoju Gdańska, GPEC, ZKM Gdańsk i Fundacji ARMAAG.

W roku 2008

Wg statystyk w roku 2008 r. na terenie województwa pomorskiego 119 jst posiadało „Założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe...”, co stanowi 97% wszystkich jednostek gminnych na terenie województwa

Miasto Gdynia kontynuowało program modernizacji kotłowni w obiektach komunalnych oraz partycypowało w rozbudowie miejskiej sieci ciepłowniczej i zmiany systemów ogrzewania.

Miasto Sopot w latach 2007-2008 kontynuowało program dotacji dla mieszkańców modernizacji systemów grzewczych z węglowych na proekologiczne. Kwota dotacji w 2007 r. wynosiła 950 zł i przyznano 22 dotacje na łączną kwotę 20,8 tys. PLN. W roku 2008 udzielono 20 dotacji w wysokości 1000 zł jedna na łączną kwotę 20 tys. PLN..

Burmistrz Miasta Rumia zarządzeniem nr 349/323/2007 z dnia 13 listopada 2007 roku wprowadził „Program Małych Ulepszeń”, wspierający ulepszenia dokonywane w nieruchomościach stanowiących własność. Środki na ten cel pochodzą z budżetu:

- w roku 2007 udzielono 10 dotacji na kwotę 7.688,16 zł
- w roku 2008 udzielono 9 dotacji na kwotę 3.827,26 zł.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Miasto Gdańsk wspiera finansowo nowe instalacje powstałych na skutek modernizacji węglowych źródeł ciepła zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta – realizacja przez osoby fizyczne oraz osoby prawne. Prowadzone były również działania związane z wprowadzaniem przyjaznych dla środowiska nośników energii (instalacje w nowych budynkach) np. pompy ciepła.

W zakresie modernizacji systemów grzewczych oraz sieci ciepłowniczej:

- rozbudowano miejską sieć ciepłowniczą w Sopocie;
- zmodernizowano w 2007 system ciepłowniczy w Gniewie;
- gmina Sztutowo, gmina Stegna oraz miasto Krynica morska podjęły współpracę z Pomorską Spółką Gazownictwa dot. Zgazyfikowania Mierzei Wiślanej;
- zmodernizowano kotłownię w Zespole Szkół w gminie Nowa Karczma;
- zaprojektowano pompy ciepła w Domu Pomocy Społecznej w Czarnem;
- w powiecie kartuskim - zmodernizowano wszystkie kotłownie w szkołach powiatowych
- w gminie Bobowo zaprojektowano budowę sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Podstawowych w Bobowie (pompy ciepła);
- w gminie Głównicyce – zmodernizowano centralne ogrzewanie w budynku Gimnazjum w Głównicycach;

W kwietniu 2008 r. w Elektrociepłowni Wybrzeże S.A rozpoczęto współspalanie biomasy z węglem na 4 kotłach OP230. W roku 2008 spalono 23 781 ton biomasy o średniej zawartości popiołu 2,9% oraz 541 810 ton węgla o średniej zawartości popiołu 19,4%. Emisja pyłu ogółem wyniosła w roku 2008 – 222,44 ton/a, w roku 2007 – 378,18 ton/a czyli zmniejszyła się o 155,74 ton/a, ale nie można jednoznacznie stwierdzić, że jest to spowodowane współspalaniem biomasy.

W ostatnich latach, na terenie województwa notowany jest spadek zużycia ciepła u odbiorców zasilanych przez miejskie sieci ciepłownicze. Główne powody, to spadek zapotrzebowania wynikający z działań termomodernizacyjnych u odbiorców, odłączanie się klientów od miejskiej sieci ciepłowniczej, zmniejszenie odbioru ciepła przez przemysł. Na zmniejszenie zużycia energii cieplnej ma również wpływ systematyczna wymiana starych sieci kanałowych na nowe (preizolowane) ograniczające znacznie straty ciepła na przesyle oraz modernizacja węzłów cieplnych.

Tabela 7 Nakłady na ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu w 2007 r.

Jednostka terytorialna	2007
	zapobieganie zanieczyszczeniom modernizacja kotłowni i ciepłownictwa
	[tys. zł]
POMORSKIE	26 046,5
Powiat gdański	0
Powiat kartuski	0
Powiat nowodworski	0
Powiat pucki	0
Powiat wejherowski	28,7
Powiat bytowski	82,4
Powiat chojnicki	124,7
Powiat człuchowski	479,1
Powiat lęborski	105,9
Powiat słupski	344,9
Powiat m.Słupsk	3 222,4
Powiat kościerski	252,0
Powiat kwidzyński	1 493,9

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Jednostka terytorialna	2007
	zapobieganie zanieczyszczeniom modernizacja kotłowni i ciepłownictwa
	[tys. zł]
POMORSKIE	26 046,5
Powiat gdański	0
Powiat malborski	0
Powiat starogardzki	17,1
Powiat tczewski	558,3
Powiat sztumski	0
Powiat m.Gdańsk	16 286,1
Powiat m.Gdynia	3 051,0
Powiat m.Sopot	0

Źródło: Ochrona Środowiska 2007 GUS Warszawa
Brak danych z roku 2008 na stronach Głównego Urzędu Statystycznego

W zakresie realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych, szczególnie w starej zabudowie, gdzie tradycyjne metody ogrzewania stanowią największe źródło niskiej emisji komunalnej podjęto szereg działań.

W Gdyni - w ramach realizacji projektu „Kompleksowa termomodernizacja siedmiu budynków placówek oświatowych na terenie Gdyni” realizowanego w ramach priorytetu „Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego poprzez m. in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii” zaplanowano termomodernizację 7 budynków oświatowych. Na realizację zadania zostało udzielone wsparcie przez Norwegię poprzez dofinansowanie z Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Zadania termomodernizacyjne realizowane są także ze środków GFOŚ.

W Gdańsku - zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła odbywa się poprzez termomodernizację budynków.

W roku 2008 wykonano prace termomodernizacyjne w obiektach na łącznej powierzchni 9 757 m²:

1. 2 934 m², SP 45, ul. Matki Polki,
2. 3 444 m², ZSS, ul. Elbląska,
3. 879 m²,
4. 2 500 m², SP 70, ul. VII Dwór.

W Sopocie wykonywano zadania termomodernizacyjne w ramach projektu: Rewitalizacja miasta Sopotu.

W Słupsku - przeprowadzono termomodernizację budynków w Zespole Szkół Ogólnokształcących i technicznych przy ul. Szymanowskiego, Gimnazjum nr 5 przy ul. Lotha oraz Szkołę Podstawową nr 9 przy ul. Małachwoskiego;

W Tczewie –w 2007r. przeprowadzono modernizację budynku przy ul. Westerplatte w związku z planowanym projektem „Miejski Dom Przedsiębiorców” w Tczewie, Przeprowadzona została zmiana systemu ogrzewania na Starym Mieście na bardziej ekologiczne, wykonano termomodernizację budynku głównego Urzędu Miejskiego, w 2008r. wymieniono instalację centralnego ogrzewania w budynku Przedszkola nr 9 zmodernizowano ocieplenie budynków na Stacji Uzdatniania Wody oraz budynek obsługi technicznej w Oczyszczalni Ścieków.

W gminie Kwidzyn – wykonano termomodernizację dachu apteki szpitalnej;

W gminie Dankowo - wykonano termomodernizację Rodzinnego Domu Dziecka w Dankowie;

W gminie Smętowo Graniczne - przeprowadzono termomodernizację budynków w Zespole kształcenia i wychowania w Smętowie Granicznym;

W gminie Osieczna - przeprowadzono termomodernizację szkoły, Urzędu Gminy oraz Ośrodka gminy w Osiecznej;

W gminie Zblewie- przeprowadzono termomodernizację dwóch szkół w Pinczynie i Zblewie wraz z wymianą kotłów na palety,

W gminie Sztutowo - przeprowadzono termomodernizację Przedszkola Gminnego oraz budynku Urzędu Gminy w Sztutowie;

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

W Pruszczu Gdańskim - przeprowadzono termomodernizację Zespołu Szkół Ogrodniczych i ogólnokształcących w Pruszczu Gdańskim.

W Rumi - przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Wyżynnej 4 -Koszt brutto: 172,000,000 zł., przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Stoczniovców 9. Koszt brutto: 91.580,22 zł., przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Dąbrowskiego 9 .Koszt brutto: 34.920,00 zł., przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Sobieskiego 39. Koszt brutto: 39.890,98 zł. Wyremontowano dach łącznie z przeprowadzeniem z termomodernizacji Szkoły Podstawowej nr 1 w - 116.862,87 zł.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego :

- miasta Sopotu wyznaczono korytarze przewietrzania miasta na wysokości doliny Świemirowskiej, oraz na osiedlu Brodzino.
- miasta Gdańska wyznaczono jego osnowę przyrodniczą (Ogólnomiejski System Terenów Aktywnych Biologicznie). Są to tereny w znacznym stopniu wyłączone spod zabudowy obejmujące najcenniejsze pod względem przyrodniczym fragmenty miasta, w tym doliny potoków, tereny podmokłe, płaty zadrzewień itp.. Tereny te te połączzone sa w jedyem spójny system. Osnowa przyrodnicza miasta poza celami czysto przyrodniczymi związanymi z dotrzymaniem odpowiednich standardów zamieszkiwania, pełni niezmiernie ważną rolę korytarzy przewietrzających obszar miasta. Zaproponowana w Studium osnowa przyrodnicza przenoszona jest do sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których dokładnie określone zostają jej funkcje przestrzenne i przyrodnicze.
- miasta Gdańska na terenach z dominującą funkcją produkcyjno- usługową wzdłuż linii kolejowej SKM i ulicy Grunwaldzkiej wyznaczono Centralne Pasma Usługowe, między innymi w celu wymuszenia likwidacji istniejących zakładów przemysłowych. W Studium wskazano dwa podstawowe rejony lokalizacji przemysłu to: Stogi Przemysłowe wraz z Wyspą Ostrów i Kokoszek Przemysłowe. Pierwszy rejon położony jest po stronie zawietrznej dla przeważających kierunków wiatrów, natomiast rejon w Kokoszkach Przemysłowych zlokalizowany jest po stronie nawietrznej.

W ustaleniach wszystkich sporządzanych planów w Gdańsku wprowadzany jest obligatoryjnie zapis nakazujący zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej lub z niskoemisyjnych źródeł lokalnych oraz wprowadzane jest zalecenie podłączenia istniejących i planowanych budynków i obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. W 2008 roku w Gdańsku uchwalono 37 planów miejscowych, w których zapisy te zostały wprowadzone.

W latach 2007-2008 realizując politykę jakości powietrza w miastach prowadzono nasadzenia zieleni, zarówno nowe jak i uzupełniające, zagospodarowywano zielone przestrzenie publiczne lub tworzone nowe.

Tabela 8 Nasadzenia drzew i krzewów na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008

Rok	Nasadzenia drzew	Nasadzenia krzewów
	[sztuki]	[sztuki]
2007	26706	64418
2008	25789	55413

Tabela 9 Tereny zieleni w gestii samorządów gmin na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008

Rok	parki spacerowo - wypoczynkowe	Parki spacerowo - wypoczynkowe	zieleńce	zieleńce	tereny zieleni osiedlowe
	[obiekty]	[powierzchnia]	[obiekty]	[powierzchnia]	[powierzchnia]
2007	102	679,9	1 122	882,9	239,8
2008	104	686,9	1122	882,9	282,2

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Wykazano także wprowadzanie i egzekwowanie procedur ograniczających niezorganizowaną emisję pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza z terenów produkcyjnych, w tym zmiany technologii produkcji.

Działania podjęte przez Stocznnię Północną S.A.:

1. Utrzymanie wewnątrzzakładowych procedur dotyczących czyszczenia strumieniowo-ściernego oraz składowania materiałów sypkich (szlaki pomiedziowej).
Instrukcja technologiczna IT-9-2050 „Zasady organizacji procesu czyszczenia strumieniowo-ściernego żużlem pomiedziowym i piaskiem”.
- 2.. Prowadzenie przez zakładowe służby ochrony środowiska bieżących kontroli związanych z:
a) systematycznym sprzątnięciem rejonów ze szlaki pomiedziowej, b) sprawdzaniem stanu osłon na budowanych konstrukcjach stalowych. Stocznia Gdańska S.A.:

W ramach restrukturyzacji - w maju 2008 r. rozpoczęto i w czerwcu 2008 r. zakończono przenoszenie prefabrykacji sekcji z terenu Wydziału PK3 do hali ośrodka prefabrykacji kadłubów PK1. Prace spawalnicze i szlifierskie (związane z prefabrykacją sekcji) z terenów przyległych do pochylni i z hali 3B znajdujących się w pobliżu ul. Jana z Kolna - przeniesiono do hali ośrodka prefabrykacji kadłubów PK1 znajdującej się w dużej odległości od zabudowy miejskiej. Na pochylniach pozostały głównie operacje łączenia sekcji na stykach.

W IV kw.2008 r. wykonano instalację wentylacyjną dla nowych stanowisk spawalniczo-ślusarskich powstałych w miejsce likwidowanych w ramach restrukturyzacji (przeniesienie z hali 70 do hali 33). Zastosowano urządzenie filtrowentylacyjne o wydajności 10 000 m³/h i nominalnej skuteczności odpylania 99,5 %. Regeneracja wkładów filtracyjnych następuje za pomocą samoczynnych impulsów sprężonego powietrza.

Działania podjęte przez Stocznnię „Remontowa” im. J Piłsudskiego S.A.:

1. Środki organizacyjne do ograniczania emisji pyłu

W zakresie ograniczania emisji pyłów na terenie Stoczni obowiązują instrukcje technologiczne:

- IT - 80 - 26 „Instrukcja montażu i eksploatacji osłon przeciwpylowych na dokach”
- IT - 80 - 28 „Warunki techniczne czyszczenia, malowania i odbioru prac konserwacyjno malarskich w remoncie i przebudowie statku”
- IT - 80 - 09 „Instrukcja zabezpieczenia przed uszkodzeniem mechanizmów i urządzeń statkowych podczas remontu i budowy jednostki”
- IT - 80 – 16 – Aneks Nr 1 „Przygotowanie powierzchni do malowania w różnych rejonach statku”
- IT - 80 – 20 „Oplandekowanie remontowanych jednostek plandekami przenośnymi”

Na terenie Stoczni prowadzone są regularne kontrole realizowane przez stoczniowy Zespół ds. Ochrony Środowiska, podczas kontroli teren stoczni sprawdzany jest pod kątem uprzątnięcia ścierniwa i potencjalnych zagrożeń związanych z wtórnym pyleniem ze zużytego ścierniwa, sprawdzane jest też stosowanie osłon na dokach.

Gminy Kosakowo, Rumia, Reda oraz Miasto Gdynia zabiegają o budowę Obwodnicy Północnej Aglomeracji Trójmiejskiej (OPAT). W 2007 roku została zawarta umowa pomiędzy zainteresowanymi gminami, na mocy której zobowiązały się one wraz z marszałkiem województwa opracować dokumentację techniczną OPAT. Obecnie trwają prace nad opracowaniem studium techniczno – ekonomiczno -środowiskowego dla tego przedsięwzięcia.

W ramach promowania i wspierania rozwiązań pozwalających na zmniejszaniu emisji z transportu, rozwijana jest sieć dróg rowerowych i wodnych. W latach 2007-2008 powstały następujące ścieżki rowerowe:

W Sopocie w 2008 r. wybudowano 0,6 km (w ramach przebudowy skrzyżowania ul. Sobieskiego i Chopina). Długość ścieżek w Sopocie wynosi: 11,8 km

Wykonano także modernizację nawierzchni ulic w 2007: 16 tys m² (ulice Polna, Kubacza, Bałtycka, Bema, Małopolska, Niepodległości Bitwy pod Płowcami, Zamenhofs, Łokietka, Cieszyńskiego, 1 Maja); w 2008 r.: 31 tys m² (ulice Obrońców Westerplatte, Struga, Malczewskiego, Kościuszki, Powstańców Warszawy, Grunwaldzka, Chopina/ Sobieskiego, Majkowskiego, Morska, Królowej Jadwigi)

Łączna długość ścieżek rowerowych **w Gdańsku** na dzień 31.12.2008r. wynosiła 72,3 km.

W Gdyni rozbudowano system ścieżek rowerowych – od stacji benzynowej w Kolibkach do Sopotu

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

(680 m), Nadleśnictwo Gdańsk na zlecenie miasta Gdyni wykonało prace renowacyjne na terenach leśnych ścieżek rowerowych.

Na terenie **Miasta Rumia** w latach 2007-2008 wybudowano przy ulicach nowe ścieżki rowerowe lub wytyczono je wzdłuż istniejących pasów ulicznych. Długość ścieżek rowerowych powstałych w latach 2004-2008 wyniosła 6.552 mb. Powstały one przy ulicach:

- 3-go Maja,
- Starowiejskiej, na odcinku od ulicy Wybickiego w kierunku ronda Jana Pawła II,
- Dąbrowskiego na odcinku od ulicy Gdańskiej do granicy miasta,
- Gdańskiej na odcinku od ulicy Dąbrowskiego do ulicy Katowickiej,
- Dębogórskiej na odcinku od ulicy Mickiewicza do ul. Gdańskiej,
- Starowiejskiej i I Dywizji W.P.,
- Kosynierów,
- Partyzantów.

20 grudnia 2007 r. radni wyrazili zgodę na podpisanie porozumienia dotyczącego przystąpienia Gminy Miejskiej Rumia do projektu „Turystyczny szlak Północnych Kaszub”, który będzie współfinansowany z Unii Europejskiej, a jego celem jest rozbudowa sieci tras rowerowych. W projekcie uczestniczą także gminy Kosakowo, Krokowa, Reda, Gniewino, Miasto i Gmina Wejherowo, Miasto i Gmina Puck, Powiat Pucki i Powiat Wejherowski. Porozumienie podpisano 1 lutego 2008 r. W zakresie Gminy Rumia realizacja projektu zakłada zbudowanie drogi rowerowej wzdłuż ulicy Różanej od ul. Kosynierów do granicy z gminą Kosakowo. Koszt przedsięwzięcia to ponad 2.200 tys. z.

Rozwój transportu wodnego realizowany jest m.in. przez Samorząd Województwa Pomorskiego przy współpracy z lokalnymi samorządami i pozostałymi partnerami, którzy wdrażają „**Program rozwoju dróg wodnych Dłty Wisły i Zalewu Wiślanego**”. Celem Programu jest rewitalizacji szlaków wodnych oraz połączenie obszaru Dłty Wisły z europejskimi drogami wodnymi.

Efektom realizacji działań w/w Programu jest m.in. **projekt „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej”**, który został uznany za jeden z kluczowych przedsięwzięć turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 –2013 Działanie 6.4 „Inwestycje w projekty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym” (projekt znajduje się Indykatywnej liście projektów kluczowych dla Działania 6.4 PO IG 2007 – 2013). Całkowita wartość projektu wynosi 83,6 mln zł, z czego maksymalny poziom dotacji unijnej może wynieść 50,1 mln zł.

Realizacja wspomnianego projektu przewidziana jest na lata 2008-2011, w którym udział bierze 18 partnerów z województw: warmińsko – mazurskiego i pomorskiego. **Projekt zakłada** stworzenie unikalnego charakteryzującego się wysoką jakością produktu turystycznego w postaci szlaku wodnego, opartego na: oryginalnej kompozycji różnych dóbr turystycznych (walorów i atrakcji) oraz przeróżnych usług umożliwiających ich turystyczne wykorzystanie w trakcie pobytu na terenie Żuław i Zalewu Wiślanego, synergii pomiędzy wyjątkowym i zróżnicowanym środowiskiem przyrodniczym i dziedzictwem kulturowym, unikalnym w skali europejskiej, wysokiej jakości oraz bezpiecznej infrastruktury turystycznej w postaci portów i przystani żeglarskich oraz pomostów cumowniczych służącej zarówno aktywnemu uprawianiu sportów wodnych jak również innym formą turystyki, kompleksowej i spójnej ofercie umożliwiającej skorzystanie z wielu usług trakcie pobytu na terenie Żuław i Zalewu Wiślanego.

W wyniku realizacji projektu, powstanie nowoczesna infrastruktura żeglarska umożliwiająca cumowanie około 450 jednostek pływających, składającej się z: 5 portów żeglarskich, 10 przystani jachtowych, 10 pomostów cumowniczych oraz 4 przystani żeglugi pasażerskiej. Ponadto dla poprawy warunków żeglugowych na szlakach wodnych Dłty Wisły zostaną przebudowane dwa stałe mosty na zwodzone oraz nastąpi zelektryfikowanie śluzy Gdańska Głowa.

Od roku 2006 w okresach letnich uruchamiana jest komunikacja tramwajami wodnymi między Gdańskiem, Gdynią, Sopotem a Półwyspem Helskim, co jest atrakcją turystyczną, jak również stanowi alternatywę dla zmniejszenia ruchu samochodowego na cennym przyrodniczo obszarze województwa. Przedsięwzięcie finansowane jest przez Samorząd Województwa Pomorskiego, samorządy Gdańska, Gdyni i Sopotu oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Gdańsku. Organizatorem tej komunikacji jest Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.

Inne działania: w Wydziale Oceanotechniki i Okrętownictwa Politechniki Gdańskiej, zamierza się realizować projekt, który zakłada budowę pasażerskiej łodzi solarnej. Mieściłaby ona od 30 do 40 osób i rozwijała prędkość 10 km/h. Łódź ma być przede wszystkim zasilana energią słoneczną, ale także posiadać będzie rezerwowe źródło zasilania - agregat prądowłrczy.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Jakość powietrza atmosferycznego w Polsce oceniana jest na podstawie pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska; odpowiedzialność za jego prowadzenie zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” spoczywa na Inspekcji Ochrony Środowiska. Zebrane w wojewódzkim systemie monitoringu jakości powietrza wyniki służą Pomorskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Gdańsku do wykonania corocznej oceny jakości powietrza dla każdej ze stref, na które został podzielony obszar województwa.

Na podstawie zebranych wyników badań w wojewódzkim systemie monitoringu jakości powietrza Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Gdańsku wykonuje corocznie ocenę jakości powietrza dla każdej ze stref, na które został podzielony obszar województwa. Ocena jakości powietrza w województwie pomorskim przedstawiana jest Marszałkowi Województwa Pomorskiego w celu przygotowania programów ochrony powietrza dla stref, w których standardy jakości powietrza nie są dotrzymane.

W 2007 roku w porównaniu do roku 2006 średni poziom stężeń zanieczyszczeń energetycznych (pył zawieszony, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu) uległ znacznemu obniżeniu. Stężenia tych zanieczyszczeń w znacznym stopniu zależą od warunków meteorologicznych zwłaszcza w okresie zimowym. Szczególnie dotyczy to stężeń pyłu zawieszonego i dwutlenku siarki. Stężenia tych zanieczyszczeń obniżyły się średnio o ok.30%.

Na obszarach ochrony uzdrowskiej stężenia pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu w ostatnich latach utrzymywały się znacznie poniżej wartości dopuszczalnych. W roku 2007 r. zaobserwowano wyraźne obniżenie poziomu stężeń w/w związków w stosunku do roku 2006.

Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego prowadzonych w Gdyni Śródmieściu na stanowisku komunikacyjnym i na pozostałych stanowiskach w województwie pomorskim potwierdza sformułowany w 2006r. wniosek, że transport miejski ma wyraźny wpływ na wzrost stężeń dwutlenku azotu i substancji smołowych, ale nie ma wpływu na wzrost stężeń benzo(a)pirenu i sumy WWA.

Ocena jakości powietrza, którą corocznie opracowuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, jest wynikiem obowiązku jaki nakłada na niego art. 89 i 90 Prawa Ochrony Środowiska.

Oceny dokonuje się na podstawie danych z monitoringu powietrza atmosferycznego, który realizowany jest w ramach sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Szczegóły dotyczące wykonania oceny zawarte są w odpowiednich przepisach wykonawczych.

Po przeglądzie i analizie danych monitoringowych ze stacji pomiarowych w województwie pomorskim, w 2008 roku odnotowano przekroczenia poziomów substancji w powietrzu dla następujących wskaźników:

1) Pył zawieszony PM10 w strefach:

- aglomeracja trójmiejska (stacja fundacji ARMAAG w Gdyni Śródmieściu)
- kartusko-kościerska (stacja WSSE w Kościerzynie)
- kwidzińsko-tczewska (stacja POLPHARMY w Starogardzie Gdańskim).

W porównaniu z rokiem 2007 jakość powietrza nie uległa poważniejszym zmianom. Średnia średnioroczna ze wszystkich stacji dla tego wskaźnika była porównywalna ze średnią z roku 2007 i wyraźnie niższa w porównaniu ze średnią z lat 2005-2006 (odpowiednio 19.5 $\mu\text{g}/\text{dm}^3$ - 2005, 21.2 $\mu\text{g}/\text{dm}^3$ - 2006, 17.6 $\mu\text{g}/\text{dm}^3$ - 2007 i 16.3 $\mu\text{g}/\text{dm}^3$ - 2008). W porównaniu z latami 2005-2006, łagodne ostatnie zimy spowodowały zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą.

Spowodowało to zmniejszenie emisji pyłu z wszelkich źródeł energetycznych, a zwłaszcza z indywidualnych palenisk domowych, które są główną przyczyną niedotrzymywania standardów jakości powietrza na terenie województwa. Warto nadmienić, że w krytycznym okresie lat 2005-2006 mogły występować dodatkowo, niekontrolowane emisje pyłu związane z prowadzeniem w rejonie lokalizacji stacji monitoringowych prac remontowo-modernizacyjnych dróg (np. ul. Hallera i ul. Marynarki Polskiej). Zakończenie tych prac również mogło wpłynąć na poprawę jakości powietrza na terenie aglomeracji.

Dwutlenek azotu

W roku 2008, w granicach dozwolonej marginesem tolerancji, przekroczony został poziom dwutlenku azotu dla:

- strefy aglomeracji trójmiejskiej (stacja WSSE w Gdyni).

Powyższe przekroczenia są nieznaczne i w granicach niepewności metody badawczej.

Prawdopodobną przyczyną wysokich poziomów emisji na ww. stacji jest emisja spalin z pojazdów samochodowych.

Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

W roku 2007, zgodnie z wdrażanym prawem europejskim, rozpoczęto w kraju pomiary i ocenę jakości powietrza ze względu na zawartość benzo(α)pirenu w pyłe zawieszonym. Uzyskane wyniki potwierdziły przewidywaną wcześniej złą jakość powietrza w zakresie tego wskaźnika. Wyniki badań ze stacji pomiarowych uzyskane w roku 2007 wykazały, że we wszystkich strefach, gdzie były prowadzone pomiary, przekroczone zostały wartości poziomu docelowego tej substancji. Nie dotyczyło to aglomeracji trójmiejskiej. Niestety, rok 2008 poszerzył ten obszar również o tę strefę.

W roku 2008 przekroczenia poziomu docelowego benzo(α)pirenu odnotowano w następujących strefach:

- aglomeracja trójmiejska (stacja WIOŚ i WSSE)
- miasto Słupsk (stacja WIOŚ i WSSE)
- strefa kwidzińsko-tczewska (stacja WIOŚ w Tczewie)
- strefa kartusko-kościerska (stacja WSSE w Kościerzynie)
- strefa pucko-wejherowska (stacja WSSE w Wejherowie).

Średni poziom ze wszystkich mierzonych stacji wzrósł w roku 2008 o 33% (z 1.5 ng/m³ do 2 ng/m³). Wysokie notowania benzo(α)pirenu odnotowywane są w okresie grzewczym (latem poziomy spadają praktycznie do zera). Jego głównym źródłem są przestarzałe, niskoenergetyczne paleniska domowe ogrzewane paliwami stałymi.

Z uwagi na liczne przekroczenia poziomu benzo(α)pirenu oraz luki w jego monitorowaniu w wielu strefach (bytowsko-chojnickiej, lęborsko-słupskiej, malborsko-sztumskiej), konieczna jest rozbudowa sieci monitoringowej w zakresie tego wskaźnika.

Ozon

Podobnie jak w roku 2007 zachowane są w całym województwie poziomy docelowe dla ozonu założone do osiągnięcia w roku 2010. Jednak zagrożone są poziomy celów długoterminowych ustalonych na rok 2020. We wszystkich stacjach województwa nie dotrzymane są wymienione standardy dla tej substancji.

Fundacja ARMAAG, której stacje pomiarowe wchodzi w skład systemu monitoringu jakości powietrza w województwie pomorskim prowadzonego przez WIOŚ, zgodnie z raportem za 2007 r., zorganizowała z Gminą Gdańsk międzynarodowe warsztaty z grupą CITEAIR oraz I Pomorską Konferencję z cyklu JAKOŚĆ POWIETRZA „Jakość powietrza w województwie pomorskim – stan obecny i perspektywy”.

Fundacja uczestniczyła w projekcie budowy mobilnego systemu monitoringu prowadzonym przez Wydział Elektroniki i Telekomunikacji i wydział Chemiczny.

Pracownicy Fundacji ARMAAG brali udział w pracach zespołu konsultacyjnego Wojewody Pomorskiego ds. opracowywania i wdrażania „Programu ochrony powietrza w aglomeracji gdańskiej”.

W mijającym roku szkolnym nauczyciele, młodzież oraz dzieci przedszkolne województwa pomorskiego mogli uczestniczyć w 3 różnych projektach ekologicznych zorganizowanych przez [Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki”](#). Były to 3 konkursy, 4 różnotematyczne terenowe warsztaty ekologiczne oraz jeden projekt edukacyjny. We wszystkich wymienionych projektach wzięło łącznie udział ponad 33 000 uczniów w wieku od 5 do 19 lat.

Nie ulega wątpliwości, że ekologii najlepiej uczyć w terenie. W pięciu zaproponowanych przez Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki” warsztatach terenowych w roku szkolnym 2007/2008 wzięło udział blisko 2 600 uczniów i ok. 250 nauczycieli z 76 placówek (w tym niektóre placówki kilkakrotnie).

Uczestnicy warsztatów mogli dowiedzieć się o zasadach funkcjonowania i działalności Zakładu Zagospodarowania Odpadów „Eko Dolina” w Łęczycach (41 warsztatów: „Blżej Europy-nowoczesne metody gospodarowania odpadami”), sposobach ujmowania wody i oczyszczania ścieków prowadzonymi na terenie spółki PEWIK (warsztaty pod nazwą: „Ujmowanie i uzdatnianie wody” i „Oczyszczanie ścieków”), a także zapoznać się z ekologicznymi aspektami wytwarzania ciepła i energii elektrycznej przedstawionymi przez specjalistów spółek EC Wybrzeże i OPEC („Ciepło dla trójmiasta”). W ramach projektu edukacyjnego „Tropiele Odpadów” przeprowadzono 50 warsztatów, z czego 26 na trasie „Aby szumiały nam czyste trzcinowiska” częściowo wytyczonej w granicach rezerwatu „Mechelińskie Łąki”, natomiast 24 na trasie „Zadbajmy o czysty klif”, przebiegającej przez rezerwat „Kępa Redłowska”. Podczas zajęć uczestnicy poznawali m.in. zasady prawidłowego postępowania z odpadami czy cel zakładania obszarów przyrody chronionej oraz zasady zachowywania się na ich terenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony przyrody.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

W związku ze wzrostem w ostatnich latach ilości wytwarzanych w Polsce odpadów z tworzyw sztucznych, a co za tym idzie wzrostu ilości spalanych odpadów w domowych piecach oraz na terenie posesji, w grudniu br. Starostwo Powiatowe w Kościerzynie rozpoczęło kampanię ekologiczną pn. „Pomorskie dymy - by nauka nie poszła w las a plastiki do pieca”. Prowadzona akcja skierowana jest przede wszystkim do młodzieży. Głównym zadaniem projektu jest zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa odnośnie: właściwego postępowania z odpadami oraz konsekwencji płynących z ich spalania. W ramach zajęć szkolnych organizowane są dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych interaktywne warsztaty ekologiczne w Izbie edukacyjnej przy WPK oraz cykl wyjazdów do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Łężycy. Projekt realizowany jest ze środków Wojewódzkiego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Cel priorytetowy (2007-2010)

I-3a Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania i spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa

W ramach celu założono realizację działań z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z dużych źródeł emisji do poziomów wymaganych przepisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 20.12.2005 w terminach ustalonych wymienionym Rozporządzeniem i Dyrektywą 2001/80/WE (Dyrektywa LCP) i w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł spalania paliw, w tym:

- modernizację elektrofiltrów w EC „Wybrzeże”,
- kontynuację inwestycji ekologicznego zagospodarowania ciężkich pozostałości po przerobie ropy naftowej rafinerii Grupy LOTOS S.A. z wykorzystaniem kompleksu zgazowywania,
- instalację pieca termicznego utleniania gazów wraz z skolektorowaniem strumienia gazów oraz konsolidację produkcji w Zakładach Farmaceutycznych „POLPHARMA”. Do powyższych działań firmy zadeklarowały się w ramach wywiadu przeprowadzonego przy opracowywaniu Programu. Przedstawione poniżej dokonania pochodzą ze sprawozdań firm z okresu 2007-2008.

Spółka EC „Wybrzeże” realizuje działania zmierzające do redukcji zanieczyszczeń gazowo – pyłowych. W latach 2007-2008:

- przeprowadzono modernizację urządzeń odpylających,
- wprowadzono palniki kotłowe ograniczające emisję tlenków azotu
- zoptymalizowano procesy spalania w kotłach.

Spalane są paliwa o niskiej zawartości siarki od 0,6 – 0,7 %.

Dla Zakładów Farmaceutycznych „Polpharma” SA priorytetem w ochronie powietrza jest ograniczanie emisji poprzez optymalizację procesów produkcyjnych, wykorzystywanie surowców wysokiej jakości oraz szczegółową kontrolę międzyoperacyjną.

W celu ograniczenia wzrostu emisji zanieczyszczeń w 2007 roku firma zastosowała takie urządzenia jak: piec katalitycznego spalania odgazów, kolumny absorpcyjne, filtry pyłowe, klapy bezpieczeństwa oraz urządzenia pochłaniające nadmiar dozowanych substancji. Rozpoczęła proces inwestycyjny zakupu instalacji termicznego utleniania lotnych związków organicznych.

W roku 2008 zarejestrowany został dwudziestoprocentowy spadek emisji spowodowany znacznym ograniczeniem ilości rozpuszczalników stosowanych w produkcji form gotowych.

W produkcji farmaceutyków i substancji chemicznych wykorzystywane są rozpuszczalniki organiczne. Są one poddawane procesom odzysku i regeneracji, a część kierowana jest do zakładowej spalarni odpadów, gdzie odzyskiwane w trakcie spalania ciepło przeznaczone jest do ogrzewania obiektów oczyszczalni spalarni. W roku 2008 w wyniku zmian w technologii ograniczono zużycie rozpuszczalników o około 50 Mg. Program spółki „Polpharma” zarządzania rozpuszczalnikami ma na celu dalsze ograniczanie ilości rozpuszczalników, zarówno tych stosowanych, jak i emitowanych do środowiska.

Czwarty cel średniookresowy (2007-2014)

4 (I-4) Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie

Cele priorytetowe określone w czwartym celu średniookresowym (2007-2014) w latach 2007-2008 realizowane były w następujący sposób:

Sukcesywnie postępują prace związane z budową regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi i zamykaniem składowisk niespełniających wymagań prawnych.

W Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego (PGOWP 2010), przyjętym uchwałą Nr 191/XII/07 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2007 wskazano m.in. lokalizację 9 regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów jak również składowiska, które powinny zostać zamknięte do końca 2009 r.

Baza Składowisk Odpadów, w której gromadzone są informacje na temat stanu formalnoprawnego, bieżącej eksploatacji oraz stopnia dostosowania poszczególnych składowisk do wymogów ochrony środowiska prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Dodatkowo w Urzędzie Marszałkowskim gromadzone są informacje na potrzeby planów gospodarki odpadami jak również na potrzeby rozliczeń opłat za korzystanie ze środowiska.

Na koniec 2008 r. w województwie pomorskim funkcjonowały 42 składowiska komunalne (34 lokalne składowiska odpadów, 8 przy istniejących ZZO). Planowana jest budowa 1 składowiska przy ZZO Stary Las.

Połowa spośród 42 składowisk, przewidziana jest do zamknięcia do końca 2009 roku.

Tabela 10 Istniejące składowiska odpadów komunalnych przewidziane do funkcjonowania do czasu wypełnienia

Lp.	Miejscowość, w której znajduje się składowisko	Powiat	Miasto/gmina	Rok uruchomienia	Powierzchnia terenu [ha]
1.	NIEŻURAWA	Chojnice	Czersk	1994	6,45
2.	PRZECHLEWO	Człuchów	Przechlewo	1999	1,3
3.	GOSTOMIE	Kościerzyna	Kościerzyna	1991	5,82
4.	CHLEWNICA	Słupsk	Potęgowo	2001	I etap - 1,13
5.	LINOWIEC	Starogard Gdański	Starogard Gdański	1973	15,2
6.	NOWA WIEŚ SZTUMSKA	Sztum	Sztum	1990	2,0
7.	NICPONIA	Tczew	Gniew	1997	6,5
8.	ROPUCHY		Pelplin	1993	6,7 (I etap - 1,6)
9.	GNIEWINO	Wejherowo	Gniewino	1993	2,0
10.	RYBSKA KARCZMA			1983	6,44
11.	MINIĘTA	Sztum	Dzierzgoń	1999	1,60
12.	GATKA	Bytów	Miastko	1997	9,45
13.	OBŁĘŻE	Słupsk	Kępice	1996	1,70

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Tabela 11 Istniejące składowiska odpadów komunalnych przewidziane do zamknięcia do 31.12.2009

Lp.	Miejscowość, w której znajduje się składowisko	Powiat	Miasto/gmina	Rok uruchomienia	Powierzchnia [ha]	Przynależność gminy do ZZO / uwagi
1.	KOZY	bytowski	Czarna Dąbrówka	2001	1,04	ZZO Sierżno
2.	ROKITY			1998	2,12	
3.	UNICHOWO			1998	2,01	
4.	ZIELONA HUTA	chojnicki	Konarzyny	1995	1,44	ZZO Nowy Dwórk/Angowic

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Miejscowość, w której znajduje się składowisko	Powiat	Miasto/gmina	Rok uruchomienia	Powierzchnia [ha]	Przynależność gminy do ZZO / uwagi
5.	NADZIEJEWO	człuchowski	Czarne	1997	10,6	ZZO Nowy Dwórk/Angowic
6.	KIELPIN					
7.	GRZYMISŁAW		Człuchów	2000	1 etap 8,36	brak zgody władz gminy na przekształcenie w ZZO; zamknięcie w przypadku powstania ZZO Nowy Dwórk/Angowic
			Debrzno	1999	1,0	ZZO Nowy Dwórk/Angowic
8.	GOŁĘBIEWO WIELKIE	gdański	Trąbki Wielkie	1988	3,70	ZZO Rokitki
9.	LINIEWSKIE GÓRY	kościerski	Liniewo	1993	1,0	Brak decyzji
10.	OSOWO		Karsin	1994	1,05	ZZO Stary Las
11.	DZIEMIANY		Dziemiany	1994	1,4	ZZO Sierzno
12.	SZALENIEC		Stare Pole	1990	1,67	ZZO Rokitki
13.	ŁEBCZ	pucki	Puck	1981	8,39	ZZO Łężyce
14.	STRYCH	starogardzki	Kaliska	1987	1,1	ZZO Stary Las
15.	BIETOWO		Lubichowo	1993	1,0	ZZO Stary Las
16.	BOBROWIEC		Smętowo	1993	1,2	ZZO Stary Las
17.	OSIEK		Osiek	1995	1,23	ZZO Stary Las
18.	OSÓWEK/SZLACHTA		Osieczna	1993	0,46	ZZO Stary Las
19.	SKARSZEWY		Skarszewy	1988	8,00	ZZO Stary Las
20.	SKÓRCZ		Skórcz	1969	6,86	ZZO Stary Las
21.	ZBLEWO		Zblewo	b.d.	0,50	ZZO Stary Las

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Z uwagi na przedłużające się procedury związane z uzyskaniem dofinansowania z Funduszu Spójności budowy ZZO Stary Las i ZZO Rokitki, jak również prowadzone obecnie prace w zakresie rozbudowy zakładów zagospodarowania odpadów, zachodzi potrzeba dalszego składowania odpadów komunalnych na składowiskach - wcześniej wskazanych do zamknięcia -, które dostosują się do wymagań prawnych i nie oddziałują negatywnie na środowisko.

W dniu 5 lutego 2008 roku Marszałek Województwa Pomorskiego wydał decyzje w sprawie zamknięcia składowiska fosfogipsów w Wiślinie, Gm. Pruszcz Gdański w terminie do dnia 31 grudnia 2009 r. Obecnie trwa proces zamykania technicznego i rekultywacji biologicznej samego składowiska, jak i terenów w bezpośrednim otoczeniu obiektu.

Tabela 12 Zakłady Zagospodarowania Odpadów (ZZO) w województwie pomorskim

Lp.	Powiat	Nazwa obiektu	Stan na 31.12.2008 r.
1.	Bytów	ZZO Sierzno	ZZO, rozbudowywane
2.	Chojnice	ZZO Nowy Dwórk/Angowic	przekształcenie w ZZO po rozbudowie
3.	Kwidzyn	ZZO Gilwa Mała	ZZO, rozbudowywane
4.	Lębork	ZZO Czarnówko	ZZO, rozbudowywane
5.	Słupsk	ZZO Bierkowo	ZZO, rozbudowywane
6.	Starogard Gdański	ZZO Stary Las	planowane do budowy
7.	Tczew	ZZO Rokitki	przekształcenie w ZZO po rozbudowie
8.	Wejherowo	ZZO Eko Dolina	ZZO, rozbudowywane
9.	Miasto Gdańsk	ZZO Szadółki	przekształcenie w ZZO po rozbudowie

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Z 9 regionalnych ZZO w pełni wyposażone w instalacje do odzysku odpadów są ZZO Gilwa Mała i ZZO Bierkowo. W większości pozostałych zakładów trwają prace związane z rozbudową instalacji. Rozbudowa i modernizacja obiektów wspomagana będzie środkami z funduszy europejskich (FS – ZZO Szadółki, ZZO Ekodolina, ZZO Rokitki, ZZO Stary Las; EFRR – ZZO Nowy Dwór, ZZO Sierzno). Rozbudowa ZZO Czarnówko realizowana jest przy udziale EFRR oraz w znaczącej części z Ekofunduszu i WFOŚ. Najmniej zaawansowana jest budowa ZZO Stary Las oraz ZZO Rokitki z uwagi na brak decyzji o współfinansowaniu projektu z FS.

Kontrakt wykonawczy na realizację projektu modernizacji Zakładu Utylizacyjnego w Gdańsku Szadółkach podpisany został 6 sierpnia 2008 r. W drodze przetargu wyłoniono wykonawcę projektu – konsorcjum spółek, którego liderem będzie Hydrobudowa Polska S.A. W ramach modernizacji Zakładu przewidziano m. in.:

- budowę systemu przetwarzania strumieni odpadów, obejmującego sortownię, kompostownię i plac dojrzewania kompostu,
- segment przeróbki odpadów budowlanych, segment demontażu odpadów wielkogabarytowych (w tym: sprzętu RTV i AGD, sprzętu elektrycznego i elektronicznego) oraz segment magazynowania odpadów niebezpiecznych;
- modernizację kwatery składowania odpadów ;
- budowę kwater składowania odpadów zawierających azbest;
- rozbudowę układu odgazowania składowiska i wykorzystania gazu składowiskowego do wytwarzania energii elektrycznej;
- budowę platformy przyjęcia odpadów od osób fizycznych;
- budowę podczyszczalni odcieków i ścieków technologicznych;
- budowę infrastruktury pomocniczej, niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania zakładu.

Całość inwestycji ma być zakończona 2012 roku.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010, na terenie Trójmiasta przewidziana jest budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych. Miasto Gdańsk opracowało wniosek aplikacyjny do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

Projekt "System gospodarki odpadami dla metropolii trójmiejskiej" umieszczony został na liście projektów indywidualnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

Samorząd Województwa Pomorskiego w 2008 r. włączył się w przygotowanie analizy lokalizacyjnej planowanego przedsięwzięcia. Opracowany został dokument „Wielokryterialna analiza możliwości lokalizacji na terenie województwa pomorskiego regionalnej instalacji do termicznego przekształcania energetycznej frakcji odpadów”, w którym rozważono najdogodniejsze lokalizacje instalacji termicznego przekształcania odpadów. Do dalszych analiz wskazano lokalizację w sąsiedztwie oczyszczalni Wschód oraz na terenie składowiska Szadółki.

Równolegle Gdańska Infrastruktura Wodno –Kanalizacyjna Sp. z o.o. w ramach „Gdańskiego projektu wodno-ściekowego - etap II”, przygotowywanego do współfinansowania w ramach PO Infrastruktura i Środowisko znalazło się zadanie „Budowa instalacji termicznego przekształcania osadów ściekowych”, zaplanowanego do realizacji w latach 2008-2010.

Przebieg zamykania do końca 2009 r. wszystkich składowisk nie spełniających standardów Unii Europejskiej, stanowiący cel priorytetowy POŚ: w latach 2007-2008 na terenie województwa pomorskiego zamknięto 14 składowisk odpadów o łącznej powierzchni 21,54 ha. Do końca roku 2009 planuje się zamknięcie 21 składowisk niespełniających wymagań prawnych o łącznej powierzchni 64,13 ha. Dla części z tych składowisk możliwe jest dalsze funkcjonowanie w przypadku pełnego dostosowania do obowiązującego prawa.

Tabela 13 Składowiska odpadów komunalnych zamknięte w latach 2007-2008

Lp.	Miejscowość, w której znajduje się składowisko	Powiat	Miasto/gmina	Rok uruchomienia	Powierzchnia [ha]	Przynależność gminy do ZZO / uwagi
1.	OSŁAWA DĄBROWA	bytowski	Studzienice	1996	2,20	ZZO Sierzno

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Miejscowość, w której znajduje się składowisko	Powiat	Miasto/gmina	Rok uruchomienia	Powierzchnia [ha]	Przynależność gminy do ZZO / uwagi
2.	CIECHOCIN	chojnicki	Chojnice	1997	0,33	ZZO Nowy Dwór k/Angowic
3.	CHOJNICZKI			1992	0,35	
4.	GOCKOWICE			1996	0,22	
5.	SWORNEGACIE			1992	0,23	
6.	KOSOBUDY	chojnicki	Brusy	1994	3,80	ZZO Nowy Dwór k/Angowic Na bazie obiektu planuje się budowę stacji przeładunkowej w ramach ZZO Nowy Dwór
7.	KAPLICA	kartuski	Somonino	b.d.	0,8	ZZO Sierżno
8.	KŁODNO		Sulęczyno	b.d.	1,2	ZZO Sierżno
9.	GONTY	kwidzyński	Prabuty	1998	1,49	ZZO Gilwa Mała
10.	JAŁOWIEC	kwidzyński	Ryjewo	1992	0,60	ZZO Gilwa Mała
11.	KARPINY		Sadlinki	1987	0,16	ZZO Gilwa Mała
12.	LUCIN	łęborski	Wicko	1971	5,26	ZZO Czarnówko
13.	ŚWIERKI	malborski	Nowy Staw	1994	4,43	ZZO Rokitki
14.	LISEWO MALBORSKIE		Lichnowy	1998	0,47	ZZO Rokitki

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Na terenie wszystkich gmin województwa pomorskiego prowadzona jest kontrola umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości na odbiór odpadów komunalnych z firmami prowadzącymi działalność w tym zakresie.

W Sopocie kontrola prowadzona jest na bieżąco przez Straż Miejską oraz utworzono elektroniczną bazę danych zawartych umów.

Kontrole zawarcia umów na odbiór odpadów komunalnych przeprowadzone są sukcesywnie przez Straż Miejską w Gdańsku. W 2008 roku Straż Miejska przeprowadziła 2611 kontroli w wyniku których a) pouczone 149 właścicieli nieruchomości, b) w 133 przypadkach zawiadomiono o popełnionym wykroczeniu, c) skierowano 7 wniosków do sądu.

Mieszkańcy objęci zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych na dzień 31.12.2008r.

- Powiat bytowski – 100%
- Powiat chojnicki – 72,30%
- Powiat człuchowski – 82,70%
- Powiat gdański – 87,40%
- Powiat kartuski – 85,00%
- Powiat kościerski – 89,50%
- Powiat kwidzyński – 86,00%
- Powiat lęborski – 88,00%
- Powiat malborski – 94,60%
- Powiat nowodworski – 90,00%
- Powiat słupski – 80,00%
- Powiat starogardzki – 86,00%
- Powiat sztumski – 84,50%
- Powiat tczewski – 79,60%

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat wejherowski – 92,90%

Miasto Gdańsk – 99%

Miasto Gdynia – 99%

Miasto Sopot – 99%

Miasto Słupsk – 99%

Regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminie:

Wykaz uchwał przyjmujących Regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminie, wydanych na podstawie art. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r. "O utrzymaniu czystości i porządku w gminach" (t.j. Dz. U. z 2005 r., Nr 236 poz. 2008 z późn. zm.):

- Uchwała Nr XIII/430/2003 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 września 2003 r. (nowelizacja – Uchwała Nr XX/503/2008 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 lutego 2008 r)
- Uchwała Nr XXXVI/895/05 Rady Miasta Gdyni z dnia 21.12.2005 r. (nowelizacja Uchwała Nr XX/480/08 z dnia 28.05.2008 r)
- Uchwała Nr XXXV/592/2006 r. Rady Miasta Sopotu z dnia 17.03.2006 r.
- Uchwała Nr VI/42/97 Rady Gminy Smętowo Graniczne z dnia 29.03.2007 r.
- Uchwała Nr IX/42/07 Rady Gminy Kosakowo z dnia 26 kwietnia 2007 r.
- Uchwała Nr VI/43/07 Rady Gminy Bobowo z dnia 26 kwietnia 2007 r.
- Uchwała Nr IV/20/07 Rady Gminy Borzytuchom z dnia 12 marca 2007 r.
- Uchwała Nr VIII/39/07 Rady Gminy Cewice z dnia 27 kwietnia 2007 r.
- Uchwała Nr XIII/111/08 Rady Gminy Sztutowo z dnia 28 marca 2008 r.
- Uchwała Nr XXIV/185/2008 Rady Miejskiej z Rumi z dnia 27.03.2008 r.
- Uchwała Nr XXXI/235/2008 Rady Gminy Krokowa z dnia 7.10.2008 r.
- Uchwała Nr XXVII/270/2008 Rady Gminy Wejherowo z dnia 29.12.2008 r.
- Uchwała Nr XIV/82/07 Rady Miasta Helu z dnia 25 października 2007 r.
- Uchwała Nr IX/44/2007 Rady Miasta Jastarnia z dnia 30 maja 2007 r.
- Uchwała Nr XXXIV/339/2009 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 27 maja 2009 r.
- Uchwała Nr XXXII/6/2006 Rady Miasta w Pucku z dnia 24 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XXVII-314/2006 Rady Gminy Choczewo z dnia 14 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XXXIV/258/2008 Rady Gminy Gniewino z dnia 8 października 2008 r.
- Uchwała Nr XXXVII/206/2006 Rady Gminy Łęczycza z dnia 14 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XLVI/444/2006 Rady Miejskiej Redy z dnia 5 lipca 2006 r.
- Uchwała Nr XXV/218/2008 Rady Gminy Luzino z dnia 05 grudnia 2008 r.
- Uchwała Nr XLV/VII/V/2007 Rady Gminy Linia z dnia 19.06.2007 r.
- Uchwała Nr 233/XXVIII/2004 Rady Miejskiej w Łebie z dnia 6.12.2004 r.
- Uchwała Nr IXL/60/2006 Rady Gminy Wicko z dnia 27 czerwca 2006 r.
- Uchwała Nr VI-61/2007 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 03.04.2007 r.
- Uchwała Rady Gminy Główny z dnia 23.04.2007 r.
- Uchwała Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 28.03.2006 r.
- Uchwała Rady Miejskiej w Kępicach z dnia 25.06.2008 r.
- Uchwała Nr XXXII/339/2006 Rady Gminy Ustka z dnia 25.01.2006 r.
- Uchwała Nr V/48/2007 Rady Miejskiej Kobylnica z dnia 26.01.2007 r.
- Uchwała Nr XLIII/293/2006 Rady Gminy Potęgowo z dnia 29.03.2006 r.
- Uchwała Nr X/70/07 Rady Gminy Damnica z dnia 28.06.2007 r.
- Uchwała Nr XXXI/325/2006 Rady Gminy Słupsk z dnia 29.06.2006 r.
- Uchwała Nr IX/83/2007 Rady Miasta Ustka z dnia 30.08.2007 r.
- Uchwała Nr XXXI/258/05 Rady Gminy Czarna Dąbrówka z dnia 31 stycznia 2006 r.
- Uchwała Nr XV/91/2007 Rada Gminy Parchowo z dnia 21 grudnia 2007 r.
- Uchwała Nr XXXVII/241/2006 Rady Gminy Studzienice z dnia 30 sierpnia 2006 r.
- Uchwała Nr XXXIV/303/2006 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 29 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XXIX / 208 / 2006 Rady Gminy w Kołczygłowach z dnia 19 października 2006r.
- Uchwała Nr 214/XLIII/2006 Rady Gminy Trzebielino z dnia 27 września 2006 r.
- Uchwała Nr 74/IV/2006 Rady Gminy w Miastku z dnia 27 października 2006 r.
- Uchwała Nr III/11/06 Rady Gminy w Lipnicy z dnia 19 grudnia 2006 r.
- Uchwała Nr VII/51/07 Rady Gminy Koczała z dnia 27 kwietnia 2007 r.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- Uchwała Nr XI/71/07 Rady Gminy Rzeczenica z dnia 4 września 2007 r.
- Uchwała Nr 26/V/2007 Rady Gminy Przechlewo z dnia 05.02.2007 r.
- Uchwała Nr XXIII/175/2004 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 29 grudnia 2004 r.
- Uchwała Nr XXXIII/211//06 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 27 lutego 2006 r.
- Uchwała Nr LI / 330/2006 Rady Miejskiej w Debrznie z dnia 09 czerwca 2006 r.
- Uchwała Nr XXIII 232/06 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 31 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XXV/151/2006 Rady Gminy w Konarzynach z dnia 23 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XXXVIII/480/2006 Rady Gminy w Chojnicach z Dnia 24 Lutego 2006 r.
- Uchwała Nr XXXVII/419/06 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 maja 2006 r.
- Uchwała Nr II/299/06 Rady Gminy Kościerzyna z dnia 27 marca 2006 r.
- Uchwała Nr XXIII/163/2008 Rady Gminy Libusz z dnia 29 października 2008 r.
- Uchwała Nr VII/37/07 Rada Gminy w Dziemianach
- Uchwała Nr XXXV/199/2005 Rady Gminy Liniewo z dnia 29 grudnia 2005 r.
- Uchwała Nr XXXI/175/2006 Rady Gminy Nowa Karczma z dnia 10 lutego 2006 r.

Samorządy gminne prowadzą politykę mającą na celu wypracowanie skutecznych sposobów ograniczenia zjawiska masowego porzucania odpadów w środowisku oraz szybkiej i trwałej likwidacji „dzikich wysypisk” i rekultywacji ich terenów. Na bieżąco likwidowane są „dzikie” wysypiska śmieci. W latach 2008-2007 na terenie Gminy Krokowa zlikwidowano 5 dzikich wysypisk śmieci: w Żarnowcu, w Karlikowie, w Sławoszynie, w Karwieńskich Błotach i Wierzchucinie.

I-4b Objęcie do końca 2009 r. wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania i systemem selektywnego zbierania odpadów;

Działania dotyczące rozwoju systemów selektywnego zbierania odpadów podjęto w około 80% gmin, jednak z różnym stopniem osiągniętych efektów. W sposób selektywny zbierano opakowania: z tworzyw sztucznych, aluminium, papieru i tektury, szkła.

powiat bytowski: selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych na terenie powiatu bytowskiego prowadzona jest w ramach systemu pojemnikowego oraz systemu workowego. Selektywna zbiórka obejmuje: tworzywa sztuczne, szkło, papier i tekturę.

powiat chojnicki: selektywne zbieranie odpadów opakowaniowych: opakowania ze szkła, papieru i tworzyw sztucznych.

powiat człuchowski: wdrożono systemy: trójpojemnikowe w zabudowie wielorodzinnej, workowy w zabudowie jednorodzinnej, zbierano: szkło, tworzywa sztuczne, opakowania z papieru i tektury.

powiat gdański: zorganizowano w gminach: Pszczółki, Suchy Dąb, Kolbudy, Miasto Pruszcz Gdański, Trąbki Wielkie. Zbierano: tworzywa sztuczne i szkło. Pozostałe gminy nie zorganizowały gospodarki odpadami opakowaniowymi, jako powód podając brak funduszy na ten cel.

powiat kartuski: wdrożono system selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych udział mieszkańców w systemie 47%, utworzono lokalne punkty gromadzenia odpadów segregowanych.

powiat kwidziński: system selektywnego zbierania funkcjonuje od 1999 r. Obejmuje: gm. miejska Kwidzyn, gm. Prabuty, gm. wiejska Kwidzyn, Ryjewo, Gardeja, Sadlinki i prowadzony jest w systemie wielopojemnikowym. Zbierane odpady: opakowania ze szkła, tworzyw sztucznych, papieru i makulatury w zabudowie jedno i wielorodzinnej. W gminie Prabuty dodatkowo funkcjonował system workowy.

powiat malborski: prowadzono selektywną zbiórki odpadów opakowaniowych w systemie pojemnikowym.

powiat nowodworski: prowadzono selektywny system zbierania odpadów opakowaniowych. Gminy przystąpiły do Regionalnego Systemu Organizacji Zbierania i Unieszkodliwiania Odpadów stałych z Tczewa.

powiat słupski: system opiera się na działaniu Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie (gmina Słupsk) oraz Międzygminnego Składowiska Odpadów Komunalnych w Chlewnicy (gmina Potęgowo) i polega na zbieraniu w gminach odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, szkła, makulatury, puszek aluminiowych. Wdrożono i prowadzono do 2004 r. pilotażowy program „Usuwanie odpadów z parkingów leśnych i obszarów turystycznych powiatu słupskiego” obejmujący 25 parkingów leśnych 5-ciu nadleśnictw oraz teren słowińskiego parku narodowego.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

powiat starogardzki: selektywne zbieranie opakowań szklanych i z tworzyw sztucznych na terenie gmin: miejska Skórcz, Lubichowo, Smętowo Graniczne miejska Starogard Gdański, wiejska Starogard Gdański, Skarszewy.

powiat tczewski: Gospodarka odpadami opakowaniowymi została zorganizowana na terenie wszystkich gmin w powiecie tczewskim. W sposób selektywny zbierane były następujące odpady opakowaniowe: papier i tektura, tworzywa sztuczne i szkło.

powiat wejherowski: Komunalny Związek Gmin „Redy i Chylonki” prowadzi selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych na terenie gmin: m. Wejherowo, gm. Wejherowo, m. Reda, m. Rumia w systemie pojemnikowym i workowym w ramach prowadzonego „Programu gospodarki odpadami MIX na terenie powiatu wejherowskiego”, dodatkowo w m. Wejherowo w ramach działalności miasta prowadzona jest segregacja (s. pojemnikowy i workowy) w zabudowie jednorodzinnej. Gminy: Choczewo, Gniewino, Linia, Szemud: s. pojemnikowy.

Miasta na prawach powiatu:

Gdańsk: Selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych realizowana jest przez Spółkę ze 100% udziałem Miasta – Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku od jesieni 2007r. Miasto aportem przekazało Spółce zakupione pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, a Spółka odpowiedzialna jest za funkcjonowanie systemu, dokonuje uzgodnień lokalizacyjnych pojemników, transportuje i podczyszcza zebrane odpady (ręczne sortowanie i belowanie), a następnie przekazuje je do odzysku i recyklingu. Do rozstawionych zestawów pojemników zbierane są następujące odpady opakowaniowe: z papieru i tektury, ze szkła w podziale na bezbarwne i kolorowe, z tworzyw sztucznych.

Za surowce przekazane do odzysku zakład otrzymuje dopłaty z organizacji odzysku. Na terenie miasta na dzień 31.12.2008r. było rozstawionych ok. 680 zestawów trzy i cztero pojemnikowych tj. 2270 pojemników (1 zestaw obejmuje: 1 poj. na papier, 1 poj. na tworzywa sztuczne, 1 poj. na szkło, przy czym ok. 20% zestawów posiada 2 poj. na szkło: jeden na szkło bezbarwne i jeden na kolorowe). Ocenia się, że selektywną zbiórką odpadów objętych jest ok. 85% mieszkańców. W miarę zapotrzebowania (zgłoszenia spółdzielni mieszkaniowych, mieszkańców), na bieżąco wstawiane są pojemniki w nowe lokalizacje.

W planie przyjęto 1 zestaw pojemników na 500 mieszkańców, tj. ok. 920 zestawów pojemników na obszarze całego miasta.

Gdynia: Gospodarka odpadami opakowaniowymi została zorganizowana na terenie gminy. Selektywną zbiórką objęto 3 rodzaje odpadów surowcowych (w tym odpadów opakowaniowych): papier (makulatura), tworzywa sztuczne, szkło.

Sopot: system pojemnikowy i workowy, odpowiedzialny za system selektywnego zbierania opakowań jest Zakład Oczyszczania Miasta. Zbierano: opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania szklane, makulatura);

Słupsk: system pojemnikowy (kolorowych) dla szkła, papieru i makulatury, puszki aluminiowe oraz pojemników „druciaków” do zbierania opakowań z tworzyw sztucznych. W zabudowie wielorodzinnej dodatkowo kontenery (1punkt na 400 mieszkańców).

Na terenie województwa pomorskiego w latach 2007 – 2008 funkcjonowało 31 stacji demontażu pojazdów wycofanych z użytku oraz 11 punktów zbierania pojazdów. W roku 2007 z wykazu skreślona została firma P.H.U. „KORYNT” – Korycki Ireneusz w Chojnicach, a w 2008 r. „CENTROZŁOM” Sp. z o.o., w związku z tym na koniec 2008 r. funkcjonowało 29 stacji demontażu.

Tabela 14 Stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów na terenie województwa pomorskiego funkcjonujące w latach 2007-2008

L.p.	Rodzaj działalności	Stacja demontażu/PZP Przedsiębiorca	Punkt zbierania pojazdów Przedsiębiorca	Adres SD/PZP
1.	SD	Firma P.H.U. „JARBLACH” -Konkel Jarosław w Żukowie pow. Kartuzy	-	83-330 Żukowo ul. Witosa 2 pow. kartuski
2.	SD	Firma Punkt Skupu Surowców Wtórnych -Kazimierz Bandzmer w Lęborku	-	84-300 Lębork ul. Pionierów 13 pow. lęborski
3.	PZP	-	Skup Surowców Wtórnych „KRUK” - Lidia Formela w Krokowej	84-110 Krokowa ul. Żarnowiecka 29 pow. pucki
4.	PZP	-	Skup Złomu i Metali	84-239 Bolszewo

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

L.p.	Rodzaj działalności	Stacja demontażu/PZP Przedsiębiorca	Punkt zbierania pojazdów Przedsiębiorca	Adres SD/PZP
			Kolorowych -Maria Block w Bolszewie	ul. Długa 6 pow. wejherowski
5.	PZP	-	Przedsiębiorstwo P.H.U. „IMET” -Grzegorz Igliński w Redzie	84-240 Reda ul. Ogrodników 5 A pow. wejherowski
6.	PZP	-	Przeds. H.-U. „HOSSA” - Józef Cybula w Kartuzach	83-300 Kartuzy ul. Gdańska 28 pow. kartuski
7.	PZP	-	Spółdzielnia Pracy „Złomowiec” w Gdańsku - Punkt Skupu Surowców Wtórnych w Pruszczu Gdańskim	83-000 Pruszcz Gdański ul. Grunwaldzka 62 pow. gdański
8.	PZP	-	Firma „AUTOTRANS” - Lucjan Szewczuk w Kobylnicy	76-251 Kobylnica ul. Witosa 8 pow. słupski
9.	PZP	-	Spółdzielnia Pracy „Złomowiec” w Gdańsku - Punkt Skupu Surowców Wtórnych w Gdańsku ul. Kościuszki	80-451 Gdańsk ul. Kościuszki 2a
10.	PZP	-	Spółdzielnia Pracy „Złomowiec” w Gdańsku - Punkt Skupu Surowców Wtórnych w Gdańsku ul. Mostowa	80-778 Gdańsk ul. Mostowa 3
11.	PZP	-	Firma „GLEB-METAL” - Łukasz Klebba w Pucku	84-100 Puck ul. 10 Lutego 27
12.	PZP	-	Firma „FUN” - AUTO-HANDEL-KOMIS - Bożena Labuda w Gościnnie	84-241 Gościcino ul. Robakowska 12 pow. wejherowski
13.	PZP	-	Punkt Skupu Surowców Wtórnych - Kazimierz Bandzmer w Lęborku Oddz. w Wejherowie	84-200 Wejherowo ul. I Brygady Pancерnej WP - 5
14.	SD	Przedsiębiorstwo PKS Człuchów Spółka z o.o. w Człuchowie	-	77-300 Człuchów ul. Wojska Polskiego 5 pow. człuchowski
15.	SD	Firma „PANTA” Spółka z o.o. w Gdańsku	-	80-530 Gdańsk ul. Uczniowska 52
16.	SD	Przeds. Złomowania i Usług Technicznych „PIROSTAL” S.C. w Tczewie	-	83-110 Tczew ul. Malinowska 18 pow. tczewski
17.	SD	Firma Wielobranżowa K.Z.M. -A. Kacprzyk, S.Zajac, J.Zajac, K.Myszka w Subkowach	-	83-120 Subkowy ul. Wodna 4 pow. tczewski
18.	SD	P.H.-U. „ARMOTEX” - Stanisław Armatowski w Starogardzie Gdańskim	-	83-200 Starogard Gdański, ul. Rolna 12 pow. starogardzki
19.	SD	Przeds. Handlowe „We-Met” - Janusz Wenta w Kamienicy Królewskiej	-	83-342 Kamienica Królewska ul. Królewska 63 pow. kartuski
20.	SD	Firma „JARPO” - Jarosław Pozański w Gdyni	-	81-602 Gdynia ul. Chwarznieńska 192a
21.	SD	PHU „MAN” - Ewa Sadowska w Kwidzynie	-	82-500 Kwidzyn ul. Łąkowa 44 pow. kwidzyński
22.	SD	PPHU „HERA” - Alfreda Łukowicz w Gdańsku	-	80-066 Gdańsk ul. Wschodnia 17
23.	SD	AUTO RECYCLING SERVICE -Marek Kawka w Gdańsku	-	80-386 Gdańsk ul. Lęborska 1a
24.	SD	Przeds. Usł. Komunalnych "STARKOM" Sp. z o.o. w Starogardzie Gdańskim	-	83-200 Starogard Gd. ul. Tczewska 22 pow. starogardzki
25.	SD	Blacharstwo Pojazdowe,	-	84-200 Wejherowo

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

L.p.	Rodzaj działalności	Stacja demontażu/PZP Przedsiębiorca	Punkt zbierania pojazdów Przedsiębiorca	Adres SD/PZP
		Mechanika -Ryszard Szur w Wejherowie		ul. Gdańska 1 pow. wejherowski.
26.	SD	Firma „ADKONIS” - Oliver Adkonis w Słupsku	-	76-200 Słupsk , ul. Grottgera 14
27.	SD	Zakład Prod.-Handlowy „ALMA” -Tomasz Miazga w Bytowie	-	77-100 Bytów ul. Szarych Szeregów 3 pow. bytowski
28.	SD	Firma „RAAN” -Rafał Tyda i Andrzej Piotrowski w Gdańsku	-	80-298 Gdańsk ul. Budowlanych 5
29.	SD	Skup i Sprzedaż Surowców Wtórnych Handel Art. Rolno-Ogrodn. -Borowicki Kazimierz w Kościerzynie	-	83-400 Kościerzyna, ul. Przemysłowa 4 pow. kościerski
30.	SD	Kasacja pojazdów - Recykling samochodowy-Dzikowska Monika w Celbowie	-	84-100 Puck m. Celbowo 23 pow. pucki
31.	SD	Firma „MAJEROWICZ” - Edward Bajerowicz w Brachlewie	-	82-500 Brachlewo nr 49 gm. Kwidzyn pow. kwidzyński
32.	SD	„TRANS-ZŁOM” Sp. jawna - J.Pawłowska, F.Barszcz 77-300 Człuchów, ul. Leśna 63	-	77-300 Głędowo 3 D gm. Człuchów pow. człuchowski
33.	SD	Przeds. Prod. - Usługowe Drogownictwa S.A. w Pruszczu Gdańskim	-	83-000 Pruszcz Gd. ul. Zastawna 32 pow. gdański
34.	SD	Polska Sieć Recyklingu Pojazdów Sp. z o.o. 05-120 Legionowo, ul. Mieszka I nr 25 woj. mazowieckie	-	89-620 Chojnice, Niezychowice 91 pow. chojnicki
35.	SD	VERSO - Żebrowski Sp. jawna w Bojanie, gm. Szemud	-	84-207 Bojano ul. J. Wybickiego 68 pow. wejherowski
36.	SD	P.H.U. „KORYNT” – Korycki Ireneusz w Chojnicach skreśl. z wykazu 05.04.07 r.	-	89-620 Chojnice Niezychowice 91 pow. chojnicki
37.	SD	„CENTROZŁOM” Sp. z o.o. skreśl. z wykazu 30.06.08 r.	-	80-719 Gdańsk ul. Litewska 16
38.	SD	Przedsiębiorstwo Handlowo -Usługowe „DAPEX” S.C. w Chojnicach	-	89-600 Chojnice ul. Zakładowa 26 pow. chojnicki
39.	SD	Zakład Usług „RAFED” - Rafał Brylowski w miejscowości Grabiny Zameczek	-	m. Grabiny Zameczek ul. Łąkowa 7 83-022 Suchy Dąb pow. gdański
40.	SD	Przedsiębiorstwo Usługowo -Handlowe „AUTO-BAZAR” - Jan Gruszewski w Bierkowie	-	76-206 Słupsk Bierkowo 39 pow. słupski
41.	SD	Firma Handlowo-Usługowa „TRANS-MOT” - Karol Szczepaniak w Stanięcinie	-	76-200 Słupsk ul. Poznańska 79 A
42.	SD	DRAPOL Sp. z o.o. w Gdańsku	-	80-719 Gdańsk ul. Litewska 16

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny: niewystarczająco skutecznie funkcjonuje system selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z gospodarstw domowych. System opiera się głównie na wymianie zużytego sprzętu w placówkach handlowych przy zakupie nowego sprzętu AGD/RTV. Na podstawie Rejestru Przedsiębiorców i Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego, prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz informacji przekazanych w sprawozdaniach z realizacji powiatowych planów gospodarki odpadami, w województwie pomorskim, w powyższym zakresie prowadzona jest następująca działalność:

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- przedsiębiorcy wprowadzający sprzęt - 101 firm,
- przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie zbierania - 294 firmy,
- przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przetwarzania - 4 firmy.

Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki” organizuje w trybie objazdowym zbiórki odpadów niebezpiecznych (wydzielonych z odpadów domowych). Związek zbiera **opakowania po środkach ochrony roślin i środkach owadobójczych**.

Zgodnie z ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. 63, poz. 638 z 2001 roku z późn. zm.) użytkownik środków niebezpiecznych zobowiązany jest pod rygorem kary grzywny zwrócić sprzedawcy odpady opakowaniowe po tych środkach, natomiast sprzedawca jest obowiązany, również pod rygorem kary grzywny, przyjmować opakowania po środkach niebezpiecznych od użytkowników w celu dalszego ich przekazania producentowi, importerowi lub dokonującemu wewnątrzspółnotowego nabycia. Przyjmując opakowania po środkach niebezpiecznych, sprzedawca jest zobowiązany zwrócić pobraną kaucję.

Na terenie województwa pomorskiego **odbior odpadów budowlanych** odbywa się przede wszystkim na indywidualne zgłoszenie właściciela nieruchomości i na jego koszt. Ponadto:

- na terenie powiatu człuchowskiego w gminie miejskiej Człuchów - zamawianie pojemnika na odpady budowlane przez mieszkańca wg potrzeb, Gmina Czarne - dowóz własny na składowisko, Gmina Przechlewo – dowóz własny na składowisko, Gmina Debrno - zbiórka do pojemników wystawionych na zlecenie wytwórcy odpadów,
- w powiecie kwidzińskim: Na terenie gminy miejskiej Kwidzyn zbieranie odpadów od mieszkańców jest odpłatne i prowadzą je firmy posiadające stosowne zezwolenia.
- w powiecie tczewskim system selektywnej zbiórki prowadzi SITA Tczew Sp. z o.o. na terenie gmin: miejskiej Tczew, wiejskiej Tczew, Subkowy. System opiera się na możliwości zamówienia za opłatą kontenerów na odpady zarówno przez osoby fizyczne jak i przedsiębiorstwa. Odpady trafiają na Składowisko Odpadów Komunalnych w Rokitkach, gdzie w całości wykorzystywane są jako materiał do presypywania składowiska.
- w Gdańsku: każdy mieszkaniec ma prawo nieodpłatnie przekazać w punkcie odbioru od mieszkańców w Zakładzie Utylizacyjnym Sp. z o.o. przywiezione własnym transportem w ilości do 0,5 Mg na kwartał. Rodzaj systemu: dowóz własny do punktu zbiorczego).
- w Gdyni: w ramach działania „EKO DOLINA” Sp. z o.o.: segment rozdrabniania odpadów wielkogabarytowych o przepustowości 5000 Mg/rok, wykonanie grudzień 2004 r. Dodatkowo na terenie miasta funkcjonuje „komercyjny” system odbioru odpadów budowlanych na indywidualne zamówienie firmy podstawiają pojemnik lub worek a następnie odbierają odpady.
- w Sopocie : wystawki raz w miesiącu w pergolach śmietnikowych, odbiera Zakład Oczyszczania Miasta, niezależnie od wystawek spółdzielnie mieszkaniowe mają zawarte stałe umowy z firmami wywozowymi na wywóz odpadów wielkogabarytowych wystawionych do pergoli śmietnikowych.

Wyroby zawierające azbest

W dniu 23 grudnia 2008 roku Zarząd Województwa Pomorskiego Uchwałą Nr 1283/172/08 przyjął "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa pomorskiego". Dokument jest realizacją jednego z działań zdefiniowanych w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010” uchwalonego przez Sejmik Województwa 24 września 2007 roku (Uchwała Nr 191/XII/07).

Program usuwania azbestu posiada coraz więcej gmin województwa pomorskiego. Liczba gmin posiadających program usuwania azbestu według powiatów kształtuje się następująco:

- Powiat bytowski – jedna gmina posiada program usuwania azbestu, w dwóch znajduje się w fazie tworzenia
- Powiat chojnicki – trzy gminy posiadają program usuwania azbestu
- Powiat człuchowski – jedna gmina posiada program usuwania azbestu, w jednej czeka na uchwalenie, natomiast w jednej gminie jest on w fazie tworzenia
- Powiat gdański – trzy gminy posiadają program usuwania azbestu

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- Powiat kartuski – sześć gmin posiada program usuwania azbestu
- Powiat kościerski – dwie gminy posiadają program usuwania azbestu
- Powiat kwidziński – dwie gminy posiadają program usuwania azbestu
- Powiat lęborski – dwie gminy posiadają program usuwania azbestu, natomiast w jednej jest on w fazie tworzenia
- Powiat malborski – trzy gminy posiadają program usuwania azbestu
- Powiat nowodworski – jedna gmina posiada program usuwania azbestu
- Powiat pucki – dwie gminy posiadają program usuwania azbestu
- Powiat słupski – jedna gmina posiada program usuwania azbestu, w jednej znajduje się w fazie tworzenia
- Powiat starogardzki – siedem gmin posiada program usuwania azbestu
- Powiat sztumski – jedna gmina posiada program usuwania azbestu
- Powiat tczewski – jedna gmina posiada program usuwania azbestu, w jednej znajduje się w fazie tworzenia
- Powiat wejherowski – dwie gminy posiadają program usuwania azbestu
- Gdańsk powiat grodzki – nie posiada programu usuwania azbestu
- Gdynia powiat grodzki – posiada program usuwania azbestu
- Sopot powiat grodzki – nie posiada programu usuwania azbestu
- Słupsk powiat grodzki – nie posiada programu usuwania azbestu

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada corocznie wyniki inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie swojej gminy/miasta (inwentaryzację posiadają 102 gminy tj. 83%). Sprawozdania przesyłają również przedsiębiorcy będący właścicielami obiektów, na których znajdują się wyroby zawierające azbest. W 2007 r. zinwentaryzowano 11 385,4 tys. m² natomiast w 2008 r. 12 040,4 tys. m² wyrobów zawierających azbest. Na terenie województwa pomorskiego znajdują się także rury azbestowo-cementowe (głównie w sieciach wodociągowych), na koniec 2008 r. zinwentaryzowano ok. 900,0 tys. mb rurociągów a-c.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439), posiadacze **instalacji i urządzeń zawierających PCB**, złożyli do 31 grudnia 2007 r. w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim stosowne informacje o urządzeniach zawierających PCB na terenie województwa pomorskiego.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz. 1462) od 1 stycznia 2008 r. rejestr rodzaju, ilości oraz miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w tym PCB) prowadzi marszałek województwa.

Przedsiębiorstwa, które są posiadaczami urządzeń bądź instalacji zawierających PCB, w/w informacje corocznie składają do tut. Urzędu. Z przekazanych sprawozdań wynika, że przedsiębiorcy sukcesywnie przekazują do unieszkodliwienia urządzenia zawierające PCB. W latach 2007 – 2008 urządzenia i instalacje zawierające PCB usunięto w 7 pomorskich firmach. Na koniec 2008 r. zinwentaryzowano 49 450,0 kg i 4 059,4 dm³.

Organizacja zbierania odpadów niebezpiecznych z gospodarstw domowych prowadzona jest sporadycznie. Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki” organizuje zbiórkę **odpadów niebezpiecznych**, czyli takich, które ze względu na swoje pochodzenie, skład chemiczny i biologiczny lub inne właściwości, stwarzają zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska naturalnego. W ramach tej zbiórki nieodpłatnie odbierane są od mieszkańców następujące odpady:

- resztki farb, lakierów, klejów, lepiszczy, żywic, środki do konserwacji i ochrony drewna oraz opakowania po nich,
- rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące, substancje do wywabiania plam i opakowania po nich,
- zbiorniki po aerozolah, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i dezynsekcji,
- środki ochrony roślin i opakowania po nich,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- baterie i akumulatory ołowiowe i niklowo - kadmowe, oleje przepracowane,
- przeterminowane lub tylko częściowo wykorzystane leki,

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- odczynniki chemiczne np. fotograficzne wraz z opakowaniami,
- niewielki sprzęt elektryczny i elektroniczny.

W 2008 r. Nadleśnictwo Kaliska zlikwidowało **mogilnik** Drzewiny w gm. Kaliska w powiecie starogardzkim. Usunięto 4,14 Mg przeterminowanych środków ochrony roślin wraz z opakowaniami. Środki ochrony roślin zostały przewiezione do spalarni „SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o.”, natomiast ziemia (83,34 Mg) i gruz (10 Mg) do Zakładu Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Koninie.

Do likwidacji pozostały 2 mogilniki :

- w powiecie bytowskim: Tuchomie, gmina Tuchomie, ok. 20 Mg odpadów
- w powiecie człuchowskim: Jęczniki, gmina Człuchów, ok.10 Mg odpadów

Dodatkowo na terenie Zakładu Utylizacyjnego Sp. z o.o. w Gdańsku Szadółkach (M. Gdańsk) zlikwidowano cztery otwarte zbiorniki uszczelnione warstwą popiołu ze szkłem wodnym, w których znajdowały się odpady niebezpieczne. Zbiorniki te zlikwidowano w grudniu 2008r..

Piąty cel średniookresowy (2007-2014)

5 (I-5) Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych

W latach 2007-2008 zostały podjęte prace nad sporządzeniem dokumentacji dotyczącej Projektu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław-Etap I”, znajdującego się na liście projektów indywidualnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w Osi Priorytetowej III *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*

Rozpoczęto przygotowania:

- Koncepcji Programowo Przestrzennej,
- Raportu o Oddziaływaniu na Środowisko,
- Studium Wykonalności

Projekt będzie miał na celu zmniejszenie ryzyka powodzi na obszarze Żuław Wiślanych poprzez wykonanie niezbędnych prac związanych z odbudową i modernizacją systemu zabezpieczeń powodziowych Żuław, w tym podniesienie bezpieczeństwa wałów przeciwpowodziowych, sprawne funkcjonowanie systemu odwodnieniowego, utrzymanie odpowiedniej głębokości w nurcie Wisły, umożliwiającej pracę łodołamaczy wraz z odprowadzeniem wód wezbraniowych do Zatoki Gdańskiej. Efektem realizacji projektu będzie poprawa bezpieczeństwa powodziowego, zabezpieczenie egzystencji i majątku ludzi oraz gospodarki przed stratami, przyrody przed degradacją oraz powstrzymanie procesu peryferyzacji obszaru Żuław.

Zakładana jest realizacja 43 zadań inwestycyjnych przez 6 jednostek (RZGW, miasto Gdańsk, Starostwo Pruszcz Gd., miasto Elbląg, ZMiUW WP, ŻZMW) polegających głównie na przebudowie istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej.

Wykonanie tych zadań gwarantuje dobrą jakość życia mieszkańców, zwiększenie potencjału gospodarczego na obszarze Żuław, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Biuro Rozwoju Gdańska uwzględnia wnioski składane przez Geologa Miejskiego w zakresie terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, są umieszczane odpowiednie zapisy w kartach terenu, a w przypadku osuwisk czynnych oznaczane są ich granice na zał. graficznych. Sukcesywnie w m.p.z.p. wyznacza się również

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

tereny zagrożone powodzią, które wymagają potraktowania ich w sposób szczególny wynikający z przepisów ustawy Prawo wodne.

Na terenie województwa pomorskiego za realizację „Wieloletniego programu ochrony brzegów morskich” odpowiedzialny jest Urząd Morski w Gdyni oraz w Słupsku. W tabelach poniżej [przedstawiono zestawienie zadań wykonanych w latach 2007-2008.

Tabela 15 Zestawienie zadań wykonanych w roku 2007 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Gdyni

Lp.	Rejon – odcinek brzegu	Opis zadania	Kwota	Uwagi
2007r.				
1.	Zatoka Gdańska			
	Nowy Port-Sopot (km 69,2-79,0)	Sztuczne zasilanie brzegu w rejonie Jelitkowa (km 71,7-74,6)	2.141.000,00 zł.	Wykonanie II-III 2007r.
	Orłowo (km 80,0 – 82,0)	Monitoring progów podwodnych-opracowanie Instytutu Morskiego	84.000,00 zł.	Wykonanie VIII-XII 2007r.
	Puck-Gnieźdzewo (km 114,5-117,8) – odbudowa brzegu	Sztuczne zasilanie – Puck (km 114,60-114,75)	150.000,00zł.	Wykonanie XII 2007r.
2.	Półwysep Helski			
	Władysławowo (od nasady półwyspu do km H 4,5)	System przesyłowy przy porcie	1.548.409,60zł.	Wykonanie IX 2007r.
	Kuźnica (km H 9,5-13,5)	Rozbiórka ostróg żelbetowych	443.260,00zł.	Wykonanie V-VIII 2007r.
	Kuźnica-Jastarnia (km H 13,5-20,5)	Sztuczne zasilanie na odcinku km H 18,7 -20,5	1.999.987,13zł.	Wykonanie V-VII 2007r.
	Jastarnia-Kuźnica (km H 50,9-59,3)	Uzupełnienie narzutu kamiennego przed opaską na odcinku km H 56,0-57,0	98.820,00zł.	Wykonanie X.2007r.
	Kuźnica-Chałupy (km H 59,3-65,0)	Likwidacja zatoki erozyjnej na odcinku km H 3,55-63,65)	83.997,00zł.	Wykonanie XII.2007r.
	Otwarte morze			
	Władysławowo –Jastrzębia Góra (km 125,0-134,0)	Dokumentacja projektowa. Modernizacja umocnień brzegu	24.400,00zł.	Wykonanie VIII-IX 2007r.
	Karwia (km 134,6-144,4)	Modernizacja umocnień brzegu	142.020,00zł.	Wykonanie XI-XII 2007r.
	RAZEM		5.915.894,03zł.	
	Inwestycje			

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Rejon – odcinek brzegu	Opis zadania	Kwota	Uwagi
1.	Zalew Wiślany	Umocnienie brzegowe w Kątach Rybackich (km 70,0-71,2)	995,520,0	Wykonanie IX-XII 2007r.
2.	Zatoka Gdańska			
	Rewa - Osłonino	Opaska brzegowa w Rewie (km 100,0 – 101,1) – odbudowa i remont	557.561,58zł.	Wykonanie IX-XII 2007r.
3.	Półwysep Helski			
	Od nasady półwyspu do km 4,5	Budowa umocnienia nasady półwyspu – Władysławowo (km H 0,0-1,0)	3.048.200,00zł.	Wykonanie X-XII 2007r.
4.	Otwarte morze			
	Władysławowo-Jastrzębia Góra	Stabilizacja zbocza klifu wraz z odwodnieniem	717.712,83zł.	
		Odwodnienie klifu	766.185,50 zł.	
	RAZEM		5.785.180,15zł.	
	OGÓŁEM		12.001.073,94zł.	

Źródło: Urząd Morski w Gdyni

Tabela 16 Zestawienie zadań wykonanych w roku 2008 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Gdyni

Lp.	Rejon – odcinek brzegu	Opis zadania	Kwota	Uwagi
2007r.				
1.	Zatoka Gdańska			
	Orłowo (km 80,0 – 82,0)	Monitoring progów podwodnych - badania biologiczne - przegląd podwodny	62.000,00zł.	Wykonanie miesiące VI-XII.2008r.
2.	Półwysep Helski			
	Chałupy-Kuźnica (km H 4,5-9,5)	Sztuczne zasilanie – odcinek km H 6,9-7,5 76.900m ³	841.286,00zł.	
	Kuźnica (km H 9,5-13,5)	Sztuczne zasilanie – odcinek km H 11,5-12,5	2.022.625,52	Okres wykonania miesiące V-VI 2008r
		Rozbiórka ostróg żelbetowych (km H 10,2-12,3) 10szt. - 237 szt. pali z lądu - 237 szt. pali z wody	293.169,00	Okres wykonania miesiące VI-VII 2008r.
	Kuźnica-Jastarnia (km 13,5 – 20,5)	Sztuczne zasilanie (dokumentacja projektowa)	5.500,00zł.	Wykonanie III.2008r.
		Monitoring brzegu – skanowanie laserowe morskiej strefy brzegowej	176.399,80	Wykonanie VIII-XII.2008r.
	Jastarnia – Kuźnica (km H	Modernizacja	99.430,00zł.	Wykonanie

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Rejon – odcinek brzegu	Opis zadania	Kwota	Uwagi
	50,9-59,3)	umocnień brzegowych – odbudowa i konserwacja umocnień brzegu – uzupełnienie nar4zutu kamiennego i zasypu na zapleczu opaski, odcinki km H 55,4-55,8 i 57,2-57,3		XII.2008r.
	Kuźnica-Chałupy	Modernizacja umocnień brzegowych – odbudowa i konserwacja umocnień brzegowych - uzupełnienie ubytków w narzucie kamiennym opaski brzegowej na odcinku km H 59,3-60,0	32.940,00zł	Wykonanie XII.2008r.
3.	Otwarte morze	Modernizacja umocnień brzegowych – zabezpieczenie p/powodziowe brzegu morskiego	61.000,00zł.	Wykonanie II-V.2008r.
		Monitoring brzegu – studium wykonalności zabezpieczenia brzegów morza Bałtyckiego będących w administracji urzędu Morskiego w Gdyni	76.860,00zł.	Wykonanie VIII.2008r.
	RAZEM		3.671.200,32zł.	
	Inwestycje			
1.	Zalew Wiślany	Umocnienie brzegowe w Kątach Rybackich – budowa wału przeciwpowodziowego na odcinku (km 70,0-71,5)	1.618.245,12zł.	-
2.	Zatoka Gdańska			
	Rewa-Osłonino (km 100,00-101,1)	Modernizacja umocnień brzegowych w Rewie, przebudowa i rozbudowa istniejącej budowli	1.217.793,81	Zakończenie budowy IX.2008r.
3.	Półwysep Helski	Budowa umocnienia nasada półwyspu Władysławowo (km H 0,0-1,0) Opaska w technologii gruntu zbrojonego	3.978.021,87	Zakończenie budowy X.2008r.
4.	Otwarte morze			
	Władysławowo-Jastrzebia Góra (km 125,0-134,6)	Odwodnienie klifu w Jastrzębiej Górze	748.990,11zł.	Wykonanie IV-X.2008r.
	RAZEM		6.894.512,90zł.	
	OGÓŁEM		11.234.251,23zł.	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Źródło: Urząd Morski w Gdyni

Tabela 17 Zestawienie zadań wykonanych w roku 2007 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Słupsku

Lp.	Lokalizacja zadania wg załącznika ustawy	Zakres robót w roku bieżącym - efekty rzeczowe (mb, m ³)	Kwota	Uwagi
2007r.				
Wydatki bieżące				
1.	Ustka (km 217,5-231,0) Sztuczne zasilanie	Sztuczne zasilanie brzegu morskiego w Ustce 66.196,00 km ³ na kilometrze 232,880-233,550	1.158.430,00 zł.	Zrealizowano do 20.06.2007r. Zwiększenie szerokości i rzędnych plaży co pozwalana na zabezpieczenie brzegu morskiego do momentu wypracowania kompleksowych rozwiązań

Źródło: Urząd Morski w Słupsku

Tabela 18 Zestawienie zadań wykonanych w roku 2008 w ramach realizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” przez Urząd Morski w Słupsku

Lp.	Lokalizacja zadania wg załącznika ustawy	Zakres robót w roku bieżącym - efekty rzeczowe (mb, m ³)	Kwota	Uwagi
2008r.				
Wydatki bieżące				
	Ustka (km 217,5-231,0) Sztuczne zasilanie	Sztuczne zasilanie brzegu morskiego w Ustce 100 tyś. m	1.750.000,00zł.	Zrealizowano w całości do 10.06.2008 r. Zwiększenie szerokości i rzędnych plaży co pozwalana na zabezpieczenie brzegu morskiego do momentu wypracowania kompleksowych rozwiązań

Źródło: Urząd Morski w Słupsku

Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku w latach 2007-2008 podejmował działania związane z ochroną przeciwpowodziową oraz z budową i modernizacją systemów urządzeń przeciwpowodziowych. Inwestycje te finansowane z różnych źródeł zostały przedstawione poniżej.

Inwestycje zrealizowane w ramach budżetu ZMiUW:

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

1. Kanał Pelpliński – wykonanie kinety w dnie Jeziora Pelplińskiego – 2007,
2. Rzeka Rozwójka – naprawa wrót przeciwsztormowych – 2007,
3. Stacja pomp Niegowo – budowa nowej stacji pomp – 2007,
4. Niegowo – kanały – odbudowa kanału do nowej stacji pomp Niegowo – 2007,
5. Kanał Polderowy – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego kanału – 2007,
6. Rzeka Mała Supina – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki – 2007,
7. Stacja pomp Wróblewo – przebudowa stacji pomp – 2008.

Zrealizowane inwestycje w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO):

1. Stacja pomp Kobyła Kępa - przebudowa stacji pomp – 2007,
2. Stacja pomp Rokitnica - przebudowa stacji pomp – 2007,
3. Stacja pomp Izbiska - przebudowa stacji pomp – 2007,
4. Rzeka Tuga – odbudowa prawego wału p. pow. – 2007,
5. Jaz na wypływie Jeziora Rokickiego – przebudowa – 2007,
6. Kanał Juranda – odbudowa – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego kanału i odbudowa wałów ppow. – 2007,
7. Kanał Młyński w Tczewie – odbudowa – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego kanału i odbudowa wałów ppow. – 2007 i 2008,
8. Rzeka Bytowa – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego kanału - 2007 i 2008,
9. Kanał Wysoki – nowa budowla odcinająca na kanale – 2007,
10. Jaz na wypływie z Jeziora Sobowidzkiego – 2007.

Zrealizowane inwestycje w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR):

1. Rzeka Wisła - odbudowa prawego wału przeciwpowodziowego na odcinku Piekło-Bystrze-Lisewo – 2007 i 2008.

Wykonana w ramach budżetu dokumentacja dla planowanych działań:

1. Studium wykonalności do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego (RPO) – 2007,
2. Jezioro Wiekie – próg stabilizujący – stabilizacja zwierciadła wody w jeziorze – 2007,
3. Raport oddziaływania na środowisko do RPO – 2008,
4. Stacja pomp Modła I – przebudowa stacji pomp – 2008,
5. Rzeka Czarna Wda – odbudowa wału ppow. – 2008,
6. Wał Morski – przebudowa korpusu wału ppow. – 2008,
7. Kanał Łyski – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego kanału i odbudowa wału ppow. – 2008,
8. Rzeka Niechwaszcz II etap - kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki i odbudowa wału ppow. – 2008,
9. Rzeka Karwianka – odbudowa wałów ppow. – 2008,
10. Struga Zagórska – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki i odbudowa wału ppow. – 2008,
11. Struga Subkowska – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki – 2008,
12. Bągart - Nowiec – melioracje szczegółowe – 2008,
13. Kanał Bebrowski – remont zastawki – 2008,
14. Kanał Chelst – kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki i odbudowa wału ppow. i remont zastawki – 2008,
15. Bielawskie Błota – remont zastawki – 2008,
16. Puckie Błota – remont zastawki – 2008,
17. Jezioro Wycztok – remont zastawki – 2008.

ZMiUW w Gdańsku uczestniczy również w przygotowaniach i realizacji unijnych programów pomocowych – Tabela

Tabela 19 Lista projektów ZMiUW złożonych w ramach programów unijnych.

Lp.	Program	Oś	Działanie	Nazwa projektu
1.	Program Rozwoju Obszarów	Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i	Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i	<i>Odbudowa urzędów melioracji wodnych podstawowych,</i>

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Program	Oś	Działanie	Nazwa projektu
	Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW)	leśnego	dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa,	<i>szczegółowych oraz budowa obiektów małej retencji na terenie województwa pomorskiego.</i>
2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 (POIS)	Priorytet III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	Działanie 3.1 Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław.
3.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007-2013 (RPO WP)	Priorytet V : Środowisko i energetyka przyjazna środowisku	Działanie 5.2: Gospodarka wodna	- <i>Odbudowa urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz budowa obiektów małej retencji na obszarze Pobrzeża Kaszubskiego.</i> - <i>Odbudowa urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz budowa obiektów małej retencji na obszarze Pobrzeża Słowińskiego, Pojezierza Kaszubskiego.</i>

Źródło: ZMIUW w Gdańsku

Szósty cel średniokresowy (2007-2014)

6 (I-6) Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska

W województwie pomorskim zarejestrowanych jest 11 zakładów dużego ryzyka, 11 zakładów zwiększonego ryzyka oraz 28 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. We wszystkich zakładach dużego ryzyka (ZDR) wdrożono system bezpieczeństwa zgodnie z art. 252 ustawy Prawo Ochrony Środowiska polegający między innymi na określeniu programu szkoleniowego, wprowadzeniu instrukcji bezpiecznego funkcjonowania instalacji, w której znajduje się substancja niebezpieczna czy funkcjonowaniu mechanizmów umożliwiających analizę zagrożeń awarią przemysłową oraz prawdopodobieństwo jej wystąpienia. Ponad to zarówno w zakładach dużego jak i zwiększonego ryzyka prowadzona jest systematyczna ocena programu zapobiegania awariom oraz systemu bezpieczeństwa pod kątem ich aktualności i skuteczności.

Zgodnie z art. 253 Prawo Ochrony Środowiska wszystkie zakłady dużego ryzyka mają zatwierdzony bądź są w trakcie aktualizacji, raport o bezpieczeństwie. Ponad to każdy z zakładów posiada opracowany wewnętrzny plan operacyjno – ratowniczy, zgodnie z art. 261 ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ustawowy obowiązek wynikający z art. 261 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, zgodnie, z którym wewnętrzny plan operacyjno – ratowniczy podlega analizie, co trzy lata, jest wypełniany przez zakłady. Analiza wewnętrznego planu operacyjno – ratowniczego polega na przeprowadzeniu manewrów taktycznych przy założonym scenariuszu ćwiczeń, z udziałem między innymi jednostek straży pożarnej.

Zgodnie z decyzją KW PSP w Gdańsku, 10 zakładów dużego ryzyka posiada również opracowany zewnętrzny plan operacyjno ratowniczy, który zgodnie z art. 265 ustawy Prawo Ochrony Środowiska podlega analizie, co trzy lata. W przypadku zagrożenia awarią przemysłową lub jej wystąpienia, zgodnie z art. 266 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Komendant Wojewódzki, PSP przystępuje do realizacji tego planu.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Zakłady zwiększonego ryzyka dokonują aktualizacji programu zapobiegania awariom zgodnie z zapisem w tym programie oraz każdorazowo przy zmianie technologii bądź zmiany ilości substancji niebezpiecznej.

Do zadań IOŚ należy między innymi kontrolna ustawowa podmiotów, których działalność może być przyczyną powstania poważnej awarii (zakłady dużego ryzyka raz w roku, zakłady zwiększonego ryzyka raz na dwa lata), rozpoznawanie źródeł zagrożeń poważnymi awariami, prowadzenie kontroli interwencyjnych w przypadku wystąpienia poważnej awarii oraz nadzór nad usuwaniem skutków awarii.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. rejestr zakładów, potencjalnych sprawców poważnych awarii obejmował 51 zakładów, w tym:

- 11 zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku (ZDR)
- 12 zakładów zakwalifikowanych do grupy o zwiększonym ryzyku (ZZR)
- 28 pozostałe zakłady mogące spowodować poważne awarie

Na zaplanowane 29 kontroli w roku 2008, w zakładach mogących potencjalnie spowodować poważne awarie wykonano 36 kontroli.

W tym:

- 11 kontroli zakładów o dużym ryzyku (ZDR),
  - 9 kontroli zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR),
  - 16 kontroli pozostałych zakładów
- Ogółem wydano 10 zarządzeń pokontrolnych obejmujących nałożonych 26 obowiązków, w tym:
- 4 zarządzenia w zakładach o dużym ryzyku
  - 4 zarządzenia w zakładach o zwiększonym ryzyku.
  - 2 zarządzenia w pozostałych zakładach

Miasto Gdańsk zakupiło samochód gaśniczy oraz dofinansowało zakupy inwestycyjne KM PSP:

- 2 samochody specjalne do zadań operacyjnych,
- 3 samochody gaśnicze rozpoznania operacyjno- ekologiczno- chemicznego,
- łódź do ratownictwa chemiczno-ekologicznego,
- ubrania żaroodporne
- kamerę termowizyjną

Ponadto z budżetu gminy zakupiono ubrania -kombinezony do pracy w wodzie skażonej oraz system łączności do pracy pod wodą

Na terenie Miasta Rumia w 2008 roku opracowano nowy "Plan Reagowania Kryzysowego Miasta Rumi", w którym wykazano charakterystyki zagrożeń oraz oceny ryzyka ich wystąpienia na terenie miasta Rumi. W "Planie" ujęto gminne siły i środki reagowania na wypadek klęsk żywiołowych oraz siły i środki do minimalizowania skutków zakłócenia porządku. W 2008 roku ćwiczone doskonalenie przekazu komunikatów ostrzegawczych w relacji województwo- powiat- gmina (wydzielone siły SWO Miasta) - 1 raz w miesiącu. Szef OC Miasta oraz Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego wzięły udział w dwóch ćwiczeniach nt. "Zapobieganie i usuwanie skutków katastrofy drogowej z uwolnieniem niebezpiecznych materiałów chemicznych".

Wśród jednostek należących do grupy zakładów dużego i zwiększonego ryzyka w województwie pomorskim dominują:

- duże bazy magazynowo-dystrybucyjne paliw ciekłych, do których zalicza się m.in. Grupę LOTOS S.A, PERN „Przyjaźń” S.A. w Gdańsku czy OLPP S.A. w Dębogórzcu i Ugoszczy, PKN ORLEN S.A. w Gdańsku
- zakłady magazynujące substancje niebezpieczne, do których zalicza się m.in. Zakłady Farmaceutyczne „Polpharma” S.A. w Starogardzie Gdańskim czy International Paper Sp. z o.o. w Kwidzynie
- bazy magazynujące gaz LPG, do których zalicza się m.in. „Petrolinvest” S.A. w Gdyni i Łubianie,
- Gaspol S.A. w Gdańsku czy BP Polska Sp. z o.o. w Słopolnie.

Do grupy zakładów mogących spowodować poważne awarie w województwie pomorskim kwalifikują się:

- terminale przeładunkowe paliw płynnych i chemikaliów w portach Gdańska i Gdyni
- zakłady posiadające w większych ilościach ciekły amoniak stosowany w instalacjach chłodniczych.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Ponadto, elementami infrastruktury technicznej występującej na terenie województwa pomorskiego (zwłaszcza w rejonie Trójmiasta), stanowiącej źródło zdarzeń awaryjnych, są rurociągi surowcowe ropy naftowej i rurociągi produktowe do przesyłu benzyn i olejów napędowych, z których najważniejsze to:

- rurociąg pomorski Gdańsk - Płock (surowa ropa naftowa),
- rurociągi przesyłowe Gdańsk Port Północny - Grupa LOTOS S.A. (ropa naftowa, produkty naftowe),
- rurociągi przesyłowe Gdynia Oksywie - Dębogórze (produkty naftowe).

Niebezpieczeństwo wystąpienia awarii stwarza również z transport samochodowy substancji niebezpiecznych.

W większości przypadków transport ten dotyczy paliw płynnych. Szczególne zagrożenia występują na drogach o największym ruchu tego typu przewozów. Są to m.in. drogi:

- Gdańsk - Tczew – Bydgoszcz,
- Gdynia - Gdańsk - Nowy Dwór Gdański – Elbląg,
- Gdynia - Lębork – Słupsk,
- Gdańsk - Bydgoszcz.

Osobną kategorią zagrożeń stanowią awarie związane z transportem morskim materiałów niebezpiecznych, szczególnie w rejonie wodnych torów podejściowych do portów morskich Gdańska i Gdyni, oraz zagrożenia związane z eksploatacją złóż ropy naftowej na Morzu Bałtyckim.

Zagrożenia Awaria

W roku 2007 zarejestrowano jedenaście zdarzeń o znamionach poważnej awarii:

- cztery - dotyczyły wycieku produktów ropopochodnych na skutek nielegalnego nawiertu na ropociągach
- jedno - dotyczyło przewozu substancji niebezpiecznych transportem kolejowym
- dwa - związane były z uwolnieniem substancji niebezpiecznej do środowiska na skutek wypadku w transporcie samochodowym
- jedno - związane było z kradzieżą transformatora, na skutek czego zanieczyszczony został grunt olejem transformatorowym
- jedno - dotyczyło zanieczyszczenia substancją ropopochodną Kanału Raduni
- jedno - wiązało się z rozszczelnieniem rurociągu odcieków procesowych na terenie zakładu
- jedno - dotyczyło śnięcia ryb w rzece Raduni zanieczyszczonej ładunkiem materii organicznej.

W stosunku do roku poprzedniego ilość zdarzeń zarejestrowanych, jako poważne awarie zmniejszyła się o pięć przypadków. Niewątpliwie, największym problemem, z jakim boryka się województwo pomorskie jest grabież produktów ropopochodnych pochodzących z nielegalnych nawiertów na rurociągach. Usuwanie skutków takiego procederu jest procesem długotrwałym i dosyć kosztownym. Operatorzy rurociągów (Grupa LOTOS S.A., PERN „Przyjaźń” S.A. czy OLPP S.A.) podejmują wysiłki w celu ograniczenia prób kradzieży paliw z rurociągów przesyłowych produktów naftowych i minimalizacji zdarzeń prowadzących do zanieczyszczenia środowiska.

Analiza zarejestrowanych zdarzeń wskazuje, iż najmniej awarii występuje na terenie zakładów zakwalifikowanych do grup dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii. Zakłady te, objęte ustawowym obowiązkiem kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska z określonej częstotliwością, wdrożyły system bezpieczeństwa oraz procedury przeciwdziałania poważnym awariom.

Następstwem poważnej awarii jest bardzo często szkoda w środowisku bądź zagrożenie. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku (Dz. U. Nr 39, poz. 232 i 233) określa w sposób szczegółowy zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i ich naprawę.

Tabela 20 Zakłady zlokalizowane na obszarze województwa na terenie, których znajdują się substancje niebezpieczne

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

L.p.	Data zamieszczenia informacji (data zgłoszenia) i nr wpisu w publicznie dostępnym wykazie	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax. i ew. email	Adres zakładu oraz tel./fax. i ew. email	Data ostatniej aktualizacji danych o substancjach niebezpiecznych dokonanej przez zakład
1.	28.11.2002 WZ-5586/1	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	31.12.2008
2.	29.03.2002r. WZ-5586/2	International Paper Kwidzyn Sp. z o.o. ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn tel. +48 (055) 279 8000 fax. +48 (055) 279 8451	International Paper Kwidzyn Sp. z o.o. ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn tel. +48 (055) 279 8000 fax. +48 (055) 279 8451	31.12.2008
3.	19.11.2002 WZ-5586/3	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA SA 83-200 Starogard Gdański ul. Pelplińska 19 tel. +48 (058) 563 16 00 fax. +48 (058) 562 23 53 email: sekret@polpharma-group.com www.polpharma.com.pl	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA SA 83-200 Starogard Gdański ul. Pelplińska 19 tel. +48 (058) 563 16 00 fax. +48 (058) 562 23 53 email: sekret@polpharma-group.com www.polpharma.com.pl	31.12.2008
4.	27.03.2002 WZ-5586/6	Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. ul. Wyszogrodzka 133 09-410 Płock tel. (024) 266 23 00 fax. (024) 262 63 26 email: zarzad@pern.com.pl www.pern.com.pl	Baza Manipulacyjna PERN „Przyjaźń” S.A. ul. Kępna 16 80-635 Gdańsk tel. (058) 307 30 23, 320 93 00	31.12.2008
5.	12.06.2002 WZ-5586/8	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o. 09-407 Płock, ul. Otolińska 21 tel. (024) 267 14 00; (024) 267 14 01 fax. 024 267 14 88 email: kancelaria.plock@olpp.pl www.naftobazy.pl	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o. Baza Paliw Nr 21 w Dębogórzcu 81-198 Kosakowo tel. (058) 6608300 fax. (058) 6608380	31.12.2008
6.	12.06.2002 WZ-5586/9	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o. 09-407 Płock, ul. Otolińska 21 tel. (024) 267 14 00; (024) 267 14 01 fax. 024 267 14 email: kancelaria.plock@olpp.pl www.naftobazy.pl	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o. Baza Paliw Nr 20 w Ugoszczy 77-100 Bytów skr. Pocz. 1 tel. (059) 822 81 00 fax (059) 822 81 06	31.12.2008
7.	29.03.2002 WZ-5586/10	PETROLINVEST S.A. ul. Podolska 21 81-321 Gdynia tel. (058) 6288910 fax. (058) 6288912 email: sekretariat.m@petrolinvest.pl	Morski Terminal LPG PETROLINVEST S.A. w Porcie Gdynia, ul. Węglowa 2 (Nabrzeże Śląskie) 81-341 Gdynia tel. (058) 621 51 84	31.12.2008
8.	09.01.2004 WZ-5586/11	PETROLINVEST S.A. ul. Podolska 21 81-321 Gdynia tel. (058) 6288910	Rozlewnia Gazu Płynnego PETROLINVEST S.A. w Łubianie 83-407 Łubiana 60A tel. (058) 680 17 00	31.12.2008

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Data zamieszczenia informacji (data zgłoszenia) i nr wpisu w publicznie dostępnym wykazie	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax. i ew. email	Adres zakładu oraz tel./fax. i ew. email	Data ostatniej aktualizacji danych o substancjach niebezpiecznych dokonanej przez zakład
		fax. (058) 6288912 email: sekretariat.m@petrolinvest.pl		
9.	15.05.2003 WZ-5586/12	BP Polska S.A. ul. Jasnogórska 1 31-358 Kraków tel. (012) 619 1200 fax. (012) 619 1205	Rozlewnia Gazu Płynnego BP Polska S.A. 77-322 Sapółno 102 tel. (059) 833 48 10 fax. (059) 833 48 19	31.12.2008
10.	29.03.2002 WZ-5586/13	GASPOL SA Al. Jana Pawła II 80 00-175 Warszawa tel. (022) 530 00 00 fax. (022) 530 00 01 email: kontakt@gaspol.pl	GASPOL SA Gdański Terminal Gazowy ul. mjr H. Sucharskiego 51 80-601 Gdańsk tel. (058) 7379648 fax. (058) 7379649	31.12.2008
11.	29.03.2002 WZ-5586/14	ORLEN GAZ Sp. z o.o. ul. Zglenickiego 46 a 09-411 Płock tel. 024 364 75 00 fax. 024 364 75 01 e-mail: orlengaz@orlengaz.pl www.orlengaz.pl	ORLEN GAZ Sp. z o.o. Rozlewnia Gazu Płynnego w Ugoszczy 77-100 Bytów skr. poczt. 19 tel./faks. (059) 822 82 00 do 06	31.12.2008

Źródło: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Tabela 21 Przyjęte zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze w zakładach produkcyjnych na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008

Lp	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax i ew. e-mail	Adres zakładu oraz tel./fax i ew. e-mail	Data	
			Przyjęcia planu operacyjno-ratowniczego	Zmiany planu operacyjno-ratowniczego
1.	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	sierpień 2007 r.	
2.	International Paper Kwidzyn Sp. z o.o. ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn tel. +48 (055) 279 8000 fax. +48 (055) 279 8451	International Paper Kwidzyn Sp. z o.o. ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn tel. +48 (055) 279 8000 fax. +48 (055) 279 8451	styczeń 2007 r	
3.	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA SA 83-200 Starogard Gdański ul. Pelplińska 19 tel. +48 (058) 563 16 00 fax. +48 (058) 562 23 53 email: sekret@polpharma-group.com www.polpharma.com.pl	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA SA 83-200 Starogard Gdański ul. Pelplińska 19 tel. +48 (058) 563 16 00 fax. +48 (058) 562 23 53 email: sekret@polpharma-group.com www.polpharma.com.pl	wrzesień 2007 r.	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax i ew. e-mail	Adres zakładu oraz tel./fax i ew. e-mail	Data	
			Przyjęcia planu operacyjno-ratowniczego	Zmiany planu operacyjno-ratowniczego
1.	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	sierpień 2007 r.	
4.	Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. ul. Wyszogrodzka 133 09-410 Płock tel. (024) 266 23 00 fax. (024) 262 63 26 email: zarzad@pern.com.pl www.pern.com.pl	Baza Manipulacyjna PERN „Przyjaźń” S.A. ul. Kępna 16 80-635 Gdańsk tel. (058) 307 30 23, 320 93 00	odstąpiono od opracowania ZPO-R	
5.	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o. o., 09-407 Płock, ul. Otolińska 21 tel. (024) 267 14 00; (024) 267 14 01 fax. 024 267 14 88 email: kancelaria.plock@olpp.pl www.naftobazy.pl	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o. o. Baza Paliw Nr 21 w Dębogórz 81-198 Kosakowo tel. (058) 6608300 fax. (058) 6608380	styczeń 2008 r.	
6.	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o. o., 09-407 Płock, ul. Otolińska 21 tel. (024) 267 14 00; (024) 267 14 01 fax. 024 267 14 email: kancelaria.plock@olpp.pl www.naftobazy.pl	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o. o. Baza Paliw Nr 20 w Ugoszczy 77-100 Bytów skr. Pocz. 1 tel. (059) 822 81 00 fax (059) 822 81 06	w trakcie opracowywania	
7.	PETROLINVEST S.A. ul. Podolska 21 81-321 Gdynia tel. (058) 6288910 fax. (058) 6288912 email: sekretariat.m@petrolinvest.pl	Morski Terminal LPG PETROLINVEST S.A. w Porcie Gdynia, ul. Węglowa 2 (Nabrzeże Śląskie) 81-341 Gdynia tel. (058) 621 51 84	wrzesień 2007r.	
8.	PETROLINVEST S.A. ul. Podolska 21 81-321 Gdynia tel. (058) 6288910 fax. (058) 6288912 email: sekretariat.m@petrolinvest.pl	Rozlewnia Gazu Płynnego PETROLINVEST S.A. w Łubianie 83-407 Łubiana 60A tel. (058) 680 17 00	lipiec 2005r.	listopad 2008r.
9.	BP Polska S.A. ul. Jasnogórska 1 31-358 Kraków tel. (012) 619 1200 fax. (012) 619 1205	Rozlewnia Gazu Płynnego BP Polska S.A. 77-322 Sapółno 102 tel. (059) 833 48 10 fax. (059) 833 48 19	lipiec 2005 r.	grudzień 2008r.
10.	GASPOL SA Al. Jana Pawła II 80 00-175 Warszawa tel. (022) 530 00 00 fax. (022) 530 00 01 email: kontakt@gaspol.pl	GASPOL SA Gdański Terminal Gazowy ul. mjr H. Sucharskiego 51 80-601 Gdańsk tel. (058) 7379648 fax. (058) 7379649	kwiecień 2007 r.	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax i ew. e-mail	Adres zakładu oraz tel./fax i ew. e-mail	Data	
			Przyjęcia planu operacyjno-ratowniczego	Zmiany planu operacyjno-ratowniczego
1.	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	sierpień 2007 r.	
11	ORLEN GAZ Sp. z o.o. ul. Zglenickiego 46 a 09-411 Płock tel. 024 364 75 00 fax. 024 364 75 01 e-mail: orlengaz@orlengaz.pl www.orlengaz.pl	ORLEN GAZ Sp. z o.o. Rozlewnia Gazu Płynnego w Ugoszczy 77-100 Bytów skr. poczt. 19 tel./faks. (059) 822 82 00 do 06	luty 2008 r.	

Źródło: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Tabela 22 Zatwierdzone raporty o bezpieczeństwie w zakładach produkcyjnych na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008

Lp	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax i ew. e-mail	Adres zakładu oraz tel./fax i ew. e-mail	Data i nr decyzji	
			zatwierdzającej raport o bezpieczeństwie	zatwierdzającej zmiany w raporcie o bezpieczeństwie
1.	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	24.10.2005 WZ-5586/1/12/2005	w trakcie zatwierdzania
2.	International Paper Kwidzyn Sp. z o.o. ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn tel. +48 (055) 279 8000 fax. +48 (055) 279 8451	International Paper Kwidzyn Sp. z o.o. ul. Lotnicza 1, 82-500 Kwidzyn tel. +48 (055) 279 8000 fax. +48 (055) 279 8451	04.05.2005r. WZ – 5586/ 4-3/ 2005	-
3.	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA SA 83-200 Starogard Gdański ul. Pelplińska 19 tel. +48 (058) 563 16 00 fax. +48 (058) 562 23 53 email: sekret@polpharma-group.com www.polpharma.com.pl	Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA SA 83-200 Starogard Gdański ul. Pelplińska 19 tel. +48 (058) 563 16 00 fax. +48 (058) 562 23 53 email: sekret@polpharma-group.com www.polpharma.com.pl	29.12.2006 WZ-5586-3/10/2006/2007	-
4.	Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S.A. ul. Wyszogrodzka 133 09-410 Płock tel. (024) 266 23 00 fax. (024) 262 63 26 email: zarzad@pern.com.pl www.pern.com.pl	Baza Manipulacyjna PERN „Przyjaźń” S.A. ul. Kępna 16 80-635 Gdańsk tel. (058) 307 30 23, 320 93 00	19.10.2004 WZ – 5513/ 17-4/ 1678/ 2128/ 2004	-

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp	Oznaczenie prowadzącego zakład, jego adres zamieszkania lub siedziby oraz tel./fax i ew. e-mail	Adres zakładu oraz tel./fax i ew. e-mail	Data i nr decyzji	
			zatwierdzającej raport o bezpieczeństwie	zatwierdzającej zmiany w raporcie o bezpieczeństwie
1.	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	Grupa LOTOS SA w Gdańsku ul. Elbląska 135 80-718 Gdańsk tel. (058) 308 71 11, 308 81 11 fax. (058) 301 88 38 email: lotos@grupalotos.pl www.grupalotos.pl	24.10.2005 WZ-5586/1/12/2005	w trakcie zatwierdzania
5.	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o., 09-407 Płock, ul. Otolińska 21 tel. (024) 267 14 00; (024) 267 14 01 fax. 024 267 14 88 email: kancelaria.plock@olpp.pl www.naftobazy.pl	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o. Baza Paliw Nr 21 w Dębogórz 81-198 Kosakowo tel. (058) 6608300 fax. (058) 6608380	22.01.2007 WZ-5586-8/9/2006/2007	-
6.	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o., 09-407 Płock, ul. Otolińska 21 tel. (024) 267 14 00; (024) 267 14 01 fax. 024 267 14 email: kancelaria.plock@olpp.pl www.naftobazy.pl	Operator Logistyczny paliw Płynnych Sp. z o. o. Baza Paliw Nr 20 w Ugoszczy 77-100 Bytów skr. Pocz. 1 tel. (059) 822 81 00 fax (059) 822 81 06	28.01.2009 WZ-5586-19/3-5/2008/2009	-
7.	PETROLINVEST S.A. ul. Podolska 21 81-321 Gdynia tel. (058) 6288910 fax. (058) 6288912 email: sekretariat.m@petrolinvest.pl	Morski Terminal LPG PETROLINVEST S.A. w Porcie Gdynia, ul. Węglowa 2 (Nabrzeże Śląskie) 81-341 Gdynia tel. (058) 621 51 84	16.04.2007 WZ-5586-10/13/2007	-
8.	PETROLINVEST S.A. ul. Podolska 21 81-321 Gdynia tel. (058) 6288910 fax. (058) 6288912 email: sekretariat.m@petrolinvest.pl	Rozlewnia Gazu Płynnego PETROLINVEST S.A. w Łubianie 83-407 Łubiana 60A tel. (058) 680 17 00	09.12.2004 WZ – 5513/ 1-3/ 1076/ 2004	-
9.	BP Polska S.A. ul. Jasnogórska 1 31-358 Kraków tel. (012) 619 1200 fax. (012) 619 1205	Rozlewnia Gazu Płynnego BP Polska S.A. 77-322 Sapółno 102 tel. (059) 833 48 10 fax. (059) 833 48 19	14.07.2004 WZ-5513/ 15-2/ 2243/ 2004	22.10.2008 WZ-5586-12/2-4/2008
10.	GASPOL SA Al. Jana Pawła II 80 00-175 Warszawa tel. (022) 530 00 00 fax. (022) 530 00 01 email: kontakt@gaspol.pl	GASPOL SA Gdański Terminal Gazowy ul. mjr H. Sucharskiego 51 80-601 Gdańsk tel. (058) 7379648 fax. (058) 7379649	10.04.2004 WZ – 5513/ 16-5/ 6555/ 2003/ 2004	24.05.2007 WZ-5586-13/6-1/2007
11.	ORLEN GAZ Sp. z o.o. ul. Zglenickiego 46 a 09-411 Płock tel. 024 364 75 00 fax. 024 364 75 01 e-mail: orlengaz@orlengaz.pl www.orlengaz.pl	ORLEN GAZ Sp. z o.o. Rozlewnia Gazu Płynnego w Ugoszczy 77-100 Bytów skr. poczt. 19 tel./faks. (059) 822 82 00 do 06	09.08.2007 WZ-5586-14/11-5/2007	-

Źródło: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Tabela 23 Wykaz sprzętu zakupionego z dofinansowaniem przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku dla oddziałów Państwowej Straży Pożarnej w woj. pomorskim w roku 2007

L.p.	Rodzaj sprzętu	Ilość	Przydział do jednostki organizacyjnej	Dofinansowanie WFOŚiGW [zł]
1	Ciężki samochód ratowniczo - gaśniczy z funkcją do ograniczania skażeń chemicznych	1 szt.	KM Gdynia	318 000,00
2	Średni samochód ratowniczo - gaśniczy z funkcją do ograniczania stref skażeń chemicznych	1 szt.	KM Gdańsk	200 000,00
3	Lekki samochód ratownictwa drogowego	2 szt.	KP Pruszcz Gd. KP Starogard Gd.	245 000,00
4	Lekkie samochody rozpoznawczo – ratownicze z napędem terenowym do określania stref skażeń chemicznych	4 szt.	KP Bytów KM Gdynia KM Słupsk x 2	200 000,00
5	Samochód typu drabina mechaniczna SCD-37, do ograniczania stref skażenia na wysokości	1 szt.	KM Słupsk	60 000,00
6	Samochód typu podnośnik hydrauliczny SHD-25, do ograniczania stref skażenia na wysokości	1 szt.	KP Lębork	20 000,00
7	Lekka przyczepka z zaporą wodną do ratownictwa ekologicznego	1 szt.	KP Chojnice	14 959,40
8	Zestaw narzędzi hydraulicznych do ratownictwa drogowego i techniczno – ekologicznego w transporcie i przemyśle	2 kpl.	KP Chojnice KP Puck	58 281,80
9	Motopompa przenośna do wypompowywania wody podczas powodzi i podtopień	2 szt.	KP Kartuzy KP Lębork	44 833,00
10	Agregat oddymiający do ograniczania i przewietrzania stref skażeń chemicznych	1 szt.	KP Kościerzyna	12 917,00
11	Detektor wielogazowy do określania zasięgu stref skażeń chemicznych	10 szt.	KM/KP PSP woj. pomorskiego	25 000,00
12	Sorbent do usuwania rozlewów olejowych i innych substancji chemicznych	300 kg	KM Gdynia	1 008,80
RAZEM				1 200 000,00

Źródło: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Siódmy cel średniookresowy

7 (I-7) Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia

W roku 2007 WIOŚ Gdańsk wykonał pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Malborka. Zgodnie z brzmieniem przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska w dużych miastach (Gdańsk, Gdynia) oraz wzdłuż głównych linii kolejowych, dróg krajowych o największym natężeniu ruchu, jak też w otoczeniu lotniska Rębiechowo prowadzone były pomiary hałasu komunikacyjnego lub prace nad wykonaniem map akustycznych.

Duże niebezpieczeństwo, jakie niesie z sobą hałas komunikacyjny, stwarza konieczność ochrony mieszkańców terenów, które znajdują się pod jego wpływem. Służące temu celowi będą, opracowane po sporządzeniu map akustycznych, programy ochrony przed hałasem dla obszarów z przekroczeniami jego dopuszczalnych poziomów. Mapa akustyczna to zbiór map pokazujących rozkład hałasu w kontekście źródła emisji. W roku 2007 sporządzono mapy akustyczne Gdyni i Gdańska.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

W zakresie ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym zrealizowano:

- W Gdańsku - realizacja dróg obwodowych, miejskich, transportu tramwajowego (budowa trasy W-Z odcinek Jabłoniowa - Kartuska, przebudowa ul. Marynarki Polskiej, przebudowa Podwala Grodzkiego - Wały Jagiellońskie, realizacja Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej itp.
- W Gdyni wyprowadzono ruch tranzytowy poza centrum miasta (po wybudowaniu Trasy Kwiatkowskiego). W ramach projektu „Rozwój proekologicznego transportu publicznego w Gdyni” wybudowano nową zajezdnię trolejbusową w Gdyni, nowe linie trolejbusowe o długości 10, 6 km, nową pętlę trolejbusową w Kaczych Bukach oraz zakupiono 10 nowych trolejbusów niskopodłogowych.
- Rozbudowano także system ścieżek rowerowych – od stacji benzynowej w Kolibkach do Sopotu (680 m), Nadleśnictwo Gdańsk na zlecenie miasta Gdyni wykonało prace renowacyjne na terenach leśnych ścieżek rowerowych.
- W mieście Rumia w ramach zakładania zieleni miejskiej sadzono drzewa i krzewy wzdłuż ulic, o ile ich szerokość co pozwalało na utworzenie pasów zieleni. W latach 2007-2008 dokonano m.in. nasadzeń drzew i krzewów na ulicy Dąbrowskiego, Kosynierów, Obr. Westerplatte, Pomorskiej, Partyzantów, Gdańskiej, Ceynowy urządzono zieleń przy ul. Leśnej oraz na nowych rondach Unii Europejskiej i 25-lecia Solidarności, przy Skate Parku, przy terenie rekreacyjnym przy ulicy 1-go Maja oraz przy ul. Płk. Dąbka, na skwerze na skrzyżowaniu ulicy Derdowskiego z ulicą Dębogórską oraz Gdańskiej z Katowicką, przy ulicy I Dywizji W.P., na osiedlach komunalnych przy ul. Zawadzkiego i Dąbrowskiego, na terenie cmentarza komunalnego.

W przygotowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gdańsku uwzględnia się zasady kształtowania przestrzeni urbanistycznej pod kątem uciążliwości hałasowych, lokalizuje się strefy zgodnie z zasadami ich funkcjonalności i uciążliwości hałasowych.

Na podstawie art. 175 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.) zarządzający drogami krajowymi i ekspresowymi oraz liniami kolejowymi prowadzi okresowy monitoring poziomu hałasu na terenach położonych wzdłuż tych obiektów. Na podstawie wyników takich pomiarów zostały sporządzone we fragmentach mapy akustyczne, przekazane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego:

- 12 lutego 2008r. „Mapy akustyczne dla linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 60 000 pociągów rocznie”,
- 25 marca 2008r. „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu ruchu SDR>16 400 pojazdów na dobę”,
- 25 lipca 2008r. „Warstwy wektorowe województwo pomorskie”, dołączone do map akustycznych dla dróg krajowych.

Mapy akustyczne drogowa i kolejowa wraz z informacją opisową prezentują dane dotyczące wielkości poziomu dźwięku w pasach terenu wzdłuż dróg i linii kolejowych odpowiednio 2 i 1 kilometrowym. Dla terenów, gdzie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dane te posłużą do określenia programów ochrony środowiska przed hałasem i będą stanowiły punkt wyjścia do określenia działań naprawczych w celu obniżenia uciążliwości hałasowej.

Cel priorytetowy (2007-2008)

I-7a Sporządzenie map akustycznych i programów ochrony środowiska przed hałasem w Gdańsku i Gdyni

W roku 2007 sporządzono mapy akustyczne Gdyni i Gdańska. Mapa akustyczna to zbiór map pokazujących rozkład hałasu w kontekście źródła emisji. Poszczególne mapy pokazują rozkład wskaźnika długookresowego L_{DWN} (opisujący tzw. porę dziennie- wieczorowo- nocną) oraz wskaźnika L_N (opisujący porę nocną) dla hałasu drogowego, kolejowego oraz przemysłowego. Ponadto, mapa zawiera tzw. mapę wrażliwości, na której zaznaczone są obszary miasta z przypisanymi im dopuszczalnymi poziomami hałasu..

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Mapy akustyczne wykonane zgodnie z dyrektywą 2002/49/WE są nazywane strategicznymi mapami hałasu, gdyż ich celem jest diagnoza stanu istniejącego, wskazanie głównych źródeł hałasu, obszarów narażonych na hałas, a także określenie liczby osób i powierzchni terenów narażonych na hałas.

Mapę akustyczną można znaleźć pod adresem:

- Gdyni - <http://server.miasto.gdynia.pl/GeoSerwer/e-mapa-akus.htm> ;

- Gdańska - <http://www.gdansk.pl/nasze-miasto,850,9475.html>.

Na podstawie art. 119 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska Rada Miasta Gdyni przyjęła uchwałę Nr XXIV/567/08 z dnia 22 października 2008 roku „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Gdyni”. Celem strategicznym Programu, odnoszącym się do ochrony klimatu akustycznego, jest docelowa wartość poziomu hałasu w środowisku, wyrażona przy pomocy wskaźnika oceny, którym jest poziom dziennie-wieczorno-nocny L_{DWN} . Cel ten ma być osiągnięty po przez wdrożenie zabezpieczeń akustycznych, głównie budowy ekranów akustycznych.

Gdańsk nie wykonał do tej pory „Programu ochrony środowiska przed hałasem”, jedynie przygotował jego projekt, dostępny na stronie: <http://www.gdansk.pl/nasze-miasto,850.html>

Ósmy cel średniookresowy (2007-2014)

(I-8) Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Do końca roku 2007 WIOŚ Gdańsk wykonał pomiary wartości pól elektromagnetycznych wokół 5 największych nadajników RTV, wokół kilkunastu stacji bazowych GSM, w pobliżu linii elektroenergetycznych przebiegających w pobliżu zabudowy mieszkaniowej oraz w punktach pomiarowych w centrach Gdańska i Gdyni. W roku 2007 wykonano łącznie ponad 500 pomiarów.

W trakcie prowadzonych przez WIOŚ od trzech lat pomiarów na terenie województwa pomorskiego w żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

Pomiary skażeń promieniotwórczych.

W województwie pomorskim działają dwie placówki podstawowe pomiarów skażeń promieniotwórczych, które wykonują badania zawartości beta-promieniotwórczych izotopów cezu i strontu metodą radiochemiczną w próbkach produktów żywnościowych, wody wodociągowej i powierzchniowej oraz pasz.

Zakres badań i rodzaj prób, w których określano stężenie w/w izotopów promieniotwórczych zgodne są z harmonogramem opracowanym przez Państwową Agencję Atomistyki. Dodatkowo badane są próbki produktów żywnościowych w ramach badań monitoringowych „Bezpieczeństwo Zdrowotne Żywności zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

W żadnej z badanych próbek nie stwierdzono zawartości izotopów cezu i strontu przekraczającej poziom interwencyjny

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

Oddział Higieny Radiacyjnej sprawował w 2008 r. nadzór nad 396 zakładami stosującymi urządzenia wytwarzające pola elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, w których zainstalowanych było 1390 tego typu urządzeń.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 65 kontroli, w wyniku których skontrolowano 58 zakładów. Wydano 21 decyzji administracyjnych dotyczących głównie obowiązku wykonania pomiarów kontrolnych pól elektromagnetycznych oraz przeszkolenia pracowników w zakresie bhp.

Zgodnie z posiadaną ewidencją w zakładach stosujących źródła pól elektromagnetycznych zatrudnionych było 3165 osób. Największe narażenie na pole elektromagnetyczne dotyczyło osób zatrudnionych przy obsłudze aparatów do elektrochirurgii tzw. lancetronów i zgrzewarek stosowanych w przemyśle. Liczbę osób zatrudnionych i narażenie wyrażone za pomocą wskaźnika ekspozycji „W”.

4.2 II. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Dziewiąty cel średniookresowy (2007-2014)

9 (II-1) Wykształcenie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska

Na terenie województwa pomorskiego działa Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej, które powstało na mocy porozumienia pomiędzy Marszałkiem Województwa Pomorskiego oraz Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. CIEE działa zgodnie z ustawą o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie.

Dzięki dofinansowaniu z Unii Europejskiej z budżetu Programu Środki Przejściowe oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Centrum realizuje projekt w zakresie kompleksowej bazy danych informujący o zrównoważonym rozwoju i stanie środowiska w województwie pomorskim - www.infoeko.pomorskie.pl. Ogólnodostępny portal jest doskonałym źródłem informacji o różnorodnych działaniach podejmowanych w województwie na rzecz ochrony środowiska.

Gminne i powiatowe placówki oświatowe prowadzą działania zmierzające do podnoszenia świadomości dzieci i młodzieży w dziedzinie gospodarki odpadami. Każda placówka oświatowa w swoim programie wychowawczym zawiera treści proekologiczne. Edukacja ekologiczna wspierana jest środkami z Gminnego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto w zakresie edukacji ekologicznej Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki” realizuje następujące zadania:

Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży, obejmująca programy, warsztaty szkolne. Działaniami proekologicznymi (gospodarki odpadami) objęci są każdego roku szkolnego wszyscy uczniowie szkół i dzieci z przedszkoli.

Edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców gmin Związku, która dotyczy zagadnień związanych z ochroną środowiska przed oddziaływaniem nadmiernej ilości odpadów oraz zasad nowoczesnej gospodarki odpadami.

Działania marketingowe w ramach promocji zasad selektywnej zbiórki wśród mieszkańców aglomeracji trójmiejskiej oraz promocja zasad Programu MIX na terenie objętym jego działaniami.

W województwie pomorskim odbywały się liczne imprezy masowe i akcje aktywizujące mieszkańców do działania w zakresie ochrony środowiska. Wiele z nich patronatem objął Marszałek Województwa Pomorskiego, m. in.: „Międzynarodowe Sprzątanie Bałtyku”, „Sprzątanie Świata”, kampania 'Czyste Plaże', akcja poświęcona zbiórce zużytych baterii (Organizacja Odzysku REBA).

W tabeli poniżej przedstawiono formy edukacji ekologicznej realizowane w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego

Tabela 24 Działania związane z edukacją ekologiczną przeprowadzone na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
Gdańsk	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuacja programu edukacji ekologicznej. Wycieczki zorganizowane dla młodzieży gdańskich szkół do oczyszczalni ścieków „Wschód”. Zorganizowano akcję „Sprzątanie Świata” do której zaproszono gdańskie szkoły (zakupiono worki foliowe – 10 000 sztuk oraz rękawice foliowe – 20 000 sztuk dla placówek oświatowych, zaproszono gdańskie firmy wywozowe, zorganizowano miejsca składowania i odbioru odpadów oraz ich bezpłatnego przyjęcia na wysypisko odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> W gdańskich przedszkolach kontynuowano program edukacji ekologicznej. Z końcem roku 29 przedszkoli było zaopatrzonych w kompostowniki, jeden kompostownik był w posiadaniu Stowarzyszenia Opieki Społecznej „Bank Otwartych Serc”. Przeprowadzono zajęcia warsztatowe pt. "Czy śmieci to problem?", na temat segregacji odpadów, wykorzystania oraz przetwarzania odpadów organicznych. Warsztaty zostały przeprowadzone w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej. Ta forma edukacji ekologicznej przedszkolaków cieszy się powodzeniem i przynosi oczekiwane rezultaty. W

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
	<p>komunalnych w Gdańsku Szadółkach). W akcji wzięło udział ponad 100 placówek oświatowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja we współpracy z Wydziałem Promocji Miasta Festyn Rekreacyjno -Ekologiczny pt., Zielony Weekend w Gdańsku. W ramach Festynu odbyły się liczne imprezy towarzyszące m.in. koncerty, konkursy wiedzy o ochronie środowiska, happening. • Dofinansowywano działalność pro-ekologiczną w szkołach (realizacja programów autorskich; zakup nagród dla uczestników konkursów wiedzy ekologicznej, pomocy naukowych, oraz narzędzi ogrodniczych do pielęgnowania ogródków przyшкоlnych, roślin) oraz działania tematycznie związane z ekologią prowadzone przez organizacje pozarządowe. • Zakup książek na nagrody dla aktywnych szkół i organizacji celem wspierania ich działalności i nagrodzenia młodzieży biorącej udział w różnego rodzaju przedsięwzięciach ekologicznych. • Kontynuowano spotkania w ramach Forum Lokalnej Agendy 21. Odbyły się 2 spotkania w tym jedno zorganizowano spotkanie wyjazdowe do oczyszczalni ścieków „Wschód”. • Ogłoszono konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych pod tytułem: „Dbając o Ziemię – stajemy się jej przyjaciółmi” • Udział przy współorganizowaniu Kampanii informacyjno-ekologicznej, stanowiącej część Międzynarodowej Kampanii organizowanej przez organizacje ekologiczne Friends of the Earth. Kampania odbywała się pod hasłem „Obywatele przeciwko zmianom klimatycznym. • Współorganizowanie seminarium pt. „Wody opadowe – aspekty prawne, ekonomiczne i techniczne”. • Zjazd Związku Miast Polskich w ramach zjazdu przeprowadzono debatę pt. „Problemy związane z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”. 	<p>warsztatach wzięło udział około 1200 przedszkolaków.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcja „Sprzątanie Świata” • Festyn Rekreacyjno -Ekologiczny pt., Zielony Weekend w Gdańsku” • Wycieczki zorganizowane dla młodzieży gdańskich szkół do oczyszczalni ścieków „Wschód”. Wycieczki organizowane są w celu zapoznania młodzieży szkolnej ze sposobem funkcjonowania oczyszczalni ścieków „Wschód” oraz przybliżenia problematyki związanej z zagospodarowaniem osadów ściekowych. • Wycieczki organizowane są przez WŚ we współpracy z SNG (oprowadzenie młodzieży po obiekcie + prelekcja). W 2006 roku odbyły się 23 wyjazdy na oczyszczalnię, z tej formy edukacji skorzystało 920 uczniów. • Zjazd Związku Miast Polskich w ramach zjazdu przeprowadzono debatę pt. „Problemy związane z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”.
Gdynia	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursy o tematyce ekologicznej dla dzieci i młodzieży np.: plastyczne, internetowe, przegląd małych form teatralnych oraz dla wszystkich mieszkańców: „Zapraszamy ptaki do Gdyni” na wykonanie budki lęgowej i karmnika dla ptaków • Kampanie informacyjne np.: „Posprzątaj po swoim psie”, „Nie 	<ul style="list-style-type: none"> • Nowoczesna i ekologiczna Gdynia w roku 2027”, na najlepszą stronę internetową o tematyce ekologicznej, które zostały rozstrzygnięte w ramach obchodów Dnia Ziemi. Do udziału w nich zgłoszono 14 prac przygotowanych przez prawie 100 uczniów i nauczycieli z gdyńskich szkół podstawowych, gimnazjów i średnich. • Akcja „Sprzątanie Świata – Gdynia, w

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
	<p>spalaj śmieci”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Informator o stanie środowiska miasta” dostępny na internetowej stronie Urzędu Miasta Gdyni. 	<p>której wzięło udział ponad tysiąc uczniów z gdyńskich szkół podstawowych, gimnazjów i średnich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurs plastyczny pod hasłem „Ekologiczna torba na zakupy” skierowany do przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Na konkurs nadesłano prace, które były prezentowane na wystawie pokonkursowej • Akcja plakatowo-medialną „Posprzątaj po swoim psie” • Kampania informacyjną „Nie spalaj śmieci” poświęconą problemowi spalania śmieci przez mieszkańców w piecach i ogrodach • Wakacyjną kampanię edukacyjną „Czyste plaże” (we współpracy z Fundacją „Recal”) • Zorganizowano IV edycję konkursu „Zapraszamy ptaki do Gdyni” na wykonanie budki lęgowej i karmnika dla ptaków. Do konkursu przystąpiło ponad 130 uczestników z 21 szkół. • Miejski przegląd małych form teatralnych poświęconych ekologii, środowisku i jego ochronie, który zorganizowany został przez Referat Ekorozwoju Urzędu Miasta Gdyni. Uroczysty finał imprezy, połączony z prezentacją najlepszych przedstawień odbył się na profesjonalnej scenie Teatru Miejskiego w Gdyni uświetniając obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Środowiska. Celem imprezy jest zwiększenie wrażliwości ekologicznej młodego pokolenia poprzez połączenie sztuki z pozoru tak mało widowiskową dziedziną życia jak ochrona przyrody i kształtowanie środowiska. W ramach trzydniowego przeglądu wystąpiło 38 grup teatralnych reprezentujących gdyńskie przedszkola i szkoły. • Konkurs przyrodniczy „Ptaki i ssaki chronione województwa pomorskiego” skierowany do szkół podstawowych Gdyni. Celem konkursu było rozwijanie zainteresowania przyrodą własnego regionu, poszerzanie znajomości elementów środowiska naturalnego Gdyni oraz rozwijanie aktywności dzieci w celu dbałości i ochrony zasobów miasta i okolic. • Program „Koci Dom”- 2007 W założeniach jest to program wieloletni prowadzony przy współdziałaniu organizacji pozarządowych, których statutowym celem działania jest pomoc zwierzętom. W program włączyły się również administracje budynków, które uzgadniają z opiekunami kotów miejsca usytuowania „domków”, a także kontrolują czy wokół domków jest należyta czystość i porządek. Mamy nadzieję, że „kocie domy” zblizną w pozytywnym tego słowa rozumieniu

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
		<p>administracje i opiekunów bezpańskich kotów. W zamian za podjęcie współpracy utrzymywane przez Miasto schronisko „Ciapkowo” wspomaga osoby opiekujące się bezpańskimi kotami przekazując im w miarę możliwości środki antykoncepcyjne dla zwierząt oraz suchą karmę.</p>
Sopot	<ul style="list-style-type: none"> • Udział społeczności sopockiej w cyklicznie organizowanym konkursie na najładniejszą posesję (2200 osób) 	<ul style="list-style-type: none"> • „Wakacje za własne pieniądze” - program dla organizacji młodzieżowych, odpłatne sprzątanie – porządkowanie terenów zielonych • Sprzątanie Świata
Słupsk	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja zajęć zawierających elementy edukacji ekologicznej w przedszkolach. • Prowadzenie klas o profilu ekologiczno-przyrodniczym w szkołach. • Uczestnictwo uczniów w olimpiadach, konkursach, programach ekologicznych o charakterze regionalnym i krajowym. Ponadprogramowa edukacja z zakresu ekologii i ochrony środowiska, działalność kół, klubów i organizacji przyrodniczo-ekologicznych. • Zaangażowanie szkół w akcjach ekologicznych. • Edukacja humanitarna i ekologiczna prowadzona w Schronisku dla zwierząt w Słupsku. • Przedsięwzięcia edukacyjne i promocyjno-informacyjne, dotyczące ochrony środowiska, podejmowane przez władze samorządowe i podległe im służby komunalne na rzecz upowszechniania proekologicznych postaw mieszkańców gminy: <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej - urządzenie konkursów, festynów i innych imprez o tematyce ekologicznej - organizowanie seminariów, wykładów i szkoleń związanych z ekologią i ochroną środowiska - sporządzanie i rozprowadzenie wśród mieszkańców różnych materiałów informacyjnych (ulotek, folderów, publikacji prasowych) poświęconych ochronie środowiska - tworzenie ścieżek edukacji ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Dzień Ziemi - rocznie z okazji tego dnia ogłaszany jest konkurs plastyczny, którego celem jest wykształcenie postaw i zachowań proekologicznych. Konkurs cieszy się dużą popularnością i wszedł na stałe do kalendarza imprez ekologicznych. • „Sprzątanie świata”-Urząd Miejski jest koordynatorem akcji • Konkurs: „Pokaż klasę posprzątaj po swoim psie” • Działalność Centrum Edukacji Ekologicznej przy Spółce „Wodociągi Słupsk” Konkurs „Teraz woda” • Konkursy Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. na zbiórkę makulatury, puszek aluminiowych i zużytych baterii adresowane do młodzieży szkolnej (każdego roku udział bierze ok. 6 tys. uczestników) • Dofinansowanie różnych form edukacji ekologicznej instytucji oświatowych ze środków GFOSiGW
Powiat bytowski	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w akcji “Sprzątanie świata” i sprzątanie “Dzień Ziemi” • Konkursy plastyczne o tematyce ekologicznej 	-

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
Powiat chojnicki	<ul style="list-style-type: none"> • Fundacja Ekologiczna ziemi Chojnickiej i Zaborskiej • Wieloletni zintegrowany program Edukacji Ekologicznej i Zdrowotnej Powiatu Chojnickiego "Od edukacji ekologicznej do zrównoważonego rozwoju Ziemi Chojnickiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakup książeczek edukacyjno szkoleniowych dla dzieci z zakresu bezpieczeństwa p. pożarowego. Książeczki były rozdawane przez strażaków w szkołach
Powiat człuchowski	<p>Miasto Człuchów akcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Ozdoby choinkowe naszej babci” • „Żyj z przyrodą w zgodzie” • „Ziemia oczekuje pomocy” • „Ekologiczny pokaz mody” • „Obchody dni ziemi” • Przegląd piosenki ekologicznej - „Zielony słowik” • Szkolne Święto niezapominajki i wystawy kwiatów • Dzień dziecka w zgodzie z naturą • Podsumowanie całorocznej akcji zbiórki makulatury • Konkurs ekologiczny klas IV-VI • Potyczki ekologiczno – matematyczne • Zuchowe „eko – zabawy” • Zielony marsz na powitanie wiosny • Zbiórka Makulatury • Happening – sprzątanie po swoim psie <p>Gmina Przechlewo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcja: „Sprzątanie Świata” <p>Gmina Czarne akcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcja sprzątania świata - wszystkie szkoły i przedszkole • Wycieczki edukacyjne na składowisko odpadów w Nadziejewie • Konkurs plastyczny : Z ekologią na ty • Przeprowadzenie akcji segreguj odpady • Quiz przyrodniczy dla klas I Szkoły Podstawowej w Czarnem • Konkurs na Biologa Roku • Akcja Błękitny Patrol - sprzątanie brzegów rzeki Czernicy <p>Gmina Koczała</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edukacja ekologiczna na terenie gminy Koczała odbywa się głównie poprzez wyjazdy terenowe i warsztaty adresowane do dzieci i młodzieży. Inicjatorami tych zajęć są: Zespół Kształcenia i Wychowania w Koczale, Punkt Edukacji Ekologicznej Nadleśnictwa Niedźwiady w Niedźwiadach. <p>Gmina Rzeczenica akcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział w akcji “Sprzątanie świata” i sprzątanie “Dzień Ziemi” • Konkursy recytatorskie i 	-

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
	<p>piosenkarskie w szkołach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkursy plastyczne o tematyce ekologicznej • Współpraca z nadleśnictwami, • Sadzenie drzewek wokół terenu szkoły • Podnoszenie świadomości dzieci dot. segregacji odpadów – akcje zbierania surowców wtórnych np. makulatury • Zwiedzanie przez szkoły, rezerwatów na terenie gminy Rzeczenica • Program edukacyjny “Každy uczeń wie co zrobić z ZSEE” dot. zbierania sprzętu elektrycznego i elektronicznego 	
Powiat gdański	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie Olimpiad Ekologicznych - corocznie (m. Pruszcz Gd.), oraz innych konkursów (gm. Cedry Wik., Kolbudy, Suchy Dąb) z udziałem wszystkich placówek oświatowych, • Akcje "Dni Ziemi" "Sprzątanie Świata" (gm. Kolbudy, Suchy Dąb), • Edukacja w szkołach (prowadzenie obserwacji w terenie stanu szaty roślinnej, stopnia zanieczyszczenia wody itp., wycieczki krajoznawcze, filmy przyrodnicze przedstawiające stan zanieczyszczenia i jego konsekwencje (gm. Kolbudy, Suchy Dąb), • Organizacja Gminnego i Powiatowego Konkursu Ekologicznego (Gm. Pruszcz Gdański), konkursy i wycieczki ekologiczne, wyjazdy na "zielone szkoły" (gm. Kolbudy), edukacja w szkołach, • Konkurs „Piękna Zagroda” w Cedrach Wielkich 	<ul style="list-style-type: none"> • Olimpiada Ekologiczna • Dzień Ziemi • Sprzątanie Świata
Powiat kartuski	<ul style="list-style-type: none"> • Cykliczne zajęcia w Izbie Edukacyjnej • Zielona Szkoła w Schodnie • Powitanie Wiosny w ZS w Schodnie • Światowy Dzień Ziemi • Międzynarodowy Obóz Ekologiczny • VII i VIII Młodzieżowy Alert Ekologiczny • 14 i 15 Sejmik Ekologiczny • Akcja Sprzątania Świata • Warsztaty dla nauczycieli • Konkursy: „Poznajemy Parki Krajobrazowe” 	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty z gospodarki odpadami i papieru czerpanego • W ramach przeprowadzonej Akcji Porządkowej zajęcia na ścieżkach przyrodniczych • Ferie z ekologią • Warsztaty „Czy wiesz czym palisz” - liczne doświadczenia związane z zanieczyszczeniem powietrza • Konferencja wyjazdowa dla przewodników PTTK • Konkurs „Piękna wieś 2007” – najładniejsza zagroda w gminie Lipusz, • „Dzień Ziemi” coroczna akcja proekologiczne organizowana z Ligą

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
		<p>Ochrony Przyrody; grupa docelowa: przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjum,</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Sprzątanie Świata” coroczna akcja proekologiczna organizowana z okazji Światowego Dnia Sprzątania Świata; grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjum, • EKO-ZBIÓRKA – konkurs proekologiczny mający na celu praktyczne wprowadzanie w życie codzienne zasad selektywnej zbiórki odpadów na przykładzie odzysku: makulatury puszek aluminiowych oraz zużytych baterii; grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjum, • Sejmik ekologiczny w Zespole Szkół w Nowej Karczmie pt. Osobliwości przyrody Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i powiatu kościerskiego”
<p>Powiat kwidzyński</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Ekoinicjatywa jest głównym organizatorem seminariów, szkoleń oraz innych działań związanych z edukacją ekologiczną. Ponadto ożywioną działalność w zakresie edukacji ekologicznej prowadzą szkoły, przedszkola z terenu powiatu, " Zielona Szkoła" w Brachlewie gm. Kwidzyn, prowadzona przez Miasto Kwidzyn i Gminę Kwidzyn, Centrum Artystyczno Ekologiczne w Rodowie. • www.ekokwidzyn.pl • www.prabuty.pl/zielona_szkol • www.zielonaszkola.ckj.edu.pl 	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Ekoinicjatywa Rozwój działalności Stowarzyszenia na terenach wiejskich. <p>Zaulek Benowo- Aktywizacja społecznozawodowa mieszkańców Benowa i okolic w oparciu o zasoby przyrodnicze, budynek starej szkoły oraz interneturuchomienie ośrodka edukacji przyrodniczej i świadczenie przez mieszkańców usług turystycznoedukacyjnych dla grup z zewnątrz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proste rady na odpady-kampania społeczna - Dotarcie za pośrednictwem mediów do mieszkańców województwa pomorskiego z informacją o negatywnych skutkach spalania odpadów w paleniskach domowych (w piecach, ogniskach) oraz ukazanie pozytywnych rozwiązań związanych z postępowaniem z odpadami (głównie segregacja odpadów). <p>Starostwo Powiatowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurs organizowany przez Starostwo Powiatowe w Kwidzynie dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych „Przyrodnicze Wędrówki po powiecie kwidzyńskim” <p>Gmina Miejska Kwidzyn</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Edukacja ekologiczna mieszkańców Kwidzyna” • Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Ekoinicjatywa. Dzień Ziemi pod hasłem „Dzień Ziemi – każdego dnia”. • W ramach Dnia Ziemi przeprowadzone zostały następujące akcje: - konkurs „Ziemia odzyskana” happening „Namów do segregacji odpadów”

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
		<ul style="list-style-type: none"> - akcja „Sadzimy drzewa” • „Zielona Klasa wiosennie zaprasza” Sprzątanie Świata Realizacja Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu oraz Europejski Dzień bez Samochodu - Konkurs na kalendarz przyrodniczy dla szkół podstawowych - Konkurs fotograficzny – Nadleśnictwo Kwidzyn w obiektywie - Edukacyjne warsztaty papieru czerpanego - Zielona klasa - Kwitnące wakacje • Promowanie zrównoważonego rozwoju w lokalnych mediach W ramach zadania ukazują się artykuły promujące wśród mieszkańców Kwidzyna proekologiczne postawy „Obywatel z EKO-Inicjatywą”. Dotychczas ukazało się 5 artykułów w informatorze miejskim 100%, Kurierze Kwidzyńskim i Dzienniku Bałtyckim i Panoramie Regionu. Ponadto rozpoczęto emisję Konkursu wiedzy przyrodniczej o Kwidzynie dla dzieci „Baw się z Zieloną”. Akcje na rzecz segregacji odpadów, a w tym: <ul style="list-style-type: none"> - Kampania społeczna „Proste rady na odpady” – proekologiczna akcja konsumencka • Wymiana doświadczeń polskorosyjskich w zakresie edukacji ekologicznej W ramach działania odbyły się 3 wymiany szkoleniowe: <ul style="list-style-type: none"> - Cykl szkoleniowy dla urzędników - Cykl szkoleniowy dla nauczycieli i liderów lokalnych - Cykl szkoleniowy dla leśników - Seminarium podsumowujące projekt. - Seminarium odbyło się 13 grudnia 2007r. - W seminarium wzięło udział wzięło 80 osób, w tym 11 Rosjan. Wśród uczestników znaleźli się przedstawiciele lokalnych instytucji i organizacji, m.in.: nauczyciele, leśnicy, urzędnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych. • „Sprzątanie świata”. 2007,2008 W akcji biorą udział wszystkie szkoły z terenu gminy Kwidzyn • Działalność Zielonej Szkoły w Brachlewie. • „Mój region” – konkurs Zespołu Szkół w Gardei, rok 2007,2008 • „Sprzątanie świata”, 2007,2008 - W akcji wzięli udział uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych. • „Szkolny jarmark eko-działań” – konkurs realizowany w Gimnazjum w Wadowie • Program „ElektroEko – każdy uczeń wie co robić z ZSEE” – realizowany przez Zespół Szkół w Gardei i S.P. w Otłowcu, rok 2007,2008

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
		<ul style="list-style-type: none"> • „Czysty las” – konkurs realizowany przez Zespół Szkół w Gardei <p>Gmina Prabuty</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Sprzątanie świata”, rok 2007 i 2008 Inne formy: spotkania wiejskie, udział w szkoleniach Stowarzyszenia Ekoinicjatywa, informacja telegazetowa i internetowa, tablica ogłoszeń.
Powiat lęborski	<ul style="list-style-type: none"> • Sprzątanie świata”. 2007,2008 W akcji biorą udział wszystkie szkoły z terenu powiatu 	-
Powiat malborski	<p>Miasto Malbork</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja sesji „Surowce wtórne – zbiórka i wykorzystanie”, • Udział w kampanii „ Dzień bez samochodu”, „Sprzątanie świata”, • Wydawanie gazetki szkolnej, • Konkurs na plakat pt. ”Segregujmy surowce”, • Organizacja konkursu wiedzy – zadaniowego, organizacja konkursu międzyszkolnego „Z ekologia za pan brat”, • Organizacja konkursu z okazji światowego tygodnia zwierząt, • Zbiórka zużytych baterii, • Organizacja wystawy prac fotograficznych i plastycznych. <p>Gmina Nowy Staw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powszechna edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży • Rozwijanie i wspieranie pozaszkolnych form edukacji ekologicznej, • Doskonalenie i poszukiwanie nowych metod, technik i form edukacji ekologicznej, • Krzewienie wiedzy ekologicznej w społeczeństwie ludzi dorosłych, • Rozpowszechnianie materiałów dydaktycznych. • Organizowanie akcji „Sprzątanie Świata. • Szkolenia rolników z zakresu rolnictwa ekologicznego oraz ograniczania zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa. <p>Gmina Malbork</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prace praktyczne na rzecz ochrony, kształtowania i ulepszenia środowiska, • Konkursy prowadzone w szkołach • Udział w propagowaniu idei ochrony środowiska • Udział w tzw. Akcjach ochrony środowiska związanych z takimi obchodami jak: „Dzień Ziemi”, 	<p>Gmina Nowy Staw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Happeningi i konkursy ekologiczne, • Organizowanie wycieczek ekologicznych i „zielonych szkół”, • Udział w konkursach organizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej <p>Gmina Malbork</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział w tzw. Akcjach ochrony środowiska związanych z takimi obchodami jak: „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata”, Światowy Dzień Ochrony Środowiska, • Prace praktyczne na rzecz ochrony, kształtowania i ulepszenia środowiska, • Prowadzenie stałej edukacji inspirowanej społeczność do selektywnego gromadzenia odpadów, • Prowadzenie ogródka botanicznego w szkole podstawowej w Lasowicach Wielkich <p>Gmina Lichnowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drzewko za makulaturę

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
	<p>„Sprzątanie Świata”, Światowy Dzień Ochrony Środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odbiór audycji radiowych, telewizyjnych, przeglądanie czasopism i albumów przyrodniczych oraz innych źródeł wiedzy o stanie i pięknie środowiska przyrodniczego oraz o jego ochronie i kształtowaniu, • Prowadzenie stałej edukacji inspirującej społeczność do selektywnego gromadzenia odpadów, • Opracowywanie broszur, ulotek, plakatów związanych z zagadnieniami ochrony środowiska lub gospodarki odpadami • Zwiększanie ilości pojemników do segregacji odpadów szklanych, z papieru i tektury oraz tworzyw sztucznych. <p>Gmina Miłoradz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcja „Sprzątanie Świata” – teren gminy Miłoradz • Udział mieszkańców w konkursie „Piękna Wieś”, „Zagroda Rolnicza”, „Zagroda nierolnicza” pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego. <p>Gmina Lichnowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drzewko za makulaturę • Sprzątanie świata • Gmina Stare Pole • Wycieczki młodzieży szkolnej na ścieżkę ekologiczną w Smołdzinie • Wycieczki przedszkola do lasu i do zoo. • Akcja „Sprzątanie Świata 	
<p>Powiat nowodworski</p>	<ul style="list-style-type: none"> • III Powiatowy Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Dbajmy o środowisko” • Zakup rocznej prenumeraty miesięcznika „Przyroda Polska” dla wszystkich szkół gimnazjalnych • Konkurs dot. segregacji odpadów • Akcja informacyjna o szkodliwości spalania odpadów w piecach • Edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach dotycząca segregacji odpadów • Udział w akcjach „Sprzątanie świata” i „Dzień Ziemi” w tym wykonanie i rozprowadzenie ulotek tematycznych • Akcja „Czysta plaża” • Uczestnictwo szkół w programie „Czysta Wisła” • Uczestnictwo w akcji „Dzień bez samochodu” • Pogadanki w szkołach i przedszkolach na temat ekologii przez pracowników Parku Krajobrazowego 	<ul style="list-style-type: none"> • III Powiatowy Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Dbajmy o środowisko” • Akcja „Sprzątanie Świata” • Akcja sprzątania rzeki Tugi • Konkurs dot. segregacji odpadów • Realizacja programu „Czysta Wisła” • Selektywna zbiórka odpadów - zebrania wiejskie

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
	<ul style="list-style-type: none"> • „Mierzeja Wiślana” wraz z organizowaniem wycieczek po ścieżkach przyrodniczych • Udostępnianie ulotek, folderów, plakatów o tematyce ekologicznej • Międzyszkolne konkursy ekologiczne i plastyczne • Ulotki, dofinansowywanie konkursów w szkołach • Selektywna zbiórka odpadów – zebrania wiejskie • Organizowanie akcji proekologicznych 	
Powiat pucki	<ul style="list-style-type: none"> • Błękitna Szkoła przy Nadmorskim Parku Krajobrazowym we Władysławowie zaprasza na ekologiczną przygodę z morzem i kulturą Kaszub. 	-
Powiat starogardzki	<p>Gmina Miejska Starogard Gdański:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkursy ekologiczne w szkołach, <p>Gmina Wiejska Starogard Gdański:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkursy ekologiczne, edukacyjne, teatryki dla dzieci o segregacji odpadów, <p>Gmina Wiejska Skórcz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcja Sprzątania Świata 2007 rok, • Konkursy z okazji „Dnia Ziemi”, Dzień ekologiczny pod nazwą „Zielony Las” <p>Gmina Wiejska Smętowo Graniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liga Ochrony Przyrody w szkołach, <p>Gmina Wiejska Osieczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoły: „Akcja Sprzątanie Świata”, „Happening Ekologiczny” <p>Gmina Miejska Czarna Woda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcja sprzątania świata • Szkoła podstawowa – organizowanie i przygotowywanie uczniów gimnazjum do gimnazjady ekologicznej, • Konkurs fotograficzny „Przyroda wokół nas” 	<p>Gmina Wiejska Starogard Gdański:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkursy ekologiczne, • Teatryki dla dzieci o segregacji odpadów <p>Gmina Wiejska Smętowo Graniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selektywna zbiórka odpadów, <p>Gmina Wiejska Skórcz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Akcja Sprzątania Świata 2007 roku”, • Konkursy z okazji „Dnia Ziemi”, • Dzień ekologiczny pod nazwą „Zielony Las” <p>Gmina Miejska Skórcz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dzień ziemi obchodzony 22 kwietnia każdego roku, • Liga Ochrony Przyrody <p>Gmina Wiejska Osieczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Sprzątanie Świata” akcja prowadzona przez szkoły na terenie gminy, <p>Gmina Wiejska Zblewo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty, konkursy, wyjazdy w ramach projektu edukacji ekologicznej wśród szkół i przedszkoli na terenie gminy, <p>Gmina Wiejska Kaliska: -</p> <ul style="list-style-type: none"> • I miejsce szkoły Kaliska w międzygminnej Gimnazjadzie Ekologicznej, • Wystawa grzybów, <p>Gmina Miejska Czarna Woda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurs fotograficzny „Przyroda wokół nas”
Powiat sztumski	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Konkurs Wiedzy Ekologiczno-Przyrodniczo-Łowieckiej • Konkurs plastyczny - Jak chronić zwierzyne i jak pomagać w lesie i na polach • Konkurs wiedzy ekologicznej „Powiat sztumski przyjazny środowisku” <p>Gmina Dzierżon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drzewko za makulaturę • Odnowa wsi • Ogród dendrologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurs wiedzy ekologicznej „Powiat sztumski przyjazny środowisku” • Akcja: Drzewko za makulaturę • Ogród dendrologiczny • Program „Przyjaciele ziemi”

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Realizowane główne formy edukacji ekologicznej na terenie powiatu/gminy	Najbardziej udane w bieżącym roku formy edukacji
	<ul style="list-style-type: none"> • Program „Przyjaciele ziemi” Gmina Stary Dzierżoń • Akcja „Sprzątanie Świata” • Mikołajki Pomorskie • „Sprzątanie Świata” • „Drzewko na makulatur 	
Powiat tczewski	<p>Miasto Tczew</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tematyka objęta edukacją: <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój zrównoważony - Dzień Ziemi - Zdrowy styl życia - Ochrona środowiska - Ochrona wód i ich racjonalne wykorzystanie - Ochrona powietrza - Ochrona gleby i kształtowanie terenu - Selektywna gospodarka odpadami • W realizacji zagadnień zastosowano różnorodne formy edukacji np.: zajęcia w pracowni, warsztaty, konkursy, zajęcia terenowe, akcje, kampanie, happeningi, seminaria, imprezy integracyjne, przeglądy twórczości, inscenizacje teatralne. • Adresatami tych działań byli przede wszystkim uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów oraz dzieci przedszkolne. Nie zabrakło również innych mieszkańców naszego miasta – licealistów, słuchaczy tczewskiego Uniwersytetu III Wieku oraz nauczycieli. <p>Miasto i Gmina Pelplin</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia ekologiczne z cyklu „Rolnictwo a ochrona środowiska” część IX. • Konkursy, przedstawienia o tematyce ekologicznej organizowane w szkołach na terenie gminy i miasta Pelplin • Szerzenie idei „Dnia Ziemi” i Dnia Sprzątania Świata” – liczny udział dzieci i młodzieży z terenu gminy i miasta Pelplin. • zbiórka baterii w ramach programu „Recykling w mojej szkole” <p>Gmina Tczew</p> <ul style="list-style-type: none"> - akacje „Sprzątanie Świata”, selektywna zbiórka baterii w szkołach 	<p>Gmina Subkowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dzień ziemi i Sprzątanie świata <p>Miasto Tczew</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia edukacyjne z serii „Człowiek – środowisko – gospodarka”. • Kampania edukacyjna i promocyjna „EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU oraz EUROPEJSKI DZIEŃ BEZ SAMOCHODU”. • VIII edycja Miejskiego Konkursu Ekologicznego. • VII edycja - Miejskiego Konkursu literacko – przyrodniczego pt. „Z ekologią za pan brat”. • Impreza integracyjna -VII edycja - Tczewskich Spotkań Ekologicznych pt. „Ziemia wspólnym domem” połączona z Konkursem plastyczno-przyrodniczym pt. „Ziemia wspólnym domem”. • V edycja - Międzyszkolnego Konkursu Wiedzy Przyrodniczo – Ekologicznej pt. „Przyjaciel Przyrody”. • IV edycja - Przeglądu umiejętności recytatorskich dzieci przedszkolnych o tematyce ekologicznej pt. „Nasza planeta Ziemia”. • Przygoda z Przyrodą – zajęcia młodego ekologa . • Warsztaty pt. „Promocja zdrowia w szkole”. • Warsztaty szkoleniowe dla nauczycieli pt. „Ptaki wodne”. • Selektywna zbiórka odpadów, Program „Moje miasto bez odpadów”, Program recykling w mojej szkole, Konkurs „Zakręcono, odkręcono”- zbiórka nakrętek plastikowych. • Akcje „ Sprzątanie Świata” i „Dzień bez Samochodu”. • Zajęcia w terenie „Zielone dni za miastem”. • Zajęcia w Pracowni „Czym zajmuje się ekologia?”. <p>Gmina i Miasto Pelplin</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenie ekologiczne z cyklu „Rolnictwo a ochrona środowiska”, część IX
Powiat wejherowski	<ul style="list-style-type: none"> • Sprzątanie świata”. 2007,2008 W akcji biorą udział wszystkie szkoły z terenu powiatu • Kontynuacja zadań ” Programu czysta Wisła i Rzeki Przymorza” 	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

W powiecie słupskim opracowany został i jest realizowany powiatowy program „Tworzenia zielonych miejsc pracy” w oparciu o zasoby środowiska naturalnego powiatu. Wyróżnia się w tym zakresie gmina Kępcice. Rozwijając energetykę ciepłą w oparciu o biomasę utworzyła 17 stałych miejsc pracy, a sezonowo ilość ta dochodzi nawet do 50-ciu. Gmina otrzymuje w tym zakresie wsparcie z Powiatowego Urzędu Pracy.

Na terenie parków i placówek szkolnictwa wyższego organizowano także akcje związane z zagospodarowaniem odpadów m. in. program selektywnej zbiórki odpadów na terenie Uniwersytetu Gdańskiego „Daj śmieciom kosza”, wdrażanie pilotażowego systemu selektywnej zbiórki odpadów szklanych na terenach atrakcyjnych turystycznie położonych na obszarach nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

O problemach środowiska oraz nowych działaniach w województwie pomorskim pisały często „Dziennik Bałtycki” i „Gazeta Wyborcza”. Rozwinęła się współpraca z Radiem Gdańsk, Kaszebe i innymi pomorskimi stacjami. W telewizji regionalnej emitowano liczne spoty promujące selektywną zbiórkę odpadów, czy działania związane ze sprzątaniem po zwierzakach (np. ‘Pies w wielkim mieście’ – Gdynia) a także spoty mówiące o zakazie palenia śmieci w gospodarstwach domowych.

Dziesiąty cel średniokresowy (2007-2014)

10 (II-2) Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska

Dla społeczeństwa województwa pomorskiego utworzona została kompleksowa bazy danych informująca o zrównoważonym rozwoju i stanie środowiska w województwie pomorskim. Zbiór danych, powstał z inicjatywy Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego i wszystkimi starostwami powiatowymi. Informacje zawarte na stronie służą wszystkim mieszkańcom województwa, a także Polski, ułatwiając dostęp do informacji, a także aktywizując społeczność lokalną. Projekt jest realizowany dzięki dofinansowaniu z Unii Europejskiej z budżetu Programu Środki Przejściowe oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. www.infoeko.pomorskie.pl.

W dniu 15 listopada 2008 r. weszła w życie ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227).

Ustawa powyższa określa nowe zasady i tryb postępowania w sprawach:

- udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie,
- ocen oddziaływania na środowisko i transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- oraz udziału społeczeństwa w ochronie środowiska

wcześniej regulowanych ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.z 2008r. Nr 25 poz.150, tekst jednolity, z późn.zm.).

Ustawa precyzuje kwestie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów oraz przy podejmowaniu decyzji dot. środowiska i jego ochrony (w tym ocen oddziaływania na środowisko oraz pozwoleń zintegrowanych) stosownie do przepisów Konwencji z Aarhus oraz dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, rozszerzając prawa społeczeństwa w odniesieniu do wcześniej obowiązującego stanu prawnego.

Ustawa określa także organy administracji właściwe w tych sprawach.

Zgodnie z tą ustawą urzędy miast, gmin, powiatów mają obowiązek prowadzenia publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o ochronie środowiska.

W tym celu wiele jest korzysta z bezpłatnego narzędzia do wprowadzania danych dostępnego w serwisie Ekoportal, prowadzonego przez Centrum Informacji o Środowisku.

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001 nr 112 poz. 1198) **jest** zobowiązane są do prowadzenia Biuletynu Informacji Publicznej na stronach internetowych urzędów.

Jedenasty cel średniokresowy (2007-2014)

11 (II-3) Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów

W ramach celu 11 sformułowano cel priorytetowy: „Zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych we wszystkich dokumentach planowania strategicznego i przestrzennego powstających w regionie oraz sporządzania w postępowaniu z udziałem społeczeństwa rzetelnej oceny skutków ekologicznych ich realizacji”. Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wzmacnia prawne instrumenty polityki środowiskowej i w pełni dostosowuje polskie regulacje prawne do prawodawstwa UE. Ustawa zmierza do kompleksowego uregulowania wszelkich kwestii związanych z udostępnianiem informacji o środowisku i jego ochronie, udziałem społeczeństwa w ochronie środowiska, strategiczną oceną oddziaływania na środowisko, oceną oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000 i postępowaniem w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Reguluje także zobowiązania różnych organów, wynikające z zakresu jej działania.

Z dniem 15 listopada 2008 r. działalność rozpoczęła Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Ta nowa instytucja przejęła kompetencje Wojewody w zakresie ocen oddziaływania na środowisko.

W miejsce Wojewódzkich komisji ds. ocen oddziaływania na środowisko ustawa wprowadziła Regionalne Komisje do spraw ocen oddziaływania na środowisko, które są organami opiniodawczo-doradczymi regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko. Podniesienie rangi i aktywizacja komisji jest zadaniem RDOŚ.

W celu zapewnienia uwzględnienia wszystkich aspektów ekologicznych przy tworzeniu dokumentów strategicznych i planistycznych niezbędny jest udział specjalistów w zakresie ochrony środowiska i przyrody w zespołach projektowych. W tym celu przy sporządzaniu w/w opracowań zapraszani są eksperci środowiskowi.

Podczas opracowywania w 2007 r. Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014 wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010 Zarząd Województwa Pomorskiego podjął uchwałę nr 191/29/07 z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie współpracy przy opracowaniu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2003- 2006 z uwzględnieniem perspektywy 2007-2010 oraz Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego. Celem uchwały było zawarcie porozumienia wielostronnego ze specjalistami z dziedziny ochrony środowiska, stanowiącymi radę konsultacyjną dla opracowywanych projektów dokumentów.

Podobny schemat działania przyjęto w trakcie opracowywania projektów programów ochrony powietrza dla stref: kartusko-kościerskiej, kwidzyńsko-tczewskiej, pucko-wejherowskiej i miasto Słupsk. Do współtworzenia programów zaproszono specjalistów z dziedziny ochrony środowiska.

Dokumenty planistyczne oraz strategiczne promowane są na stronach internetowych urzędów gmin oraz starostw powiatowych a także na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Opracowania książkowe ww. dokumentów przekazywane są gminom, powiatom, jednostkom naukowym, bibliotekom, szkołom etc. Częstą praktyką są otwarte konferencje i spotkania z udziałem mediów prezentujące opracowane dokumenty. Na stronach internetowych podawane są informacje o konferencjach promujących dokumenty, o konsultacjach społecznych, służących promocji dokumentów strategicznych.

Większość gmin województwa pomorskiego świadoma jest znaczenia udziału ekspertów środowiskowych i zapewnia ich udział m. in. w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na plany zagospodarowania przestrzennego, strategię, oceny i prognozy środowiskowe.

Dwunasty cel średniookresowy (2007-2014)

12 (II-4) Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Innowacyjność, gospodarka oparta na wiedzy i wdrażanie nowych technologii, w tym w ochronie środowiska, mają stać się istotnym elementem wzmocnienia – perspektywie roku 2020 - rozwoju województwa pomorskiego. Jednym z istotnych celów szczegółowych Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, przyjętego przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 2 października 2007, jest podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców. Powyższy cel wdrażany będzie poprzez tzw. oś priorytetową RPO 1 i 2 tj. *Rozwój i innowacje w MŚP* oraz *Spółeczeństwo wiedzy*.

Na promowanie wymiaru środowiskowego zrównoważonego rozwoju w Osi 1 główny wpływ będzie miało wsparcie rozwiązań sprzyjających oszczędności surowców, energii oraz ograniczeniu emisji w sektorze małych średnich przedsiębiorstw. W Osi 2 realizowane przedsięwzięcia, które będą pozytywnie oddziaływały na stan środowiska m.in. poprzez redukcję energochłonności powstających obiektów edukacyjnych oraz redukcję potrzeb transportowych spowodowaną upowszechnieniem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

Na potrzeby Raportu zidentyfikowano działania powyższego celu w obszarze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Samorząd Województwa Pomorskiego w roku 2008 opublikował folder pt: *Gospodarstwa, sklepy i przetwórnictwo ekologiczne województwa pomorskiego*, upowszechniając wiedzę na temat ilości gospodarstw posiadających certyfikat i oferowanym typie produkcji (roślinna lub zwierzęca).

Publikacja spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem, gdyż zastępuje skrzynkę kontaktową zainteresowanych producentów, przetwórców, firm przemysłu rolno-spożywczego oraz instytucji branżowych z całego regionu i sąsiednich województw.

Rozpowszechnianie jej następuje również podczas Międzynarodowych Targów Produktów Certyfikowanych Ekologicznie w Norymberdze, największej w Europie imprezie promującej rolnictwo i przetwórstwo żywności ekologicznej oraz kosmetyków naturalnych i produktów wellness. Samorząd WP podczas tych targów finansuje stoisko prezentując ofertę ekologicznej żywności naszego regionu.

Kolejnym przedsięwzięciem wspieranym przez Samorząd WP jest organizowana przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Olimpiada Młodych Producentów Rolnych, w której uczestnicy muszą wykazać się wiedzą m.in. z zakresu wymagań rolnej produkcji ekologicznej oraz udział w pracach komisji wojewódzkiego etapu konkursu ekologicznego na najlepsze gospodarstwo, które organizowane jest przez ministerstwo i centrum Doradztwa Rolniczego.

Zorganizowano również Pomorskie Święto Produktu Tradycyjnego wpisane w obchody Dni Miasta Gdańska, organizowane przez Marszałka WP po raz trzeci z pewnością przyczyniło się do promocji produktów z Listy Produktów Tradycyjnych Województwa Pomorskiego, jak również żywności wytwarzanej naturalnie i ekologicznie lokalnych wytwórców.

Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku w latach 2007-2008 prowadził również szkolenia w tematyce szans związanych z rozwojem rolnictwa ekologicznego. Poniżej przedstawiono dokładną tematykę szkoleń.

Tabela 25 Szkolenia prowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie rozwoju agroturystyki w latach 2007-2008

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
2007 r.			
KONFERENCJE			
1	„Regionalny produkt agroturystyczny”	1	130
2	Konferencja agroturystyczna	1	150
Szkolenia wiejskie			
1	Świadczenie usług turystycznych na wsi w świetle przepisów prawnych	5	92
2	Podnoszenie jakości usług turystycznych – kategoryzacja WBN, markowy produkt agroturystyczny	1	22
3	Zarządzanie jakością produktu turystycznego - system HACCP, GMP, GHP w gospodarstwach agroturystycznych	1	21
Seminaria gminne			

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
1	Agroturystyka zrównoważona – ochrona środowiska przyrodniczego na obszarach atrakcyjnych turystycznie	1	20
Seminaria powiatowe			
1	Świadczenie usług turystycznych na wsi w świetle przepisów prawnych	1	14
2	Podnoszenie jakości usług turystycznych – kategoryzacja WBN, markowy produkt agroturystyczny	1	42
2008 r.			
KONFERENCJE			
	Specjalizacja w agroturystyce sposobem na pozyskanie klienta „ <i>Innowacje w turystyce wiejskiej – szansa czy konieczność</i> ”	1	89
Szkolenia wiejskie			
	Agroturystyka zrównoważona – ochrona środowiska przyrodniczego na obszarach atrakcyjnych turystycznie	1	18
Seminaria gminne			
	Świadczenie usług turystycznych na wsi w świetle przepisów prawnych	2	48
Seminaria powiatowe			
	Świadczenie usług turystycznych na wsi w świetle przepisów prawnych	1	38
	Podnoszenie jakości usług turystycznych – kategoryzacja WBN, markowy produkt agroturystyczny	1	21
	Zarządzanie jakością produktu turystycznego - system HACCP, GMP, GHP w gospodarstwach agroturystycznych	1	14

Źródło: Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku

Tabela 26 Szkolenia prowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie pozyskiwania dotacji na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w latach 2007-2008

TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
KONFERENCJE		
1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 – aktualne informacje.	117
Szkolenia wiejskie		
1	Możliwości korzystania ze środków PROW 2007-2013 na rozwój obszarów wiejskich	674
2	Możliwości rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – formy i źródła finansowania	104
3	PROW 2007 – 2013 „Możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich”	1754
4	Możliwości i źródła finansowania przedsięwzięć na obszarach wiejskich (kredyty preferencyjne, fundusze unijne)	319
5	Nowy program rolno-środowiskowy dla gospodarstw rolnych na lata 2007-2013	752
Seminaria gminne		
1	Możliwości korzystania ze środków PROW 2007-2013 na rozwój obszarów wiejskich	937
2	Możliwości rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – formy i źródła finansowania	62
3	PROW 2007 – 2013 „Możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich”	2174

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

TEMAT		Liczba szkoleń	Liczba uczestników
4	Możliwości i źródła finansowania przedsięwzięć na obszarach wiejskich (kredyty preferencyjne, fundusze unijne)	2	48
5	Nowy program rolno-środowiskowy dla gospodarstw rolnych na lata 2007-2013	38	1113
6	Oś środowiskowa PROW na lata 2007 - 2013	5	119
Seminaria powiatowe			
1	Możliwości korzystania ze środków PROW 2007-2013 na rozwój obszarów wiejskich	10	455
2	Możliwości rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – formy i źródła finansowania	1	45
3	PROW 2007 – 2013 „Możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich”	23	1246
4	Możliwości i źródła finansowania przedsięwzięć na obszarach wiejskich (kredyty preferencyjne, fundusze unijne)	9	510
5	Nowy program rolno-środowiskowy dla gospodarstw rolnych na lata 2007-2013	6	225
6	Oś środowiskowa PROW na lata 2007 - 2013	1	31
2008 r.			
KONFERENCJE			
1	Zasady organizacji i rejestracji stowarzyszeń wiejskich. Możliwości finansowania przedsięwzięć stowarzyszeń wiejskich.	1	25
2	Możliwości pozyskania energii odnawialnej z zasobów naturalnych. Źródła finansowania	1	96
Szkolenia wiejskie			
1	Nowy program rolno-środowiskowy dla gospodarstw rolnych na lata 2007-2013	57	777
2	Możliwości korzystania ze środków PROW 2007-2013 na rozwój obszarów wiejskich	28	369
3	Możliwości rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – formy i źródła finansowania	7	78
Seminaria gminne			
1	Nowy program rolno-środowiskowy dla gospodarstw rolnych na lata 2007-2013	35	761
2	Możliwości korzystania ze środków PROW 2007-2013 na rozwój obszarów wiejskich	27	617
3	Możliwości rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – formy i źródła finansowania	4	111
Seminaria powiatowe			
1	Nowy program rolno-środowiskowy dla gospodarstw rolnych na lata 2007-2013	4	114
2	Możliwości korzystania ze środków PROW 2007-2013 na rozwój obszarów wiejskich	6	239

Źródło: Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku

Podpisany został List intencyjny o współpracy na rzecz rozwoju żywności tradycyjnej i lokalnej produkowanej w ramach prowadzenia działalności marginalnej, ograniczonej, lokalnej oraz sprzedaży bezpośredniej w aspekcie bezpieczeństwa żywności na terenie województwa pomorskiego przez Marszałka i Wicemarszałka Województwa Pomorskiego, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. List zapoczątkuje współpracę w/w partnerów w celu stworzenia jak najlepszych warunków dla rozwoju produkcji i sprzedaży żywności tradycyjnej i lokalnej.

4.3 III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

Trzynasty cel średniookresowy (2007-2014)

13 (III-1) Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000

W Sopocie na lata 2010 - 2013 planowana jest realizacja projektu "Innowacyjne zarządzanie drzewostanem w Sopocie w oparciu o cyfrowe technologie". Podejmowano także działania służące ochronie drzew m. in. stosowanie opasek lepowo - feromonowych na kasztanowcach, zakaz stosowania nawozów i środków owadobójczych, które nie figurują na liście dopuszczalnych do stosowania w uzdrowisku.

Tabela 27 Formy ochrony przyrody na terenie województwa pomorskiego w 2007r.

L.p.	Formy ochrony przyrody	Powierzchnia [ha]
1.	Ogółem	595 996,8
2.	Parki narodowe	26 185,9
3.	Rezerваты przyrody	7 933,5
4.	Parki krajobrazowe	167 855,3
5.	Parki krajobrazowe rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody	15 580,5
6.	Obszary chronionego krajobrazu	393 722,7
7.	Obszary chronionego krajobrazu wprowadzone uchwałą rady gminy	1 009,7
8.	Obszary chronionego krajobrazu rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody	3 338,8
9.	Obszary chronionego krajobrazu rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody wprowadzone uchwałą rady gminy	1,0
10.	Użytki ekologiczne	3 345,4
11.	Użytki ekologiczne wprowadzone uchwałą rady gminy	2 154,8
12.	Stanowiska dokumentacyjne	30,1
13.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	15 843,2
14.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wprowadzone uchwałą rady gminy	2,1

Źródło: Ochrona Środowiska 2007 GUS Warszawa

Tabela 28 Obszary NATURA 2000 w woj. pomorskim wg stanu na grudzień 2008 r.

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków przekazane przez Polskę do Komisji Europejskiej		
Lp	Kod ostoi *	Nazwa ostoi
1	PLB040003	Dolina Dolnej Wisły
2	PLB220001	Wielki Sandr Brdy
3	PLB220002	Dolina Słupi
4	PLB220004	Ujście Wisły
5	PLB220005	Zatoka Pucka
6	PLB280005	Lasy Iławskie
7	PLB280010	Zalew Wiślany
8	PLB990002	Przybrzeżne wody Bałtyku
9	PLB220003	Ostoja Słowińska
10	PLC990001	Ławica Słupska

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków przekazane przez Polskę do Komisji Europejskiej		
Lp	Kod ostoi *	Nazwa ostoi
11	PLB220010 <i>Na liście rządowej od 31.01. 2007r.</i>	Bielawskie Błota
12	PLB220006 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Lasy Lęborskie
13	PLB220007 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Puszczą Darżłubska
14	PLB220008 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Lasy Mirachowskie
Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk przekazane przez Polskę do Komisji Europejskiej		
Lp	Kod ostoi	Nazwa ostoi
1	PLH220023	Ostoja Słowińska
2	PLH220001	Bagna Izbickie
3	PLH220002	Białe Błoto
4	PLH220003	Białogóra
5	PLH220004	Bór Chrobotkowy
6	PLH220005	Bytowskie Jeziora Lobeliowe
7	PLH220006	Dolina Górnej Łeby
8	PLH220007	Dolina Kłodawy
9	PLH220008	Dolina Reknicy
10	PLH220009	Dolina Środkowej Więcisy
11	PLH220010	Hopowo
12	PLH220011	Jar Raduni
13	PLH220012	Jeziorka Chośnickie
14	PLH220013	Jezioro Piasek
15	PLH220014	Kurze Grzędy
16	PLH220015	Lubnia
17	PLH220016	Mawra-Bagno Biała
18	PLH220017	Mechowiska Sulęczyńskie
19	PLH220018	Mierzeja Sarbska
20	PLH220019	Orle
21	PLH220020	Pęcznica
22	PLH220021	Piaśnickie Łąki
23	PLH220022	Pływające wyspy pod Rekowem
24	PLH220024	Przymorskie Błota
25	PLH220025	Przywidz
26	PLH220026	Sandr Brdy
27	PLH220027	Staniszewskie Błoto
28	PLH220028	Studzienickie Torfowiska
29	PLH220029	Trzy Młyny
30	PLH220030	Twierdza Wisłoujście
31	PLH220031	Waćmierz
32	PLH220032	Zatoka Pucka i Półwysep Helski
33	PLH280007	Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana
34	PLH320003	Dolina Grabowej
35	PLH220035 <i>Na liście rządowej od 28.09.2006r</i>	Jezioro Krasne
36	PLH220039 <i>Na liście rządowej od 28.09.2006r</i>	Jeziora Lobeliowe koło Soszycy
37	PLH220040 <i>Na liście rządowej od 28.09.2006r</i>	Łebskie Bagna
38	PLH220042 <i>Na liście rządowej od 28.09.2006r</i>	Torfowisko Pobłockie
39.	PLH 220055 <i>Na liście rządowej od marca 2007r.</i>	Bunkier w Oliwie
40	PLH 220045 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Górkowski Las
41	PLH 040022 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Krzewiny
42	PLH 220044 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Ostoja w Ujściu Wisły
43	PLH 220036 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Dolina Łupawy
44	PLH 220038 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Dolina Wieprzy i Studnicy
45	PLH 220037 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Dolina Stropnej
46	PLH 220034 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Jeziora Wdzydzkie
47	PLH 220041 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Miasteczkie Jeziora Lobeliowe

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków przekazane przez Polskę do Komisji Europejskiej		
Lp	Kod ostoi *	Nazwa ostoi
48	PLH 220033 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Dolna Wisła
49	PLH 040017 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r.</i>	Sandr Wdy
50	PLH220054 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r</i>	Widowo
51	PLH320040 <i>Na liście rządowej od lipca 2007r</i>	Jeziro Bobięcińskie

Na terenie województwa pomorskiego w latach 2007-2008 nie uchwalono nowych planów ochrony parków krajobrazowych. Dotąd jedynie 2 parki: Park Krajobrazowy Doliny Słupi (2003) i Wdzydzki Park Krajobrazowy (2001) posiadają zatwierdzone plany ochrony.

W 2007r. utworzono nowy zespół przyrodniczo- krajobrazowy o nazwie Kraina w Kratę w Dolinie Rzeki Moszczenicki. Obszar obejmuje powierzchnię 2572,24 ha, położony jest powiecie słupskim; Celem utworzenia zespołu jest ochrona cennych fragmentów tradycyjnego krajobrazu wiejskiego z doskonale zachowanymi zespołami architektury regionalnej oraz wysokich walorów przyrodniczych doliny rzeki Moszczenicki.

Tabela 29 Liczba pomników przyrody na terenie powiatów województwa pomorskiego w 2007 r.

Jednostka terytorialna	2007r.	
	Pomniki przyrody	Pomniki przyrody wprowadzone uchwałą rady gminy
	[szt]	[szt]
POMORSKIE	2 736	731
Powiat gdański	79	1
Powiat kartuski	122	0
Powiat nowodworski	33	1
Powiat pucki	108	0
Powiat wejherowski	287	50
Powiat bytowski	321	193
Powiat chojnicki	230	10
Powiat człuchowski	93	59
Powiat lęborski	125	21
Powiat słupski	446	209
m.Słupsk	96	68
Powiat kościerski	78	2
Powiat kwidzyński	122	29
Powiat malborski	79	4
Powiat starogardzki	122	45
Powiat tczewski	61	5
Powiat sztumski	70	28
m.Gdańsk	166	0
m.Gdynia	61	6
m.Sopot	37	0

Źródło: Ochrona Środowiska 2007 GUS Warszawa

Tabela 30 Pomnik przyrody utworzone w 2007 roku na terenie powiatów województwa pomorskiego

Powiat	Gmina	Rok utw.	Pomniki przyrody
kościerski	Dziemiany (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku lipa drobnolistna
kościerski	Dziemiany (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna pospolita
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku dąb szypułkowy

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Gmina	Rok utw.	Pomniki przyrody
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku grab pospolity
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku jesion wyniosły
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku kasztanowiec zwyczajny
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku kasztanowiec zwyczajny
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku kasztanowiec zwyczajny
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku kasztanowiec zwyczajny
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku klon jawor
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku klon jawor
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku brzoza brodawkowata
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku buk pospolity
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku jodła pospolita
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku daglezwia zielona
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa rosną przy ul. Zbyszka z Bogdańca 2 w Gdańsku
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku wiąz szypułkowy
Gdynia	Gdynia (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku czereśnia
Gdynia	Gdynia (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku daglezwia zielona
Gdynia	Gdynia (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku daglezwia zielona
Gdynia	Gdynia (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku dąb bezszypułkowy
Gdynia	Gdynia (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku lipa drobnolistna
Gdynia	Gdynia (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna czarna
kościerski	Lipusz (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku buk pospolity
gdański	Trąbki Wielkie (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku buk pospolity
kościerski	Lipusz (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku dąb szypułkowy
kościerski	Lipusz (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Grupa drzew: 3 sztuki z gatunku modrzew europejski...
kartuski	Przodkowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku lipa drobnolistna
wejherowski	Rumia (Gmina miejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku daglezwia zielona
gdański	Pruszcz Gdański (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku kasztanowiec zwyczajny
pucki	Puck (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku lipa drobnolistna
wejherowski	Rumia (Gmina miejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku dąb szypułkowy
Sopot	Sopot (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku dąb szypułkowy
Sopot	Sopot (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku dąb szypułkowy
Sopot	Sopot (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa rosną na terenie

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Gmina	Rok utw.	Pomniki przyrody
			Nadleśnictwa Gdańsk
Sopot	Sopot (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna zwyczajna
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku brzoza brodawkowata
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku brzoza brodawkowata
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku dąb szypułkowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku lipa drobnolistna
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku brzoza omszona
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku olsza czarna
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku sosna pospolita
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna pospolita
gdański	Przywidz (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Rumia (Gmina miejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Szemud (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Szemud (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina miejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
kościerski	Dziemiany (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. głąz; poł. Głąz narzutowy
kościerski	Kościerzyna (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku buk pospolity
kościerski	Kościerzyna (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku daglezia zielona
kościerski	Lipusz (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku dąb szypułkowy
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku lipa drobnolistna
kościerski	Dziemiany (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna pospolita
kościerski	Dziemiany (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna pospolita
kościerski	Dziemiany (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna pospolita
kościerski	Lipusz (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. drzewo; poł. Drzewo z gatunku sosna pospolita
wejherowski	Wejherowo (Gmina wiejska)	2007	przedm. ochr. grupa drzew; poł. Drzewa z gatunku brzoza brodawkowata
bytowski	Kotczygłowy (Gmina wiejska)	2007	rodz. Leśny
Gdańsk	Gdańsk (Miasto na prawach powiatu)	2007	rodz. Leśny
lęborski	Cewice (Gmina wiejska)	2007	rodz. Leśny

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Źródło: Ministerstwo Środowiska w Warszawie

W Słupsku w 2007 r. zakończono zagospodarowanie „Ogrodu zamkowego”.

Zarządzenia w sprawie nadania statutu parkom krajobrazowym wydane w latach 2007-2008

Zarządzenie Nr 239/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Zaborskiego Parku Krajobrazowego.

Zarządzenie Nr 240/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

Zarządzenie Nr 241/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Kaszubskiego Parku Krajobrazowego.

Zarządzenie Nr 242/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Zarządzenie Nr 243/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Zarządzenie Nr 244/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”.

Zarządzenie Nr 245/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego.

Rozporządzenie Nr 1/08 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Brzęczek”.

Zarządzenie Nr 2/08 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bagna Izbickie”.

Zarządzenie Nr 1/08 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Białogóra”.

Na obszarze pięciu pomorskich powiatów: bytowskiego, chojnickiego, kartuskiego, kościerskiego i lęborskiego realizowany jest Program Rozwoju Turystyki Kaszubski Pierścień.

Stanowi on oddolną, szeroką merytorycznie inicjatywę współpracy w dziedzinie koordynacji przedsięwzięć z zakresu rozwoju turystyki na Kaszubach Jeziornych

Na terenie powiatu kościerskiego w latach 2007-2008 realizowano projekt „Zwiększenia dostępności i efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego Powiatu Kościerskiego poprzez przebudowę przystani wodnej w Garczyńcu z dojściem pieszo-rowerowym z Koscierzyny do Darczyna”

Czternasty cel średniookresowy (2007-2014)

14 (III-2) Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę

W ramach monitorowania stanu ilościowego i jakościowego wód podziemnych, zwłaszcza Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i obszarów ich zasilania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na podstawie posiadanego opracowania "Projekt sieci pomiarowej monitoringu regionalnego jakości wód podziemnych dla obszaru województwa pomorskiego" badania przeprowadza badania w sieci obejmującej 69 otworów pomiarowych badanych z częstotliwością i w zakresie wynikającymi z aktualnych Rozporządzeń Ministra Środowiska.

Wyniki są publikowane w corocznych Raportach o stanie środowiska województwa pomorskiego.

Państwowa Służba Hydrogeologiczna na podstawie Programu jednolitego systemu monitoringu wód podziemnych prowadziła pomiary położenia zwierciadła wód podziemnych:

- w 2007 roku w 750 punktach sieci krajowej w tym w 56 punktach zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego

- w 2008 roku w 782 punktach sieci krajowej w tym w 58 punktach zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego

celem charakterystyki składu chemicznego i jakości wód podziemnych wykonano 596 analiz w zakresie 10 wskaźników fizykochemicznych oraz dokonano oceny jakości wód określając: typ chemiczny wody, klasę jakości (klasy I-V), wskaźniki decydujące o przynależności do klas IV- V

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

(niezadawalającej i złej jakości). Dla województwa pomorskiego jakość wód podziemnych zbadano w 58 punktach.

Wyniki są opublikowane w Rocznikach hydrogeologicznych Państwowej Służby Hydrogeologicznej za rok 2007 i 2008.

W latach 2007-2008 Ministerstwo Środowiska kontynuowało prace zmierzające do ustalenia zasobów dyspozycyjnych zwykłych wód podziemnych dla obszarów zlewniowych województwa pomorskiego.

Opracowano i zatwierdzono:

- Projekt prac geologicznych dla udokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych zlewni Gwdy oraz udokumentowania warunków hydrogeologicznych w celu ustanowienia obszarów ochronnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 120 (poza pomorskim), 126 i 127
- projekt prac geologicznych dla ustalenia zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych zlewni Liwy z rzeką Elbląg (bez obszaru Żuław),
- projekt prac geologicznych dla ustalenia zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych zlewni rzeki Wdy,
- dokumentację hydrogeologiczną ustalającą zasoby dyspozycyjne wód podziemnych zlewni Raduni i Motławy

Według stanu na koniec 2008 r. dla obszaru województwa pomorskiego sporządzono następujące dokumentacje zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych

- strefy krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego na odcinku Gdynia-Pruszcz Gdański
- Żuław i Mierzei Wiślanej,
- Zlewni Wieprzy
- zlewni Redy, Zagórskiej Strugi, Piaśnicy oraz rzek przymorza od Karwianki do Chylonki
- zlewni Słupi i Orzechowej
- zlewni Brdy
- zlewni Łeby
- zlewni Łupawy
- zlewni Motławy i Raduni,
- Subniecki Gdańskiej dla poziomu kredowego

W trakcie realizacji są prace związane ze sporządzeniem dokumentacji zasobów dyspozycyjnych zlewni:

- Wierzycy wraz z terenami lewostronnych zlewni Wisły
- Wdy
- zlewni Liwy z rzeką Elbląg (bez obszaru Żuław)

Po zrealizowaniu tych prac praktycznie cały obszar województwa będzie w całości posiadał dokumentację ustalającą zasoby dyspozycyjne głównych użytkowych poziomów wód podziemnych.

Dokumentacje zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych stanowią jeden z istotnych elementów wyjściowych do opracowania planów gospodarowania wodami na obszarach zlewni rzek (dorzeczy) oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego.

W latach 2007-2008 nie prowadzono prac związanych z opracowaniem lub weryfikacją dokumentacji hydrogeologicznych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W województwie pomorskim ostatecznie wyznaczono 19 GZWP. Dokumentację hydrogeologiczną posiada 16 GZWP. W trakcie opracowania są dwie dokumentacje dla zbiorników obejmujących niewielkie obszary pomorskiego są to: GZWP Nr 126 Szczecinek i GZWP Nr 127 Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie. Pozostał jedynie do opracowania GZWP Nr 118 Polanów obejmujący ok. 64,5 km² województwa pomorskiego.

Opracowane dokumentacje hydrogeologiczne Głównych Zbiorników Wód Podziemnych zawierają propozycje granic obszarów ochronnych (stref ochronnych) oraz warunków ich ochrony w zależności od naturalnej ochrony i podatności na zanieczyszczenia z powierzchni terenu, proponowane są zakazy, nakazy oraz ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Obszar ochronny ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej na podstawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

W latach 2007-2008 dla żadnego z GZWP na terenie województwa pomorskiego nie ustanowiono obszaru ochronnego.

Piętnasty cel średniookresowy (2007-2014)

15 (III-3) Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej

W okresie 2007 – 2014 planuje się zalesienia ok. 500 ha nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych i „odzyskanych” na skutek rekultywacji, na gruntach Skarbu Państwa. Ograniczeniem tych działań jak również wyznaczanie granicy rolno-leśnej jest brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W ramach tego celu sporządzane są Programy Ochrony Przyrody jako integralne części planów zarządzania lasów, zawierających ocenę stanu przyrody, działania dla restytucji i rehabilitacji zniekształconych i zdegradowanych ekosystemów leśnych, zalecenia bezpiecznych środowiskowo technologii prac leśnych (jeżeli takie działania są konieczne). Obecnie uwzględniają stan prawny związany z wprowadzeniem ustawy z dnia 3 października 2008r., oraz wszelkie zalecenia związane z tworzeniem i funkcjonowaniem obszarów Natura 2000.

W celu zwiększania zakresu i dostępności społecznej funkcji lasów, poprzez kierunkowanie ruchu turystycznego oraz organizację rekreacji na terenach leśnych w sposób godzący funkcje społeczne lasów z funkcjami ochronnymi i produkcyjnymi powołano do życia Leśny Komplex Promocyjny „Lasy Oliwsko-Darżlubskie”. Obejmuje on obszar o powierzchni 40,99 tysięcy ha, rozciągający się wokół Zatoki Gdańskiej i Puckiej, położony w dwóch nadleśnictwach: Gdańsk i Wejherowo. Tworzą go lasy na wzgórzach morenowych otaczających Trójmiasto, Puszcza Darżlubska oraz lasy pasa nadmorskiego wraz z Półwyspem Helskim i Wyspą Sobieszewską. Łącząc zapotrzebowania społeczeństwa do spędzania czasu na łonie natury z koniecznością ochrony lasów przed nadmiernym wydeptywaniem, zaśmiecaniem i niszczeniem cennych pod względem przyrodniczym terenów, podjęto próbę ukierunkowania ruchu turystycznego. W tym celu powstała szeroko rozbudowana infrastruktura turystyczna. Zmotoryzowani turyści mają możliwość odpoczynku podczas podróży na ponad 300 szczególnie w tym celu przygotowanych miejscach postoju. W zasięgu administracji RDLP w Gdańsku dostępnych jest 71 parkingów leśnych. Parkingi wyposażone są w wiaty, zadaszenia, ławki. Zadbano także o miejsca przeznaczone do rozpalenia ogniska, sportu i rekreacji - przygotowano 27 takich miejsc. W granicach RDLP w Gdańsku istnieje również 50 miejsc do biwakowania. Dla rowerzystów udostępniono 64 ścieżki rowerowe ukazujące ciekawe tereny i miejsca do zwiedzania. Łączna ich długość na 31.12.2008 r. wynosi ponad 900 km. Wyznaczone trasy łączą się lub wpisują w ogólnopolskie szlaki turystyczne umożliwiając organizowanie dłuższych lub krótszych wycieczek o różnym stopniu trudności.

Dla miłośników jazdy konnej przygotowano ścieżki do jazdy konnej, których łączna długość wynosi prawie 500 km.

Zimą, miłośnicy narciarstwa biegowego mogą korzystać z tras biegowych poprowadzonych po najciekawszych miejscach do zwiedzania.

Efektorem niewymiernym działalności leśników jest wpływanie na zmianę postaw ludzi, zwiększenie ich wrażliwości na potrzeby środowiska przyrodniczego poprzez prowadzoną w różnych formach edukację ekologiczną. Na terenie RDPL w Gdańsku istnieją 32 na ścieżki przyrodniczo – leśne, a ich łączna długość wynosi ponad 85 km.

W leśnych izbach dydaktycznych można zapoznać się z podstawowymi problemami pracy leśnika i miejscowymi ciekawostkami przyrodniczymi.

Nadleśnictwo Kwidzyn za projekt „Kształtowanie Postaw Ekologicznych Poprzez Turystykę” zostało nagrodzone przez Ministerstwo Środowiska tytułem „Lider Polskiej Ekologii”.

W ramach prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej realizowane są zapisy wieloletnich, łowieckich planów hodowlanych (na lata 2007 – 20017) w zakresie stanów docelowych zwierzyny łownej i poprawy naturalnych warunków jej bytowania w środowisku leśnym. Nadzorowanie prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej przez dzierżawców obwodów odbywa się min. przy zatwierdzaniu przez nadleśniczych rocznych planów łowieckich.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Monitorowanie obszarów leśnych RDLP Gdańsk na powierzchni ponad 300 tys.ha (15 nadleśnictw) odbywa się z 24 obiektów (wież p.poż. lub masztów). Na 9 obiektach zamontowane są kamery przemysłowe o dalekim zasięgu obserwacji, na pozostałych 15 - monitoring sprawują obserwatorzy, ale tylko w okresie tzw. akcji bezpośredniej – okresie największego zagrożenia pożarowego, od 1.04. do 30.09. Rozmieszczenie wież jest takie, aby promienie obserwacji nakładały się w części na obszary obserwacji sąsiednich wież. Wież wyposażonych w kamery z roku na rok będzie przybywać.

Oprócz wież obserwacyjnych posiadamy pięć w pełni zautomatyzowanych, całorocznych stacji meteorologicznych, które w odstępie czasowym 10 minut podają dane dotyczące wiatru, temperatury, wilgotności i ciśnienia. Cztery z nich na podstawie pomiarów określają stopień zagrożenia p.poż. W okresie akcji bezpośredniej w biurze RDLP Gdańsk i we wszystkich nadleśnictwach uruchamiane są Punkty Alarmowo – Dyspozycyjne (PAD).

Współpraca Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku z samorządami w ramach szerzenia *edukacji ekologicznej, w tym kształtowania właściwych postaw wobec lasu*, corocznie układa się na tym samym, bardzo dobrym poziomie. W roku 2007 nadleśnictwa współpracowały łącznie z 47 samorządami i uczestniczyły w 31 wspólnych imprezach edukacyjnych, natomiast w 2008 roku współpracowały już z 51 samorządami i brały udział w 37 wspólnych imprezach edukacyjnych.

Pod pojęciem imprezy edukacyjnej rozumie się:

- konkursy: wiedzy, plastyczne,
- akcje ekologiczne np. z okazji Sprzątania Świata, Dnia Ziemi, Dnia Drzewa,
- festyny rodzinno-rekreacyjne,
- marsze ekologiczne itp.

Ponadto nadleśnictwa współpracują z urzędami gminy przy tworzeniu przyrodniczych ścieżek dydaktycznych.

Szesnasty cel średniookresowy (2007-2014)

16 (III-4) Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych

Realizacja powyższego celu prowadzona była głównie przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, który upowszechniał i promował wśród rolników przyjazne środowisku działania w przestrzeni rolniczej:

Tabela 31 Szkolenia przeprowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych w latach 2007-2008

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
2007 r.			
KONFERENCJE			
1	Hodowla bydła i trzody w aspekcie ochrony środowiska	1	35
Szkolenia wiejskie			
1	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej – korzyści dla rolnika i środowiska	40	873
2	Dokumentacja zdarzeń w gospodarstwie, wymagana zgodnie z dobrą praktyką rolniczą	7	181
3	Dostosowanie gospodarstw do standardów wynikających z „Zasady wzajemnej zgodności (Cross - compliance)”, a w szczególności w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa pracy	83	1752
4	Zasady prawidłowej budowy płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę	1	16
5	Usuwanie pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych (przepisy prawne, możliwości dofinansowania) oraz zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach rolnych	3	116
Szkolenia gminne			
1	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej – korzyści dla rolnika i środowiska	8	175

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
2	Dokumentacja zdarzeń w gospodarstwie, wymagana zgodnie z dobrą praktyką rolniczą	1	25
3	Dostosowanie gospodarstw do standardów wynikających z „Zasady wzajemnej zgodności (Cross - compliance)”, a w szczególności w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa pracy	55	1535
4	Zagospodarowanie odchodów zwierzęcych w przyjaźni z ochroną środowiska i ochroną zdrowia publicznego	1	20
5	Zasady prawidłowej budowy płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę	2	50
Seminaria powiatowe			
1	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej – korzyści dla rolnika i środowiska	1	25
2	Dostosowanie gospodarstw do standardów wynikających z „Zasady wzajemnej zgodności (Cross - compliance)”, a w szczególności w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa pracy	12	440
3	Usuwanie pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych (przepisy prawne, możliwości dofinansowania) oraz zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach rolnych	2	108
2008 r.			
Szkolenia wiejskie			
1	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej – korzyści dla rolnika i środowiska	26	244
2	Dokumentacja zdarzeń w gospodarstwie, wymagana zgodnie z dobrą praktyką rolniczą	5	119
3	Dostosowanie gospodarstw do standardów wynikających z „Zasady wzajemnej zgodności (Cross - compliance)”, a w szczególności w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa pracy	53	866
Seminaria gminne			
1	Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej – korzyści dla rolnika i środowiska	5	125
2	Dostosowanie gospodarstw do standardów wynikających z „Zasady wzajemnej zgodności (Cross - compliance)”, a w szczególności w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa pracy	63	1585
3	Dostosowanie gospodarstw trzodziarskich do wymogów ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt	7	175
4	Dobrostan zwierząt, a zasada wzajemnej zgodności	16	428
Seminaria powiatowe			
1	Dostosowanie gospodarstw do standardów wynikających z „Zasady wzajemnej zgodności (Cross - compliance)”, a w szczególności w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa pracy	8	256
2	Dostosowanie gospodarstw trzodziarskich do wymogów ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.	11	361
3	Dobrostan zwierząt, a zasada wzajemnej zgodności	3	98

Źródło: Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku

Tabela 32 Szkolenia prowadzone przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku dla rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego w latach 2007-2008

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
2007 r.			

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
KONFERENCJE			
1	Metoda tlenowego rozkładu obornika w zastosowaniu do zagospodarowania, przechowywania i wykorzystania obornika do produkcji kompostu.	1	105
2	Rolnictwo ekologiczne	1	28
Szkolenia wiejskie			
1	Rolnictwo zrównoważone – cele i perspektywy	8	115
2	Rolnictwo ekologiczne – jak zostać rolnikiem ekologicznym	5	80
3	Rolnictwo ekologiczne. Technologie uprawy i chowu metodami ekologicznymi	3	29
4	Zachowanie walorów przyrodniczych trwałych użytków zielonych, w wybranych obszarów woj. pomorskiego, poprzez realizację pakietów przyrodniczych programu rolno-środowiskowego	2	19
5	Międzyplony i strefy buforowe dotowanymi metodami ochrony gleb i wód w gospodarstwie rolnym	6	77
6	Dokumentacja zdarzeń w gospodarstwie, wymagana zgodnie z dobrą praktyką rolniczą	7	181
7	Zasady prawidłowej budowy płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę	1	16
8	Usuwanie pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych (przepisy prawne, możliwości dofinansowania) oraz zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach rolnych	3	116
9	Gatunki roślin energetycznych, zasady uprawy i dopłaty do upraw energetycznych	2	41
10	Kształtowanie krajobrazu wiejskiego (ginące gatunki roślin ozdobnych z krajobrazu wiejskiego, ogrody wodne, zakładanie i pielęgnacja trawników, podstawy projektowania zieleni wiejskiej)	2	22
11	Metoda tlenowej fermentacji obornika sposobem na zagospodarowanie odchodów zwierzęcych. Charakterystyka technologii, wymagania sprzętowe oraz korzyści dla gospodarstwa.	1	39
Seminaria gminne			
1	Rolnictwo ekologiczne – jak zostać rolnikiem ekologicznym	1	20
2	Międzyplony i strefy buforowe dotowanymi metodami ochrony gleb i wód w gospodarstwie rolnym	1	28
3	Dokumentacja zdarzeń w gospodarstwie, wymagana zgodnie z dobrą praktyką rolniczą	1	25
4	Zagospodarowanie odchodów zwierzęcych w przyjaźni z ochroną środowiska i ochroną zdrowia publicznego	1	20
5	Zasady prawidłowej budowy płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę	2	50
6	Odnawialne źródła energii w gospodarstwie rolnym (energia geotermalna, kolektory słoneczne, energia z biomasy, biopaliwa)	1	30
Seminaria powiatowe			
1	Gospodarstwa ekologiczne – uwarunkowania prawne, dopłaty do działalności	7	213
2	Międzyplony i strefy buforowe dotowanymi metodami ochrony gleb i wód w gospodarstwie rolnym	1	40
3	Usuwanie pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych (przepisy prawne, możliwości dofinansowania) oraz zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach rolnych	2	108
4	Odnawialne źródła energii w gospodarstwie rolnym (energia geotermalna, kolektory słoneczne, energia z biomasy, biopaliwa)	2	45
5	Prawo ochrony środowiska w gospodarstwach rolnych (pozwolenia, decyzje środowiskowe, raporty oddziaływania na środowisko)	1	21
6	Metoda tlenowej fermentacji obornika sposobem na zagospodarowanie odchodów zwierzęcych. Charakterystyka technologii, wymagania sprzętowe oraz korzyści dla gospodarstwa.	2	66
2008 r.			

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
KONFERENCJE			
1	Rolnictwo ekologiczne- podstawy prawne.	1	87
2	Lokalne ekologiczne źródło energii	1	57
3	Wykorzystanie biomasy w energetyce	1	40
4	Lokalne ekologiczne źródło energii	1	21
5	Ochrona środowiska w gospodarstwach rolnych (postępowanie z odpadami w tym zawierającymi azbest, pozwolenia wodno – prawne, ścieki, woda) – najnowsze standardy „Azbest od teorii do praktyki”	1	47
6	Klient – konsument gwarancją rozwoju rolnictwa ekologicznego. Organizacja rynku produktów ekologicznych. „Rolnictwo ekologiczne – perspektywy rozwoju”	1	82
7	Odnawialne źródła energii w gospodarstwach rolnych (kolektory słoneczne, energia z biomasy, pompy ciepłe, biogazownie) „Kompleksowa uprawa wierzby i jej energetyczne wykorzystanie”	1	45
Szkolenia wiejskie			
1	Rolnictwo zrównoważone – cele i perspektywy	8	88
2	Rolnictwo ekologiczne – jak zostać rolnikiem ekologicznym	6	73
3	Zachowanie walorów przyrodniczych trwałych użytków zielonych, w wybranych obszarów woj. pomorskiego, poprzez realizację pakietów przyrodniczych programu rolno-środowiskowego	3	80
Seminaria gminne			
1	Rolnictwo ekologiczne. Technologie uprawy i chowu metodami ekologicznymi	3	57
Seminaria powiatowe			
1	Rolnictwo zrównoważone – cele i perspektywy	2	30

Źródło: Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku

W 2008 r. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku przeprowadził dwa szkolenia w zakresie ochrony gleb oraz wód w gospodarstwie rolnym.

1. Międzyplony i strefy buforowe dotowanymi metodami ochrony gleb i wód w gospodarstwie rolnym – liczba uczestników 12 osób
2. Prawidłowa gospodarka wodno – ściekowa, odpadowa oraz właściwe zagospodarowanie nawozów naturalnych w gospodarstwach rolnych – liczba uczestników 28 osób

Tabela 33 Szkolenia dla producentów rolnych w zakresie podnoszenia świadomości zagrożeń ze strony nieracjonalnego stosowania pestycydów oraz promowanie ekologicznych i integrowanych metod ochrony roślin, uprawy bardziej odpornych odmian

	TEMAT	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
2007r.			
KURSY I SZKOLENIA			
1	Szkolenia chemizacyjne dla dystrybutorów środków ochrony roślin oraz dla osób wykonujących zabiegi środkami szkodliwymi	50	1087
72	Kurs chemizacyjny dla osób wykonujących zabiegi ochrony roślin (4 kursy)	12	272
3	Obrót i konfekcjonowanie środkami ochrony roślin.	5	106
KONFERENCJE			
1	Nowoczesne techniki opryskiwania roślin	1	100
2	Nowoczesna technika ochrony Roślin	1	43
2008 r.			
SZKOLENIA			
1	Obrót i konfekcjonowanie środków ochrony roślin	7	197
2	Chemizacyjne dla dystrybutorów środków ochrony roślin oraz dla osób wykonujących zabiegi środkami szkodliwymi	86	2386
SEMINARIUM			
1	Nowoczesne techniki ochrony roślin	1	144

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Siedemnasty cel średniookresowy (2007-2014)

17 (III-5) Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia

Tabela 34 Rejestr obszarów górniczych aktualnych i zniesionych na terenie województwa pomorskiego

Powiat bytowski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/3/220	DROŚ.G/z-7412-2-06/07	Borzyszkowy II - Pole A	2007-12-11	aktualny	DROŚ.G/z-7412-2-06/07
10-11/3/211/a	DROŚ.G/z-7412-2-07/07	Borzyszkowy Pole A III -	2007-12-11	aktualny	DROŚ.G/z-7412-2-07/07
10-11/3/211/b	DROŚ.G/z-7412-2-07/07	Borzyszkowy Pole B III -	2007-12-11	aktualny	DROŚ.G/z-7412-2-07/07
10-11/3/211/c	DROŚ.G/z-7412-2-07/07	Borzyszkowy Pole C III -	2007-12-11	aktualny	DROŚ.G/z-7412-2-07/07
10-11/3/183	RG.7530/1/8-6/2007/08	Grzmiąca	2008-01-31	aktualny	RG.7530/1/8-6/2007/08
10-11/2/142	Oś.RG.7530-1/5-12/06	Grzmiąca III	2006-09-12	aktualny	Oś.RG.7530-1/5-12/06
XXXVIII/1/28	1084/98 [OS-II-3-7512/45/98]	Gumieniec - pole A	1998-09-28	aktualny	nr 1084/98, OŚ-II-3-7512/45/98
10-11/3/181	Oś.RG.7530-8/6-12/05-06	Kotuszewo	2006-02-06	aktualny	Oś.RG.7530-8/6-12/05-06
XXXVIII/1/9	nr 701/96 [OS-II-1-7512/24/95]	Kozin II	1996-04-16	aktualny	nr 701/96, OS-II-1-7512/24/95/
XXXVIII/1/17	1152/97 [OS-II-1-7512/29/97]	Łubno - Pole A	1997-07-25	aktualny	1152/97, [OS-II-1-7512/29/97]
XXXVIII/1/6	1308/95 [OS-II-1-7512/23/95]	Niezabyszewo	1995-08-31	aktualny	nr 1308/95, [OS-II-1-7512/23/9
9/1/115	nr 228/93	Ostrowite	1986-06-02	aktualny	zarz.nr 7/OG [GG-4/SB/984/86]
10-11/3/190	OŚ.RG.7530-2/3-10/2008	Słosinko	2008-06-13	aktualny	OŚ.RG.7530-2/3-10/2008
10-11/2/97	nr 432/98 [OS-II-1-7512/36/97]	Studzienice A	2003-11-28	aktualny	nr 073/03 [ŚR-Z-7412-36/97/98
10-11/3/168	OŚ.RG.7530-1/4-13/2007	Świątkowo	2007-06-27	aktualny	OŚ.RG.7530-1/4-13/2007
XXXVIII/1/3	774/95 [OS-II-1-7512/22/95]	Trzebielino	1995-05-29	aktualny	nr 774/95, [OS-II-1-7512/22/95
XXXVIII/1/15	1748/96 (OS-II-1-7512/27/96)	Witanowo II	1996-10-25	aktualny	nr 1748/96 (OS-II-1-7512/27/9
XXXVIII/1/4	1152/94 [OS-XV-7512/9/94]	Zapceń - A	1995-09-12	aktualny	nr 1492/95, OS-II-1-7512/9/94/
XXXVIII/1/12	1094/94 (OS-XV-7512/5/94)	Zapceń - B	1996-05-09	aktualny	nr 846/96 (OS-II-1-7512/5/94/9

Powiat chojnicki

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/3/187	nr 3/08 [DROŚ.G.JU-7512-2-1/08]	Chojnice II	2008-04-21	aktualny	nr 3/08 [DROŚ.G.JU-7512-2-1/08]
10-11/3/172	nr 3/07 [Os.7510/2/07]	Chojnice III	2007-10-04	aktualny	nr 3/07 [Os.7510/2/07]
IV/1/21	56/95	Moszczenica II	1995-11-10	aktualny	ROŚ-II-7512-3/70/345/95
10-11/3/175a	nr 15/09 [DROŚ.G-7512-2-18/07]	Moszczenica IV B	2009-01-06	aktualny	DROŚ.G.JU-75121-32/08/09
10-11/3/214	Os.7510/10/08	Pustki	2008-09-05	aktualny	Os.7510/10/08
10-11/3/157	nr 2/07 [Os.7510/5/07]	Sławęcín	2007-08-09	aktualny	nr 2/07 [Os.7510/5/07]
IV/1/8	53/95	Wojtal II	1999-12-20	zniesiony	OŚ-IV-7514/304/99
10-11/2/120	Os.7510-1/19/880/03/04	Moszczenica IV	2007-10-19	zniesiony	Os.7510-1/04/07
10-11/1/26	OS-II-7512-3/31/131/92	Lotyń	1999-10-11	zniesiony	O-IV-7514/307/99
IV/1/44	37/94	Moszczenica	2009-01-21	zniesiony	DROŚ.G.JU-75121-28/08/09
10-11/1/17	OSR-IV-7514/314/99	Chojniczki	2007-01-30	zniesiony	DROWOŚ.GL-7512-2-46/06/07
10-11/3/155	1/07 [Os.7510/4/07]	Chojnice	2007-08-08	zniesiony	Os.7510/4/07
10-11/3/167	nr 11/07 [DROŚ.G-7512-2-17/07]	Chojnice I	2008-03-19	zniesiony	DROŚ.G.JU-7512-2-38/07/08

Powiat człuchowski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
2/1/157	nr 21/96	Brzozówka	2003-06-04	zniesiony	DGe/MS/487-3776/2003
XXXVIII/1/19	1075/97 [OS-II-1-7512/30/97]	Czarne	1997-07-08	aktualny	nr 1075/97, OS-II-1-7512/30/97
XXXVIII/1/5	972/95 (OS-II-1-7512/21/95)	Czarnoszyce	1995-06-30	aktualny	972/95, zn. OS-II-1-7512/21/95
XXXVIII/1/20	OS-Z-7415-3/00	Garsk - Pole A i B	1997-09-26	aktualny	OS-II-1-7512/33/97
XXXVIII/1/13	781/96 [OS-II-1-7512/25/96]	Jeziernik	1996-04-29	aktualny	781/96, OS-II-1-7512/25/96
XXXVIII/1/29	1453/98 [oŚ-II-3-7512/47/98]	Nieżywieć	1998-11-17	aktualny	OŚ-II-3-7512/47/98
10-11/2/125/a,b	RLiOŚ.7510-01/05	Nieżywieć II - pole A, ... - pole B	2005-12-13	aktualny	RLiOŚ.7510-01/05
10-11/3/222	DROŚ.G.JW-7412-2-09/07/08	Nieżywieć III	2008-05-29	aktualny	DROŚ.G.JW-7412-2-09/07/08
10-11/1/60	O-Z-7412-2-06/01	Pawłówko	2001-06-21	aktualny	O-Z-7412-2-06/01
XXXVIII/1/11	1608/93 [OS-XV-7512/1/93]	Polnica II	1996-05-20	aktualny	nr 977/96, OS-II-1-7512/1/93/9
10-11/2/143	RLiOŚ.7510-07/06	Polnica III	2006-12-08	aktualny	RLiOŚ.7510-07/06
10-11/2/95	RLiOŚ.7510-01/02/03	Skowarki	2003-11-24	aktualny	RLiOŚ.7510-01/02/03

Powiat gdański

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/1/36	O-IV-8514/67/92	Bielkówko I	2000-04-18	aktualny	OŚ-IV-7514/67/2000
10-11/3/158A	nr 10/07[DROŚ.G-7512-	Bielkówko IIA	2007-11-12	aktualny	DROŚ.G-7512-2-29/07

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
	2-15/07]				
10-11/3/207	DROŚ.G.AM-75121-31/08/09	Bielkówko III	2009-01-20	aktualny	DROŚ.G.AM-75121-31/08/09
IX/1/70	O-IV-7514/295/98	Elganowo	1998-11-06	aktualny	O-IV-7514/295/98
10-11/2/146	O-IV-7514/239/98	Gołębiewo Wielkie A	2006-10-25	aktualny	DGG.GL-7512-2-39/06
10-11/2/84b	O-IV-85141/197/95	Kleszczewo - pole A	2007-10-10	aktualny	DROŚ.G-7512-2-13/07
10-11/3/165	nr 6/07 [DROŚ.G-7512-2-12/07]	Pręgowo Górne IA	2007-07-18	aktualny	nr 6/07 [DROŚ.G-7512-2-12/07]
10-11/3/221	DROŚ.G.AM-75121-2/08/09	Pręgowo Górne IB	2009-04-02	aktualny	DROŚ.G.AM-75121-2/08/09
10-11/1/57	OŚ.IV-74125/410/01	Pszczółki - VA	2001-09-04	aktualny	OŚ.IV-74125/410/01
10-11/2/128	O-IV-85141/179/95	Pszczółki A	2002-09-27	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/179/01
IX/1/40	O-IV-85141/148/95	Pszczółki II A	1995-05-16	aktualny	O-IV-85141/148/95
10-11/1/74	OŚ-IV-74125/407/01	Różyny A	2003-02-25	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/407/03
10-11/1/67a/a,b	1/2002 [ŚR/Ś-IV-74125/421/02]	Skowarcz A/I i Skowarcz B/I	2004-11-03	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/421/04
10-11/1/24/a/a,b,c	OSR.IV-7514/308/99	Warcz III - pola: A,B,C	2001-05-24	aktualny	OŚ-IV-74125/308/01
10-11/1/63	OŚ-IV-74125/409/01	Warcz IV	2001-11-26	aktualny	OŚ-IV-74125/409/01
10-11/3/162	nr 1/07 [DROWOŚ.GL-7512-2-48/0]	Warcz V	2007-01-30	aktualny	nr 1/07 [DROWOŚ.GL-7512-2-48/0]
10-11/3/192	DROŚ.G.AM-7512-2-2/07/08	Warcz VI	2008-02-22	aktualny	1/08 [DROŚ.G.AM-7512-2-2/07/08]
8/1/36	23/97	Wiślinka I	1999-11-19	zniesiony	DGwk/RR/487-5488/99
IX/1/48	O-IV-85141/155/95	Szczodrowo	1999-07-20	zniesiony	O-IV-7514/155/99
IX/1/65	O-IV-7514/256/98	Warcz II	2003-12-31	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/256/03
10-11/2/79	BRO.ROŚ.7510-2/03	Różyny II	2004-07-06	zniesiony	BRO.ROŚ.7510-8/04
10-11/2/104	BRO.ROŚ.7510-5/04	Różyny III	2008-12-17	zniesiony	ROŚ.7510-4/08
10-11/1/23	O-II-7514/303/99	Postołowo II	2008-12-11	zniesiony	DROŚ.G.AM-75121-37/07/08
IX/1/21	O-IV-7514/220/96	Pręgowo Górne A	2007-05-07	zniesiony	DROWOŚ.GL-7512-2-6/07
IX/1/22	O-IV-7514/220/96	Pręgowo Górne B	2007-05-07	zniesiony	DROWOŚ.GL-7512-2-6/07
IX/1/41	O-IV-7514/235/97	Gołębiewo	2008-12-11	zniesiony	DROŚ.G.AM-75121-36/07/08
IX/1/20	O-IV-7514/212/96	Pszczółki V	1999-09-03	zniesiony	O-IV-7514/212/99
IX/1/26	O-IV-75141/67/96	Bielkówko	2000-04-18	zniesiony	OŚ-IV-7514/67/2000
IX/1/34	O-IV-8514/25/93	Mirowo A1	2002-05-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/25/02
IX/1/1	O-IV-85141/168/95	Bysewo I	2002-05-13	zniesiony	ŚR-IV-74127/168/02
IX/1/32	O-IV-7514/190/96	Bysewo II	2000-12-11	zniesiony	OŚ-IV-7514/190/2000

Powiat kartuski

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/1/58	R.7512-3/2001	Bernardyna	2001-08-14	aktualny	R.7512-3/2001
9/2/224	nr 18/2001	Borowiec I - Pole A	2001-12-20	aktualny	nr 18/2001
10-11/3/159	nr 9/2007 [R.7512-1/2007/MK]	Bukowa Góra I	2007-08-20	aktualny	nr 9/2007 [R.7512-1/2007/MK]
10-11/3/216	R.7512-4/2008/MK	Bukowa Góra II	2008-09-25	aktualny	R.7512-4/2008/MK
10-11/3/173	nr 14/2007 [R.7512-4/2007/MK]	Gapowo	2007-11-05	aktualny	nr 14/2007 [R.7512-4/2007/MK]
10-11/3/194	12/2007 [R.7512-3/2007/MK]	Glinicz	2007-12-17	aktualny	12/2007 [R.7512-3/2007/MK]
10-11/2/108	nr 3/04 [ŚR/Ś-IV-74125/448/04]	Kamienica Szlachecka II	2004-04-15	aktualny	nr 3/04 [ŚR/Ś-IV-74125/448/04]
IX/1/36	O-IV-7514/172/96	Kaplica - Połęczyno	1996-10-25	aktualny	O-IV-7514/172/96
10-11/1/51	O-IV-7514/33/2000	Kiełpino II - Ar	2000-12-29	aktualny	O-IV-7514/33/2000
10-11/1/19	OSR-IV-7514/310/99	Kosowo I	1999-06-10	aktualny	OSR-IV-7514/310/99
10-11/2/141	nr 5/2006 [R.7512-1/2006/MK]	Kosowo IA	2006-11-07	aktualny	nr 5/2006 [R.7512-1/2006/MK]
10-11/1/9	O-IV-8514/106/94	Łączyno	1999-02-19	aktualny	O-IV-7514/106/99
10-11/1/42	1/2000	Łączyno II	2000-08-24	aktualny	R.7512-1/2000
10-11/3/185	17/2007 [R.7512-5/2008/MK]	Mściszewice	2008-01-21	aktualny	17/2007 [R.7512-5/2008/MK]
10-11/3/204	12/2008 [R.MK.7512-5/08]	Mściszewice II	2008-11-20	aktualny	12/2008 [R.MK.7512-5/08]
10-11/2/144	nr 6/2006 [R.7512-3/2006/MK]	Niesiołowice	2006-11-15	aktualny	nr 6/2006 [R.7512-3/2006/MK]
10-11/2/140	DGG.GL-7512-2-37/06	Niestępowo II	2006-11-27	aktualny	nr 6/06 [DGG.GL-7512-2-37/06]
10-11/2/119	R.7512-2/04/05	Pałubice	2005-04-28	aktualny	R.7512-2/04/05
10-11/1/59	4/2001 [R.7512-4/2001]	Puzdrowo	2001-10-04	aktualny	nr 4/2001 [R.7512-4/2001]
10-11/2/110	nr 1/2004 [R.7512-1/2004]	Puzdrowo II	2004-09-27	aktualny	nr 1/2004 [R.7512-1/2004]
10-11/3/213	R.MK.7512-3/08	Rybaki	2008-12-03	aktualny	R.MK.7512-3/08
10-11/1/35	OŚ-IV-7514/370/2000	Skrzeszewo II	2000-02-17	aktualny	OŚ-IV-7514/370/2000
10-11/3/201	7/2008 [R.7512-2/2008/MK]	Skrzeszewo Żukowskie III	2008-07-23	aktualny	7/2008 [R.7512-2/2008/MK]
10-11/3/164	nr 11/2007 [R.7512-2/2007/MK]	Szczukowo	2007-10-25	aktualny	nr 11/2007 [R.7512-2/2007/MK]
10-11/3/199	DROŚ.G.JU-75121-17/08	Węsiory	2008-10-07	aktualny	DROŚ.G.JU-75121-17/08
10-11/2/149/a,b	ŚR/Ś-IV-74125/236/03	Żuromino II - Pole A, ... - Pole B	2007-02-22	aktualny	DROWOŚ.GL-7412-2-33/06/07
IX/1/8	O-IV-8514/196/95	Warzenko	2006-03-22	zniesiony	DGG.G1-7512-2-13/06
IX/1/47	O-IV-7514/118/97	Skrzeszewo	1999-03-04	zniesiony	O-IV-7514/118/99

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
IX/1/24	O-IV-75141/50A/94	Przymuszewo	2007-02-20	zniesiony	DROWOŚ.GL-7512-2-40/06/07
10-11/1/48	OŚ-IV-7514/400/2000	Kamienica Szlachecka	2005-06-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-7412-5/03/05
10-11/2/85	nr 4/03 [ŚR/Ś-IV-74125/236/03	Gapowo - Żuromin - Pole A/1	2007-02-22	zniesiony	DROWOŚ.GL.7412-2-33/06/07
10-11/2/86	nr 4/03 [ŚR/Ś-IV-74125/236/03	Gapowo - Żuromin - Pole A/2	2007-02-22	zniesiony	DROWOŚ.GL-7412-2-33/06/07
10-11/2/87	nr 4/03 [ŚR/Ś-IV-74125/236/03	Gapowo - Żuromin - Pole B	2007-02-22	zniesiony	DROWOŚ.GL-7412-2-33/06/07
IX/1/39	O-IV-8514/68/92	Dzierżąžno	1999-10-27	zniesiony	O-IV-7514/68/99
10-11/2/135	6/2006 [R.7512-2/2006/MK]	Bukowa Góra	2008-04-29	zniesiony	R.7512-2/2006/MK
10-11/1/11	OSR-IV-7514/298/99	Kobysewo I	2008-10-03	zniesiony	DROŚ.G.JU-75121-16/08
IX/1/30	O-IV-75141/69/96	Banino	2002-05-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74124/69/02
IX/1/51	O-IV-7514/17A/97	Barniewice I	2001-04-11	zniesiony	OŚ-IV-75124/17A/01

Powiat kościerski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/1/71a	O-IV-7514/146/96	Gostomie IIIA	2006-11-17	aktualny	DGG.GL-7412-2-25/06
10-11/3/174	O-IV-7514/272/98	Grzybowo II - Pole IA	2007-12-06	aktualny	DROŚ.G-7412-2-33/07
IX/1/57	O-IV-7514/272/98	Grzybowo II - Pole II	1998-05-19	aktualny	O-IV-7514/272/98
IX/1/16	O-IV-7514/177/96	Niedamowo I	1996-03-18	aktualny	O-IV-7514/177/96
10-11/1/65	OŚ-IV-74125/342/01	Niedamowo III	2001-08-27	aktualny	OŚ-IV-74125/342/01
10-11/1/61	OŚ-IV-74125/413/01	Niedamowo IV/1	2001-11-16	aktualny	OŚ-IV-74125/413/01
10-11/1/62	OS-IV-74125/413/01	Niedamowo IV/2	2001-11-16	aktualny	OŚ-IV-74125/413/01
10-11/3/180	12/07 [DROŚ.G-7512-2-16/07]	Niedamowo V	2007-10-23	aktualny	12/07 [DROŚ.G-7512-2-16/07]
10-11/3/191	OŚ.7511-2(6)/07/08	Nowa Karczma	2008-06-12	aktualny	OŚ.7511-2(6)/07/08
10-11/3/171	15/07 [DROŚ.G-7512-2-20/07]	Rybaki II pole C	2007-10-29	aktualny	15/07 [DROŚ.G-7512-2-20/07]
1-11/1/72	nr 5/02 [ŚR/Ś-IV-74125/425/02	Rybaki IV	2002-08-21	aktualny	nr 5/02 [ŚR/Ś-IV-74125/425/02
10-11/2/107	nr 4/04 [ŚR/Ś-IV-74125/454/04	Rybaki V	2004-08-11	aktualny	nr 4/04 [ŚR/Ś-IV-74125/454/04
10-11/2/148	DROWOŚ.GL-7512-2-45/06/07	Rybaki VI	2007-04-06	aktualny	DROWOŚ.GL-7512-2-45/06/07
10-11/3/198	OŚ.7511-1/3/08	Stary Barkoczyn	2008-05-26	aktualny	OŚ.7511-1/3/08
4/14/437 WUG	12/92	Rybaki II	1997-02-28	zniesiony	brak danych
9/1/170a	6/2001	Rybaki II - Pole A	2003-08-20	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/432/03
9/1/171	2/97	Rybaki II - Pole B	2001-05-17	zniesiony	DGwk/MŻ/487-2406/2001
10-11/1/10	O-IV-8514/95/93	Niedamowo Pole Dębogóry	2003-10-20	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/95/03

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
IX/1/59	O-IV-7514/257/98	Niedamowo II	2000-09-12	zniesiony	OŚ-IV-7514/257/2000
10-11/1/50	OS-IV-74122/399/01	Niedamowo II - OKSM	2006-04-24	zniesiony	DGG.GI-7512-2-20/06
IX/1/29	O-IV.7514/221/96	Liniewo	2000-01-28	zniesiony	OŚ-IV-7514/221/2000
IX/1/3	O-IV-85141/174/95	Niedamowo - Pole Barkoczyn	1998-06-10	zniesiony	O-IV-7514/174/98
10-11/1/12	O-IV-7514/302/99	Konarzyny III	2006-06-26	zniesiony	DGG.GI-7512-2-22/06
IX/1/49	O-IV-7514/243/97	Grzybowo I - Pole C	2001-03-28	zniesiony	OŚ-IV-74127/243/01
IX/1/50	O-IV-7514/243/97	Grzybowo I - Pole D	2001-03-28	zniesiony	OŚ-IV-74127/243/01
IX/1/23	O-IV-8514/100/93	Dębowiec	2002-05-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/100/02
IX/1/7	O-IV-85141/119/95	Gostomek	2003-02-06	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/119/03

Powiat kwidzyński

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/2/91	WO.7510/5-4.3/2003	Białki	2003-09-12	aktualny	WO.7510/5-4.3/2003
10-11/2/102	WO.7510/6-2.3/2004	Gonty	2004-05-11	aktualny	WO.7510/6-2.3/2004
10-11/2/93	nr 8/03 [ŚR/Ś-IV-74125/444/03]	Jałowiec	2003-06-17	aktualny	nr 8/03 [ŚR/Ś-IV-74125/444/03]
10-11/2/94	nr 8/03 [ŚR/Ś-IV-74125/444/03]	Jałowiec I	2003-06-17	aktualny	nr 8/03 [ŚR/Ś-IV-74125/444/03]
VIII/1/27	OŚ-IV/7512/26/98	Kamionka	1998-10-21	aktualny	OŚ-IV/7512/26/98
10-11/1/30	B.O.6421/1/99	Kamionka II	1999-09-14	aktualny	B.O.6421/1/99
10-11/3/200/a	4/08 [DROŚ.G.AM-7512-2-7/08]	Kamionka III - pole A	2008-06-16	aktualny	4/08 [DROŚ.G.AM-7512-2-7/08]
10-11/3/200/b	4/08 [DROŚ.G.AM-7512-2-7/08]	Kamionka III - pole B	2008-06-16	aktualny	4/08 [DROŚ.G.AM-7512-2-7/08]
XXXVIII/1/23	OS-II-1-7512/38/98	Łebieniec	1998-04-30	aktualny	OS-II-1-7512/38/98
10-11/2/109	OŚ-IV/7512/25/98	Olszanica I - A	2003-12-24	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/331/03
10-11/2/130	OŚ-IV/7512/24/98	Olszanica II-A	2005-07-05	aktualny	ŚR/S-IV-7412-3/3/05
10-11/1/25	O-II-7514/341/99	Olszanica IV	1999-07-28	aktualny	O-IV-7514/341/99
10-11/3/186	WO.7510/11-7/2007/08	Olszanica IX	2008-02-22	aktualny	WO.7510/11-7/2007/08
10-11/2/101	WO.7510/8-1.3/2004	Olszanica V	2004-05-20	aktualny	WO.7510/8-1.3/2004
10-11/1/75	WO.7510/3-1.3/2003	Olszanica VII	2003-04-18	aktualny	WO.7510/3-1.3/2003
10-11/3/169	WO.7510/10-1.6/2007	Olszanica VIII	2007-08-21	aktualny	WO.7510/10-1.6/2007
10-11/3/215/a	WO.7510/12-10/08/09	Olszanica X A - pole A	2009-01-20	aktualny	WO.7510/12-10/08/09
10-11/3/215/b	WO.7510/12-10/08/09	Olszanica X B - pole B	2009-01-20	aktualny	WO.7510/12-10/08/09
10-11/3/195	WO.7510/7-1.5/2008	Podzamcze II	2008-09-05	aktualny	WO.7510/7-1.5/2008
10-11/3/196	WO.7510/7-1.5/2008	Podzamcze IIA	2008-09-05	aktualny	WO.7510/7-1.5/2008
VIII/1/16	OŚ-IV/7512/31/96	Rozpędziny	1996-12-31	aktualny	OŚ-IV/7512/31/96
VIII/1/21	OS-IV/7512/2/98	Rozpędziny I	1998-03-05	aktualny	OS-IV/7512/2/98
10-11/2/96	WO.7510/2-4.4/2003	Olszanica VI	2007-08-21	zniesiony	WO.7510/2-8/2007

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/1/8	OŚ-IV/7512/23/98	Olszanica III	2008-12-15	zniesiony	DROŚ.G.AM-75121-25/08

Powiat lęborski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/2/89	nr 2/2003 [ROS.V.7514-3/03]	Chocielewko	2003-02-04	aktualny	nr 2/2003 [ROS.V.7514-3/03]
XXXVIII/1/24	416/98	Kębłowo	1998-04-29	aktualny	Nr 416/98 [OS-II-1-7512/37/97/]
10-11/1/73	1/2002 [ROŚ.V.7514-3/2002]	Kębłowo Nowowiejskie	2002-08-02	aktualny	nr 1/2002 [ROS.V.7514-3/2002]
10-11/3/189	nr 8/2007 [OŚ.V.7514-2/08/07/0]	Krępkowice	2007-12-31	aktualny	nr 8/2007 [OŚ.V.7514-2/08/07/0]
10-11/1/55	nr 223/01 [OS-Z-7412-2-05/01]	Lębork	2001-07-10	aktualny	nr 223/01 [OS-Z-7412-2-05/01]
9/1/152	38/95 [BKK-1758/MM/95]	Lębork II	1995-11-03	aktualny	38/95 [BKK-1758/MM/95]
XXXVIII/1/26	553/98	Lębork V	1998-05-29	aktualny	OS-II-1-7515/29/98
10-11/3/188	nr 9/2007 [OŚ.V.7514-1/11/05/0]	Lębork VI	2007-12-28	aktualny	nr 9/2007 [OŚ.V.7514-1/11/05/0]
10-11/3/182	nr 7/2007 [OŚ.V.7514-2/06/07]	Lębork VIII	2007-09-26	aktualny	nr 7/2007 [OŚ.V.7514-2/06/07]
10-11/3/177	nr 6/2007 [OŚ.V.7514-1/03/07]	Łebień	2007-07-03	aktualny	nr 6/2007 [OŚ.V.7514-1/03/07]
XXXVIII/1/7	1354/94 [OS-XV-7512/16/94]	Nowa Lęborska I Wieś	1995-12-11	aktualny	nr 1922/95, [OS-II-1-7512/16/9
10-11/3/179	nr 4/2006 [ROŚ.V.7514-3/11/05/]	Podroże	2006-10-31	aktualny	nr 4/2006 [ROŚ.V.7514-3/11/05/]
XXXVIII/1/14	996/96 [OS-II-1-7512/26/96]	Roszczyce A1	1996-05-22	aktualny	996/96, OS-II-1-7512/26/96
10-11/1/70	nr 120/02 [SR-Z-7412-2-10/01/]	Roszczyce II	2002-06-06	aktualny	nr 120/02 [SR-Z-7412-2-10/01/0]
10-11/2/133	nr 3/2005 [ROŚ.V.7514-2/11/05]	Ulinia	2005-12-12	aktualny	nr 3/2005 [ROŚ.V.7514-2/11/05]
10-11/1/38	264/00	Kębłowo Nowowiejskie	2002-08-02	zniesiony	ŚR-Z-7515-2/00/02

Powiat pucki

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
2/1/205	27/96	Białogóra E	2001-12-31	aktualny	27/96
2/2/258	50/95	Dębki	1995-12-28	aktualny	50/95
10-11/2/112	nr 1/2004 [ROŚ?G-7511/d/1/04]	Dębogórze II	2004-04-14	aktualny	nr 1/2004 [ROŚ/G-7511/d/1/04]
10-11/1/69	ROŚ/G/7510/5/00	Gniezdzewo	2000-12-01	aktualny	ROŚ/G/7510/5/00
10-11/2/150	ROŚ-7511/d/1/07	Gniezdzewo I	2007-04-23	aktualny	ROŚ-7511/d/1/07
4/1/11	19/2001/m	Kosakowo - Podziemny Magazyn Gazu	2001-12-31	aktualny	19/2001/m
10-11/2/114	1/2003 [ROŚ/G-7510/d/1/03]	Minkowice	2003-01-15	aktualny	nr 1/2003 [ROŚ/G-7510/d/1/03]

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/2/131/a	O-IV-85141/136/94	Mrzezino I - Pole A	2006-02-21	aktualny	DGG.GL-7412-2-1/06
10-11/2/131/b	O-IV-85141/136/94	Mrzezino I - Pole B	2006-02-21	aktualny	DGG.GL-7412-2-1/06
IX/1/37	O-IV-7514/8/96	Mrzezino II	1996-12-02	aktualny	O-IV-7514/8/96
10-11/2/117	ROŚ/G-7511/d/1/05	Mrzezino III	2005-01-20	aktualny	ROŚ/G-7511/d/1/05
10-11/3/156	ROŚ-7511/1/06	Mrzezino V	2007-02-12	aktualny	ROŚ-7511/1/06
10-11/3/170	14/07 [DROŚ.G-7512-2-30/07]	Mrzezino VI	2007-10-26	aktualny	14/07 [DROŚ.G-7512-2-30/07]
10-11/2/113	nr 2/2003 [ROŚ/G-7510/d/2/03]	Parszczyce III	2003-05-06	aktualny	nr 2/2003 [ROŚ/G-7510/d/2/03]
10-11/3/193	O-IV-85141/175/95	Pogórze A	2008-07-31	aktualny	DROŚ.G.JU-7412-2-13/08
10-11/1/68	ROS?G/7510/4/00	Smolno	2000-12-01	aktualny	ROŚ/G/7510/4/00
10-11/2/118	nr 3/05 [ŚR/Ś-IV-7412-3/1/05]	Smolno A	2005-04-13	aktualny	nr 3/05 [ŚR/Ś-IV-7412-3/1/05]
10-11/2/115	nr 2/2004 [ROŚ/G-7511/d/2/04]	Smolno II	2004-04-30	aktualny	nr 2/2004 [ROŚ/G-7511/d/2/04]
10-11/1/41	OŚ-IV-7514/390/2000	Sulicice	2000-08-24	aktualny	OŚ-IV-7514/390/2000
10-11/2/126	O-IV-7514/293/98	Tyłowo A	2005-01-06	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/293/05
2/1/152	nr [BKK/MN/900/95] 16/95	Żarnowiec W	1995-05-31	aktualny	nr [BKK/MN/900/95] 16/95
10-11/1/14	O-IV-85141/137/94	Werblinia IIA	2007-10-25	zniesiony	DROŚ.G-7512-2-28/07
10-11/2/132	nr 1/06 [DGG.GI-7512-2-14/06]	Mrzezino IV	2009-01-09	zniesiony	DROŚ.G.JU-75121-22/08/09
10-11/1/15	O-IV-85141/138/94	Werblinia IIB	2005-01-28	zniesiony	ŚR/Ś-IV-7412-5/1/05
IX/1/35	O-IV-8514/121/94	Parszczyce IV	2003-11-25	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/121/03
IX/1/2	O-IV-85141/156/95	Kosakowo	2003-08-20	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/156/03
10-11/1/16	O-IV-8514/112/94	Parszczyce III	2003-03-13	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74125/112/03

Miasto Słupsk

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/1/52	nr 267/00 [OS-Z-7415-6/00]	Słupsk II	2000-06-12	aktualny	nr 267/00 [OS-Z-7415-6/00]

Powiat słupski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
nie rejestrowany	012/03 [SR-Z-7412-2-02/03]	"Zagórki II" [?]	2000-01-17	aktualny	002/00 [OS-Z-7512-2-8/99]
10-11/1/54	201/01	Bierkowo II	2001-05-18	aktualny	nr 201/01 [OS-Z-7412-2-02/01]
XXXVIII/1/21	2055/97	Darżyno - Pole C	1997-12-30	aktualny	2055/97 (OS-II-1-7512/34/97
XXXVIII/1/25	609/98 [OS-II-1-7512/31/97/98]	Gace-Krakulice Kompleks A	1998-05-28	aktualny	nr:609/98 [OS-II-1-7512/31/97/
10-11/1/18	nr 176/99	Głobino IV - pole A	1999-05-26	aktualny	OŚR-2-1-7512/49/99
10-11/1/53	155/01 [OS-Z-7412-2-	Kczewo	2001-04-11	aktualny	nr 155/01 [OS-Z-7412-2-

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
	01/01]				01/01]
10-11/2/98	nr 227/01 [ROS.IX.751-10/01/0	Kobylnica	2001-12-21	aktualny	nr 227/01 [ROŚ.IX.751-10/01/0
10-11/3/210	DROŚ.G.JW-74121-01/08	Kobylnica III	2008-11-06	aktualny	DROŚ.G.JW-74121-01/08
XXXVIII/1/18	1136/97 [OS-II-1-7512/32/97]	Łosino	1997-07-18	aktualny	nr 1136/97, OS-II-1-7512/32/97
XXXVIII/1/2	523/95 [OS-II-1-7512/18/95]	Machowino	1995-04-06	aktualny	nr 523/95, [OS-II-1-7512/8/95]
10-11/1/45	387/00	Siemianice IV	2000-09-21	aktualny	OS-Z-7415-8/00
5/1/38	nr 174/94	Ustka	1992-12-30	aktualny	GOWp/45/92/93
5/1/39	175/94	Ustka I	1992-12-30	aktualny	GOWp/44/92/93
XXXVIII/1/30	1587/98 [OŚ-II-3-7512/48/98]	Wieliszewo	1998-12-18	aktualny	nr 1587/98, OŚ-II-3-7512/48/98
10-11/1/56	nr 221/01 [OS-Z-7412-2-04/01]	Zagórki	2001-06-27	aktualny	nr 221/01 [OS-Z-7412-2-04/01]
XXXVIII/1/27	1413/98	Słupsk	2000-04-10	zniesiony	OS-Z-7515-1/00
XXXVIII/1/1	133/95 [OS-XV-7512/14/95]	Głobino IV	2001-12-24	zniesiony	O-z-7515-2-01/01
XXXVIII/1/22	489/98	Siemianice II	2000-05-10	zniesiony	OS-Z-7515-3/00

Miasto Sopot

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
5/1/63	nr 14/2004	Sopot	2004-10-19	aktualny	nr 14/2004

Powiat starogardzki

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
nie rejestrowany	OS.751/6/2007	"Klonówka I"	2009-01-22	zniesiony	OS.751/12/08
nie rejestrowany	OS.751/7/2007	"Klonówka III"	2009-01-22	zniesiony	OS.751/13/08
10-11/3/176	nr 9/07 [DROŚ.G-7512-2-21/07]	Barłożno	2009-05-22	zniesiony	DROŚ.G.75121-33/08
10-11/1/21	O-IV-7514/281/98	Bobowo II	2006-04-03	zniesiony	DGG.GL-7512-2-8/06
10-11/3/166	nr 4/07 [DROWOŚ.GL-7512-2-10/0	Demlin I	2007-05-09	aktualny	nr 4/07 [DROWOŚ.GL-7512-2-10/0
10-11/2/129	ŚR/Ś-IV-7412-3/19/05	Gołębiewko II	2005-12-05	aktualny	ŚR/Ś-IV-7412-3/19/05
10-11/2/138/a,b	DGG.GL-7512-2-27/06	Grabowo - pole A i pole B	2006-07-03	aktualny	DGG.GL-7512-2-27/06
IX/1/31	O-IV-7514/195/96	Jabłowo	1996-07-24	aktualny	O-IV-7514/195/96
IX/1/25	O-IV-7514/218/96	Klonówka B	1999-07-20	zniesiony	O-IV-7514/218/99
10-11/2/154	nr 5/07 [DROWOŚ.GL-7512-2-11/	Klonówka II	2008-12-15	zniesiony	DROŚ.G.AM-75121-19/08
IX/1/19	O-IV-7541/173/96	Kochanka	2002-05-08	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/173/02
10-11/1/34	OŚ-IV-7514/350/99	Kolincz I	2003-05-15	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/350/03
10-11/2/82	nr 2/2003	Kolincz I - A	2003-04-28	aktualny	koncesja nr 2/2003

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
IX/1/34	O-IV-8514/25/93	Mirowo A1	2002-05-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/25/02
10-11/2/127	OŚ-IV-7514/379/2000	Mirowo I-A	2006-08-14	zniesiony	DGG.GL-7512-2-32/06
10-11/1/64a	OŚ-IV-74125/412/01	Mirowo II-A	2005-06-20	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/412/04/05
IX/1/71	O-IV.7514/287/98	Ocypel	2001-11-09	zniesiony	OŚ-IV-74127/287/01
10-11/3/161/a,b	nr 8/07 [DROŚ.G-7512-2-23/07]	Rynkówka A, Rynkówka B	2009-04-21	zniesiony	DROŚ.G.AM-75121-27/08/09
10-11/1/49	OŚ-IV-7514/398/2000	Siwiałka	2000-12-29	aktualny	OŚ-IV-7514/398/2000
IX/1/6	O-IV-85141/204/95	Skarszewy II	1995-08-02	aktualny	O-IV-85141/204/95
IX/1/52	O-IV-8514/134/94	Sucumin Południe	1998-01-26	aktualny	O-IV-7514/134/98
10-11/3/184	2/08 [DROŚ.G.JU-7512-2-39/07/]	Wolny Dwór III	2008-02-25	aktualny	2/08 [DROŚ.G.JU-7512-2-39/07/]
IX/1/53	O-IV-8514/134/94	Sucumin - Północ	1998-01-26	aktualny	O-IV-7514/134/98
10-11/2/145	O-IV-7514/273/98	Wolny Dwór A/1	2006-11-15	aktualny	DGG.GL-7512-2-43/06
10-11/1/3	O-IV-7514/169/98	Szlachta	1998-11-25	aktualny	O-IV-7514/169/98
10-11/1/4	O-IV-7514/253/98	Szteklin	2003-11-28	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/253/03
10-11/3/218/a	O-IV-7514/286/98	Szteklin I A	2003-11-26	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/286/03
10-11/3/218/b	O-IV-7514/286/98	Szteklin I B	2003-11-26	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/286/03
IX/1/33	O-IV-7514/228/96	Wolny Dwór A	1998-04-21	zniesiony	O-IV-7514/228/98
IX/1/68	O-IV-7514/292/98	Wolny Dwór II	2003-01-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/292/02
10-11/2/83	nr 1/2003 [Os.7514-1/5/2002]	Wolny Dwór II A	2007-01-03	zniesiony	OS.751-18/06-07
IX/1/46	O-IV-85141/47A/93	Zblewo	2002-05-07	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/47A/02
IX/1/27	O-IV-7514/206/96	Zielona Góra	2002-06-25	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/206/02

Powiat sztumski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/2/99	OS-II-7510/1/03	Ankamaty	2003-09-01	aktualny	OS-II-7510/1/03
10-11/1/5	OS-7215-1/99	Dzierzgoń - pole D	1999-03-12	aktualny	OS-7215-1/99
10-11/1/6	OS-7215-1/99	Dzierzgoń - pole E	1999-03-12	aktualny	OS-7215-1/99
10-11/1/7	OS-7215-1/99	Dzierzgoń - pole F	1999-03-12	aktualny	OS-7215-1/99
VIII/1/1	OŚ-IV/7512/16/95	Dzierzgoń I	1995-09-04	aktualny	OŚ-IV/7512/16/96
VIII/1/20	OS-IV/7512/5/98	Dzierzgoń II	1998-03-06	aktualny	OŚ-IV/7512/5/98
10-11/1/33	OS.II-7514/346/99	Dzierzgoń III	1999-11-15	aktualny	OS-IV-7514/346/99
10-11/2/105a	OŚ-IV/7512/41/98	Dzierzgoń-Stare Miasto II B	2007-01-16	aktualny	DROWOŚ.GL-7512-2-36/06
10-11/1/22a	O-IV-7514/340/99	Poliksy II-A	2003-06-30	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/340/03
10-11/3/178	nr 2/06 [DGG.GL-7512-2-17/06]	Porzecze	2006-04-26	aktualny	nr 2/06 [DGG.GL-7512-2-17/06]
VIII/1/6	OŚ-IV/7512/5/95	Postolin-Cygusy Pole C1	1995-05-30	aktualny	OŚ-IV/7512/5/95
VIII/1/7	OŚ-IV/7512/5/95	Postolin-Cygusy Pole	1995-05-30	aktualny	OŚ-IV/7512/5/95

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
		D			
10-11/1/13	OS-7215-2/99	Sztumskie Pole VIII	1999-04-12	aktualny	OS-7215-2/99
10-11/1/40	OŚ-V-7512/2/92	Waplewo Wielkie I	2000-07-19	aktualny	OŚ-IV-7514/339/2000
10-11/3/209	DROŚ.G.AM-75121-24/08	Waplewo Wielkie II	2008-12-11	aktualny	DROŚ.G.AM-75121-24/08
VIII/1/32a	OŚ-IV/7512/48/98	Sztumskie Pole X	2002-04-09	zniesiony	ŚR-IV-74127/338/02
VIII/1/24	OŚ-IV/7512/19/98	Sztumskie Pole - pole IX	2001-10-31	zniesiony	OŚ-IV-74127/329/01
VIII/1/2	OŚ-IV/7512/9/96	Sztumskie Pole VII	1998-02-09	zniesiony	OŚ-IV/7512/6/98
VIII/1/25 i 26	OŚ-IV/7512/21/98	Nowa Wieś III - Pole I i Pole II	2001-10-31	zniesiony	OŚ-IV-74127/330/01
VIII/1/23a	OŚ-IV/7512/20/98	Poliksy	2003-09-08	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/328/03
VIII/1/31	OŚ-IV/7512/43/98	Ankamaty II - Pole A i B	2001-10-29	zniesiony	OŚ-IV-74127/337/01
VIII/1/13	OŚiGP-IV/7512/10/94	Dzierzgoń - Pole A	2006-06-14	zniesiony	DGG.GL-7512-2-10/06
VIII/1/14	OŚiGP-IV/7512/10/94	Dzierzgoń - Pole B	2006-06-14	zniesiony	DGG.GL-7512-2-10/06
VIII/1/15	OŚiGP-IV/7512/10/94	Dzierzgoń - Pole C	2006-06-14	zniesiony	DGG.GL-7512-2-10/06
VIII/1/3	OŚ-IV/7512/6/95	Dzierzgoń-Stare Miasto	1998-09-28	zniesiony	OŚ-IV/7512/37/98

Powiat tczewski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/3/219	WR-751/4/06	Brody	2007-07-18	aktualny	WR-751/4/06
10-11/2/124/a	O-IV-75114/2003/96	Gniew II Pole A	2005-12-28	aktualny	ŚR/Ś-IV-7412-3/20/05
10-11/2/124/b	O-IV-7514/2003/96	Gniew II Pole B	2005-12-28	aktualny	ŚR/Ś-IV-7412-3/20/05
10-11/2/139a	nr 3/06 [DGG.GL-7512-2-30/06]	Gniew III/A	2007-06-04	aktualny	DROWOŚ.GL-7412-2-05/07
10-11/3/160	nr 7/07 [DROŚ.G-7512-2-24/07]	Goszyn II/A	2007-08-10	aktualny	nr 7/07 [DROŚ.G-7512-2-24/07]
10-11/2/137	O-IV-7514/209/97	Królów Las A	2006-09-18	aktualny	DGG.GL-7412-2-29/06
10-11/3/197	WR-751/9/07	Mażewo	2007-10-24	aktualny	WR-751/9/07
IX/1/18	O-IV-85141/126/94	Opalenie	1996-04-10	aktualny	O-IV-75141/126/96
10-11/2/90a	ŚR/Ś-IV-74125/384/03	Rokitki II-A	2006-07-20	aktualny	DGG.GL-7412-2-31/06
10-11/1/29	o-IV-7514/317/99	Stanisławie I	1999-09-09	aktualny	O-IV-7514/317/99
IX/1/55	O-IV-8514/74/92	Stanisławie	2001-04-04	zniesiony	OŚ-IV-74127/74/01
IX/1/64	O-IV-7514/289/98	Nowa Cerkiew	2001-04-24	zniesiony	OŚ-IV-74127/289/01
10-11/1/47	OŚ-IV-7514/395/2000	Nowa Cerkiew II	2005-03-29	zniesiony	ŚR/Ś-IV-7412-5/2/05
10-11/3/217	WR-751/3/02	Nowa Cerkiew III	2008-07-03	zniesiony	WR-751/03/08
10-11/2/136	nr 5/06 [DGG.GL-7512-2-34/06]	Gąsiorki	2008-11-13	zniesiony	DROŚ.G.AM-75121-5/08

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
IX/1/10	O-IV-7514/203/96	Gniew II	2005-12-28	zniesiony	ŚR/Ś-IV-7412-3/20/05
IX/1/43	O-IV-85141/166/95	Gniew N	2006-02-09	zniesiony	DGG.GI-7512-2-7/06
IX/1/44	O-IV-85141/166/95	Gniew S	2006-02-09	zniesiony	DGG.GI-7512-2-7/06
10-11/2/134	DGG.GL-7412-2-28/06	Goszyn A	2008-11-25	zniesiony	DROŚ.G.AM.-75121-18/08
10-11/2/152	nr 2/2007 [WR-751/4/2007]	Goszyn II	2007-08-10	zniesiony	WR-751/7/07

Powiat wejherowski

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/2/153	OS-229/2007 [OS.AN-7511/2/200	Choczewo I	2007-02-28	aktualny	OS-229/2007 [OS.AN-7511/2/200
10-11/3/208	OS-1642/2008 [OS.AN-7511/5/20	Dąbrówka	2008-12-31	aktualny	OS-1642/2008 [OS.AN-7511/5/20
10-11/3/206	DROŚ.G.JU-75121-20/08/09	Donimierz I	2009-01-12	aktualny	DROŚ.G.JU-75121-20/08/09
10-11/1/32	OS-IV-85141/135/94	Głazica I	1999-11-04	aktualny	O-IV-7514/349/99
10-11/2/88	O-IV-7514/222/98	Głazica III A	2003-04-11	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/222/03
10-11/2/151	O-IV-7514/285/98	Głazica IV/A	2007-03-07	aktualny	DROWOŚ.GL-7412-2-1/07
10-11/2/116	OS-91/2005 [OS-7511/4/2004/20	Głazica VI	2005-03-07	aktualny	OS-91/2005 [OS-7511/4/2004/20
10-11/1/39	OŚ-IV-7514/389/2000	Gościcino	2000-07-04	aktualny	OŚ-IV-7514/389/2000
10-11/2/103	nr OS-201/2004 [OS-7511/2/200	Gowino III	2004-05-31	aktualny	OS-201/2004 [OS-7511/2/2004/A
10-11/2/111	OS-449/2004 [OS-7511/3/2004/A	Gowino IV	2004-10-28	aktualny	OS-449/2004 [OS-7511/3/2004/A
10-11/2/80	nr 7/2003	Góra III	2003-02-13	aktualny	nr 7/2003 [OS-7511/8/2002/200
10-11/2/81	22/2003	Góra IV	2003-02-13	aktualny	nr 22/2003 [OS-7511/1/2003/AN
10-11/2/147a	80/2001 [OS-7531/1/2001]	Góra Pomorska/1	2006-06-08	aktualny	OS-568/2006 [OS.AN-7511/1/200
10-11/1/44a	O-IV-7514/266/98	Kamień I A	2003-10-07	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/266/03
10-11/3/202	OS-1062/2008 [OS.AN-7511/1200	Kisewo	2008-09-02	aktualny	OS-1062/2008 [OS.AN-7511/1200
10-11/3/203	OS-1063/2008 [OS.AN-7511/2/20	Kisewo I	2008-09-03	aktualny	OS-1063/2008 [OS.AN-7511/2/20
10-11/2/92	O-IV-8514/53/92	Linia II	2003-08-28	aktualny	ŚR/Ś-IV-74125/53/03
10-11/2/78	nr 6/2003 [OS-7511/7/2002/200	Łętowo II	2003-02-13	aktualny	nr 6/2003 [OS-7511/7/2002/200
10-11/2/106	nr OS-276/2004 [OS-7511/2/200	Nadole	2004-07-15	aktualny	nr OS-276/2004 [OS-7511/2/2003
IX/1/60	O-IV-7514/250/98	Łętowo	2004-06-14	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/250/04
10-11/1/2	O-IV-7514/282/98	Kniewo	2004-01-21	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/282/04
10-11/2/100	OS-95/2004 [OS-7511/1/2004/AN	Kniewo B	2008-02-11	zniesiony	OS-164/2008 [OS.AN-7511/2/2007
IX/1/28	O-IV-75141/66/96	Kamień	1998-11-23	zniesiony	O-IV-7514/66/98

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data dec.	Stan	Decyzja
10-11/1/27	O-IV-7514/283	Góra - A	2006-09-27	zniesiony	DGG.GL-7512-2-26/06
10-11/1/28	O-IV-7514/283/99	Góra - B	2006-09-27	zniesiony	DGG.GL-7512-2-26/06
10-11/1/43	OŚ-IV-7514/396/2000	Góra II	2009-01-21	zniesiony	DROŚ.G.JU-75121-29/08/09
IX/1/17	O-IV-7514/213/96	Gowino	2006-11-09	zniesiony	DGG.GL-7512-2-41/06
10-11/1/20	OSR-IV-7514/319/99	Gowino II	2003-01-14	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/319/03
IX/1/9	OS-IV-85141/135/94	Głazica	1999-11-04	zniesiony	O-IV-7514/349/99
IX/1/11	O-IV-7514/214/96	Choczewo	2003-02-17	zniesiony	ŚR/Ś-IV-74127/214/03

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie

W roku 2007 przeprowadzono 19 kontroli przedsiębiorców z pośród 124 ważnych koncesji na wydobywanie kopalin nadzorowanych przez Urząd Marszałkowski.

W roku 2008 przeprowadzono 8 kontroli przedsiębiorców z pośród 132 ważnych koncesji na wydobywanie kopalin nadzorowanych przez Urząd Marszałkowski.

Ograniczenie kontroli w 2008 r. nastąpiło w związku z ze znaczącym wzrostem ilości postępowań w szczególności dotyczących koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin.

W zakresie ustalania i nadzorowania prawidłowego zagospodarowania terenów poeksploatacyjnych kompetencje należą do starostów powiatowych i Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu. W przypadku stwierdzenia w drodze decyzji wygaśnięcia koncesji na wydobywanie kopalin przedsiębiorca jest zobowiązany do opracowania i przedłożenia Dyrektorowi Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego. Plan taki ustala między innymi sposób i harmonogram wykonania rekultywacji zgodnie ustaleniemi decyzji starosty w sprawie rekultywacji terenu poeksploatacyjnego. Plan zatwierdza Dyrektor OUG i sprawuje nadzór nad jego realizacją.

Brak jest szczegółowych danych w sprawach rekultywacji za okres 2007-2008.

Starostowie działają jako organy pierwszej instancji w sprawach wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji (nielegalnej eksploatacji) i ustalania opłaty eksploatacyjnej w wysokości osiemdziesięciokrotnej stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny.

Za lata 2007-2008 brak jest danych o działaniach starostw w tym zakresie. Nie posiadam też danych odnośnie rekultywacji nieczynnych wyrobisk.

Na przestrzeni lat 2007-2008 na terenie województwa nie wydano żadnej koncesji na wydobywanie bursztynu. W tym okresie wydano 15 koncesji na poszukiwanie złóż bursztynu. Powszechnie stosowana metoda hydrauliczna wykonywania punktów badawczych jest w ramach postępowań koncesyjnych ograniczana poprzez:

- wymóg realizacji etapami,
- obowiązku powiadamiania organu koncesyjnego o zamiarze przystąpienia do przystąpienia do dalszych etapów i uzyskania zgody organu koncesyjnego.
- ograniczanie ilości punktów badawczych o przedłużonym czasie pompowania,
- obowiązku zdejmowania gleby na terenach użytków rolnych,
- zakazu przekształcania prac poszukiwawczych w działalność wydobywczą,
- obowiązku przywracania terenu objętego poszukiwaniami do stanu umożliwiającego użytkowanie rolnicze.

Praktycznie ze względu na dosyć przypadkowe występowanie nagromadzeń bursztynu braj jest alternatywnej opłacalnej metody poszukiwań.

Praktycznie badania geologiczne związane z poszukiwaniem surowców, w tym leczniczych, termalnych i energetycznych realizowane są przez podmioty gospodarcze na podstawie odpowiednich koncesji wydawanych przez właściwe organy koncesyjne. Dla kopalin podstawowych, w tym energetycznych oraz leczniczych i termalnych, właściwym jest minister do spraw środowiska.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Na terenie województwa pomorskiego prowadzone są prace poszukiwawcze złóż ropy i gazu. W latach 2007-2008 nie podjęto żadnych prac związanych z poszukiwaniem i dokumentowaniem złóż kopalin leczniczych lub termalnych.

W 2007 r. na wniosek prywatnego inwestora z up. Marszałka Województwa Pomorskiego zatwierdzono projekt prac geologicznych dla ujęcia wód chlorkowo-sodowych o podwyższonej temperaturze z utworów jurajsko - triasowych w miejscowości Zdrada.

4.4 IV. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Osiemnasty cel średniookresowy (2007 - 2014)

18 (IV-1) Wzrost efektywności wykorzystania surowców, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wodnych i surowców energetycznych wykorzystywanych w gospodarce

Wdrażanie dyrektywy 96/61 w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń, zwaną dalej Dyrektywą IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control), skutkowało wydawaniem w latach 2007-2008 tzw. pozwoleń zintegrowanych dla wskazanych prawem instalacji. Pozwoleniami obejmowane są wszystkie emisje do środowiska generowane przez dane instalacje, które w wymiarze zintegrowanym oddziałują na środowisko. Takie rozwiązanie zmusza np. inwestorów zastosowania takiej technologii, która dawałaby możliwie jak najmniejszą emisję szkodliwych czynników do powietrza, wody, ziemi, itd. jak również do wdrażanie najlepszych dostępnych technik (BAT), które promują oszczędność surowców, materiałów i energii oraz niskoodpadową produkcję.

W województwie pomorskim, niemal 100% instalacji wymagających pozwolenia zintegrowanego, takie decyzje posiadają.

Na terenie województwa notowany jest systematyczny spadek zużycia ciepła u odbiorców zasilanych przez miejskie sieci ciepłownicze. Główne powody, to spadek zapotrzebowania wynikający z działań termomodernizacyjnych u odbiorców, odłączanie się klientów od miejskiej sieci ciepłowniczej, zmniejszenie odbioru ciepła przez przemysł. Na zmniejszenie zużycia energii cieplnej ma również wpływ systematyczna wymiana starych sieci kanałowych na nowe (preizolowane) ograniczające znaczne straty ciepła na przesyle oraz modernizacja węzłów cieplnych.

Modernizowane były również źródła energii cieplnej. Wymieniane były w nich jednostki kotłowe na nowe o wyższej sprawności energetycznej.

Dziewiętnasty cel średniookresowy (2007 - 2014)

19 (IV-2) Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Realizując założenia Regionalnej strategii energetycznej ze szczególnym uwzględnieniem źródeł odnawialnych w województwie pomorskim z 2006 roku, dokonuje się aktywizacji samorządów lokalnych i przedsiębiorców w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów OZE. Za inicjowanie tego zadania odpowiedzialne są jednostki: rządowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, jednostki naukowo-badawcze, doradczo – szkoleniowe i konsultingowe oraz organizacje pozarządowe. Wykonywanie założeń RSE należy do Urzędu Regulacji Energii i gmin, zaś koordynuje to Samorząd Województwa Pomorskiego.

Szczególną rolę we wspieraniu rozwoju systemów odnawialnych źródeł energii (OZE) pełni Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W 2007 r. wspieranie wykorzystania OZE było realizowane przez dofinansowanie budowy kotłowni opalanych drewnem, granulatem drzewnym, między innymi w obiektach: w Zespole Szkół w Opaleniu, w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Głównycach oraz w budynku warsztatów terapii zajęciowej i strażnicy OSP w Chmielnie. Dofinansowano również instalację pomp ciepła, między innymi dla Kościoła i Zespołu Szkół Katolickich Gdyni, w obiektach Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach. Rozwój OZE wspierany był także poprzez dofinansowanie zadań edukacyjnych i badawczych - np. na Politechnice Gdańskiej zaprojektowano

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

i zbudowano łódź zasilaną energią słoneczną, która w najbliższym sezonie letnim będzie testowana na Motławie.

Fundusz we współpracy z Bankiem Ochrony Środowiska uruchomił preferencyjną linię kredytową dla osób fizycznych oraz osób prowadzących działalność gospodarczą na modernizację systemów grzewczych o mocy do 50 kW oraz instalowanie w nowo budowanych obiektach odnawialnych źródeł energii w postaci pomp ciepłych i kolektorów słonecznych o mocy do 30 kW. Większość realizowanych zadań obejmowała instalację pomp ciepła i baterii słonecznych.

Wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) było w 2008r. realizowane przez dofinansowanie budowy kotłowni opalanych drewnem, granulatem drzewnym, między innymi w obiektach: Domu Pomocy Społecznej w Ryjewie, Szkoły Podstawowej w Borzestowie, Szkoły Podstawowej w Prokowie, kotłowni osiedlowej w Kościerzynie. Dofinansowano również instalację pomp ciepła, między innymi dla kościoła w Baninie i kościoła w Kokoszkowach oraz w ośrodku edukacji ekologicznej w Benowie (gm. Ryjewo). Rozwój OZE wspierany był także poprzez dofinansowanie zadań związanych z montażem kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej dla budynków Kolegium Księża Jezuitów w Gdyni, Stacjonarnego Ośrodka Leczenia Uzależnień od Alkoholu w Żukówku (gmina Bytów).

Współfinansowane były również zadania edukacyjne i badawcze dotyczące ochrony powietrza i OZE - np. na Politechnice Gdańskiej zaprojektowano mobilną stację pomiarową do badania zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, takich, jak CO, NOx, NO2, C6H6, CO2 wzdłuż ciągów komunikacyjnych, która zdobyła medal w konkursie INNOWACJE 2008 oraz nagrodę Marszałka w kategorii „Ochrona Środowiska, ekologia” oraz zaprojektowano i zbudowano łódź „Solar” zasilaną energią słoneczną, która była testowana na Motławie i wodach Portu Gdańskiego.

W ramach preferencyjnej linii kredytowej uruchomionej we współpracy z Bankiem Ochrony Środowiska dofinansowanie uzyskały instalacje pomp ciepła i baterii słonecznych, a także kotły opalane gazem.

Energia wiatrowa

Moc zainstalowanych turbin wiatrowych w Województwie Pomorskim wynosi około 160 MW.

Tabela 35 Istniejące farmy wiatrowe w Województwie Pomorskim

Lokalizacja źródła	Moc zainstalowana [MW]
Lisewo	10,80
Puck	22,00
Starbienio	0,25
Swarzewo	0,60
Zwartowo	0,32
Opalino	10,80
Zwarcienko	0,50
Stajkowo	0,075
Bogatka	0,90
Połczyno	1,60
Łebcz	3,20
Luzino	0,015
Wałdowo	1,10
Zespół el. wiatrowych Zajączkowo	48,00
Kisielice	40,50
Farma Wiatrowa Koniecwałd	18,00
Suma	164,06

Źródło: Materiały przekazane przez Energa Operator S.A.

Największa liczba elektrowni wiatrowych zlokalizowana jest w pasie nadmorskim, większość z farm wiatrowych przyłączona jest do sieci 110 kV.

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Przedstawiciele ENERGA Operator S.A. zwracają uwagę na bardzo dużą liczbę wniosków o wydanie warunków przyłączenia do sieci – łączna moc elektrowni wiatrowych ujętych w tych wnioskach przekracza zdolności przesyłowe sieci.

Łączna moc elektrowni wiatrowych, dla których już wydano warunki przyłączenia (rzędu 1000 MW) jest bliska wyczerpania tychże zdolności przesyłowych.

Energia wodna

Województwo Pomorskie należy do regionów Polski o stosunkowo dużych zasobach energii wód płynących. Z uwagi na fakt, że poziom wykorzystania energii kinetycznej mas wody na terenie Województwa Pomorskiego jest wysoki, także nie przewiduje się znaczącego wzrostu wykorzystania tego rodzaju energii w przyszłości.

W Województwie Pomorskim obecnie pracują dwie elektrownie wodne o mocy zainstalowanej powyżej 5 MW.

Tabela 36 Podstawowe parametry elektrowni wodnych o mocy zainstalowanej powyżej 5 MW

Powiat	Lokalizacja	Nazwa obiektu	Rodzaj elektrowni	Moc zainstalowana [MW]	
gdański	Bielkowo	EW Bielkowo	Zbiornikowa na rzece Raduni	7,2	
wejherowski	Czymanowo	ESP Żarnowiec	szytowo-pompowa	dla pracy turbinowej	716
				dla pracy pompowej	800

Ponadto obecnie w województwie pomorskim zlokalizowanych jest ponad 80 małych elektrowni wodnych o mocy zainstalowanej mniejszej niż 5 MW. Sumaryczna moc obiektów Małej Energetyki Wodnej wynosi powyżej 22 MW.

Energia biogazu

Obecnie w województwie pomorskim biogaz wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej i ciepła jedynie w oczyszczalni ścieków należącej do firmy Wodociągi Słupsk Sp. z o.o. Oczyszczalnia ścieków w Słupsku oczyszcza ścieki komunalne z miasta Słupska oraz gmin ościennych Słupsk i Kobylnica. Jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną przystosowaną do głębokiego usuwania związków biogenych w trójfazowym, modyfikowanym procesie Bardenpho, uzupełnionym komorą predenitryfikacji. Obciążenie ładunkowe oczyszczalni odpowiada 180 000 RLM. Średni przepływ dobowy wynosi ok. 23 300 m³/d, odpowiednio dla pogody suchej - około 20 500 m³/d, przy opadach atmosferycznych około – 3 300 m³/h.

Tabela 37 Oczyszczalnie ścieków w Województwie Pomorskim, w których prowadzona jest produkcja energii elektrycznej i ciepła z odpadów

Lokalizacja obiektu	Moc zainstalowanych generatorów	Produkcja energii elektrycznej [MWh/rok]	Produkcja ciepła [GJ/rok]
Wodociągi Słupsk Sp. z o.o.	Silnik Waukesha F18 GLD Moc elektryczna- 257 kW Moc cieplna- 365 kW	1 600	11 000

Źródło: www.infoeko-pomorskie.pl

W województwie pomorskim gaz wysypiskowy jest wykorzystywany na 4 składowiskach opadów.

Tabela 38 Składowiska odpadów w Województwie Pomorskim, na których następuje energetyczne wykorzystanie biogazu

Lokalizacja obiektu	Moc zainstalowanych generatorów [kW]	Produkcja energii elektrycznej [MW]	Produkcja ciepła [GJ/rok]	Produkcja biogazu [m ³ /rok]
Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. Gdańsk Szadółki (ZZO Szadółki)	2x200	2900	b.d	900 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku (ZZO Bierkowo)	2x100	41,341	901,2	525 756
Eko Dolina Sp. z o.o. Koleczkowo (ZZO Eko Dolina)	ok. 2000	5593,6 kW	18588,1	4 302 804
Zakład Utylizacji Odpadów w Kwidzynie, Bądky (ZZO Gilwa Mała)	b.d	265	b.d	b.d

Źródło: Infoeko,

Na terenie woj. pomorskiego zlokalizowane są 4 biogazownie rolnicze, wszystkie należące do firmy Poldanor S.A. Dane techniczne na temat biogazowni (według danych firmy Poldanor S.A.)

Tabela 39 Dane dotyczące produkcji biogazu w biogazowniach należących do firmy Poldanor S.A.

Okres	Produkcja	Sprzedaż	Wydajność silnika gazowego
	kWh		%
Produkcja energii elektrycznej w biogazowni Pawłówek			
1 kwartał 2008	1 102 137	906 210	70
2 kwartał 2008	1 318 849	1 086 030	83
3 kwartał 2008	1 266 802	1 028 430	79
4 kwartał 2008	1 271 458	1 070 190	79
Łącznie w roku	4 959 246	4 090 860	78
Produkcja energii elektrycznej w biogazowni Płaszczycza			
1 kwartał 2008	141 984	89 300	11
2 kwartał 2008	811 536	539 814	59
3 kwartał 2008	1 096 460	779 198	79
4 kwartał 2008	1 282 310	922 086	93
Łącznie w roku	3 332 290	2 330 398	61

Źródło: materiały Poldanor

Tabela 40 Produkcja brutto energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii w woj. pomorskim w roku 2007 [GWh/rok]

		Rok 2007
Elektrownie	Wodne*	111,08*
	Wiatrowe	127,13
	Biogazowe	10,04
	Na biomasę**	-
Współspalanie	Biogazu	-
	Biomasy	267,66
Całkowita produkcja		515,91

* z pominięciem produkcji z przepływu w elektrowniach szczytowo-pompowych

**łącznie z turbozespołami na biomasę wyodrębnionymi w elektrociepłowniach przemysłowych

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Źródło: Projekt aktualizacji Regionalnej Strategii Energetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025 w zakresie elektroenergetyki wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Produkcja brutto energii elektrycznej w województwie pomorskim wyniosła w roku 2007 2948,2 GWh, z czego 515,91 GWh zostało wyprodukowane w źródłach odnawialnych, co stanowi 17,5% wyprodukowanej energii elektrycznej ogółem.

Dwudziesty cel średniookresowy (2007 - 2014)

20 (IV-3) Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko

Tabela 41 Instalacje wykorzystujące energię odnawialną na terenie województwa pomorskiego

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
Gdańsk			ul. Macierzankowa ul. Tęczowa	ul. Kanałowa; ul. Zw. Jaszczurczego; ul. Nadwiślańska	Zakład Utylizacyjny Dp. Z o.o. ul. Jabłoniowa 55 , obszar objęty poborem biogazu. ok. 11 ha., wielkość poboru gazu m ³ /rok 900 000, ilość uzyskiwanej energii cieplnej brak danych lub elektrycznej ok. 2800 000 [kW] w ciągu roku.
Gdynia				Kościół Św. Mikołaja	składowisko Kwatera składowa odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne- obiekt Zakładu Zagospodarowania Odpadami „Eko Dolina”, Łężyce, 84-207 Koleczkowo, Aleja Parku Krajobrazowego 99 obszar objęty poborem biogazu 8,06 ha wielkość poboru gazu m ³ /rok 4 302 804 ilość uzyskiwanej energii cieplnej [Gj] 18588,1 lub elektrycznej [kW] 5593,6 w ciągu roku
Powiat chojnicki		<ul style="list-style-type: none"> Lutowski Nowy Młyn w miejscowości Lutowski Nowy Młyn na rzece Czarska Struga o mocy 20KW; Młyn Wodny w Młynku, miejscowość Młynek, nazwa rzeki Parzenica, moc 18KW; 	<ul style="list-style-type: none"> Kotłownia „Rindipol” S.A w Chojnice – dawna kotłownia zakładowa Wytwórni Konstrukcji Stalowych „Mostostal” S.A., ogrzewa południowo-zachodnie dzielnice Chojnic, Kotłownia na odpady 	<ul style="list-style-type: none"> w miejscowości Funka (gm. Chojnice) na potrzeby Harcerskiego Centrum Edukacji Ekologicznej i ogrzewania 5 domków 	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
		<ul style="list-style-type: none"> • Młyn Wodny w Wojtalu, miejscowość Wojtal, nazwa rzeki Wda; • Młyn Wodny w Rolbiku, miejscowość Rolbik, rzeka Zbrzyca, moc 25kW; • Elektrownia wodna w Kaszubie, rzeka Zbrzyca, moc 25kW; • Młyn Wodny w Czernicy, miejscowość Czernica, rzeka Rów Czernicki, moc 15KW; • Młyn Wodny w Zawadzie, miejscowość Zawada, rzeka Niechwaszcz, moc ok. 23 KW; • MEW zlokalizowane wzdłuż lewego brzegu rzeki Brdy poniżej zapory w Mylofie, wykorzystujące zrzuty wód poprodukcyjnych z podchowalni pstrąga w Mylofie do produkcji energii elektrycznej w czterech turbinach wodnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ MEW nr 1 ○ MEW nr 2 ○ MEW nr 3 ○ MEW nr 4 • Elektrownia Wodna w Mylofie, miejscowość Mylof, rzeka Brda, moc 800 KW 	<p>drzewne „Floors” w Brusach, ogrzewa pobliską szkołę podstawową oraz Kaszubskie Osiedle Mieszkańcove. Zastąpiła kotłownię na słomę w szkole w Brusach Gminnego Zarządu Oświaty.</p>	<p>letniskowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w miejscowości Czernica (gm. Brusy) do ogrzewania Ośrodka Szkolno-Wypoczynkowego Akademii Marynarki Wojennej „Cyranka” (wydajność pompy Q-10 tys. m3/rok). Woda z pompy odprowadzana jest do jez. Kosobudno 	
Powiat człuchowski			<ul style="list-style-type: none"> • miejscowości Polnica , Barkowo, Wierzchowo Dworzec 		

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
			<p>miejsowość/gmina Człuchów Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy słoma</p> <ul style="list-style-type: none"> <p>Kotłownia w Przechlewie; miejsowość Przechlewo gmina Przechlewo Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy – słoma, ilość t/rok -2045,56 uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku - 21137 [Gj] biogazownia rolnicza miejsowość Pawłówko/gmina Przechlewo. Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy – gnojowica i odpady poprodukcyjne z fermy uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku [Gj] – 21240 energii cieplnej, 19080 energii elektrycznej biogazownia rolnicza miejsowość Płaszczycza /gmina Przechlewo Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy - gnojowica trzody chlewnej wymieszana z komponentami uzupełniającymi(kiszonka kukurydziana, gliceryna, śruta zbożowa, odpady produkcji roślinnej i produkcji pasz) uzyskany efekt energetyczny w roku [Gj]-</p> 		

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
			<p>21240 energii cieplnej, 19080 energii elektrycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu kotłownia w Rzeczenicy miejscowość/gmina Rzeczenica <p>Podać rodzaj wykorzystywanej zrzębki defibracyjne ilość 794 t/rok</p> <p>uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku [Gj] – 7776</p>		
Powiat gdański		<ul style="list-style-type: none"> Nazwa Elektrownia Wodna Pruszcz miejscowość/gmina Straszyn, gm. Pruszcz Gdański właściciel Zakład Elektrowni Wodnych Sp. z o.o. nazwa rzeki Radunia km rzeki brak danych wysokość piętrzenia 12,69 m n.p.m. moc 100 kW Nazwa Elektrownia Wodna Kuźnice miejscowość/gmina Kuźnice, gm. Pruszcz Gdański właściciel ENERGA nazwa rzeki Radunia km rzeki brak danych wysokość piętrzenia brak danych moc 760 Kw Nazwa Elektrownia Wodna Juskowo miejscowość/gmina Juskowo, gm. Pruszcz Gdański właściciel ENERGA nazwa rzeki Radunia km rzeki brak 		<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja - Zespół Szkół w Cedrach Wielkich oraz Zespół Szkół w Cedrach Małych 	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
		<p>danych wysokość piętrzenia brak danych moc 200 kW</p> <ul style="list-style-type: none"> <p>Nazwa Elektrownia Wodna Prędzieszyn miejscowość /gmina Prędzieszyn, gm. Pruszcz Gdański właściciel ENERGA nazwa rzeki Radunia km rzeki brak danych wysokość piętrzenia 3,7 m moc 800 kW</p> <p>Nazwa Elektrownia Wodna Żukczyn miejscowość/gmina Żukczyn, gm. Pruszcz Gdański właściciel ENERGA nazwa rzeki Kłodawa km rzeki brak danych wysokość piętrzenia brak danych moc 45 kW</p> <p>Nazwa Elektrownia Wodna Biolkowo miejscowość/gmina Biolkowo, gm. Kolbudy właściciel ENERGA nazwa rzeki Radunia km rzeki 26,5 km wysokość piętrzenia brak danych moc 7200 kW</p> <p>Nazwa Elektrownia Wodna Łapino miejscowość/gmina Łapino, gm. Kolbudy właściciel ENERGA nazwa rzeki Radunia km rzeki b.d. wysokość piętrzenia brak danych moc 2294 kW</p> 			

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
		<ul style="list-style-type: none"> Nazwa Elektrownia Wodna Straszyn miejscowość/gmina Straszyn, gm. Pruszcz Gdański właściciel ENERGA nazwa rzeki Radunia km rzeki b.d. wysokość piętrzenia brak danych moc 2450 kW 			
Powiat kościerski		<ul style="list-style-type: none"> Nazwa ELEKTROWNIA WODNA ZAMEK KISZEWSKI miejscowość/gmina ZAMEK KISZEWSKI/STARA KISZEWA nazwa rzeki WIERZYCA km rzeki.117+220, wysokość piętrzenia 117,20, moc 0,07 MW Nazwa ELEKTROWNIA WODNA RUDA MŁYN miejscowość/gmina RUDA MŁYN/KOŚCIERZYNA nazwa rzeki WIERZYCA km rzeki.127+500, wysokość piętrzenia 126,20, moc 0,02 MW Nazwa ELEKTROWNIA WODNA NOWA KISZEWA miejscowość/gmina NOWA KISZEWA/KOŚCIERZYN A nazwa rzeki WIERZYCA km rzeki.137+720, wysokość piętrzenia 140,81, moc 0,018 MW Nazwa ELEKTROWNIA WODNA GRZYBOWSKI MŁYN 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu: Kościerskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe „UNIBUD” Sp. z o.o. miejscowość/gmina Wielki Klincz/Gm. Kościerzyna Wykorzystywana biomasa: trociny, wióry, ścinki i drewno ilość t/rok, 750 Mg/rok 	<ul style="list-style-type: none"> Dom Wczasów Dziecięcych miejscowość/gmina Wygonin/Stara Kiszewa Efekt energetyczny w ciągu roku brak danych Centrum Kultury Kaszubskiej miejscowość/gmina Kościerzyna/M. Kościerzyna 	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
		<p>miejsowość/gmina GRZYBOWSKI MŁYN/KOŚCIERZYNA nazwa rzeki TRZEBIOCHA km rzeki.2+470, wysokość piętrzenia 142,60, moc 0,015 MW</p> <ul style="list-style-type: none"> Nazwa ELEKTROWNIA WODNA WIEPRZNICA miejsowość/gmina WIEPRZNICA/KOŚCIERZ YNA rzeki RAKNICA km rzeki.0+300, wysokość piętrzenia 148,49, moc 0,0062 MW Nazwa ELEKTROWNIA WODNA SKRZYDŁÓWKO miejsowość/gmina SKRZYDŁÓWKO/NOWA KARCZMA rzeki WIETCISA wysokość piętrzenia 144,20, moc 0,032 MW 			
Powiat kwidzyński		<ul style="list-style-type: none"> Elektrownia wodna Miłosna miasto Kwidzyn Elektrownia wodna Młynisko gmina Prabuty Elektrownia wodna Nowy Młyn gmina Prabuty Elektrownia wodna Piekarniak gmina Kwidzyn Elektrownia wodna Szadowo gmina Kwidzyn Elektrownia wodna Białki gmina Sadlinki Elektrownia wodna Borowy Młyn gmina Ryjewo 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu International Paper Kwidzyn Sp. z o. o. Wykorzystywana biomasa - ługi powarzelniane t/rok bd Lokalizacja obiektu International Paper Kwidzyn Sp. z o. o. Wykorzystywana biomasa odpady drzewne osady ściekowe t/rok bd Lokalizacja obiektu Zakład Polima S.A. w Gurczu Wykorzystywana biomasa - odpady drzewne, w szczególności trociny , ilość 5150 Mg/rok 		

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
			<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe TOR – PAL Sp. z o. o. w Kwidzynie Wykorzystywana biomasa - odpady drzewne, w szczególności trociny ilość 1200 M/rok Lokalizacja obiektu Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe MAN w Kaniczkach Wykorzystywana biomasa - drewno liściaste, ilość 36Mg/rok Lokalizacja obiektu Zakład Produkcyjny w Prabutach Wykorzystywana biomasa drewno i odpady drewniane ilość 700 Mg/rok 		
Powiat malborski		<ul style="list-style-type: none"> Nazwa Rakowiec – miejscowość – gm. Malbork Właściciel Rejonowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku nazwa rzeki Nogat km rzeki 23 + 950, wysokość piętrzenia 4,8 m, moc 0,56 MW 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu – Złotowo, gm. Stare Pole Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy: słoma – 7,5 t/rok 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonuje na ujęciu wody „Letniki” w gminie Stare Pole. 	
Powiat pucki	<ul style="list-style-type: none"> Farma Wiatrowa Puck Gniezdzewo, Łebcz/Gm. Puck 11 wiatraków, moc zespołu 22,0 MW Farma Wiatrowa Łebcz Łebcz/Gm. Puck 4 wiatraków, moc zespołu 8,0 MW 	<ul style="list-style-type: none"> Elektrownia szczytowo-pompowa wykorzystująca jezioro Żarnowieckie jako zbiornik dolny. Zbiornik górny, całkowicie sztuczny, jest zbudowany na pobliskim 		<ul style="list-style-type: none"> Harcerski Ośrodek Morski w Pucku 	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
	<ul style="list-style-type: none"> • Swarzewo/Gm. Puck 2 wiatraki, moc zespołu 1,2MW – właściciel WestWind-Poland • Gnieźdżewo/Gm.Puck 2 wiatraki, moc zespołu 4 MW – właściciel Elektrownie Wiatrowe Gnieźdżewo Sp. z o.o. w Legnicy • Gnieźdżewo/Gm. Puck 2 wiatraki, moc zespołu 2,0W – właściciel INTERPRES w Legnicy • Gnieźdżewo/Gm. Puck 2 wiatraki, moc zespołu 2 MW – właściciel Presta w Legnicy • Łebcz/Gm. Puck 4 wiatraki, moc zespołu 10,0 MW – właściciel Presta w Legnicy 	<p> płaskowyżu, moc elektrowni przy pracy turbinowej wynosi 716 MW, przy pracy pompowej 800 MW.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elektrownia wodna na rzece Bychowska Struga; miejscowość - Brzyno; moc 15 kW/h • Elektrownia wodna w Smolnie na Gizdepce, 6 KW 			
Powiat starogardzki		<ul style="list-style-type: none"> • Elektrownia Wodna Czarnocińskie Piece, Czarnocin 61, 83-250 Skarszewy, gmina Skarszewy • Elektrownia Wodna Kolincz, ul. Droga Główna 106, 83-211 Jabłowo, gmina Starogard Gdański • Elektrownia Wodna Owidz, ul. Mostowa 2, 83-211 Jabłowo, gmina Starogard Gdański • Mała Elektrownia Wodna, miejscowość: Wdecki Młyn • Elektrownia wodna, miejscowość: Starogard Gdański 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja obiektu: ENBIO Sp. z o.o. Czarna Woda ul. Mickiewicza 10 Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy: brykiety drzewne ilość t/rok ok. 8.500 uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku: ok. 150 000 [Gj] • Lokalizacja obiektu: GRASO Zenon Sobiecki, miejscowość/gmina: Krağ gm. Starogard Gdański, Bączek gm. Skarszewy Podać rodzaj wykorzystywanej biomasy: słoma: ilość t/rok 170 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja obiektu: Parafia św. Rocha w Osieku Pompa ciepła ALAND KAL 100, moc grzewcza 100 kW, przystosowana do ogrzewania CO i nagrzewania CWu. Pobór mocy elektrycznej 25 kW. Dolne źródło w postaci odwiertów studziennych. 	

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
		<ul style="list-style-type: none"> Elektrownia wodna, miejscowość: Nowa Wieś Rzeczna Elektrownia Wodna „Dolina”, miejscowość: Skarszewy Elektrownia Wodna przy młynie Skarszewy, miejscowość: Skarszewy Elektrownia wodna, miejscowość: Młyńsk 	<p>uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku: 1 927,5 [Gj]</p> <ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu: Kociołnia Sydkraft Term Sp. z o.o., ul. Mickiewicza, 83-262 Czarna Woda <p>Rodzaj wykorzystywanej biomasy: trociny</p> <p>Uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku: 23 393 [Gj]</p>		
Powiat sztumski	<ul style="list-style-type: none"> Zespół 12 elektrowni wiatrowych typu GE Wind Energy 1.5SL 	<ul style="list-style-type: none"> Elektrownia Wodna Myślice Elektrownia Wodna Gronajny Elektrownia Wodna Stanówko Elektrownia Wodna Dzierzgoń Elektrownia Wodna Koniecwałd 			
Powiat wejherowski		<ul style="list-style-type: none"> Elektrownia Wodna Szczytowo-Pompowa; Mała Elektrownia Wodna „Tłuczewo”; Mała Elektrownia Wodna „Paraszyno- Dworek”; Mała Elektrownia Wodna „Łówcz”; Mała Elektrownia Wodna; Mała Elektrownia Wodna; miejscowość: Łęczyce, gmina: Łęczyce Mała Elektrownia Wodna; miejscowość: Wielistowo, Mała Elektrownia Wodna; Mała Elektrownia Wodna 			

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Powiat	Elektrownia wiatrowa	Elektrownia wodna	Biomasa	Pompy ciepła	Biogaz
		<p>„Luzino”;</p> <ul style="list-style-type: none"> Mała Elektrownia Wodna „Cementowianka”; Mała Elektrownia Wodna; miejscowość: Wejherowo, gmina: M. Wejherowo nazwa rzeki: rzeka Cedron Mała Elektrownia Wodna; miejscowość: Bolszewo, gmina: Wejherowo nazwa rzeki: rzeka Bolszewka 			
m. Sopot				<ul style="list-style-type: none"> Hipodrom – 0,9 MW Hala tenisowa – 0,18 MW Przedszkole nr 2 – 0,09 MW Sanatorium Leśnik – 0,6 MW Willa Krystyna – 0,1 MW Sopocki Klub Żeglarski – 0,1 MW 	
m. Słupsk		<ul style="list-style-type: none"> Muzeum Pomorza Środkowego nazwa rzeki: Słupia km 32+264 wysokość piętrzenia do rzędnej 16,16 m npm, moc 16 kWh Wyspa Słupska nazwa rzeki: Słupia km 33+047 wysokość piętrzenia do rzędnej 16,16 m npm, moc 170 kWh 	<ul style="list-style-type: none"> Kotłownia Rejonowa nr 1 , ul.Koszalińska , Słupsk Rodzaj wykorzystywanej biomasy: zrębki drzewne w ilości 354,78 t/rok Uzyskany efekt energetyczny w ciągu roku: 3416 [Gj/rok] 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja obiektu Wodociągi Słupsk 	<ul style="list-style-type: none"> Biogaz z kompostowni osadu Wodociągi Słupsk ilość uzyskiwanej energii cieplnej 11 000 GJ lub elektrycznej w ciągu roku. 1 600 000 kWh

Dwudziesty pierwszy cel średniookresowy (2007 - 2014)

21 (IV-4) Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w 2007 r. przystąpił do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu wodno-środowiskowego kraju wraz z udziałem społeczeństwa zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2001 r. nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) oraz art. 39 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199 poz. 1227), zwanej ustawą OOS.

Program wodno-środowiskowy kraju jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych opracowanych zgodnie z zapisami art. 113a Ustawy Prawo wodne. Stanowi on również realizację wymagań wskazanych w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w zakresie konieczności opracowania programów działań. Działania znajdujące się w Programie wodno-środowiskowym kraju zostaną uruchomione do 2012 r.

W mpzp Gdańska uwzględniono zapisy:

- zagospodarowanie wód opadowych w obrębie własnej działki, tj. wprowadzanie ich do ziemi w celu zasilenia zasobu wód podziemnych,
- zaopatrzenie w wodę do picia z wodociągu miejskiego, a nie ze źródeł indywidualnych, tj. przeciwdziałanie potencjalnemu zanieczyszczeniu wód podziemnych,
- podłączanie nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej, tj. przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód podziemnych i ziemi,
- rezerwowanie terenów pod zbiorniki retencyjne,
- rezerwowanie terenów pod zieleń.
- Aktualizacja i ocena oddziaływania na środowisko Programu małej retencji dla województwa pomorskiego do 2015 roku uwzględniająca aktualne dane dotyczące zasobów różnorodności biologicznej oraz ograniczenie negatywnych oddziaływań planowanych działań na chronione siedliska i gatunki.

Projekty planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy w woj. pomorskim zostały wykonane w grudniu 2008r. i od 22.12.2008r. do 22.06.2009r. trwają ich konsultacje społeczne.

Program małej retencji województwa pomorskiego

Celem Programu małej retencji województwa pomorskiego jest poprawa stosunków wodnych na obszarach rolnych i leśnych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb wilgotnościowych obszarów przyrodniczo cennych. Dla pełnej jego realizacji niezbędne jest podjęcie działań zmierzających w następujących kierunkach:

- analizy lokalnych potrzeb wodnych,
- monitoringu stanu środowiska przyrodniczego, w tym obszarów leśnych i rolnych, pod względem skuteczności obiektów małej retencji w zakresie regulowania stosunków wodnych,
- monitoringu stanu ochrony gatunków i siedlisk związanych z dolinami rzek, szczególnie na obszarach przyrodniczo cennych,
- wspierania skuteczności realizacji Programu poprzez nietechniczne metody poprawiania retencji wodnej,
- systematyczne analizowanie zgodności realizacji Programu z polityką wodną prowadzoną na szczeblu regionalnym i krajowym.

Rezultaty monitoringu i oceny przyrodniczej lokalnych potrzeb wodnych będą cenną informacją, która będzie wykorzystana jako podstawa kolejnych aktualizacji Programu.

Oprócz działań technicznych związanych z retencjonowaniem wód, istotną rolę w procesie zatrzymywania wody w zlewni odgrywają nietechniczne środki retencji wód. Działania w zakresie nietechnicznej retencji wody, które powinny być realizowane w celu wzmocnienia pozytywnego wpływu obiektów małej retencji na środowisko przyrodnicze regionu, obejmują:

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- wprowadzanie nadrzecznych pasów ochronnych,
- zakładanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych,
- utrzymanie naturalnego charakteru doliny Wisły,
- zwiększenie lesistości,
- tworzenie stref buforowych wokół zbiorników.

W związku z trwającymi pracami nad opracowaniem nadrzędnych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarowania wodami w Polsce (tzw. planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz planów korzystania z wód regionu wodnego), które będą zakończone po 2010 roku, niezbędne jest systematyczne monitorowanie głównych kierunków polityki wodnej w Polsce oraz, o ile to możliwe, uczestniczenie w pracach realizowanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Po zatwierdzeniu wspomnianych dokumentów, należy zrewidować cele i kierunki działań wyznaczone przez Program małej retencji województwa pomorskiego pod względem zgodności z polityką wodną realizowaną na szczeblu krajowym.

5 Wnioski z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Województwa pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 - 2014

5.1 Prezentacja wskaźników efektywności realizacji POŚWP w latach 2007 – 2008

W rozdziale VIII POŚWP - „Monitoring Programu Ochrony Środowiska” zamieszczono tabelę wskaźników efektywności realizacji celów Programu, na podstawie których sporządzono ocenę realizacji tych celów.

Tabela 42 Wskaźniki realizacji celów Programu

Lp.	WSKAŹNIKI	Stan wyjściowy (2001r.)	Stan w 2007 r.	Stan w 2008 r.
Wskaźniki presji				
1	Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	5,0 tys. t	3,5 tys. t	3,32 tys. t *
2	Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych: - w tym CO ²	5257,7 tys. t 5213,1 tys. t	6 213,5 tys. t 6173,2 tys. t	6 324,5 tys. t 6 255,5 tys. t
3	Pobór wody ogółem: - w tym na potrzeby przemysłu	260,4 hm ³ 41,7%	241,6hm ³ 57,4%	241,8hm ³ 57,5
4	Zużycie wody w przemyśle	106,1 hm ³	138,7 hm ³	139,2 hm ³
5	Udział terenów zabudowanych w powierzchni województwa, w tym: - powierzchnia terenów mieszkaniowych - powierzchnia terenów przemysłowych	2,3% 42 023 ha 3 834 ha	2,8% 50 329 ha 5 141 ha	2,9% 50 496 ha 5 245 ha
6	Udział terenów komunikacyjnych w powierzchni województwa	2,9%	3,0%	3,2%
7	Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych	100 ha	1015 ha	1125 ha
8	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji, w tym w wyniku wydobywania kopalin	2 804 ha 12 ha	2 421 ha 840 ha	2531 ha 860 ha
9	Liczba składowisk odpadów ogółem: - w tym przemysłowych	b.d. b.d.	65** 9**	51 9
10	Odpady inne niż komunalne i niebezpieczne wytworzone ogółem - w tym składowane	1 876,8 tys t 534,8 tys t	2539,9 tys. t 399,3 tys. t	2635,93 tys. t 383,7 tys.t
11	Odpady komunalne wytworzone	624,0 tys t	630,8 tys. t (wytworzone) 490,1 tys. t	598,9 tys. t (wytworzone) 491,7 tys. t

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	WSKAŹNIKI	Stan wyjściowy (2001r.)	Stan w 2007 r.	Stan w 2008 r.
			(zebrane)	(zebrane)
12	Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych	44,5 tys. t	83,5 tys. t	99,0 tys. t
13	Zużycie nawozów sztucznych ogółem (NPK)	131,9 kg/1ha UR	120,3kg/1ha UR	121,8 kg/1ha UR
14	Pożary upraw rolnych, łąk i rżysk	139 ha	310ha	321ha
15	Ładunek substancji organicznych wyrażony wskaźnikiem BZT5 wprowadzany do Bałtyku rzekami: Słupią, Łupawą, Łebą i Redą (razem)	3,40 tys. t /r	2,80 tys. t/rok	2,6 tys. t/rok
Wskaźniki stanu środowiska				
16	% powierzchni województwa wymagający programów naprawczych w zakresie ochrony powietrza (4 strefy)	0	15,3%	15,1%
17	Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych na 1 mieszkańca	642,2 m ³ /1M	646,1 m ³ /1M	643,0 m ³ /1M
18	Jakość kontrolowanych wód płynących (ocena ogólna wg klas) - klasa III - klasa IV - klasa V	stara klasyfikacja	72% 23% 5%	72% 24% 4%
19	Jakość wód podziemnych: - klasa I i II - klasa III i IV - klasa V	stara klasyfikacja b.d.	32,6% 58,9% 8,5%	32,7% 60,7% 6,6%
20	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia - w tym ścieki nieoczyszczane	151,3 8,1%	140,0 hm ³ 7,3%	139,4 hm ³ * 5%
21	Ładunek BZT5 w oczyszczonych ściekach komunalnych	1,22 tys. t/r	0,78 tys. t/rok	0,81 tys. t/rok
22	Udział gruntów ornych w powierzchni województwa	36,1%	36,9%	51,1 %
23	Udział trwałych użytków zielonych w pow. województwa	10,2%	11,5%	12,4%
24	Udział gruntów pod wodami w powierzchni województwa	3,7%	4,6%	4,6%
25	Udział gruntów leśnych i zadrzewionych oraz zakrzewionych w powierzchni województwa, w tym lasy	35,6% 35,3%	38,4% 40%	38,5% 40%
26	Powierzchnia zieleni urządzonej na 1 mieszkańca	15,3 m ² /1M	13,8 m ² /1M	15,0 m ² /1M
27	Liczba gmin/miast posiadających inwentaryzację przyrodniczą	53***	71***	73
28	Liczba obszarów Natura 2000 posiadających inwentaryzację przyrodniczą	0	64	69
Wskaźniki reakcji (działań ochronnych)				
29	Udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w powierzchni województwa	32,5% ***	35,9% ***	36,7% ***
30	Powierzchnia obszarów chronionych o znaczeniu międzynarodowym w sieci Natura 2000 w granicach woj. pomorskiego	0	5 000 451,1 ha	5 062 865,1 ha
31	Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych: - pyłowych - gazowych	98,8% 43,0%	98,9% 57,3%	98,9% 57,5%

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	WSKAŹNIKI	Stan wyjściowy (2001r.)	Stan w 2007 r.	Stan w 2008 r.
32	Długość tras tramwajowych/ i trolejbusowych		53/42km	58/48
33	% mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków	74,0%	79,9%	81,3%
34	% ludności wsi korzystającej z sieci kanalizacyjnej	b.d.	36,2%	38,1%
35	% zakładów produkcyjnych zużywających wodę w obiegach zamkniętych	b.d.	45%	47%
36	Udział gruntów zrehabilitowanych w ogólnej powierzchni gruntów wymagających rekultywacji	1,5%	2,1%	2,2%
37	Stopień recyklingu odpadów opakowaniowych	b.d.	45,8	65,0
38	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	b.d.	b.d.	b.d.
39	% produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	b.d.	0,4%	0,5%
40	Zainstalowana moc elektryczna ze źródeł odnawialnych	b.d.	b. d.	267,0 MW
41	Pojemność obiektów małej retencji	b.d.	4 689 dam ³	4 782 dam ³
42	Udział gospodarstw ekologicznych w powierzchni użytków rolnych	0,09%	0,30%	0,32%
43	Powierzchnia gruntów rolnych objęta programami rolno-środowiskowymi w latach 2007 -2008	0	74,3 tys. ha	76,3
44	Liczba przedsiębiorstw posiadających w 2007 r. certyfikaty: - ISO 14001 - EMAS	w 2004 r. - 15 0	455 1	468 1

* Regiony Polski, GUS 2009

** stan według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2010 (liczba składowisk w 2006 r.)

*** według informacji Wojewódzkiego Konserwatora w Gdańsku, stan na rok 2001, 2007,2008

5.2 Wykorzystanie środków krajowych i unijnych na realizację zobowiązań akcesyjnych w województwie pomorskim w odniesieniu do zapisów obowiązujących dyrektyw

Polska podpisując Traktat Akcesyjny zdecydowała się na przyjęcie całości dorobku wspólnotowego do swojego porządku prawnego.

- Podstawowe obowiązki w zakresie ochrony środowiska:
- Polska musi terminowo zrealizować zobowiązania zawarte w Traktacie Akcesyjnym
- Efektywnie wdrażać wymagania wynikające z nowych przepisów i dyrektyw w zakresie ochrony środowiska

Dla realizacji zobowiązań określonych w Traktacie jednostki samorządu terytorialnego w latach 2007-2008 korzystały ze środków zarówno unijnych jak i krajowych.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Na podstawie porozumienia z Ministrem Środowiska z dnia 25.06.2007r. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, dla projektów o wartości poniżej 25 mln euro.

Realizacja programu obejmującego okres finansowania 2007-2013 już się rozpoczęła. W oparciu o wnioski złożone do Funduszu na I konkurs na dofinansowanie zadań z Funduszu Spójności

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

w ramach PO LiŚ dla I i II osi priorytetowej oraz na podstawie danych zebranych od beneficjentów ze zidentyfikowanych zadań planowanych do złożenia w kolejnych konkursach szacuje się, że zapotrzebowanie na środki Funduszu będzie wynosiło około 100 mln zł. w przeciągu 5 lat od 2009 do 2013 roku. W tym okresie największe płatności będą przypadały w latach 2010 i 2011.

Tabela 43 Lista projektów aplikujących o środki finansowe z PO LiŚ w woj. pomorskim (stan na 31.12.2008 r.)

Priorytet	Liczba projektów (szt.)	Wartość projektów (tys. PLN)	Wartość Dofinansowania (tys. PLN)
Priorytet 1: Gospodarka wodno-ściekowa	16	799 647,51	44 350,99
Priorytet 2: Gospodarka odpadami	5	1 184 179,40	741 326,20
Priorytet 3: Zarząd zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	5	631 730,00	336 740,00
Priorytet 4: Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	3	56 910,00	17 103,00
Priorytet 5: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	5	6 514,00	4 462,00
Priorytet 6: Drogową i lotniczą sieć TEN-T	6	3 440 335,00	2 060 270,00
Priorytet 7: Transport przyjazny środowisku	21	7 342 783,00	3 485 831,00
Priorytet 8: Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	5	2 311 537,00	1 666 974,00
Priorytet 9: Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	1	36 350,00	18 175,00
Priorytet 10: Bezpieczeństwo energetyczne w tym dywersyfikacja źródeł energii	3	1 004 960,00	243 134,94
Priorytet 11: Kultura i dziedzictwo kulturowe	8	581 153,00	312 591,00
Priorytet 12: Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia	15	29 373,00	24 927,00
Priorytet 13: Infrastruktura szkolnictwa wyższego	3	323 536,00	278 426,00

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Tabela 44 Lista projektów aplikujących do PO IG w woj. pomorskim (stan na 31.12.2008 r.)

Priorytet	Liczba projektów (szt.)	Wartość projektów (tys. PLN)	Wartość Dofinansowania (tys. PLN)
Priorytet 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii	3	118 260,00	99 710,00
Priorytet 2: Infrastruktura strefy B+R	4	237 664,00	188 400,00
Priorytet 3: Kapitał dla innowacji	1	17 183,00	17 183,00
Priorytet 4: Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia	5	164 581,52	56 800,13
Priorytet 5: Dyfuzja innowacji	2	242 490,00	141 460,00
Priorytet 6: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym	4	181 273,00	108 761,98

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Priorytet 7: Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji	0	0,00	0,00
Priorytet 8: Społeczeństwo informacyjne – zwiększenie innowacyjności gospodarki	34	27 900,13	14 817,25

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Regionalny Program Operacyjny

Z zapisów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego wynika, że poziom dofinansowania środków unijnych kształtuje się na poziomie 70%-85%, w zależności od priorytetu i działania. W priorytetach związanych ze środowiskiem, czyli w priorytecie 5 (środowisko i energetyka przyjazna środowisku) oraz w priorytecie 8 (Lokalna infrastruktura podstawowa), które bezpośrednio odnoszą się do zadań związanych z budową sieci kanalizacyjnych i budową infrastruktury w zakresie gospodarki odpadami przewidziano udział środków budżetu jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 39 mln euro. Uwzględniając minimalny wymagany udział własny beneficjentów na poziomie 2% i 5% wydatków kwalifikowanych (zależnie od priorytetu), maksymalne zapotrzebowanie na środki Funduszu nie powinno przekroczyć 128 mln zł w przypadku pokrycia w całości pozostałej części przypadającej na budżet jednostek samorządu terytorialnego.

W rzeczywistości z uwagi na sposób liczenia luki finansowej oraz z uwagi na wzrost kosztów inwestycji można przewidzieć, że średni poziom faktycznego udziału środków unijnych spadnie do poziomu około 50%. Pociąga to za sobą znaczny wzrost udziału środków krajowych i tym samym wzrost zapotrzebowania na dofinansowanie zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska. W skrajnej sytuacji może się ono podwoić i sięgnąć nawet poziomu 250 mln zł, co przekracza możliwości finansowe Funduszu w realnym czasie trwania inwestycji.

W związku z tym zakłada się, że na zadania środowiskowe w RPO w okresie finansowania 2009-2012 zostanie przeznaczona ze środków WFOŚiGW kwota około 120 mln zł. Ponieważ w działaniu 8.2 cała alokacja środków została przeznaczona na konkursy ogłaszane w 2008 roku, przewiduje się, że największe płatności przypadną w latach 2009-2011.

Dla zachowania zrównoważonego rozwoju województwa i realizacji zadań w obszarach nie korzystających ze wsparcia POIiŚ i RPO oraz dla zapewnienia realizacji zobowiązań przyjętych przez Polskę w Traktacie Akcesyjnym, wykorzystane były środki WFOŚiGW.

Poza środkami własnymi WFOŚiGW poszukiwał innych źródeł finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i wspierał działania inwestorów na rzecz pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych zarówno krajowych jak i zagranicznych. W tym celu kontynuowano współpracę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz bankami oraz częściową zmianę formy dofinansowania z pożyczek na dopłaty do odsetek.

Tabela 45 Wykaz umów o dofinansowanie ze środków WFOŚ w Gdańsku zawartych w 2007 roku

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
OCHRONA WÓD I GOSPODARKA WODNA			
1	Akademicki Związek Sportowy - Zarząd Główny	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Ośrodka AZS w Gdańsku-Górkach Zachodnich	150 000
2	Centrum Wychowania Morskiego ZHP Zespół Amatorski	Modernizacja systemu gospodarki ściekami sanitarno-bytowymi na S/Y Zawisza Czarny	50 000
3	EKSPLLOATATOR" Sp. z o.o.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rusocin - etap II	680 000
4	Gmina Borzytuchom	Modernizacja stacji wodociągowej w miejscowości Borzytuchom	340 000
5	Gmina Chmielno	Wykonanie studium wykonalności oraz projektów budowlanych "Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Kożyczkowie" i "Kanalizacja sanitarna we wsi Cieszenie oraz modernizacja przepompowni ścieków na terenie Gminy Chmielno"	95 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
6	Gmina Choczewo	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej Lublewo-Lublewko-Choczewo	1 300 000
7	Gmina Chojnice	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Coldanki	186 000
8	Gmina Człuchów	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Kiełpin	200 000
9	Gmina Człuchów	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Rychnowy	250 000
10	Gmina Człuchów	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Nieżywiec - II etap	400 000
11	Gmina Damnica	Budowa kanalizacji w m. Dębniczka i Budy z podłączeniem do istniejącej kanalizacji w Damnicy	210 000
12	Gmina Główny	Modernizacja ujęcia wody wraz z budową Stacji Uzdatniania Wody we wsi Dargoleza	500 000
13	Gmina Kartuzy	Opracowanie studium wykonalności dla przedsięwzięcia "Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie gminy Kartuzy" wraz z przygotowaniem raportu z oceny oddziaływania na środowisko	74 000
14	Gmina Kępie	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w Barwinie wraz z siecią wodociągową i wodociągiem przesyłowym	600 000
15	Gmina Kosakowo	Ochrona czystości wód Zatoki Puckiej poprzez budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Mechelinki, Pierwoszyno	1 800 000
16	Gmina Kwidzyn	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowościach Mareza, Obory, Nowy Dwór, Grabówko- III etap	300 000
17	Gmina Lichnowy	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Szymankowo- etap III	250 000
18	Gmina Miasta Bytów	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Przyborzycach koło Bytowa	4 200 000
19	Gmina Miasta Gdańsk	Budowa zbiornika retencyjnego Jabłoniowa wraz z modernizacją rowu S-1	1 000 000
20	Gmina Miasta Kwidzyn	Opracowanie Studium Wykonalności i wniosku aplikacyjnego dla zadania projektu "Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci wodociągowej w aglomeracji Kwidzyn" przygotowanego do aplikowania do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	135 000
21	Gmina Miasta Pruszcz Gdański	Modernizacja i odtworzenie istniejącego układu kanalizacji osiedla "Zachód" w Pruszczu Gdańskim poprzez rozdział istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej od deszczowej - etap I, zadanie III	620 000
22	Gmina Miasta Puck	Wykonanie dokumentacji upoważniającej do aplikowania o środki w ramach Funduszu Spójności - "Budowa kanalizacji sanitarnej w Pucku - zlewnia A i B"	40 000
23	Gmina Miasta Sopotu	Opracowanie dokumentacji aplikacyjnej do Funduszu Spójności dla dwóch projektów: "Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Uzdrawisku Sopot" i "Ochrona wód Zatoki Gdańskiej - budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Sopotcie"	90 000
24	Gmina Miasta Władysławowo	Budowa rurociągu tłocznej kanalizacji sanitarnej Karwia-Ostrowo- Jastrzębia Góra w ramach uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej strefy nadmorskiej w aglomeracji Władysławowo- etap I	1 500 000
25	Gmina Nowa Karczma	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Nowy Barkoczyn i Lubań z modernizacją istniejącej oczyszczalni ścieków w Lubaniu - etap I	1 000 000
26	Gmina Nowa Karczma	Rozbudowa ujęcia wody w miejscowości Liniewko Kościerskie	800 000
27	Gmina Nowy Dwór Gdański	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Kmieciny oraz rejonie Zakładu Rolnego Cyganek	2 500 000
28	Gmina Osieczna	Modernizacja ujęć wody w miejscowościach Klaniny, Zimne Źródło i Długie w Gminie Osieczna	65 000
29	Gmina Potęgowo	Budowa kanalizacji sanitarnej - podłączenie Rzechcina i Nieckowa do oczyszczalni ścieków w Skórowie	627 329

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
30	Gmina Pruszcz Gdański	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Cieplewo- etap III	445 000
31	Gmina Przechlewo	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Przechlewo - etap I	175 000
32	Gmina Przechlewo	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Przechlewie oraz budowa sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrowa i Zdrójki	450 000
33	Gmina Przdokowo	Modernizacja ujęcia wody w Przdokowie	200 000
34	Gmina Przywidz	Modernizacja hydroforni oraz studni nr 2 na ujęciu gminnym w Nowej Wsi Przywidzkiej	80 000
35	Gmina Przywidz	Modernizacja ujęcia wody w Koziej Górze	50 000
36	Gmina Ryjewo	Budowa oczyszczalni ścieków w Watkowicach Dużych, Watkowicach Małych i Klecewku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	150 000
37	Gmina Sadlinki	Modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Sadlinki	700 000
38	Gmina Sierakowice	Budowa Stacji Uzdatniania Wody na ujęciu wody Sierakowice - Janowo	750 000
39	Gmina Sierakowice	Wykonanie dokumentacji aplikacyjnej: studium wykonalności i dokumentacji budowlano-wykonawczej kanalizacji sanitarnej zlewni rzeki Słupi i Łupawy na terenie Gminy Sierakowice i Sulęcyno	300 000
40	Gmina Słupsk	Budowa sieci kanalizacyjnej w Niewierowie- Gmina Słupsk	250 000
41	Gmina Stara Kiszewa	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami we wsiach: Zamek Kiszewski, Chwarzno, Stara Kiszewa	1 800 000
42	Gmina Starogard Gdański	Budowa kanalizacji sanitarnej w Zdonach	400 000
43	Gmina Steżycza	Kanalizacja sanitarna Żuromino III Etap oraz w Steżycy	1 550 000
44	Gmina Tczew	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Swarzędynie	1 400 000
45	Gmina Tuchomie	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej w Trzebiatkowej i Kramarzynach (Etap I)	510 000
46	Gmina Zblewo	Budowa kanalizacji sanitarnej dla Sołectwa Pinczyn	100 000
47	Gmina Żukowo	Budowa Stacji Uzdatniania Wody wraz z rozbudową ujęcia wody w Pępowie	2 000 000
48	Nadleśnictwo Gdańsk	Mała retencja w leśnictwie Wyspowo. Kontynuacja zadania zrealizowanego w ramach umowy nr WFOŚ/D/396/147/2004	15 000
49	Nadleśnictwo Wejherowo	Poprawa stosunków wodnych i zwiększenie różnorodności biologicznej w Nadleśnictwie Wejherowo	200 000
50	Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku	Budowa instalacji do dezynfekcji ścieków szpitalnych	600 000
51	Starostwo Powiatowe w Kościerzynie	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej przy Powiatowym Centrum Młodzieży	590 000
52	Szkoła Policji w Słupsku	Rozdział i remont kanalizacji ogólnospławnej na terenie Szkoły Policji w Słupsku	200 000
53	Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Laskach	Kanalizacja sanitarna w rejonie ul. Przegalińskiej 29 w Gdańsku - Sobieszewie	176 488
54	Wodociągi Ustka Sp. z o.o.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Ustce	10 000 000
55	Wodociągi Słupsk" Sp. z o.o.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa sieci kanalizacji ściekowej w Słupsku	8 000 000
	Konkurs - czyste jeziora Pomorza		
56	Gmina Dziemiany	Ochrona Jeziora Rzuno przez budowę IX etapu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Dziemiany	300 000
57	Gmina Dzierżgoń	Ochrona jeziora w Tywęzach poprzez modernizację oczyszczalni ścieków w Blunakach	35 000
58	Gmina Kartuzy	System biologicznego oczyszczania wód wpływających Strugą Klasztorną do Jeziora Klasztornego Małego w Kartuzach	90 000
59	Gmina Koczała	Ochrona jeziora Dymno przez budowę kanalizacji i wodociągu dla miejscowości Dymin	300 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
60	Gmina Kolbudy	Budowa kanalizacji sanitarnej nad Jeziorem Otomińskim w gminie Kolbudy	300 000
61	Gmina Miasta Człuchów	Ochrona jezior człuchowskich poprzez podczyszczenie wód opadowych	150 000
62	Gmina Miastko	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z sanitariatami w celu ochrony wód powierzchniowych Jeziora Lednik w Miastku	30 000
63	Gmina Przechlewo	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Przechlewo - tereny letniskowe nad jeziorem Końskim	190 000
		razem	52 448 817
	OCHRONA POWIETRZA		
1	BIO-ENERGGIA ESP Sp. z o.o.	odsetki - Modernizacja systemu ciepłowniczego kompleksów Jednostki Wojskowej w Czarnem	335 000
2	Biuro Turystyki Aktywnej KOMPAS Sp. z o.o.	Modernizacja ogrzewania budynku byłej Szkoły Podstawowej w Drzewinie	80 000
3	Diecezja Elbląska	Montaż kolektorów słonecznych wraz z instalacją w Domu Formacyjnym Św.Wojciecha w Mikoszewie	30 000
4	Gmina Chmielno	Budowa kotłowni opalanej biomasą dla budynku warsztatów terapii zajęciowej i strażnicy OSP w Chmielnie	200 000
5	Gmina Główny	Redukcja zanieczyszczeń powietrza poprzez likwidację kotłowni węglowej w Zespole Szkół Ogólnokształcących ul. Szkolna 1	125 000
6	Gmina Gniew	Modernizacja kotłowni opalanej węglem na opalaną biomasą dla Zespołu Szkół w Opaleniu wraz z zakupem rębarki dociągnikowej i ciągnika	310 000
7	Gmina Kościerzyna	Przystosowanie świetlicy wiejskiej w Grzybowie do pełnienia roli placówki edukacji ekologicznej - modernizacja ogrzewania	6 000
8	Gmina Miasta Łeba	Modernizacja kotłowni w budynku Urzędu Miejskiego w Łebie z opalanej węglem na opalaną olejem	55 000
9	Gmina Miasta Nowy Dwór Gdański	Remont istniejącej sieci ciepłowniczej, poprzez jej wymianę na sieć ciepłą preizolowaną, rozdzielnie ciepłe - gałąź "B" oraz stacja wymiennikowa na osiedlu przy ul. Drzymały	120 000
10	Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku	Zakup i montaż instalacji gazowych w pojazdach służbowych Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku	50 000
11	Muzeum Pomorza Środkowego	Wykonanie systemu ogrzewania opartego na pompach ciepła w obiektach Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach	300 000
12	Nadleśnictwo Strzebielino	Modernizacja systemu grzewczego w osadzie służby leśnej w Kębłowie	9 000
13	Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Bydgoszczy	Modernizacja kotłowni w Zakładzie Karnym w Czersku	100 000
14	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Andrzeja Boboli	Modernizacja ogrzewania Kościoła i Zespołu Szkół Katolickich polegająca na instalacji pomp ciepła	1 500 000
15	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Modernizacja kotłowni KR-1 w Człuchowie - I etap	300 000
16	Skarb Państwa-Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kościerzynie	Modernizacja kotłowni opalanej węglem na kotłownię opalaną gazem w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kościerzynie	40 000
17	Spółdzielnia Mieszkańców "LUBANIANKA" w Lubaniu	Modernizacja kotłowni osiedlowej	90 000
18	Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzińskiego	Przygotowanie wystawy kotłów opalanych biomasą; przystosowanie pomieszczeń, aranżacja wystawy	20 000
19	Zakład Energetyki Ciepłej "KOSPEC" Sp. z o.o.	Redukcja zanieczyszczeń powietrza poprzez modernizację systemu ciepłowniczego Kościerzyny	260 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
20	Zakład Energetyki Ciepłej "SPEC-PEC" Sp. z o.o.	modernizacja kotłowni przy ul.Wybickiego- etap I	650 000
21	Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	Modernizacja systemu grzewczego w budynkach Zarządu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	110 000
		razem	4 690 000
OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GOSPODARKA ODPADAMI			
1	Dom Pomocy Społecznej Dla Dzieci i Młodzieży prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego	Zakup wozu asenizacyjnego	27 000
2	Fundacja Nasza Ziemia	Międzynarodowe Sprzątanie Bałtyku - obszar województwa pomorskiego	8 000
3	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Daj śmieciom kosza" - program selektywnej zbiórki odpadów na terenie Uniwersytetu Gdańskiego	35 730
4	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Bezodczynnikowa metoda druku offsetowego	300 000
5	Gmina Czarne	Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów w gminie Czarne	133 000
6	Gmina Główny	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Wykosowo	50 000
7	Gmina Lipusz	Gospodarka odpadami na terenie gminy Lipusz	4 800
8	Gmina Potęgowo	Rozbudowa międzygminnego składowiska odpadów komunalnych w Chlewnicy gm. Potęgowo. Uszczelnienie niecki II części (środkowej) kwatery składowiska odpadów komunalnych	154 867
9	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	Zbiórka odpadów niebezpiecznych wydzielonych z odpadów komunalnych na terenie Komunalnego Związku Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	40 000
10	Nadleśnictwo Choczewo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów na terenie Nadleśnictwa Choczewo	15 000
11	Nadleśnictwo Człuchów	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Człuchów	10 000
12	Nadleśnictwo Kaliska	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów na terenie Nadleśnictwa Kaliska	15 000
13	Nadleśnictwo Kartuzy	Usuwanie odpadów oraz likwidacja miejsc ich nielegalnego składowania na terenie Nadleśnictwa Kartuzy - rok 2007	21 000
14	Nadleśnictwo Kościerzyna	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów na terenie Nadleśnictwa Kościerzyna	5 500
15	Nadleśnictwo Lubichowo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja miejsc ich nielegalnego składowania na terenie Nadleśnictwa Lubichowo	7 000
16	Nadleśnictwo Przymuszewo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów na terenie Nadleśnictwa Przymuszewo	10 000
17	Nadleśnictwo Rytel	Usuwanie odpadów z terenów leśnych w zasięgu działania Nadleśnictwo Rytel	10 000
18	Nadleśnictwo Strzebielino	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów na terenie Nadleśnictwa Strzebielino	10 000
19	Nadleśnictwo Wejherowo	Usuwanie odpadów likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	15 000
20	Nadleśnictwo Wejherowo	Wymiana pokrycia dachowego z eternitu na blachodachówkę wraz z jego unieszkodliwieniem	35 100
21	Parafia Rzymskokatolicka Najśw. Serca Pana Jezusa	Demontaż i unieszkodliwienie odpadów cementowo-azbestowych z budynków kościoła w Nowym Dworze	2 841

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
22	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku	Obniżenie szkodliwych emisji podczas prac demontażowych materiałów budowlanych zawierających azbest	7 500
23	Powiatowy Zespół Placówek Oświatowo - Wychowawczych w Wejherowie	Unieszkodliwienie odpadów azbestowo-cementowych powstałych w wyniku wymiany pokrycia dachowego na budynku Powiatowego Zespołu Placówek Oświatowo - Wychowawczych w Wejherowie	20 000
24	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "Starkom" Sp. z o.o.	Doposażenie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz rozbudowa stacji segregacji odpadów	339 000
25	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gdyni	Modernizacja spalarni osadów na GOŚ "Dębogórze"	4 000 000
26	Starostwo Powiatowe w Kwidzynie	Demontaż eternitowego pokrycia dachowego na budynku Urzędu Gminy Kwidzyn i Powiatowego Urzędu Pracy w Kwidzynie wraz z transportem i unieszkodliwieniem powstałego odpadu zawierającego azbest	30 000
27	Starostwo Powiatowe w Słupsku	Pilotażowy program wymiany eternitowych pokryć dachowych w powiecie słupskim w 2007 roku	150 000
28	Starostwo Powiatowe w Pucku	Wdrażanie pilotażowego systemu selektywnej zbiórki odpadów szklanych na terenach atrakcyjnych turystycznie, położonych na obszarach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (kontynuacja)	20 000
29	Szpital Powiatowy im. dr Aleksandra Majkowskiego	Demontaż i unieszkodliwienie płyt elewacyjnych zawierających azbest z budynków Szpitala Powiatowego w Kartuzach	20 000
30	Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza w Chojnicach	Modernizacja spalarni odpadów medycznych Szpitala Specjalistycznego im. J.K.Łukowicza w Chojnicach	590 972
31	Uniwersytet Gdański, Wydział Chemii	Rozwój czystych technologii na Uniwersytecie Gdańskim: rozbudowa systemu monitoringu odpadów i odzyskiwanych recyklatorów	20 000
Konkurs - program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych			
32	Gmina Czersk	Program usuwania azbestu z terenu miasta i gminy Czersk	22 300
33	Gmina Dzierzgoń	Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych w gminie Dzierzgoń	8 125
34	Gmina Kartuzy	Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych z terenu miasta Kartuzy	44 400
35	Gmina Kolbudy	Program usuwania odpadów azbestowo - cementowych z terenu Gminy Kolbudy	5 568
36	Gmina Kwidzyn	Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Kwidzyn	26 775
37	Gmina Miasta Chojnice	Program usuwania azbestu z terenu Gminy Miasta Chojnice	16 154
38	Gmina Miasta Kościerzyna	Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych z terenu miasta Kościerzyna	25 200
39	Gmina Miasta Lęborka	Program usuwania odpadów azbestowo - cementowych z terenu Gminy Miasta Lęborka	2 550
40	Gmina Miasta Malborka	Program usuwania azbestu z terenu Gminy Miasta Malborka	10 973
41	Gmina Nowy Dwór Gdański	Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Nowy Dwór Gdański	15 000
42	Gmina Prabuty	Program unieszkodliwiania odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Prabuty	2 809
43	Gmina Stary Targ	Program usuwania azbestu z terenu Gminy Stary Targ	6 500
		razem	6 293 664
OCHRONA PRZYRODY			
1	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Na ratunek ssakom Morza Bałtyckiego - kampania edukacyjno - promocyjna wśród dzieci i młodzieży	230 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
2	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Restytucja roślinności torfowiskowej na torfowiskach wysokich typu bałtyckiego zdegradowanych wskutek przemysłowego wydobycia torfu - etap I	150 000
3	Gmina Lichnowy	"Zielone Żuławy"	2 000
4	Gmina Miasta Puck	Leczenie sanitarne drzewostanu przyulicznego miasta Pucka	10 000
5	Gmina Miasta Sopotu	Ochrona przed szkodnikami drzew rosnących na terenach zabudowy miejskiej Sopotu	15 000
6	Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING	Kontynuacja monitoringu liczebności, rozmieszczenia i śmiertelności ptaków wodnych w zachodniej części Zatoki Gdańskiej	2 000
7	Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie	Badania wędrówek tarłowych troci w systemie rzeki Łeby	18 000
8	Kaszubski Instytut Rozwoju	Ratowanie i ochrona starodrzewia Alei Jaworowej prowadzącej do rezerwatu leśnego "Strzelnica" w Kościerzynie	34 000
9	Klub Przyrodników	Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu	491 720
10	Koło Łowieckie "Głuszc" w Kartuzach	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 64	4 500
11	Koło Łowieckie "Hodowca" w Gdańsku	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 57	6 000
12	Koło Łowieckie "Łabędź" w Kartuzach	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 66	4 500
13	Koło Łowieckie "Odyniec Ostrowo"	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) obwodzie łowieckim nr 30	7 500
14	Koło Łowieckie "Rys" w Gdańsku	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 74	6 000
15	Koło Łowieckie "SŁONKA"	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) obwodzie łowieckim nr 30	6 000
16	Koło Łowieckie "SŁONKA" Sierakowice	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) obwodzie łowieckim nr 65	4 500
17	Koło Łowieckie "Szarak" w Tczewie	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 88	4 500
18	Koło Łowieckie "Żuławy" w Nowym Dworze Gdańskim	Póldzika zagrodowa hodowla zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) na potrzeby reintrodukcji	30 000
19	Koło Łowieckie nr 2 "NEMROD"	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 92	6 000
20	Koło Łowieckie Nr 4 "Głuszc" Wejherowo	Ochrona gatunkowa zająca, reintrodukcja gatunków zagrożonych wyginięciem	4 000
21	Komunalny Związek Gmin we Władysławowie	Redukcja ryb ciernikowatych i babki byczej w Zatoce Puckiej poprzez interwencyjne zarybienie Sandaczem	30 000
22	Liga Ochrony Przyrody - Zarząd Okręgu w Słupsku	Zasiedlenie budek lęgowych przez sowę płomykówkę w kościołach województwa pomorskiego	15 000
23	Nadleśnictwo Elbląg	Ochrona drzewostanów w rezerwacie "Kały Rybackie" i w jego otoczeniu	3 000
24	Nadleśnictwo Elbląg	Ochrona lasu - wytyczenie tras konnych w leśnictwie Jantar	5 000
25	Nadleśnictwo Kartuzy	Przebudowa drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Kartuzy	54 000
26	Nadleśnictwo Lębork	Ochrona przeciwpożarowa lasów w Nadleśnictwie Lębork poprzez montaż wieży oraz zainstalowanie systemu kamerowego do monitoringu	20 000
27	Nadleśnictwo Lubichowo	Budowa wieży dostrzegalni przeciwpożarowej dla Nadleśnictwa Lubichowo	70 000
28	Nadleśnictwo Przymuszewo	Modernizacja wieży obserwacyjnej p.poż. w Chocińskim Młynie	50 000
29	Nadleśnictwo Rytel	Ochrona przyrody na terenie Nadleśnictwa Rytel	4 500
30	Nadleśnictwo Rytel	Ochrona różnorodności biologicznej na terenie Nadleśnictwa Rytel	20 000
31	Nadleśnictwo Strzebielino	Ochrona lasu na terenie Nadleśnictwa Strzebielino	120 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
32	Nadleśnictwo Wejherowo	Ochrona przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo w roku 2007	15 000
33	Nadleśnictwo Wejherowo	Ochrona przyrody na Półwyspie Helskim	10 000
34	Nadmorskie Koło Łowieckie w Gdyni	Reintrodukcja zajęcy w obwodzie łowieckim nr 49	7 500
35	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Elblągu	Ochrona zagrożonych gatunków ryb przez zarybienie rzek Szarpawa i Wisła Królewiecka	8 000
36	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Rewitalizacja i konserwacja parku przy kościele M.B. Nieustającej Pomocy w Pruszczu Gdańskim	125 000
37	Polski Związek Wędkarski Okręg w Gdańsku	Zarybianie obwodów rybackich nr 5 i nr 6 rzeki Dolna Wisła	70 000
38	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Renowacja Parku przy Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego	8 000
39	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Zabezpieczenie i pielęgnacja pomników przyrody	30 000
40	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Przygotowanie i aktualizacja planów ochrony i dokumentacji przyrodniczych dla wybranych obszarów chronionych województwa pomorskiego - cz. I, ochrona czynna, materiały edukacyjno-informacyjne	200 000
41	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Przygotowanie i aktualizacja planów ochrony dla wybranych obszarów chronionych województwa pomorskiego - cz. II	300 000
42	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Czynna ochrona gatunkowa zwierząt na terenie województwa pomorskiego	45 000
43	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Ochrona ryb łososiowatych w okresie tarła realizowana przez Państwową Straż Łowiecką, Posterunek w Słupsku	12 000
44	Pomorski Urząd Wojewódzki- Państwowa Straż Rybacka w Gdańsku	Ochrona naturalnego tarła łososia atlantyckiego i troci wędrownej w dorzeczu Słupi- kontynuacja działań	30 000
45	Słowiński Park Narodowy	Ochrona autochtonicznej populacji siei wędrownej jeziora Łebsko - część II	80 000
46	Spółdzielnia Rybołówstwa "Troć" w Tczewie	Zarybianie obwodów rybackich rzek: Motława Nr 3, Wisła Nr 7, Wierzyca Nr 6	20 000
47	Stowarzyszenie "Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno"	ANEKS 2007 - Przyrodnicze zagospodarowanie rzeki Debrzynki	7 500
48	Stowarzyszenie Proekologiczne "SŁUPIA"	Realizacja zadań z zakresu czynnej ochrony przyrody w regionie słupsko-bytowskim	80 000
49	Towarzystwo Miłośników Przyrody Warmii i Mazur "NATURA"	Dofinansowanie bieżącego funkcjonowania Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt Chronionych przy Zespole Parków Krajobrazowych w Jerzwałdzie	1 200
50	Uniwersytet Gdański	Czynna ochrona gatunkowa <i>Cypridium calceolus</i> (Obuwik pospolity) oraz wybranych gatunków storczyków na terenie Województwa Pomorskiego	44 420
51	Uniwersytet Gdański	Wzmocnienie zasobów pstrąga tęczowego w Zatoce Puckiej w celu zredukowania liczebności ryb ciernikowatych	30 000
52	Wojskowe Koło Łowieckie nr 326 "Łoś"	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 40	4 500
53	Wojskowe Koło Łowieckie Nr 350 "Jaźwiec" w Gdyni	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 26	7 500
54	Zakłady Rybackie "Wdzydze" Sp. z o.o.	Zarybianie jezior kaszubskich ginącymi gatunkami ryb	20 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
55	Zespół Szkół Leśnych i Ogólnokształcących w Warcinie	Utrzymanie Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych w Warcinie w roku 2007	15 000
Konkurs - czynna ochrona przyrody			
56	Europejska Fundacja Ochrony Zabytków	Rewaloryzacja założenia ogrodowego zabytkowego Dworu Studzienka w Gdańsku - etap I	145 000
57	Fundacja "Życ Godnie"	Ochrona różnorodności biologicznej terenów rolniczych - ostoja genowa w ogrodach przy Środowiskowym Ośrodku Wsparcia w Kolniku	99 640
58	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	PARK WYDMOWY - rewitalizacja i ochrona siedliska wydowego przed antropogeniczną degradacją	138 000
59	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Czynna ochrona podmokłych łąk nadmorskich w Rezerwacie Przyrody Beka	121 835
60	Polski Związek Łowiecki, Koło Łowieckie "Trop" w Bytowie	Czynna ochrona populacji gniazdowych kaczek i chruścieli na Ziemi Bytowskiej	13 840
61	Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody "Salamandra"	Czynna ochrona nietoperzy na terenie województwa pomorskiego	63 000
62	Stowarzyszenie "Eko-Inicjatywa"	Program rewitalizacji sadów tradycyjnych na Powiślu Kwidzińskim	52 595
63	Stowarzyszenie Proekologiczne "SŁUPIA"	Renaturyzacja fragmentu doliny rzeki Słupi w okolicach wsi Lubuń	145 350
		razem	3 377 600
EDUKACJA EKOLOGICZNA			
Realizacja programu ochrony środowiska województwa pomorskiego			
1	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Błękitna Szkoła - Warsztaty Morskie w roku 2007" - Edukacja w zakresie problematyki ekologicznej morza i jego strefy przybrzeżnej.	207 000
2	Gdańska Fundacja Wody	Dofinansowanie działalności Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku w 2007 roku	255 000
3	Harcerskie Centrum Edukacji Ekologicznej w Funce	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży województwa pomorskiego w Harcerskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Funce w roku 2007	120 000
4	Park Krajobrazowy "Dolina Słupi"	Dofinansowanie działalności Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w 2007r.	169 000
5	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Poprawa stanu środowiska naturalnego obszarów wiejskich województwa pomorskiego	25 000
6	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Wsparcie Wydziału Środowiska i Rolnictwa Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w zakresie szkolenia służb ochrony środowiska, opinii, ekspertyz i współpracy międzynarodowej	40 000
7	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku	Program ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej w woj. pomorskim - aktualizacja za rok 2006	30 000
8	Samorząd Województwa Pomorskiego	Szkolenie służb ochrony środowiska	20 000
9	Samorząd Województwa Pomorskiego	System kontroli wnoszenia, przewidzianych ustawą Prawo ochrony środowiska, opłat za korzystanie ze środowiska poprzez tworzenie oraz rozbudowę baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat	216 000
10	Samorząd Województwa Pomorskiego	Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego i Planu Gospodarki Odpadami	40 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
11	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Szkolenia w zakresie zmian w przepisach dotyczących ochrony środowiska i dostosowywania ich do wymogów Unii Europejskiej	24 000
12	Zaborski Park Krajobrazowy	Prowadzenie działalności w zakresie edukacji, informacji i ochrony przyrody na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego	150 000
13	Zarząd Kaszubskiego Parku Krajobrazowego	Całoroczna działalność Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku na rok 2007	220 200
14	Zarząd Kaszubskiego Parku Krajobrazowego	Dofinansowanie działalności Zarządu Kaszubskiego Parku Krajobrazowego w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w 2007 roku	90 000
15	Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	Działalność edukacyjna "Błękitnej Szkoły" we Władysławowie w 2007r.	181 575
16	Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	Działalność w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w Nadmorskim Parku Krajobrazowym	84 200
17	Zarząd Parku Krajobrazowego "Mierzeja Wiślana"	Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna w Parku Krajobrazowym "Mierzeja Wiślana"	50 000
18	Zarząd Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego	Dofinansowanie działalności Zarządu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony przyrody	70 000
19	Zarząd Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego	Dofinansowanie działalności "Zielonej Szkoły" w Schodnie w 2007 roku	299 100
20	Zarząd Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego	Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna we Wdzydzkim Parku Krajobrazowym	110 000
Konkurs - kampania edukacyjno-informacyjnej dotycząca spalania odpadów w paleniskach domowych			
21	Fundacja Green Park	Spalanie pod kontrolą - nie marnuj zdrowia, surowców i energii	45 000
22	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	Kampania edukacyjno-informacyjna dotycząca szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych	40 000
Konkurs - zadania z zakresu edukacji ekologicznej - II edycja 2006			
23	Agencja Artystyczna VIPER, Małgorzata Żmijewska	Telewizyjny Magazyn Ekologiczny PULS ZIEMI	20 000
24	Andrzej Mielczarek Przedsiębiorstwo Prywatne AJM STUDIO	"Pomorskie dziedzictwo" - kontynuacja cyklu filmów dotyczących lokalnej puli genetycznej	30 000
25	Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku	Od kształtowania świadomości ekologicznej do praktycznych działań	8 000
26	Fundacja Ekologiczna Ziemi Chojnickiej i Zaborskiej	Od edukacji ekologicznej do zrównoważonego rozwoju Ziemi Chojnickiej	20 000
27	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Kalendarz morskiego przyrodnika"	5 000
28	Gdańska Fundacja Wody	Wybrane aspekty zmian w przepisach środowiskowych związanych z dalszą harmonizacją prawa polskiego z wymogami Unii Europejskiej oraz założeniami Polityki Ekologicznej Państwa - cykl szkoleń dla przedstawicieli administracji publicznej	30 000
29	Gdyńskie Centrum Innowacji - jednostka budżetowa	Świadomość ekologiczna młodzieży, a ochrona środowiska - szkolny monitoring zanieczyszczeń	15 000
30	Gmina Miasta Gdańska	Znajdźmy rady na odpady	10 000
31	Gmina Miasta Jastarnia	"Ptaki Półwyspu Helskiego"	15 000
32	Gmina Miasta Kościerzyna	Trzy żywioły do ochrony - woda, powietrze i ziemia	15 000
33	Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING	Poznajemy ptaki wodne wokół nas - projekt edukacyjny	20 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
34	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	Bliżej Europy - nowoczesne metody zagospodarowania odpadów	10 000
35	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	Europejska Akademia Ekologii na poziomie lokalnym	35 000
36	Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku	XXII Olimpiada Wiedzy Ekologicznej w województwie pomorskim w roku 2007	12 000
37	Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku	Edukacja ekologiczna realizowana przez Ligę Ochrony Przyrody w województwie pomorskim w roku 2007	20 000
38	Morski Instytut Rybacki	Mini-monitoring czystości przybrzeżnych wód Zatoki Gdańskiej w okolicy Gdyni	20 000
39	Morski Instytut Rybacki w Gdyni	Sala edukacji przedszkolnej Akwarium Gdyńskiego	30 000
40	Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Geologii Morza	Wystawa "Śladami kolczastych dinozaurów" i Konkurs geologiczno-środowiskowy "Nasza Ziemia - Środowisko przyrodnicze wczoraj, dziś i jutro"	20 000
41	Politechnika Gdańska	Zagospodarowanie odpadów i czystsze technologie	10 000
42	Politechnika Gdańska	Dofinansowanie udziału Politechniki Gdańskiej w projekcie realizowanym w ramach Programu BSR INTERREG IIIB "Rozwój Sieci Regionalnej Współpracy w Zakresie Zarządzania Odpadami" - RECO	30 000
43	Polskapresse Sp. z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"Z ekologią na co dzień" - kontynuacja edukacji mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie ekologii i ochrony środowiska realizowana na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	40 000
44	Polskapresse Sp. z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"EKOLOGIA PO TWOJEJ STRONIE" - kontynuacja edukacji mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie ekologii i ochrony środowiska realizowana na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	20 000
45	Polski Klub Ekologiczny, Okręg Wschodnio-Pomorski	Zielona Akademia - Studium podyplomowe "Ekologia, etyka, technika"	45 000
46	Polskie Radio - Regionalna Rozgłośnia w Gdańsku RADIO GDAŃSK S.A.	Audycja radiowa - "Magazyn Ekologiczny"	35 000
47	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Produkcja zwierzęca w kontekście ochrony środowiska	5 000
48	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku	Konkurs przyrodniczy pt. "Poznajemy las" - edycja IX	30 000
49	Stowarzyszenie "Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno"	Co mogą zrobić dzieci, by nie rosła góra śmieci?	10 000
50	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	Wystawa fotograficzna "Okiem mewy"	10 000
51	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	"RATUJMY ŻYCIE MORZA" - odcinek 5 i 6	26 000
52	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Wodny "Żabi Kruk"	"ZIELONY KAJAK" - ekologiczne warsztaty na Oplwywie Motławy	10 000
53	Stowarzyszenie Proekologiczne "SŁUPIA"	Łąki w Słowińskim Parku Narodowym	10 000
54	Straż Miejska w Gdańsku	"Eko-strażnik - wiem jak chronić przyrodę" - kontynuacja programu	15 000
55	Telewizja Polska S.A., Oddział w Gdańsku	"Niebieska ziemia - zielony świat - telewizyjny magazyn ekologiczny	40 000
56	Uniwersytet Gdański	Opracowanie map obszarów chronionych- warstw do programu Google Earth	8 000
57	Uniwersytet Gdański	II Festiwal Filmów Popularnonaukowych - konkurs pt.: "Nauka i środowisko"	5 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
58	Uniwersytet Gdański	"Ujście Wisły" 2007 - kontynuacja warsztatów edukacyjnych w roku 2007	20 000
59	Uniwersytet Gdański	"Życie brzegu morza" - kontynuacja warsztatów edukacyjnych w roku 2007	35 000
60	Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich w Jerzwałdzie	XII Międzywojewódzki Konkurs Wiedzy Przyrodniczo-Ekologicznej	1 000
Konkurs - V Bałtycki Festiwal Nauki			
61	Akademia Medyczna w Gdańsku	Impreza popularno-naukowa pn. "Woda do picia. Kapać się czy nie w Zatoce Gdańskiej" organizowana w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	800
62	Akademia Pomorska w Słupsku	Imprezy popularno-naukowe z zakresu ochrony środowiska realizowane przez Akademię Pomorską w Słupsku w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	21 000
63	Instytut Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk	Imprezy popularno-naukowe z zakresu ochrony środowiska realizowane przez Instytut Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	13 000
64	Instytut Morski w Gdańsku	Impreza popularno-naukowa pn. "Chrońmy środowisko - badania IMG na rzecz ochrony środowiska naturalnego" organizowana w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	3 000
65	Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk	Imprezy popularno-naukowe z zakresu ochrony środowiska realizowane przez Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	4 800
66	Politechnika Gdańska	Imprezy popularno-naukowe z zakresu ochrony środowiska realizowane przez Politechnikę Gdańską w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	6 000
67	Uniwersytet Gdański	Imprezy popularno-naukowe z zakresu ochrony środowiska realizowane przez Uniwersytet Gdański w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	46 400
68	Zakład Ornitologii Polskiej Akademii Nauk	Impreza popularno-naukowa pn. "Ptaki wybrzeża Bałtyku" organizowana w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki w 2007 roku	5 000
Konkurs - zadania z zakresu edukacji ekologicznej - I edycja 2007			
69	"Telewizja Polska" S.A., Oddział Terenowy w Gdańsku	Produkcja i emisja cyklu audycji "Niebieska Ziemia - zielony świat"	40 000
70	Agencja Artystyczna VIPER Małgorzata Żmijewska	Telewizyjny Magazyn Ekologiczny PULS ZIEMI	15 000
71	Fundacja "Sprawni Inaczej"	Warsztaty czerpania papieru - kontynuacja	4 000
72	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Rowerowa Ścieżka Edukacyjna na Półwyspie Helskim w ramach Błękitnej Szkoły (etap I)	10 000
73	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Organizacja Polsko-Niemieckich Warsztatów Ochrony Środowiska. Akademicka Szkoła Letnia w Centrum Edukacji Ekologicznej w Starbieniu	15 000
74	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	VIII Ogólnopolskie Forum Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych	10 000
75	Politechnika Gdańska	Organizacja Konferencji "Jakość powietrza w województwie pomorskim - stan obecny i perspektywy"	10 000
76	Polskapresse Sp. z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"Ekologia po twojej stronie" - kontynuacja edukacji mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie ekologii i ochrony środowiska realizowana na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	15 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
77	Polskapresse Sp. z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"Z ekologią na co dzień" - kontynuacja edukacji mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie ekologii i ochrony środowiska realizowana na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	20 000
78	Polski Klub Ekologiczny, Okręg Wschodnio-Pomorski	Pomorskie Sympozja Ekologiczne - cykl konferencji na rzecz zrównoważonego rozwoju	15 000
79	Przedsiębiorstwo Prywatne "WIB" Piotr Winczewski	Ochrona krajobrazu zagrożonego planowanymi przedsięwzięciami - drugie wydanie książki pt. "Przewidywanie zmian krajobrazowych w gospodarowaniu przestrzenią z wykorzystaniem ocen oddziaływania na środowisko na przykładzie transportu drogowego"	20 000
80	Słowiński Park Narodowy	Ścieżka przyrodnicza "Rowokół"	15 000
81	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	"Życie Bałtyku" - komputerowa baza bałtyckich organizmów i biotopów - etap IV	5 000
82	Stowarzyszenie Przyjaciół Pruszcza Gdańskiego i Okolicznych Gmin	Organizacja warsztatów ekologicznych pt. Młodzieżowa Sieć Klubów Edukacji Ekologicznej "Zielony Listek"	9 700
83	Stowarzyszenie Ziemia Pucka	"Natura 2000 - szansa czy zagrożenie dla rozwoju Kaszub" - kampania edukacyjno-informacyjna na antenie Radia Kaszebe	19 933
84	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Suchorzu	Ścieżka edukacyjna "Zielone lekcje"	3 000
85	Uniwersytet Gdański	Multimedialny program edukacyjny "Pomorze z lotu ptaka"	15 000
86	Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich	Przyroda bez tajemnic. Duże ssaki leśne - warsztaty tematyczne dla uczniów szkół podstawowych.	1 000
87	Związek Miast i Gmin Dorzecza Rzeki Słupi i Łupawy	Ekorolnictwo chroni środowisko naturalne. Program Edukacji Ekologicznej dla gmin stowarzyszonych	5 000
88	Program Stypendialny	Stypendium dla studentów pochodzących z terenów wiejskich lub obszarów zagrożonych bezrobociem studiujących kierunki proekologiczne - 32 umowy o stypendium oraz 24 aneksy o kontynuację stypendium	201 600
89	Program Absolwent	Praktyczne przygotowanie zawodowe Absolwenta w zakresie stosowania przepisów ochrony środowiska - 27 umów o dotację oraz 2 aneksy	283 926
		razem	4 059 234
KŁĘSKI ŻYWIÓŁOWE I AWARIE			
1	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku	Doposażenie w sprzęt i urządzenia do likwidacji zagrożeń chemiczno-ekologicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa pomorskiego - zadania 2007r.	1 200 000
2	Nadleśnictwo Choczewo	Zakup przenośnego systemu modułowego "Fire - Skid" - do zwalczania pożarów w lasach i wykonywania oprysków	15 000
3	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wojewódzki w Gdańsku	Wspomaganie działań Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych polegających na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków na terenie województwa pomorskiego	300 000
		razem	1 515 000
MONITORING ŚRODOWISKA			
1	Fundacja "Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej"	Monitorowanie, raportowanie na bazie sieci monitoringu regionalnego ARMAAG do Krajowego Systemu Monitoringu Środowiska	339 000
2	Gmina Miasta Gdyni	Wykonanie Elektronicznej Mapy Akustycznej Miasta Gdyni (EMAMG) – etap I	200 000
3	Politechnika Gdańska	Opracowanie mobilnej stacji pomiarowej do badania zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego wzdłuż ciągów komunikacyjnych	85 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
4	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Starogardzie Gdańskim	Zakup czterodobowego aspiratora do pomiarów stężeń gazowych zanieczyszczeń powietrza	7 630
5	Uniwersytet Gdański	Rozbudowa Laboratorium Monitoringu Mikrozanieczyszczeń Środowiska na Uniwersytecie Gdańskim	40 000
6	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Badanie i ocena jakości środowiska w województwie pomorskim realizowane przez WIOŚ w Gdańsku w 2007 roku	300 000
7	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Przygotowanie wniosku o dofinansowanie projektu ze środków UE pn.: "Zarządzanie informacją o środowisku w województwie pomorskim - w zakresie jakości powietrza AIRPOMERANIA"	40 000
8	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Państwowy Monitoring Środowiska - wykonanie bazy danych i obliczeń modelowych poziomu zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powietrza atmosferycznego	95 000
		razem	1 106 630
POPIERANIE INNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA			
1	Centrum Techniki Okrętowej S.A.	Określenie zagrożenia introdukcji gatunków obcych w Zatoce Gdańskiej na podstawie badań wód balastowych	40 000
2	Elektrociepłownie Wybrzeże S.A.	Ograniczenie hałasu z chłodni wentylatorowych w Elektrociepłowni Gdyńskiej	800 000
3	Gmina Kwidzyn	Budowa ścieżki rowerowo-pieszkiej z Korzeniewa do Marezy - etap IV	330 000
4	Gmina Miasta Gdańska	Program ograniczenia ruchu samochodowego na drogach na Półwysep Helski w miesiącach letnich w celu ograniczenia emisji spalin do powietrza atmosferycznego poprzez organizację przewozów drogą morską	150 000
5	Gmina Miasta Gdyni	Program ograniczenia ruchu samochodowego na drogach na Półwysep Helski w miesiącach letnich w celu ograniczenia emisji spalin do powietrza atmosferycznego poprzez organizację przewozów drogą morską	150 000
6	Gmina Miasta Gdynia-Gdyńskie Centrum Innowacji	Potamiczny transport zanieczyszczeń do Zatoki Puckiej Wewnętrznej ze źródeł lądowych. Dostawa, zmienność sezonowa i kierunki rozprzestrzeniania.	60 000
7	Gmina Miasta Pruszcz Gdański	Utworzenie Międzynarodowego Parku Kulturowego w ramach rekonstrukcja międzynarodowego szlaku bursztynowego - etap I w Pruszczu Gdańskim	445 000
8	Gmina Pruszcz Gdański	Budowa ciągów pieszych i rowerowych wzdłuż ul. Raciborskiego na odcinku od drogi wojewódzkiej Nr 222 do granicy administracyjnej Miasta Pruszcz Gdański	165 000
9	Nadleśnictwo Gdańsk	Adaptacja wiaty w Marszewie na ośrodek edukacji przyrodniczo-leśnej	80 000
10	Politechnika Gdańska	Porównanie tradycyjnych i alternatywnych źródeł węgla zewnętrznego dla poprawy efektywności procesu denitryfikacji	39 964
11	Politechnika Gdańska, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska	Nowe metody redukcji emisji zanieczyszczeń i wykorzystania produktów ubocznych oczyszczalni ścieków	320 000
12	Politechnika Gdańska, Wydział Oceanotechniki i Okrętownictwa	Projekt i budowa łodzi zasilanej energią słoneczną	220 000
13	Polski Klub Ekologiczny, Okręg Wschodnio-Pomorski	Nadbałtyckie Seminaria Edukacyjne - społeczeństwo, przyroda, kultura, zrównoważony rozwój	85 130
14	Polskie Stowarzyszenie Pomp Ciepła	Odnawialne źródła energii - makieta edukacyjna	98 800
15	Stowarzyszenie "Eko-Inicjatywa"	Edukacja ekologiczna mieszkańców - wymiana doświadczeń polsko-rosyjskich	320 000
16	Zakład Ornitologii PAN/ Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie	Multidyscyplinarna analiza zjawiska śmiertelności ptaków wodnych w połowach rybackich w warunkach Bałtyku Południowego i Zalewu Wiślanego	10 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
		razem	3 313 894
		OGÓLEM	76 804 839

Źródło: WFOŚiGW w Gdańsku

Tabela 46 Wykaz umów o dofinansowanie ze środków WFOŚ w Gdańsku zawartych w 2008 roku

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
OCHRONA WÓD I GOSPODARKA WODNA			
1	"EKSPLOATATOR" Sp. z o.o. w Straszynie	Modernizacja i rozbudowa ujęcia wody w Roszkowie	700 000
2	Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.	Wykonanie Studium Wykonalności dla "Gdańskiego Projektu Wodno-Ściekowego etap II"	272 000
3	Gmina Brusy	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Brusy	315 000
4	Gmina Bytów	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach Pomysk Wielki, Pomysk Mały i nad jeziorem "Jeleń"	2 240 000
5	Gmina Cedry Wielkie	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Cedry Małe	340 000
6	Gmina Cedry Wielkie	Zabezpieczenie nieczynnych ujęć wodnych wraz z budową rezerwowej studni w Kiezmarku	288 600
7	Gmina Człuchów	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wierzchowo Dworzec	300 000
8	Gmina Karsin	Ochrona jeziora Wielewskiego poprzez rozbudowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wiele	1 200 000
9	Gmina Kartuzy	Budowa kanalizacji sanitarnej w Dzierżążnie- etap I	1 500 000
10	Gmina Kosakowo	ANEKS 2008- Ochrona czystości wód Zatoki Puckiej poprzez budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Mechelinki, Pierwoszyno	1 200 000
11	Gmina Krokowa	Budowa infrastruktury sanitarnej w miejscowościach Brzyno i Prusewo	1 300 000
12	Gmina Kwidzyn	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Licze-Bronno	200 000
13	Gmina Lichnowy	Budowa kanalizacji sanitarnej w Szymankowie- etap IV	300 000
14	Gmina Lipusz	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lipuszu	490 000
15	Gmina Łęczyce	Aneks 2008- Ochrona GZWP 107 i Słowińskiego PN poprzez rozbudowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji we wsiach Łęczyce i Bożepole Wielkie	4 000 000
16	Gmina Miasta Gdańska	Kanalizacja deszczowa w zlewni Potoku Granicznego- Budowa zbiornika Orłowska II	1 000 000
17	Gmina Miejska Kościerzyna	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w rejonie ulicy Reja w Kościerzynie	250 000
18	Gmina Miłoradz	Modernizacja urządzeń do uzdatniania wody w hydroforni w Miłoradzu	36 000
19	Gmina Potęgowo	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w Potęgowie	100 000
20	Gmina Pruszcz Gdański	Rozbudowa ujęcia wody w miejscowości Rotmanka	800 000
21	Gmina Pruszcz Gdański	Opracowanie studium wykonalności dla projektu "Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Żuław w Gminie Pruszcz Gdański"	37 000
22	Gmina Przechlewo	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Przechlewo- etap II	240 000
23	Gmina Przechlewo	Budowa kanalizacji sanitarnej dla m. Przechlewko i Nowa Wieś - stacja PKP	340 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
24	Gmina Puck	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Strzelno i Łebcz	4 000 000
25	Gmina Ryjewo	Modernizacja ujęcia wody w Ryjewie	1 000 000
26	Gmina Słupsk	Ochrona przeciwpowodziowa- remont urządzeń wodnych we wsi Lubuczewo	15 000
27	Gmina Somonino	ANEKS 2008-Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji sanitarnej dla Gminy Somonino	480 000
28	Gmina Stężycza	Budowa kanalizacji sanitarnej w Klukowej Hucie	2 000 000
29	Gmina Tczew	Rozbudowa o modernizacja oczyszczalni ścieków w Turzu	2 000 000
30	Gmina Tuchomie	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Masłowicach Tuchomskich	50 000
31	Gmina Ustka	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Machowino - etap I	1 000 000
32	Gmina Ustka	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zaleskie - etap II	900 000
33	Gmina Ustka	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Starkowo	800 000
34	Gmina Żukowo	Budowa kanalizacji sanitarnej w Borkowie	500 000
35	Gmina Żukowo	Budowa kanalizacji w Pępowie	250 000
36	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Swornychgaciach wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej	3 000 000
37	Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "EKOWIK" Sp. z o.o.	Instalacje technologiczne do uzdatniania i retencji wody dla systemu zaopatrzenia w wodę Gminy Miasta Władysławowo i Gminy Miasta Jastarnia	2 000 000
38	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku	Odbudowa umocnienia lewego brzegu Raduni w Pruszczu Gdańskim - etap I	670 000
39	Samorząd Województwa Pomorskiego	Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Małej Retencji Województwa Pomorskiego do roku 2015	40 000
40	Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem	Remont stawów retencyjnych położonych na terenie szpitala w Gdańsku Oliwie	300 000
Konkurs "Czyste Jeziora Pomorza"			
41	Gmina Dziemiany	Ochrona Jeziora Rzuno przez budowę kanalizacji sanitarnej na osiedlu Nowiny	300 000
42	Gmina Kolbudy	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej dla miejscowości Otomin-zlewnia przepompowni P6	300 000
43	Gmina Lipusz	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lipuszu. Zlewnia jeziora Skrzynki Duże	300 800
44	Gmina Przechlewo	Rewitalizacja wschodniego brzegu Jeziora Przechlewskiego	44 000
45	Gmina Przdokowo	Ochrona jeziora Tuchomskiego- budowa kanalizacji sanitarnej w Warzenku	280 000
razem			37 678 400
OCHRONA POWIETRZA			
1	Centrum Energii Odnawialnej "Kwidzyn" Sp. z o.o.	Modernizacja kotłowni węglowej na kotłownię opalaną biomasą w Domu Pomocy Społecznej w Ryjewie	200 000
2	DPS dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek	Modernizacja kotłowni budynku głównego w Domu Pomocy Społecznej w Bielawkach	35 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
	Samarytanek Krzyża Chrystusowego		
3	ECO Malbork Sp. z o.o.	Kompleksowa modernizacja systemu grzewczego Spółdzielni Mieszkaniowej "STAWIEC" z Nowego Stawu	150 000
4	Elektrociepłownie Wybrzeże S.A.	Modernizacja elektrod elektrofiltru E-10 w Elektrociepłowni Gdańskiej	700 000
5	Gdański Komitet Obywatelski	Zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na gazowe	15 000
6	Gmina Chmielno	Modernizacja kotłowni z opalanej węglem na opalaną biomasą dla Świetlicy Socjoterapeutycznej remizy OSP i Szkoły w Borzestowie	220 000
7	Gmina Kartuzy	Wymiana kotłowni węglowej na opalaną pellets w budynku Szkoły Podstawowej w Prokowie	80 000
8	Gmina Słupsk	Modernizacja systemu grzewczego z wykorzystaniem kotłów na biomasę w Jezierzycach	2 000 000
9	Gmina Stary Targ	Budowa węzła cieplnego i przyłącza do budynków inwentarskich z sieci kotłowni w Waplewie Wielkim	292 000
10	Kolegium Księży Jezuitów w Gdyni	Instalacja kolektorów słonecznych dla budynków Kolegium Księży Jezuitów w Gdyni	117 500
11	Miejski Ośrodek Kultury w Pelplinie	Modernizacja ogrzewania Miejskiego Ośrodka Kultury w Pelplinie z węglowego na gazowe	35 000
12	Parafia Rzym.-Kat. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Baninie	Modernizacja ogrzewania kościoła w Baninie polegająca na instalacji pomp ciepła	150 000
13	Parafia Rzym.-Kat. pw. św.Barbary w Kokoszkowach	Modernizacja systemu grzewczego- instalacja pompy ciepła	100 000
14	Politechnika Gdańska	Dedykowany układ automatycznej synchronizacji prądnic dla elektrowni wodnych	230 000
15	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Człuchowie	Budowa sieci centralnego ogrzewania wysokich parametrów	340 000
16	Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Usługowe "MALMOR" Sp. z o.o.	Zmiana technologii- zakup i montaż kabiny (komory) malarsko-suszarniczej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, ograniczającej emisję substancji szkodliwych do atmosfery	68 393
17	Starostwo Powiatowe w Kartuzach	Modernizacja kotłowni na opalaną gazem w budynku Szkoły Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kartuzach	179 000
18	Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim	Modernizacja systemu grzewczego z wykorzystaniem kotłów na biomasę, instalacja kolektorów słonecznych oraz kompleksowa termomodernizacja obiektów Domu Pomocy Społecznej w Stegnie	1 700 000
19	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Uzależnionych i Umierających "OSIEM"	Zakup i montaż instalacji solarnej do ogrzewania wody użytkowej w Stacjonarnym Ośrodku Leczenia Uzależnień od Alkoholu w Żukówku	35 000
20	Zakład Energetyki Ciepłej "KOSPEC" Sp. z o.o.	Redukcja zanieczyszczeń powietrza poprzez modernizację systemu ciepłowniczego Kościerzyny – przyłączenie do m.s.c.	20 000
21	Zakład Energetyki Ciepłej "KOSPEC" Sp. z o.o.	Redukcja zanieczyszczeń powietrza poprzez modernizację systemu ciepłowniczego Kościerzyny – ul. Świętopełka	43 870
22	Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	ANEKS 2008 - "Modernizacja systemu grzewczego w budynkach Zarządu Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	6 600

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
		Konkurs "Likwidacja niskiej emisji w miastach województwa pomorskiego	
23	Gmina Miejska Kościerzyna	Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Kościerzyny	11 759
24	Gmina Miejska Kwidzyn	Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Kwidzyna	31 000
		razem	6 760 122
OCHRONA GRUNTU PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI			
1	Eko Dolina Sp. z o.o.	Segment kondycjonowania biogazu wysypiskowego	2 500 000
2	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Daj śmieciom kosza" - program selektywnej zbiórki odpadów na terenie Uniwersytetu Gdańskiego - rok 2008	30 000
3	Gmina Bytów	Dokumentacja aplikacyjna dla projektu: "Kompleksowy system zagospodarowania odpadów komunalnych dla 10 gmin ziemi kaszubskiej"	30 000
4	Gmina Dzierzgoń	Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów w Gminie Dzierzgoń	25 000
5	Gmina Miasta Chojnice	Wykonanie Studium Wykonalności dla inwestycji budowy ZZO w Nowym Dworze	18 000
6	"KING-SŁUPSK" s.c.	Zakup pojazdu do wywozu śmieci	12 208
7	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych na terenie KZG "Dolina Redy i Chylonki" etap IV	80 000
8	Nadleśnictwo Choczewo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Choczewo	14 000
9	Nadleśnictwo Czersk	Demontaż i unieszkodliwienie eternitowych pokryć dachowych z 5 budynków Nadleśnictwa Czersk	20 000
10	Nadleśnictwo Człuchów	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Człuchów	10 000
11	Nadleśnictwo Kaliska	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Kaliska	14 000
12	Nadleśnictwo Kaliska	Likwidacja składowiska przeterminowanych środków ochrony roślin - Mogilnik Drzewiny	70 000
13	Nadleśnictwo Kartuzy	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Kartuzy	20 000
14	Nadleśnictwo Kartuzy	Demontaż i unieszkodliwienie eternitowych pokryć dachowych z dwóch budynków Nadleśnictwa Kartuzy	15 000
15	Nadleśnictwo Kościerzyna	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Kościerzyna	5 500
16	Nadleśnictwo Kwidzyn	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Kwidzyn	22 000
17	Nadleśnictwo Lipusz	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Lipusz	9 000
18	Nadleśnictwo Lubichowo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Lubichowo	10 000
19	Nadleśnictwo Niedźwiady w Przechlewie	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Niedźwiady	8 000
20	Nadleśnictwo Przymuszewo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Przymuszewo	10 000
21	Nadleśnictwo Rytel	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Rytel	10 000
22	Nadleśnictwo Starogard Gdański	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Starogard	8 000
23	Nadleśnictwo Strzebielino z siedzibą w Luzinie	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Strzebielino	13 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
24	Nadleśnictwo Wejherowo	Usuwanie odpadów oraz likwidacja nielegalnych miejsc ich składowania na terenie Nadleśnictwa Wejherowo	19 000
25	Nadleśnictwo Wejherowo	Demontaż i unieszkodliwienie eternitowych pokryć dachowych z 3 budynków administrowanych przez Nadleśnictwo Wejherowo	18 000
26	Parafia Rzym.-Kat. pw. św. Michała Archanioła w Zblewie	Demontaż i unieszkodliwienie eternitowego pokrycia dachowego kaplicy przedpogrzebowej na cmentarzu parafialnym w Zblewie	2 956
27	Przedsiębiorstwo Innowacyjno-Wdrożeniowe "IMPULS"	Mobilna instalacja dekontaminacji	340 000
28	Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno- Porządkowych "SANIPOR" Sp. z o.o.	Zakup 5 sztuk samochodów ciężarowych marki DAF z czołownicą do montażu pługa oraz hydrauliką do napędu solarko/piaskarki, z urządzeniem hakowym HKS-8	75 042
29	Przedsiębiorstwo Składowania i Przerobu odpadów Sp. z o.o.	Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów "Czysta Błękitna Kraina" w Czarnówku	4 000 000
30	Przeds. Wielobranżowe "AGORA" Sp. z o.o. w Wejherowie	Zakup samochodu kontenerowego typ SMW-1142 na podwoziu MAN 12.180 do wywozu nieczystości stałych i segregowanych	5 690
31	Samorząd Województwa Pomorskiego	Wielokryterialna analiza możliwości lokalizacji na terenie województwa pomorskiego regionalnej instalacji do termicznego przekształcania energetycznej frakcji odpadów	110 000
32	Samorząd Województwa Pomorskiego	Program usuwania azbestu do 2032 roku dla Województwa Pomorskiego	16 000
33	Starostwo Powiatowe w Pucku	Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie powiatu puckiego	20 000
34	Starostwo Powiatowe w Pucku	Demontaż i unieszkodliwienie eternitowego pokrycia dachowego z budynku ośrodka zdrowia będącego własnością Powiatu Puckiego	15 000
35	Starostwo Powiatowe w Tczewie	Modernizacja systemu unieszkodliwiania odpadów medycznych dla Szpitala Powiatowego w Tczewie	2 650 000
36	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Ustce	Rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów u źródła	300 000
Konkurs "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego"			
37	Gmina Chmielno	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Chmielno	46 690
38	Gmina Czersk	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Czersk	106 594
39	Gmina Dzierzgoń	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Dzierzgoń	25 866
40	Gmina Kartuzy	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Kartuzy	92 661
41	Gmina Kolbudy	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Kolbudy	24 900
42	Gmina Krokowa	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Krokowa	30 255
43	Gmina Kwidzyn	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego"	80 403

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
		realizowany w Gminie Kwidzyn	
44	Gmina Linia	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Linia	43 750
45	Gmina Malbork	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Malbork	8 934
46	Gmina Miasta Chojnice	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy miasta Chojnice	16 500
47	Gmina Miasta Malborka	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu miasta Malbork	13 434
48	Gmina Miasta Prabuty	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Miasta Prabuty	42 988
49	Gmina Miejska Czarna Woda	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy miejskiej Czarna Woda	11 424
50	Gmina Miejska Kościerzyna	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy miejskiej Kościerzyna	84 980
51	Gmina Nowy Dwór Gdański	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Nowy Dwór Gdański	17 175
52	Gmina Nowy Staw	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Nowy Staw	1 911
53	Gmina Pelplin	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Pelplin	19 964
54	Gmina Potęgowo	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Potęgowo	45 864
55	Gmina Puck	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Puck	42 743
56	Gmina Słupsk	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Słupsk	119 668
57	Gmina Somonino	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Somonino	56 840
58	Gmina Stare Pole	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Stare Pole	10 600
59	Gmina Stary Targ	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Stary Targ	8 820
60	Gmina Zblewo	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Gminie Zblewo	178 754
61	Gmina Żukowo	Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu gminy Żukowo	65 411
62	Starostwo Powiatowe w Słupsku	Program "Unieszkodliwianie odpadów azbestowo-cementowych z terenu województwa pomorskiego" realizowany w Starostwie Powiatowym w Słupsku	90 000
		razem	11 812 524
OCHRONA PRZYRODY			
1	Fundacja "MISERICORDIA" w Kwidzynie	Renowacja zabytkowego parku w zespole dworsko-parkowym w miejscowości Górki, gmina Kwidzyn	51 779
2	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Błękitny Patrol" - monitoring antropopresji na wodach Zatoki Gdańskiej oraz wspomaganie ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk	250 000
3	Gmina Lichnowy	"Zielone Żuławy"	3 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
4	Gmina Miasta Chojnice	Zwiększenie różnorodności przyrodniczej - wykonanie nasadzeń na terenie miasta Chojnice	40 000
5	Gmina Miasta Kartuszy	Kartuski park - centrum spotkań, promocji zdrowia, rozwoju i zabaw	40 000
6	Gmina Miasta Sopot	Diagnostyka i ochrona fitosanitarna drzew rosnących na terenach zabudowy miejskiej Sopotu, ze szczególnym uwzględnieniem szkodników występujących masowo, z zastosowaniem metod biologicznych	20 000
7	Gmina Miejska Pruszcz Gdański	Wykonanie cięć sanitarnych i pielęgnacyjnych w alei dębowej	10 000
8	Gmina Pszczółki	Zagospodarowanie parku lipowego w Pszczółkach	8 000
9	Grupa Badawcza Ptaków Wodnych "KULING"	Monitoring walorów przyrodniczych i zagrożeń oraz zabiegi czynnej ochrony w rezerwach "Mechelińskie Łąki" i "Mewia Łacha" w 2008r.	40 000
10	Grupa Badawcza Ptaków Wodnych "KULING"	Kontynuacja monitoringu liczebności, rozmieszczenia i śmiertelności ptaków wodnych w zachodniej części Zatoki Gdańskiej	2 300
11	Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza	Badania wędrówek tarłowych troci w systemie rzeki Łeby	15 000
12	Klasztor Karmelitów Bosych p.w. NMP z Góry Karmel w Mierzeszynie	Ochrona starej rasy - konika polskiego	10 000
13	Koło Łowieckie "BEKAS" w Gdańsku	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 52	6 000
14	Koło Łowieckie "Dzik" w Kościerzynie	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 80	6 000
15	Koło Łowieckie "Głuszc" w Kartuzach	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 64	4 500
16	Koło Łowieckie "Hodowca" w Gdańsku	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 57	6 000
17	Koło Łowieckie "Jeleń"	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 22 i 83	15 000
18	Koło Łowieckie "Jeleń" w Wejherowie	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 42	7 500
19	Koło Łowieckie "Łabędź" w Kartuzach	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 71	4 500
20	Koło Łowieckie "Łowiec" w Gdańsku	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 59	6 000
21	Koło Łowieckie "Nemrod" w Kościerzynie	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 92	6 000
22	Koło Łowieckie "Ryś" w Gdańsku	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 74	6 000
23	Koło Łowieckie "Szarak" w Tczewie	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 88	4 500
24	Komunalny Związek Gmin we Władysławowie	Wzmocnienie zasobów sandacza oraz płoci w Zatoce Puckiej	25 000
25	Nadleśnictwo Cewice	Koszenie użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa Cewice	3 000
26	Nadleśnictwo Choczewo	Ochrona rezerwatów - ochrona przyrody	5 000
27	Nadleśnictwo Czersk	Ochrona lasu - zakładanie ognisk biocenotycznych na uprawach leśnych	30 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
28	Nadleśnictwo Czersk	Ochrona lasu na terenie Nadleśnictwa Czersk	37 990
29	Nadleśnictwo Damnica	Aktywna ochrona ryb łososiowatych w rzece Łebie	10 000
30	Nadleśnictwo Elbląg	Ochrona drzewostanów w rezerwacie przyrody "Kąty Rybackie" i w jego otoczeniu	4 000
31	Nadleśnictwo Kaliska	Czynna ochrona gatunków ginących i rzadkich	8 000
32	Nadleśnictwo Kartuzy	Przebudowa drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Kartuzy	10 000
33	Nadleśnictwo Lubichowo	Ochrona czynna Rezerwatu Przyrody Zdrójno	10 000
34	Nadleśnictwo Rytel	Ochrona różnorodności biologicznej na terenie Nadleśnictwa Rytel	30 000
35	Nadleśnictwo Strzebielino z siedzibą w Luzinie	Ochrona lasu na terenie Nadleśnictwa Strzebielino	80 000
36	Nadleśnictwo Wejherowo	Ochrona przyrody na terenie Nadleśnictwa Wejherowo w roku 2008	10 000
37	Nadmorskie Koło Łowieckie w Gdyni	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 156	7 500
38	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Kontynuacja programu odtwarzania nadmorskich wilgotnych łąk w Rezerwacie Przyrody Beka	80 000
39	Parafia Rzym.-Kat. p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gd.	Odnowienie zabytkowej zieleni	58 800
40	Polski Zw. Łowiecki, Zarząd Okręgowy w Gdańsku	Reintrodukcja kuropatw w obwodach łowieckich województwa pomorskiego	25 000
41	Polski Zw. Wędkarski, Okręg w Gdańsku	Zarybienie i ochrona Obwodów Rybackich Dolna Wisła nr 5 i 6	80 000
42	Pomorski Urząd Wojewódzki	Zabezpieczenie i pielęgnacja pomników przyrody	30 000
43	Pomorski Urząd Wojewódzki	Ochrona gatunkowa zwierząt na terenie województwa pomorskiego	30 000
44	Pomorski Urząd Wojewódzki - Państwowa Straż Rybacka w Gdańsku	Ochrona naturalnego tarła łososia atlantyckiego i troci wędrowniej w dorzeczu Słupi - kontynuacja działań	10 000
45	Słowiński Park Narodowy	Budowa i remont infrastruktury służącej ochronie przyrody w Słowińskim Parku Narodowym	180 000
46	Sp-nia Rybołówstwa i Przetwórstwa "Troć" w Tczewie	Zarybianie obwodów rybackich rzek: Wisła nr 7, Motława nr 3, Wierzyca nr 6	15 000
47	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Wodny "Żabi Kruk"	Zielona przystań	10 000
48	Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Obszarów Naturalnych i Środowiska "EKO-STAR"	Program ochrony ryb łososiowatych w dorzeczu Słupi	5 000
49	Stowarzyszenie Proekologiczne "SŁUPIA"	Realizacja zadań z zakresu czynnej ochrony przyrody w regionie słupsko-bytowskim	78 000
50	Uniwersytet Gdański	Czynna ochrona gatunkowa <i>Cypripedium calceolus</i> (Obuwik pospolity) oraz wybranych gatunków storczyków na terenie województwa pomorskiego- kontynuacja	60 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
51	Wojewódzki Związek Pszczelarzy	Nasadzanie drzew i krzewów miododajnych na terenie województwa pomorskiego	10 000
52	Wojskowe Koło Łowieckie nr 326 "Łoś" w Gdyni	Reintrodukcja zająca szaraka (<i>Lepus europeus</i>) w obwodzie łowieckim nr 40	4 500
53	Zakłady Rybackie "Wdzydze" Sp. z o.o.	Zarybianie jezior kaszubskich ginącymi gatunkami ryb	20 000
54	Zarząd Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego	Ochrona naturalnego tarła łososia atlantyckiego i troci wędrowniej w rzece Łupawie	30 000
55	Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich	Dofinansowanie działalności Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt Chronionych przy Zespole Parków Krajobrazowych w Jerzwałdzie	2 470
56	Zespół Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących w Pruszczu Gdańskim	Rewitalizacja i konserwacja terenów zieleni przy Zespole Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących w Pruszczu Gdańskim	75 200
57	Zespół Szkół Leśnych im. prof. Stanisława Sokołowskiego w Warcinie	Utrzymanie Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Drapieżnych w Warcinie w roku 2008	15 000
		razem	1 651 539
EDUKACJA EKOLOGICZNA			
Realizacja Programu ochrony środowiska województwa pomorskiego			
1	Chorągiew Kujawsko-Pomorska ZHP - Harcerskie Centrum Edukacji Ekologicznej w Funce	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży województwa pomorskiego w Harcerskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Funce w roku 2008	120 000
2	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Błękitna Szkoła - Warsztaty Morskie 2008	150 000
3	Gdańska Fundacja Wody	Dofinansowanie działalności Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w 2008 roku	255 000
4	Park Krajobrazowy "Dolina Słupi"	Dofinansowanie działalności Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" w wykonywaniu zadań z zakresu ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w 2008r.	245 500
5	Pomorski Urząd Wojewódzki	Wsparcie Wydziału Środowiska i Rolnictwa Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w zakresie szkolenia służb ochrony środowiska	13 000
6	Samorząd Województwa Pomorskiego	Szkolenie służb ochrony środowiska. Przygotowanie ekspertyz i opinii dotyczących ochrony środowiska.	30 000
7	Samorząd Województwa Pomorskiego	System kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą Prawo ochrony środowiska opłat za korzystanie ze środowiska poprzez tworzenie oraz rozbudowę baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat	220 000
8	Stowarzyszenie "Pomorskie w Unii Europejskiej"	Działania Stowarzyszenia Pomorskie w Unii Europejskiej na rzecz podmiotów z województwa pomorskiego w zakresie energii i ochrony środowiska, we współpracy i przy wykorzystaniu instrumentów Unii Europejskiej	145 000
9	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Szkolenia w zakresie zmian w przepisach dotyczących ochrony środowiska i dostosowywania ich do wymogów Unii Europejskiej	32 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
10	Zaborski Park Krajobrazowy	Prowadzenie działalności w zakresie edukacyjnym i informacyjnym z ochrony przyrody, krajobrazu i ekologii Zaborskiego Parku Krajobrazowego w 2008 roku	130 000
11	Zarząd Kaszubskiego Parku Krajobrazowego	Całoroczna działalność Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Szymbarku na rok 2008	223 640
12	Zarząd Kaszubskiego Parku Krajobrazowego	Dofinansowanie działalności Zarządu Kaszubskiego Parku Krajobrazowego w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w 2008r.	65 000
13	Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	Działalność edukacyjna "Błękitnej Szkoły" przy Zarządzie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego we Władysławowie	201 585
14	Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	Działalność w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej w Nadmorskim Parku Krajobrazowym w 2008r.	118 600
15	Zarząd Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana	Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna w Parku Krajobrazowym Mierzeja Wiślana	150 000
16	Zarząd Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego	Dofinansowanie działalności Zarządu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony przyrody w 2008r.	90 000
17	Zarząd Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego	Dofinansowanie działalności Zielonej Szkoły w Schodnie w 2008r.	280 213
18	Zarząd Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego	Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna we Wdzydzkim Parku Krajobrazowym w 2008r.	158 000
Konkurs na zadania z zakresu edukacji ekologicznej dla województwa pomorskiego - II edycja 2007			
19	Akademia Pomorska w Słupsku	Śmieci wokół nas, czyli przyrodnicze i ekonomiczne aspekty obecności i migracji zanieczyszczeń w środowisku naturalnym - III edycja	20 000
20	Centrum Edukacji Regionalnej w Warcinie	Letnie warsztaty edukacyjne "Strażnicy przyrody"	5 800
21	Fundacja Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy	Od edukacji ekologicznej do zrównoważonego rozwoju gmin powiatu chojnickiego	10 000
22	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Międzynarodowa Konferencja Biologii Plazmidów	5 000
23	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Okiem mewy II" - mobilna wystawa fotograficzna, jako skuteczna metoda proekologicznej kampanii informacyjno-edukacyjnej	10 000
24	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	"Stacja fok" - dokumentalny film przyrodniczy	20 000
25	Gdańska Fundacja Wody	Unowocześnianie funkcjonowania firm wodociągowo - kanalizacyjnych w świetle rosnących wymagań ochrony środowiska	10 000
26	Gmina Miasta Gdańska	Zachowaj czystą wodę dla przyszłych pokoleń	10 000
27	Gmina Miasta Gdańska	"Eko-Strażnik - wiem jak chronić przyrodę" - kontynuacja programu	15 000
28	Gmina Miasta Kościerzyna	Od Ciebie zależy przyszłość Ziemi	15 000
29	Gmina Miasta Prabuty	Rodowo - Wioska Cudów	3 000
30	Gmina Ostaszewo – Zesp. Szkolno-Przedszkolny w Nowej Cerkwi	Tu jest moje miejsce. Tu jest mój dom.	2 000
31	Gmina Sierakowice	Warsztaty edukacyjne "Droga odpadu"	8 000
32	Gmina Sierakowice	W Sierakowicach czysto i zdrowo	5 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
33	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	Skok w NATURE	10 000
34	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	"Spalanie śmieci szkodzi i szpeci"	10 000
35	Komunalny Związek Gmin "Dolina Redy i Chylonki"	"Wszyscy dbamy o środowisko"	25 000
36	Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku	XXIII Olimpiada Wiedzy Ekologicznej w województwie pomorskim w roku 2008	10 000
37	Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku	Edukacja ekologiczna realizowana przez LOP w województwie pomorskim w roku 2008	20 000
38	„MEDIATOR” Tadeusz Bolesław Ciesielski	Propagowanie zagadnień ochrony środowiska na łamach Poradnika ekologicznego "Eko i My"	15 000
39	Morski Instytut Rybacki w Gdyni	Mini-monitoring czystości przybrzeżnych wód Zatoki Gdańskiej w okolicach Gdyni 2008	20 000
40	Nadleśnictwo Warcino	Konkurs przyrodniczy pt.: "Poznajemy las" - edycja X	30 000
41	Park Narodowy "Bory Tucholskie"	Doposażenie sali dydaktycznej oraz infrastruktury terenowej Parku Narodowego "Bory Tucholskie"	40 000
42	Politechnika Gdańska	V Międzynarodowa Konferencja Oils & Fuels for Sustainable Development AUZO 2008	15 000
43	Politechnika Gdańska	Dwusemestralne Studia Podyplomowe "BIOPALIWA"	5 000
44	POLSKAPRESSE spółka z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"Z Ekologią na co dzień" - kontynuacja edukacji w zakresie ekologii i ochrony środowiska województwa pomorskiego na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	40 000
45	POLSKAPRESSE spółka z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"Ekologia po Twojej stronie" - kontynuacja edukacji w zakresie ekologii i ochrony środowiska województwa pomorskiego na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	15 000
46	POLSKAPRESSE spółka z o.o., Oddział Prasa Bałtycka	"Ekologia po Twojej stronie" - "Rolnik Ekologiczny" - kontynuacja edukacji w zakresie ekologii i ochrony środowiska województwa pomorskiego na łamach "Dziennika Bałtyckiego"	10 000
47	Polski Klub Ekologiczny, Okręg Wschodnio-Pomorski	"Zielona Akademia" - Studium Podyplomowe "Ekologia Etyka Technika"	60 000
48	PP "AJM STUDIO" Andrzej Mielczarek	Cykl filmów telewizyjnych "Era Wodnika"	30 000
49	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku	"L jak Las" - Telewizyjny Magazyn Przyrodniczy - III edycja	25 000
50	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku	"Natura - nie tylko 2000" - aktywna edukacja przyrodniczo-leśna	20 000
51	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	"Ratujmy życie Morza" - kontynuacja, etap V - realizacja 2 filmów z cyklu "Życie Morza"	20 000
52	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	Billboard w ochronie natury	32 000
53	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Wodny "Żabi Kruk"	ZIELONY KAJAK - ekologiczne warsztaty na Opiwku Motławy	10 000
54	Telewizja Polska S.A.	"Niebieska ziemia - zielony świat" - telewizyjny magazyn ekologiczny	40 000
55	Tucholski Park Krajobrazowy	Edukacja ekologiczna na terenie Tucholskiego Parku Krajobrazowego	5 000
56	Uniwersytet Gdański	Warsztaty ekologiczne "Życie brzegu morza-2008" -	35 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
		kontynuacja zadania	
57	Uniwersytet Gdański	Warsztaty ekologiczne "Ujście Wisły - 2008" - kontynuacja zadania	20 000
58	Uniwersytet Gdański	Film edukacyjny "Nie taki straszny bóbr"	30 000
59	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	Ogólnopolska konferencja naukowa pt.: "Holoceńskie przemiany wybrzeży i wód południowego Bałtyku - przyczyny uwarunkowania i skutki"	10 000
60	Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich	Organizacja konkursów przyrodniczych dla uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjalnych: XIII Międzywojewódzkiego Konkursu Wiedzy Przyrodniczo - Ekologicznej oraz VII edycji Ogólnopolskiego Konkursu "Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski"	1 000
61	Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich	Utworzenie i wyposażenie Centrum Badawczo-Edukacyjnego Natura 2000 Lasy Iławskie przy Zespole Parków Krajobrazowych w Jerzwałdzie	5 000
	Konkurs na zadania z zakresu edukacji ekologicznej dla województwa pomorskiego - I edycja 2008		
62	"AGA" – G. Abramowicz Gdynia	Wyprodukowanie filmu edukacyjno-informacyjnego obrazującego zagadnienia czynnej ochrony morświnów przed przyłowem	18 000
63	Akademia Medyczna w Gdańsku	Edukacja ekologiczna w Ogrodzie Roślin Leczniczych Akademii Medycznej w Gdańsku w roku 2008	10 000
64	Akademia Pomorska w Słupsku	Konferencja Naukowa "Rola procesów ekstremalnych w kształtowaniu rzeźby" Słupsk 2008	10 000
65	Bałtycka Agencja Poszanowania Energii S.A.	Rozwój i promocja zrównoważonej gospodarki energetycznej w regionie pomorskim	20 000
66	Centrum Edukacji Regionalnej w Warcinie	Doposażenie Centrum Edukacji Regionalnej w Warcinie	15 000
67	Fundacja Naszyjnik Północy	Przyrodnicze wędrówki ścieżkami edukacyjnymi Doliny Rzeki Debrzynki	30 000
68	Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego	Opracowanie i wydanie monografii przyrodniczej rezerwatów "Staniszewskie Błoto" i "Kurze Grzędy"	20 000
69	Gdańska Fundacja Wody	Poprawa środowiska i efektywności systemów wodno-kanalizacyjnych jako efekt podwyższenia kwalifikacji kadr przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych	36 000
70	Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.	Propagowanie zachowań proekologicznych związanych z ochroną ujęć wód podziemnych "Czarny Dwór" i "Zaspa"	50 000
71	Gmina Miejska Kościerzyna	Kampania edukacyjno-informacyjna "Czyste środowisko = zdrowe społeczeństwo"	20 000
72	Gmina Trzebielino	Ścieżka przyrodniczo - edukacyjna " Przyroda na Morenowych Wzgórzach"	5 000
73	Grupa Badawcza Ptaków Wodnych "KULING"	Dookoła Ptaki! - Projekt edukacyjny dla przedszkoli i klas nauczania początkowego szkół podstawowych	10 000
74	Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgu w Gdańsku	Ekologiczna Izba Edukacyjna w Strzelnicy	10 000
75	POLSKAPRESSE spółka z o.o. Oddział Prasa Bałtycka	"Ekologia po Twojej stronie" - kontynuacja edukacji w zakresie ekologii i ochrony środowiska województwa pomorskiego na łamach "Polski Dziennika Bałtyckiego"	15 000
76	POLSKAPRESSE	"Z Ekologią na co dzień" - kontynuacja edukacji w zakresie	30 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
	spółka z o.o. Oddział Prasa Bałtycka	ekologii i ochrony środowiska województwa pomorskiego na łamach "Polski Dziennika Bałtyckiego"	
77	Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski	"Polsko-Niemieckie Warsztaty Ochrony Środowiska" Akademicka Szkoła Letnia w Centrum Edukacji Ekologicznej w Starbieniu	15 000
78	Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski	"Pomorskie Sympozja Ekologiczne" - cykl konferencji na rzecz zrównoważonego rozwoju	15 000
79	Polskie Radio - Regionalna Rozgłośnia w Gdańsku "Radio Gdańsk" S.A.	Audycja radiowa "Magazyn ekologiczny"	17 000
80	Polskie Towarzystwo Limnologiczne	XII Ogólnopolska Konferencja Limnologiczna "Naturalne i antropogeniczne przekształcenia jezior"	10 000
81	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Regionalny w Gdańsku	2008 - Rok Przyrody w PTTK	14 000
82	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku	"Czas na las" - aktywna edukacja przyrodniczo - leśna	20 000
83	Starostwo Powiatowe w Kościerzynie	Pomorskie dymy - by nauka nie poszła w las a plastiki do pieca	5 000
84	Stowarzyszenie "Eko-Inicjatywa"	Edukacja ekologiczna mieszkańców Kwidzyna	20 000
85	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	Atlas organizmów Bałtyku - kontynuacja etap III	15 000
86	Stowarzyszenie "Przyjaciele Helu"	Billboard w ochronie natury - kontynuacja	30 000
87	Stowarzyszenie Centrum Aktywnych - Gniew	Konkurs na wakacyjną młodzieżową inicjatywę ekologiczną	5 000
88	Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego - Klub Nowodworski	Pielęgnacja zieleni drzewiastej w miastach	2 000
89	Uniwersytet Gdański	I Konferencja Naukowa "Jakość, bezpieczeństwo, ekologia w sektorze rolno-spożywczym - kierunki rozwoju"	5 000
90	Uniwersytet Gdański	Wystawa fotograficzna "Klimat i brzeg morza"	15 900
91	Uniwersytet Gdański	Konferencja Naukowa "Prawo ochrony środowiska jako warunek prowadzenia działalności gospodarczej" - publikacja materiałów pokonferencyjnych	15 000
92	Uniwersytet Gdański	III Festiwal Filmów Popularnonaukowych	6 000
93	Uniwersytet Gdański	Osobliwości geologiczne wybrzeża Zatoki Gdańskiej	30 000
94	"Wydawnictwo Pomorskie" Sp. z o.o.	"Pomorski Ekolog" czyli elementarz liczenia się z naturą	10 000
	VI Bałtycki Festiwal Nauki		
95	Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte	Impreza popularno-naukowa pn. "Co słycać w morzu?" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	4 000
96	Akademia Medyczna w Gdańsku	Impreza popularno-naukowa pn. "Tajemnice kropli wody" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	1 200
97	Akademia Morska	Impreza popularno-naukowa pn. "Prezentacja pojazdu z napędem elektrycznym oraz inteligentnego modelu statku z napędem elektrycznym" organizowana w ramach VI	3 000

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
		Bałtyckiego Festiwalu Nauki	
98	Akademia Pomorska w Słupsku	Imprezy popularno-naukowe realizowane przez Akademię Pomorską w Słupsku w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	12 900
99	Gmina Miasta Gdynia - Gdyńskie Centrum Innowacji	Impreza popularno-naukowa pn. "Poznaj swoje środowisko-warsztaty ekologiczne" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	2 500
100	Instytut Budownictwa Wodnego PAN w Gdańsku	Imprezy popularno-naukowe realizowane przez Instytut Budownictwa Wodnego PAN w Gdańsku w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	10 600
101	Morski Instytut Rybacki w Gdyni	Impreza popularno-naukowa pn. "Na pomoc wodzie - oczyszczajmy ścieki" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	4 000
102	Muzeum i Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk	Impreza popularno-naukowa pn. "Ptaki miasta" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	4 000
103	Nadleśnictwo Gdańsk	Impreza popularno-naukowa pn. "Czy można kochać przyrodę nie znając jej? Naucz się rozpoznawać leśne drzewa" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	1 000
104	Park Kulturowy Fortyfikacji Miejskich "Twierdza Gdańsk"	Impreza popularno-naukowa pn. "Oko w oko z przyrodą miejską, czyli zielone wędrówki po Grodzisku" organizowana w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	3 000
105	Politechnika Gdańska	Imprezy popularno-naukowe realizowane przez Politechnikę Gdańską w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	16 000
106	Uniwersytet Gdański	Imprezy popularno-naukowe realizowane przez Uniwersytet Gdański w ramach VI Bałtyckiego Festiwalu Nauki	57 800
107	Program stypendialny	Stypendium dla studentów pochodzących z terenów wiejskich lub obszarów zagrożonych bezrobociem studiujących kierunki proekologiczne - 14 umów o stypendium oraz 15 aneksów o kontynuację stypendium	104 400
108	Program Absolwent	Praktyczne przygotowanie zawodowe Absolwenta w zakresie stosowania przepisów ochrony środowiska - 28 umów o dotację oraz 3 aneksy	398 959
		razem	4 546 597
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I AWARIE			
1	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku	Doposażenie w sprzęt i urządzenia do likwidacji zagrożeń chemiczno - ekologicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa pomorskiego na lata 2008-2009	2 400 000
2	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wojewódzki w Gdańsku	Wspomaganie działań Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP polegających na zapobieganiu i likwidacji poważnych awarii i ich skutków na terenie woj. pomorskiego	300 000
		razem	2 700 000
MONITORING ŚRODOWISKA			
1	Fundacja "Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej"	Monitorowanie i raportowanie na bazie sieci monitoringu regionalnego ARMAAG do Krajowego Systemu Monitoringu Środowiska	340 000
2	Paweł Karcz-Przedsiębiorstwo Innowacyjno-Wdrożeniowe "Zenit"	Mobilne Laboratorium Badawcze - monitorujące stan środowiska naturalnego w zakresie natężenia pola elektromagnetycznego w tym impulsowego i niestacjonarnego	169 500

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Lp.	Strona umowy	Tytuł zadania	Przyznane dofinans.
3	Samorząd Województwa Pomorskiego	Program ochrony powietrza dla stref: kartusko-kościerskiej i pucko-wejherowskiej w woj. pomorskim dla pyłu PM10 oraz dla strefy kwidzyńsko-tczewskiej w woj. pomorskim dla pyłu PM10 i SO2	60 000
4	Uniwersytet Gdański	Doposażenie Laboratorium Monitoringu Środowiska na Uniwersytecie Gdańskim	40 000
5	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Państwowy Monitoring Środowiska - zakup chromatografu gazowego	340 000
6	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku	Badanie i ocena jakości środowiska w województwie pomorskim prowadzone w ramach regionalnego monitoringu środowiska w 2008 roku	340 000
		razem	1 289 500
POPIERANIE INNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA			
1	Akademia Medyczna	Instalacja do wody demineralizowanej w Katedrze Chemii Nieorganicznej AMG	5 000
2	Gdańska Fundacja Wody	Wykorzystanie kwasów nadtlenowych w ochronie środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód powierzchniowych	340 000
3	Gmina Miasta Gdańska	Wsparcie działań propagujących ekologiczne formy transportu na trasie Gdańsk-Półwysep Helski oraz Sopot-Półwysep Helski	150 000
4	Gmina Miasta Gdyni	Wsparcie działań propagujących ekologiczne formy transportu na trasie Gdynia-Półwysep Helski	150 000
5	Gmina Miasta Gdynia - Gdynskie Centrum Innowacji	Analiza reżimu hydrologicznego i hydrochemicznego oraz ocena stanu ekologicznego cieków Nadmorskiego Parku Krajobrazowego	50 000
6	Gmina Miejska Łeba	Budowa ścieżki rowerowej na trasie Łeba- Rąbka	627 583
7	Stowarzyszenie "Eko-Inicjatywa"	Adaptacja budynku po byłej szkole w Benowie na ośrodek edukacji ekologicznej	577 000
8	Uniwersytet Gdański	Depozycja atmosferyczna i spływ lądowy rtęci do strefy brzegowej Zatoki Gdańskiej	50 000
9	Związek Harcerstwa Polskiego, Choraągiew Gdańska, Hufiec Sopot	Adaptacja obiektu w Leśnej Hucie na potrzeby Harcerskiego Centrum Edukacji Ekologicznej i Zrównoważonego Rozwoju	80 000
		razem	2 029 583
		Ogółem	68 468 266

Źródło: WFOŚiGW w Gdańsku

5.3 Podsumowanie i wnioski z oceny sporządzonej w Raporcie

Niniejszy Raport dotyczy realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014, który został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego Nr 191/XII/07 w dniu 24 września 2007 roku.

Program ochrony środowiska dla województwa pomorskiego nie jest dokumentem prawa miejscowego, lecz opracowaniem o charakterze operacyjnym przeznaczonym do okresowej aktualizacji (nie rzadziej, niż co 4 lata).

Ocena sporządzona w Raporcie powstała w znacznej części na podstawie wskaźników rezultatu dotyczących zresztą nie tylko komponentów środowiska, ale także różnych obszarów aktywności instytucji i mieszkańców, które mają wpływ na stan środowiska i jakość życia. Obszarów tych nie wybrano dowolnie, wszystkie zostały zapisane w POŚ Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010, jako znaczące dla realizacji Polityki Ekologicznej Państwa i województwa.

Pełna ocena wdrożenia przyjętych w POŚWP celów jest utrudniona z uwagi na ogólnikowość wielu wskazanych kierunków i działań i brak sprecyzowania podmiotów realizujących poszczególne działania. Z uwagi również na brak wielu danych, informacji i wskaźników wynikających m.in. z braku

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

publikacji danych statystycznych za rok 2008, przeprowadzona ocena nie jest pełna, jakkolwiek na jej podstawie można sformułować następujące wnioski:

Stopień realizacji zobowiązań w zakresie wyposażania aglomeracji w systemy kanalizacyjne w województwie pomorskim, wg stanu na koniec 2008 roku, wynosi zaledwie 20%.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Pomorskiego przewidziano środki na realizację projektów z zakresu wyposażania aglomeracji 2-15 tys. RLM w systemy odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych, określone w Osi Priorytetowej 8 *Lokalna infrastruktura podstawowa*. W ramach Działania 8.2 (Lokalna infrastruktura ochrony środowiska) odbyły się 2 z planowanych 4 konkursów.

Projekty aplikujące o środki RPO WP częściowo rozwiązują problem w aglomeracjach – w przeważającej mierze dotyczą jedynie wycinka aglomeracji – jednej lub kilku miejscowości w gminie lub są I etapem inwestycji. Nie mniej jednak w wyniku realizacji projektów aplikujących o środki RPO WP stopień realizacji zobowiązań w zakresie wyposażania aglomeracji w systemy kanalizacyjne wzrósł do ok. 50%.

W celu maksymalnego wykorzystania środków dostępnych dla regionu oraz wypełnienia przynajmniej 70 % zobowiązań Traktatu Akcesyjnego dla woj. pomorskiego zachodzi konieczność promowania środków PROW w zakresie działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno –ściekowej i gospodarki odpadami.

Zbiorczym zaopatrzeniem w wodę objętych jest ponad 95% ludności województwa. Z wody wodociągowej spełniającej wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia korzysta w miastach 92,03% ludności oraz na wsi 78, 23% ludności. Nadal wysoki jest odsetek wodociągów dostarczających wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym (30% ujęć o wydajności do 10000m³/d). Sytuacja ta ma miejsce mimo szerokiego zakresu prowadzonych prac modernizacyjnych na sieciach oraz ujęciach. Tylko w części może być to skutek zaostrenia przez prawodawcę wspólnotowego wymagań, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do konsumpcji.

Monitoring prowadzony w latach 2007-2008 wskazuje na poprawę stanu jakościowy badanych rzek – wciąż jednak obserwujemy dominację wód o jakości zadowalającej (III klasa - ponad 72%), ale istotny również udział wód o niezadowalającej jakości (IV klasa - około 24%). Najmniejszą część stanowią wody złej jakości (około 4%).

Prowadzone są skutecznie zadania wynikające z Traktatu Akcesyjnego w obszarze zamykania składowisk niespełniających wymagań formalno – prawnych i środowiskowych. W latach 2007 – 2008 zamknięto w województwie 14 takich składowisk.

Większość z planowanych regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów posiada przygotowaną dokumentację do aplikowania o środki unijne na rozbudowę i wyposażenie w niezbędne urządzenia techniczne.

Nadal obserwuje się niewystarczające działania w zakresie ograniczania ilości powstających odpadów i ich selektywnego zbierania. Bariera podstawową są niewystarczające kompleksowe i spójne działania edukacyjne społeczeństwa i brak skutecznych narzędzi egzekucji w stosunku zarówno do obywateli jak i samorządów lokalnych.

Oceniając realizację Programu w oparciu o uzyskane dane, a w jej kontekście skuteczności prowadzonej w województwie polityki w sferze ochrony środowiska, nie można pominąć kwestii nakładów finansowych, jakie w okresie realizacji POŚ przeznaczano na inwestycje w jego ochronę. Stanowią one podstawowy miernik determinacji w podejmowanych działaniach.

W latach 2007-2008 zostały podjęte prace nad sporządzeniem dokumentacji dotyczącej Projektu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław - Etap I”, znajdującego się na liście projektów indywidualnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w Osi Priorytetowej III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska. Nadal występuje znaczne zagrożenie powodzią w przypadkach ekstremalnych zmian warunków atmosferycznych.

Działalność edukacyjna na terenie województwa pomorskiego przybiera różnorodne formy, prowadzona jest przez wiele samorządów i instytucji. W województwie działa Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej, które powstało na mocy porozumienia pomiędzy Marszałkiem Województwa Pomorskiego oraz Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Centrum prowadzi m.in ogólnodostępną, internetową bazę informacji o środowisku dostępną na stronie www.infoeko.pomorskie.pl.

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi także przez kształtowanie świadomości ekologiczną mieszkańców, dlatego należy kontynuować i podejmować nowe działania mające na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Realizowane rozproszone działania z zakresu małej retencji wodnej, zarówno techniczne (budowa małych zbiorników wodnych, jazów, zastawek, itp.) jak również liczne działania nietechniczne

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

(zalesienia, zadrzewienia, roślinne pasy ochronne, ochrona oczek wodnych, stawów wiejskich, mokradeł itp.) - prowadzą do spowolnienia lub powstrzymania odpływu wody przy jednoczesnym odtworzeniu naturalnego krajobrazu. Działania te są jednak niewystarczające dla zapewnienia odpowiedniej ilości wody w okresie suszy gruntowej.

Liczne przedsięwzięcia, realizowane przede wszystkim w sektorze komunalnym, nie spowodowały poprawy jakości powietrza w województwie. Opierając się na danych statystycznych i dorocznych ocenach jakości powietrza, sporządzonych przez WIOŚ można stwierdzić, że w 2007 i 2008 liczba stref zaklasyfikowanych jako C (poziom stężeń substancji przekracza wartości dopuszczalne i docelowe, strefa wymaga sporządzenia programu ochrony powietrza), z uwagi na przekroczenia poziomy pyłu PM 10 nie uległa zmianie. Dodatkowo w roku 2008, wskaźnikiem przekraczającym wartości docelowe był benzo(a)piren. W województwie pomorskim obowiązuje jeden program ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej, i powstają 4 kolejne dla stref: kartusko-kościerskiej, kwidzińsko-tczewskiej, pucko-wejherowskiej i miasto Słupsk.

Jak stwierdza Raport o stanie środowiska województwa pomorskiego w 2007 roku: „*Hałas komunikacyjny w miastach i wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych utrzymuje się od kilku lat wciąż na wysokim poziomie*”. Działania zapobiegawcze w tym zakresie - budowa obwodnic, modernizacja nawierzchni, ustawianie barier dźwiękochłonnych realizuje się w niewielkiej skali, przede wszystkim na sieci krajowej.

Do grudnia 2008 nie sporządzono harmonogramu planowych badań obiektów będących potencjalnymi źródłami niekorzystnych oddziaływań. Nie powstała baza danych o źródłach promieniowania i wysokości emisji;

Problemem wydaje się także brak pełnej wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa, a także brak uchwalonych planów ochrony przeważającej części obszarów już ochroną objętych. W województwie tylko połowa gmin posiada inwentaryzacje przyrodnicze, a jedynie Park Krajobrazowy Doliny Słupi i Wdzydzki Park Krajobrazowy posiadają zatwierdzone plany ochrony.

Na terenie województwa można też zaobserwować systematyczny spadek zużycia ciepła u odbiorców zasilanych przez miejskie sieci ciepłownicze. Potwierdza to znaczny zakres prowadzonych działań termomodernizacyjnych u odbiorców, a także zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło przez przemysł. Na zmniejszenie zużycia energii cieplnej ma również wpływ systematyczna modernizacja sieci przesyłowych, węzłów i źródeł energii cieplnej.

Nie odnotowano systemowych działań w odniesieniu do racjonalizacji zużycia wody, zarówno w sferze energooszczędności jak i w zakresie promocji, koordynacji i monitorowania przedsięwzięć w tym zakresie. Nie istnieje baza danych, pozwalająca na badanie tych - niezwykle ważnych z punktu widzenia wspólnotowej polityki ekologicznej oraz Strategii Lizbońskiej, przedsięwzięć.

W zakresie wzrostu wykorzystania energii odnawialnej, nastąpił wzrost mocy zainstalowanej w energetyce wiatrowej. Zmodernizowano wiele kotłowni przystosowując je do spalania biomasy.

W latach 2007-2008 nie zanotowano w województwie pomorskim systemowej działalności polegającej na informowaniu przedsiębiorców o potrzebie, warunkach i możliwościach uczestnictwa w systemach zarządzania środowiskowego ISO 140001 i EMAS.

Wiele działań określonych w Programie nie zostało podjętych, z uwagi na brak wskazania instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie zapisów POŚWP.

6 Rekomendacje do POŚWP

Aby uzyskać pełen obraz realizacji Programu należy zapewnić skuteczność współpracy partnerów realizujących program (gminy, powiaty, inne podmioty). W tym celu zaleca się wystąpić z wnioskiem do ustawodawcy o ustanowienie narzędzi zarządczych i egzekucyjnych, pozwalających skutecznie pozyskiwać dane dotyczące podejmowanych działań na terenie województwa.

Zaleca się przygotowanie dokładnego harmonogramu realizacji przedsięwzięć. Harmonogram może stanowić odrębny załącznik (katalog inwestycji), w którym znalazłyby się informacje dotyczące inwestycji powiatowych i gminnych, które zostały zrealizowane przez starostwa powiatowe oraz urzędy miast i gmin województwa pomorskiego.

Tabele można podzielić tematycznie (przyjęty skrót w tabelach):

- powietrze atmosferyczne (PA),
- gospodarka ściekowa (GŚ),
- gospodarka wodna (GW),
- gospodarka odpadami (GO),
- hałas i promieniowanie niejonizujące (HP),
- ochrona przyrody (OP),

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

- eksploatacja surowców naturalnych (ES),
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska/poważne awarie (NZ),
- inne (I).

Załącznik nr 1

Ankieta którą skierowano do jednostek administracji publicznej na terenie województwa pomorskiego

Poniższe zadania zostały wyznaczone do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014 (kliknij TUTAJ, żeby przejść do strony z Programem)								
tym kolorem oznaczono cel priorytetowy		* - jeśli dotyczy (poniższa ankieta jest ankietą zbiorczą, niektóre pytania są skierowane tylko i wyłącznie do gmin, inne do powiatów lub tylko i wyłącznie do gmin i powiatów, na których prowadzona jest działalność przemysłowa)						
Cel, w ramach którego zostały wyznaczone zadania	Lp	Nazwa zadania	Czy zrealizowano T/N - nie dotyczy b.d. (brak danych)	Szczegóły etapu ewentualna realizacja, data zakończenia zadania, jeśli nie zrealizowano to dlaczego itp.	Wskaźnik jednostki odpowiedzialnej w przypadku zwolnienia z realizacji zadania	Nakład finansowy [tys. zł]		Komentarz (jeśli zachodzi konieczność)
						Środki własne	Inne źródła	
Pierwszy cel średniookresowy (2007-2014) 1 Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków	1.	Czy opracowano i wdrożono system organizacyjnej i przestrzennej integracji danych o środowiskowych zagrożeniach zdrowia (pozyskiwanych w różnych instytucjach i ośrodkach badawczych)?						
	2	Czy wzmocniono zaplecze specjalistyczne zdrowia środowiskowego poprzez szkolenie i doskonalenie specjalistów, czy rozszerzono bazę ekspertów prowadzących badania zagrożenia zdrowia o specjalistów z różnych dyscyplin oraz uczestników z kręgu ruchów i stowarzyszeń ekologicznych?						
	3	Czy opracowano pakiet priorytetowych projektów w dziedzinie ograniczania środowiskowych zagrożeń zdrowia, w tym bezwzględnej likwidacji zidentyfikowanych źródeł zagrożeń zdrowia, czy sporządzono mapy zagrożeń zdrowotnych?						
	4	Czy opracowano pakiet priorytetowych projektów w dziedzinie ograniczania środowiskowych zagrożeń zdrowia, w tym bezwzględnej likwidacji zidentyfikowanych źródeł zagrożeń zdrowia; czy sporządzono mapy zagrożeń zdrowotnych;						
	5	Czy podjęto działania w zakresie: - promowania zdrowego stylu życia i unikania zagrożeń; - profilaktyki chorób cywilizacyjnych i działań związanych z zewnętrznymi przyczynami powstawania?						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Drugi średniookresowy (2007-2014)</p> <p>2 (I-2) <i>Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych</i></p>	6	Czy zrealizowano inwestycje przewidziane w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych dla aglomeracji od 2 000 do 15 000 RLM; *						
	7	Czy zrealizowano inwestycje poprawiające jakość wód przybrzeżnych, w tym budowę i rozbudowę systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych (z uwzględnieniem ograniczenia ich negatywnych skutków na etapie lokalizacji i realizacji projektów inwestycyjnych)?						
	8	Czy wzmocniono kontrole w kierunku przeciwdziałania odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków do wód?						
	9	Czy zrealizowano inwestycje mające na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowy lub modernizacji urządzeń i sieci wodociągowych?						
	10	Czy zrealizowano przedsięwzięcia na rzecz wyposażania w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej?* (aglomeracje poniżej 2 000 RLM)						
	11	Czy wspierano finansowo i egzekwowano od przedsiębiorstw realizację programów gospodarki ściekowej, służących ograniczeniu i eliminacji ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, przede wszystkim substancji priorytetowych i szczególnie szkodliwych?*						
12	Czy wybudowano instalacje do bezpiecznego przechowywania nawozów naturalnych (płyt obornikowych i szczelnych zbiorników na gnojówkę i gnojowicę) w gospodarstwach rolnych? * Jeli nie, to czy zadanie zostanie zakończone do roku 2010?							

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Trzeci cel Średniookresowy (2007-2014) 3 (1-3) Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymanie standardów jakości powietrza</p>	13	Czy podjęto działania w zakresie rozwoju i modernizacji systemów infrastruktury ciepłej z wykorzystaniem nowoczesnych energooszczędnych urządzeń i technologii, także w połączeniu ze zmianą nośników energii z kopalnych paliw stałych na paliwa przyjazne środowisku?						
	14	Czy dokonano ekologicznych modernizacji elektrociepłowni nie podlegających likwidacji do 2015 r (w tym dywersyfikacji paliw- budowy bloków parowo-gazowych, spalania biomasy i paliw alternatywnych) oraz modernizacji i budowy wysoko skutecznych instalacji oczyszczania spalin ze źródeł energetycznego spalania paliw, w tym zwłaszcza z dużych źródeł, a także wyposażania ich w systemy ciągłego monitoringu emisji do powietrza (w ramach programów dostosowawczych)?						
	15	Czy zrealizowano przedsięwzięcia termomodernizacyjne budynków, czy wprowadzano scentralizowane systemy grzewcze dla ograniczania liczby źródeł niskiej emisji?						
	16	Czy wyznaczano w dokumentach planistycznych korytarze przewietrzania miast, zachowano i wzmocniono ich ciągłość m.in. poprzez regenerację i zagospodarowanie zielonych przestrzeni publicznych oraz przeciwdziałano ich zabudowywaniu *						
	17	Czy wprowadzono i wyegzekwowano procedury ograniczające niezorganizowaną emisję pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza z terenów produkcyjnych, w tym zmiany technologii produkcji; *						
	18	Czy uwzględniono w dokumentach planowania przestrzennego politykę relokacji uciążliwego przemysłu z centrów miast na rzecz m.in. usług nieuciążliwych oraz wyznaczono strefy przemysłowe na obrzeżach przy uwzględnieniu czynników środowiskowych (np. kierunku napływu mas powietrza)? *						
	19	7.Czy podjęto działania w zakresie promowania i wspierania rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu, w tym także morskiego (m.in. rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego, transportu towarowego multimodalnego, poprawa organizacji i logistyki transportu, wyprowadzanie ruchu tranzytowego poza tereny silnie zurbanizowane, zintegrowane systemy zarządzania ruchem ulicznym, ścieżki rowerowe, itd.)						
	20	Czy podjęto działania w zakresie rozwoju transportu wodnego poprzez poprawę parametrów śródlądowych dróg wodnych z uwzględnieniem ich drożności biologicznej oraz odbudowę i modernizację urządzeń gospodarki wodnej na nich zlokalizowanych?*						
	Czy podjęto działania w zakresie preferowania w							

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Czwarty średniookresowy (2007-2014)</p> <p>4 (I-4) Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne środowiska unieszkodliwianie</p>	23	Czy na terenie znajdują się składowiska nie spełniające standardów Unii Europejskiej, jeśli tak, to czy planowane jest ich zamknięcie do końca 2009 roku i późniejsza rekultywacja? Czy podjęto zdecydowane przeciwdziałania porzucaniu odpadów w środowisku i „dzikim składowiskom”?						
	24	Czy na terenie gminy prowadzona jest kontrola umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości na odbiór odpadów komunalnych z firmami prowadzącymi działalność w tym zakresie?*						
	25	Czy wzmocniono kontrolę podmiotów odbierających odpady od wytwórców?						
	26	Czy opracowano i wdrożono przez samorządy gminne skuteczne sposoby ograniczenia zjawiska masowego porzucania odpadów w środowisku oraz szybkiej i trwałej likwidacji „dzikich wysypisk” i rekultywacji ich terenów? *						
	27	Czy do końca 2009r. wszyscy mieszkańcy zostaną objęci zorganizowanym systemem odbierania i systemem selektywnego zbierania odpadów?						
	28	Czy dokonano rozbudowy sieci punktów zbierania i stacji demontażu pojazdów wycofanych z użytkowania?						
	29	Czy dokonano rozbudowy sieci punktów zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego?						
	30	Czy usprawniono system zbierania opakowań po środkach ochrony roślin?						
	31	Czy rozbudowano system selektywnego zbierania, przetwarzania i odzysku (w tym recyklingu) odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych i dróg?						
32	Czy podejmowane są działania w zakresie sukcesywnego usuwania urządzeń zawierających PCB prowadzące do skutecznego zakończenia w połowie roku 2010?							
<p>Piąty średniookresowy (2007-2014)</p> <p>5 (I-5) Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych</p>	33	Czy realizowane są założenia „Wieloletniego programu ochrony brzegów morskich ” w oparciu o monitoring strefy brzegowej? * Czy doskonalone są metody biotechnicznego zabezpieczenia brzegów morskich? *						
	34	Czy w odpowiedni sposób odbywa się planowanie i kształtowanie zagospodarowania przestrzennego terenów zagrożonych powodzią * lub masowymi ruchami ziemi uwzględniające ograniczenia lokalizacji, intensywności oraz rodzaju zabudowy odpowiednie do stopnia ryzyka i zakładanego poziomu bezpieczeństwa, a także potrzeby ochrony przyrody i środowiska						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Szósty cel średniookresowy (2007-2014) 6 (I-6) Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska</p>	<p>35</p> <p>Czy podejmowano działania mające na celu doskonalenie systemu zapobiegania poważnym awariom, w tym identyfikację i analizę przyczyn powstawania awarii, poszukiwania optymalnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, czy prowadzono okresowo specjalne szkolenia, ćwiczenia i treningi?</p>					
<p>Siódmy cel średniookresowy (2007-2014) 7 (I-7) Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia</p>	<p>36</p> <p>Czy podjęto przedsięwzięcia zmierzające do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym (budowa obwodnic, modernizacja nawierzchni, budowa ekranów akustycznych, rewitalizacja odcinków linii kolejowych i wymiana taboru na mniej hałaśliwy, rozwój atrakcyjnego transportu zbiorowego oraz sieci dróg rowerowych, a tam, gdzie istnieją warunki, także transportu wodnego*, nasadzenia zieleni, poprawa izolacji akustycznej budynków) na terenach określonych przepisami, w tym szczególnie w obszarach zamieszkanym, a także podejmowanie innych działań zapisanych w sporządzanych programach ochrony przed hałasem dla zapewnienia ich skutecznego wdrożenia *</p>					
	<p>37</p> <p>Czy zapewniono przestrzeganie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania - lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasowej, oddzielania ich obszarami zieleni oraz eliminowania zabudowy mieszkaniowej z obszarów oddziaływania hałasu komunikacyjnego. Egzekwowanie zapisów w planach miejscowych dotyczące lokalizacji w poszczególnych strefach działalności powodującej uciążliwości akustyczne?</p>					
	<p>38</p> <p>Czy utworzono obszary ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji i infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska w zakresie uciążliwości akustycznej*?</p>					

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Ósmy cel średniookresowy (2007-2014) <i>(1-8) Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych</i></p>	39	Czy podczas procedur lokalizacyjnych obiektów emitujących promieniowanie niejonizujące dokonywano szczegółowej analizy otoczenia? <i>(Standardem powinno być lokalizowanie w oparciu o plan miejscowy i prognozę oddziaływania na środowisko)</i>						
	40	Czy utworzono obszary ograniczonego użytkowania wokół obiektów i instalacji, gdzie emisja pól elektromagnetycznych przekracza dopuszczalne poziomy lub je zmodernizowano w celu ograniczenia stopnia i zasięgu uciążliwości? <i>(Właściciel obiektu lub instalacji winien skutecznie uniemożliwić dostęp do stref o podwyższonym poziomie emisji oraz informować o jej szkodliwości)</i>						
	41	Czy zaplanowano realizację nowych linii energetycznych przy zastosowaniu linii kablowych lub zmodernizowano sieci przebiegające w obszarach zurbanizowanych?						
<p>Dziewiąty cel średniookresowy (2007-2014) <i>9 Wychowanie i kształcenie mieszkańców województwa pomorskiego w postaw i nawyków proekologicznych oraz odpowiedzialności za stan środowiska</i></p>	42	Czy wspierano finansowo i programowo działania wybranych placówek oświaty, przejmujących rolę lokalnych centrów informacji i edukacji ekologicznej?						
	43	Czy wspierano powstawanie i rozwój regionalnych i lokalnych agend organizacji ekologicznych oraz podmiotów podejmujących działalność na polu edukacji ekologicznej?						
	44	Czy podejmowano współpracę z mediami i samorządami szczebla wyższego w zakresie prowadzenia w atrakcyjnych formach promocji wiedzy i zachowań proekologicznych, czy podejmowano debaty publiczne o szerokim zasięgu i rezonansie społecznym, podnoszące problemy ekologiczne na przykładach konkretnych konfliktów i zjawisk, czy tworzono klimat odmowy tolerancji dla wielkich i drobnych niszczycieli środowiska?						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Dziesiąty średniookresowy (2007-2014) 10 (II-2) <i>Rozwój</i> świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska	45	Czy upowszechniono w internecie informacje dotyczące stanu i jakości środowiska, czy usprawniono ich dostępność i przystępność?						
	46	Czy podjęto działania dotyczące aktywności obywatelskiej, czy wspierano powstawanie i działalność organizacji ekologicznych oraz nowych podmiotów artykułujących ekologiczne interesy społeczności lokalnych, czy podtrzymywano współpracę z nimi przez instytucje publiczne i polityków?						
	47	Czy pracownicy sektora publicznego zostali poddani szkoleniom z zakresu doskonalenia wiedzy o środowisku? Czy utworzono mechanizmy i regulacje wewnętrzne umożliwiające wyegzekwowanie tej wiedzy?						
	48	Czy podjęto działania w zakresie zapewnienia sprawności i przejrzystości procedur z udziałem społeczeństwa, czy dążono do upowszechniania informacji o ich prowadzeniu?						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Jedenasty cel średniookresowy (2007-2014) 11 (II-3) Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych</p>	49	Czy pozyskiwano środki zewnętrzne na inwestycje proekologiczne, tak publiczne, jak i w sektorze przedsiębiorstw? * (z jakich funduszy?)						
	50	Czy sporządzono plany zagospodarowania przestrzennego oraz plany ochrony dla wszystkich obszarów objętych prawną ochroną wartości środowiska, czy nadano im moc prawną?						
	51	Czy przygotowywano i uchwalono w samorządach systemy preferencji proekologicznych w podatkach i opłatach lokalnych?						
	52	Czy skutecznie egzekwowano koszty szkód spowodowanych w środowisku od stwierdzonych i potencjalnych sprawców?						
	53	Czy stymulowano powstawanie i wspieranie rozwoju pozabankowych instytucji i ośrodków specjalizujących się w przygotowywaniu aplikacji do projektów proekologicznych oraz pozyskiwaniu, gromadzeniu i dystrybucji środków na ich realizację?						
	54	Czy podjęto prace nad opracowaniem spójnego i możliwego do realizacji systemu preferencji dla przedsięwzięć proekologicznych na wszystkich poziomach opodatkowania (PIT, CIT, VAT) uwzględniającego również udzielanie tych preferencji na poziomie samorządowym, <i>(jednak bez uszczerbku dla otrzymywanych subwencji z budżetu)</i> ?						
	55	Czy wzmocniono stosowanie kryteriów merytorycznych (udział specjalistów w zakresie ocen środowiskowych w zespołach projektowych) w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na plany zagospodarowania przestrzennego, strategię i programy sektorowe lub na oceny i prognozy środowiskowe, gdy są przedmiotem odrębnego zamówienia?						
	56	Czy uwzględniano w postępowaniach konieczności weryfikacji sporządzonych opracowań środowiskowych przez ekspertów. Czy zapraszano ekspertów środowiskowych do udziału w dyskusjach publicznych nad proponowanymi rozwiązaniami?						
	57	Czy włączano do składów komisji urbanistyczno-architektonicznych wszystkich szczebli ekspertów od problematyki środowiska przyrodniczego?						
	58	Czy wzmocniano znaczenie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czy zachowano właściwe proporcje pomiędzy obszarami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi?						
59	Czy prowadzono szeroką i atrakcyjną promocję powstających dokumentów planistycznych i							

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Dwunasty średniookresowy (2007-2014) 12 (II-4) Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu</p>	cel								
	61	Czy upowszechniano produkty certyfikowane ekologicznie i rozwój systemu regionalnej certyfikacji produktów ekologicznych. Czy wspierano działania w zakresie nadawania etykiet, znaków jakościowych i świadectw certyfikacji?							
	62	Czy przygotowano i prowadzono kampanie marketingowe kształtujące popyt rynkowy na produkty zdrowe i ekologiczne?							
	63	Czy wspierano powstawanie i rozwój sieci placówek detalicznego obrotu produktami pochodzącymi z certyfikowanych gospodarstw i przetwórni ekologicznych?							
	64	Czy wspierano finansowo badania naukowe ukierunkowane na opracowanie nowych technologii, opartych o innowacyjne wykorzystanie zasobów i funkcjonowania środowiska, szczególnie obszaru przybrzeżnego? *							
	65	Czy wspierano projekty w zakresie podniesienia poziomu ekoinnowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie w zakresie wykorzystania wyników badań naukowych prowadzonych w regionie? *							
	67	Czy wspomagano nowopowstające podmioty w sektorze MŚP tworzone przez kadrę naukową lub przy jej udziale, wykorzystujących wyniki własnych badań naukowych, uzyskiwanych patentów i licencji? *							
68	Czy nastąpił rozwój badań nad środowiskiem i analizami przestrzennymi, prowadzącymi do zwiększenia racjonalności podejmowanych decyzji dotyczących ochrony i korzystania ze środowiska oraz jego zasobów?*								

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Trzynasty cel średniookresowy (2007-2014)</p> <p>13 Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000</p>	69	Na jakim etapie prowadzona jest inwentaryzacja przyrodnicza, czy zostanie zakończona do 2014 roku?						
	70	Czy podjęto działania na rzecz utrzymania różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym o znaczeniu priorytetowym, poprzez zapobieganie ich fragmentacji, częściowemu i całkowitemu niszczeniu oraz przywracanie właściwego stanu?						
	71	Czy podejmowano działania na rzecz utrzymania naturalnej różnorodności gatunków, w tym rodzimych zasobów cennych gospodarczo (drzewostanu, ryb) z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych, czy opracowywano lokalne i regionalne programy ochrony dla gatunków zagrożonych wyginięciem? *						
	72	Czy wdrożono sieć Natura 2000, czy uzgodniono plany ochrony i plany zarządzania dla tych obszarów (Rada Gminy uzgadnia projekt planu ochrony obszaru Natura 2000 zgodnie z art.29.2 Ustawy o Ochronie Przyrody)? *						
	73	Czy doprowadzono do uchwalenia planów ochrony parków krajobrazowych? *						
	74	Czy objęto ochroną prawną nowe obszary i obiekty szczególnie cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym?						
	75	Czy odtworzono i wzmocniono ciągłość korytarzy ekologicznych, czy wprowadzono korytarze ekologiczne do dokumentów planistycznych?						
	76	Czy podjęto działania w zakresie poprawy stanu zachowania i renaturalizacji cennych i szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych (m.in. dolin rzecznych, jezior, wód przybrzeżnych Zatoki Puckiej, wybrzeży Półwyspu Helskiego i Mierzei Wiślanej*, obszarów wodnoblotnych), czy prowadzona była ich zrównoważona eksploatacja?						
	77	Czy planowano i prowadzono prace hydrotechniczne w sposób uwzględniający potrzebę naturalnego charakteru rzek, ich dolin i brzegu morskiego czy dokonano renaturalizacji zniszczonych niewłaściwymi regulacjami cieków wodnych?						
	78	Czy ograniczono prace związane z zabezpieczeniem brzegu morskiego do odcinków, gdzie zachodzi potrzeba zabezpieczenia tradycyjnego sposobu użytkowania oraz cennych zasobów kulturowych?*						
79	Czy podjęto działania w celu ochrony i przywracania charakteru pomorskiego krajobrazu wiejskiego (m.in. poprzez zadrzewienia przydrożne i śródpolne, oczka wodne, rewitalizacja zabytkowych układów parkowych i cmentarzy, miejsc pamięci)?							
		Czy ograniczono zabudowywanie terenów zieleni w						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

Czternasty cel średniookresowy (2007-2014) 14 (III-2) Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę	83	Czy podjęto działania w celu zapobieżenia lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych?							
	84	Czy utworzono i zweryfikowano strefy ochronne dla ujęć wód podziemnych, czy wdrożono zasady ich ochrony?							
	85	Czy zapewniono spójność planowania gospodarowania zasobami wodnymi z dokumentami planowania i programowania wszystkich szczebli zarządzania, w tym zintegrowanie ich z planem zagospodarowania przestrzennego województwa							
Piętnasty cel średniookresowy (2007-2014) 15 (III-3) Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej	86	Czy powiększono powierzchnię leśną poprzez planowe zalesienia nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów „odzyskanych” na skutek rekultywacji?							
	87	Czy wyznaczono granicę rolno-leśną na terenie gminy?							
	88	Czy ograniczono przeznaczanie gruntów leśnych na cele nieleśne?							
	89	Czy prowadzona jest współpraca z nadleśnictwami w kierunku szerzenia edukacji ekologicznej, w tym kształtowania właściwych postaw wobec lasu?							

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Szesnasty cel średniookresowy (2007-2014) <i>16 (III-4) Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych</i></p>	90	Czy upowszechniano i promowano wśród rolników przyjaznych środowisku działań w przestrzeni rolniczej (programy rolno-środowiskowe, w tym rolnictwo zrównoważone i rolnictwo ekologiczne, zasady Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej)?						
	91	Czy wspierano finansowo działania na rzecz ochrony gleb przed erozją, czy wprowadzono zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przydrożne?						
	92	Czy upowszechniano wśród rolników wiedzę na temat korzyści płynących z okresowego badania kwasowości oraz zasobności gleb użytkowanych rolniczo w składniki pokarmowe, racjonalne wapnowanie gleb w celu poprawy ich odczynu						
	93	Czy podjęto działania w zakresie zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego (w tym ochrony niezagospodarowanych użytków zielonych zagrożonych naturalną sukcesją leśną) oraz jego odtwarzania na terenach rolnych o uproszczonej strukturze krajobrazu (zadrzewienia przydrożne i śródpolne, szersze miedze);						
	94	Czy dokonano modernizacji urządzeń melioracyjnych?						
	95	Czy ograniczono przeznaczanie gleb wysokiej jakości na cele nierolnicze, czy promowano w działalności przemysłowej* i rolniczej technik i technologii minimalizujących negatywne oddziaływanie na gleby, w tym wielkość emisji substancji szkodliwych itp.?						
	96	Czy prowadzona jest bieżąca rekultywacja i zagospodarowanie gruntów zdewastowanych i zdegradowanych?						
	97	Czy objęto regionalnym monitoringiem gleby rolnicze w celu identyfikacji zmian zachodzących pod wpływem prowadzonej intensywnej gospodarki rolnej?						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Siedemnasty cel średniookresowy (2007-2014)</p> <p>17 (III-5) Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia</p>	98	Czy prowadzona jest racjonalna gospodarka udokumentowanych złóż oraz uzasadniona przyrodniczo i społecznie ochrona obszarów zasobowych przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym przyszłą eksploatację uwzględniana w dokumentach planistycznych?						
	99	Czy została nasilona kontrola w zakresie wykonywania przez przedsiębiorców* postanowień udzielonych koncesji i prawidłowego zagospodarowania terenów poeksploatacyjnych?						
	100	Czy wyeliminowano nielegalną eksploatację kopalin, czy dokonano rekultywacji nieczynnych wyrobisk?						
	101	Czy doprowadzono do koncesjonowania wydobycia bursztynu metodami ograniczającymi szkody w środowisku?						
	102	Czy kontynuowane są badania geologiczne i poszukiwanie surowców, tym leczniczych, termalnych i energetycznych, mogących stanowić element rozwoju gospodarczego regionu lub zastąpić dotychczasowe źródła energii?						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Dziewiętnasty cel średniookresowy (2007 - 2014) 19 (IV-2) Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych</p>	103	Czy podjęto działania w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów OZE (z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych, przyrodniczych i krajobrazowych)?						
	104	Czy dokonano promocji i wspierania budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłania energii ze źródeł odnawialnych (zgodnych z kierunkami działań Regionalnej Strategii Energetyki i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz uwzględniających warunki przyrodnicze (w tym korytarze wędrówkowe ptaków) i krajobrazowe na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska)?						
	105	Czy podjęto działania w zakresie promocji upraw energetycznych oraz wspierania zakładania plantacji (których lokalizacja uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze)?						
	106	Czy upowszechniono informacje o rozmieszczeniu i możliwościach technicznego wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii oraz o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej						
	107	Czy dokonano promocji najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania OZE, (w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych)?						
	108	Czy dokonano wsparcia rozwoju taboru komunikacji publicznej napędzanego paliwami odnawialnymi?*						

Raport z wykonania za lata 2007-2008 „Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014”

<p>Dwudziesty pierwszy cel średniookresowy (2007 - 2014) 21 (IV-4) Wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w regionach wodnych, ograniczającego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i ochronę przed skutkami suszy</p>	109	<p>Czy przeciwdziałano zabudowywaniu i nadmiernemu uszczelnianiu obszarów retencji wodnej, wybudowano zbiorniki retencyjne, czy finansowo wspierano projekty z zakresu zwiększania naturalnej retencji wód (z zachowaniem równowagi stanu ekologicznego rzek), czy dokonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - renaturyzacji zniszczonych niewłaściwymi regulacjami terenów wodno-błotnych i cieków wodnych - zalesiania stref wododziałowych i odtwarzania wodochronnych obszarów leśnych? 						
	110	<p>Czy zmodernizowano systemy melioracyjne w kierunku kompleksowego oddziaływania na retencję, parowania i odpływu (z uwzględnieniem potrzeb ochrony różnorodności biologicznej oraz wpływu planowanych działań na chronione siedliska i gatunki) czy dokonano odbudowy zastawek na rowach melioracyjnych i zainstalowano na systemach drenarskich urządzenia regulujące odpływ wody?</p>						
	111	<p>Czy kontynuowane są działania w zakresie ograniczenia i eliminowania wykorzystywania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie w wodę do picia?</p>						
	112	<p>Czy w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin * uwzględniono uwarunkowania i potrzeby związane z prowadzeniem nowoczesnej i racjonalnej gospodarki wodnej?</p>						

25-
50